

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi vakuutusyhtiölain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan vakuutusyhtiölakia, ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annettua lakia ja vakuutusyhdistyslakia muutettaviksi siten, että kyseiset lait sopeutetaan vakuutusyhtiöiden tervehdyttämisestä ja likvidaatiosta annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin sekä neuvoston direktiivien 85/611/ETY, 92/49/ETY, 92/96/ETY ja 93/22/ETY muuttamisesta kolmansien maiden kanssa harjoitettavan tietojen vaihdon osalta annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin.

Vakuutusyhtiöiden tervehdyttämisestä ja likvidaatiosta annetun direktiivin mukaan ainoastaan kotijäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset ovat toimivaltaisia päättämään vakuutusyhtiöstä ja sen muissa jäsenvaltioissa sijaitsevia sivuliikkeitä koskevasta tervehdyttämistoimenpiteistä ja likvidaatiomenettelyn aloittamisesta. Kotijäsenvaltiolla tarkoitetaan direktiivissä jäsenvaltiota, jossa vakuutusyhtiö on saanut toimiluvan. Kotijäsenvaltioperiaatteen mukaisesti vakuutusyhtiölaissa ja vakuutusyhdistyslaissa ehdotetaan säädettäväksi, että suomalaisen vakuutusyhtiön ja vakuutusyhdistyksen tervehdyttämistoimenpiteeksi luokiteltavista valvontatoimenpiteistä sekä selvitystilan ja konkurssin toteuttamisesta päättäisivät yksinomaan Suomen viranomaiset. Suomen selvitystilaa ja konkurssia koskevia säännöksiä sovellettaisiin kaikkien Euroopan talousalueella sijaitsevien edustustojen tervehdyttämiseen ja selvittämiseen.

Vastaavasti ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetussa laissa ehdotetaan säädettäväksi, että ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön kotivaltion lainsäädännön mukaisesti tehty päätös aloittaa yhtiötä koskeva tervehdyttämistoimenpide ja likvidaatiomenettely tulevat voimaan myös Suomessa samanaikaisesti, kun päätös tulee voimaan yhtiön kotivaltiossa. Tämä koskee myös ulkomaisen ETA-

vakuutusyhtiön Suomessa olevaa edustustoa.

Lakeihin lisättäisiin säännökset tervehdyttämistoimenpidettä, selvitystilaa ja konkurssia koskevan päätöksen julkaisemisesta Euroopan unionin virallisessa lehdessä ja ilmoittamisesta muiden ETA-valtioiden valvontaviranomaisille. Samoin lisättäisiin säännökset tunnetuille velkojille tehtävästä ilmoituksesta sekä ilmoituksen kielestä ja muodosta sekä velkojien oikeudesta ilmoittaa saataviaan ja tehdä saatavia koskevia huomautuksia.

Vakuutussaatavien etuoikeutta koskevaa sääntelyä ehdotetaan muutettavaksi siten, että vakuutussaatavilla on selvitystilassa ja konkurssissa etuoikeus vakuutusyhtiön kaikkien varoihin muihin saataviin nähden. Tämän etuoikeuden edelle menisivät vain esineoikeuden alaisia varoja koskevat saatavat ja selvitys- ja konkurssimenettelystä johtuvat saatavat.

Lakiin lisättäisiin uusi 15 a luku, jossa säädettäisiin direktiivin edellyttämistä sovellettavan lain säännöksistä. Sovellettavan lain pääsäännön mukaan tervehdyttämis- ja likvidaatiomenettelyyn sovellettava laki olisi menettelyn aloittaneen kotijäsenvaltion laki. Pääsäännöstä on kuitenkin tehty erinäisiä poikkeuksia jonkin muun valtion lain hyväksi. Poikkeukset koskevat muun muassa tiettyihin sopimuksiin ja oikeuksiin, sivullisten esineoikeuksiin, säänneltyihin markkinoihin ja vireillä olevaan oikeudenkäyntiin sovellettavaa lakia.

Vakuutusyhtiölain uusia säännöksiä velkojille tehtävästä ilmoituksesta, velkojien tasavertaisesta kohtelusta, vakuutussaatavien etuoikeudesta ja lainvalintasäännöksiä sovellettaisiin myös työeläkevakuutusyhtiöihin.

Vakuutusyhtiölaissa, ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetussa laissa, työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa ja vakuutusyhtiö-

distyslaissa olevaa omaisuuden luovutus- ja panttauskiellon asiasisältöä ja menettelytapasäännöksiä ehdotetaan täsmennettäväksi.

Lakeihin lisättäisiin säännökset, joilla laajennetaan sosiaali- ja terveysministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston oikeutta luovuttaa vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja muillekin kolmansien maiden viranomaisille kuin vakuutustoimintaa tai rahoitusmarkkinoita valvoville viranomaisille.

Lakeihin tehtäisiin eräitä osakeyhtiölainsäädännöstä ja perustuslaista johtuvia muutoksia, kuten säännökset tuomioistuimen oikeudesta määrätä vakuutusyhtiö ja vakuutusyhdistys selvitystilaan ja niin sanotun asiantuntijoiden kuulemismenettelyn lakkauttaminen.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	3
YLEISPERUSTELUT	5
1. Nykytila.....	5
1.1. Lainsäädäntö	5
1.2. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/17/EY vakuutusyri-	
tysten tervehdyttämisestä ja likvidaatiosta	8
1.3. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/64/EY neuvoston di-	
rektiivien 85/611/ETY, 92/49/ETY, 92/96/ETY ja 93/22/ETY muuttamisesta kol-	
mansien maiden kanssa harjoitettavan tietojen vaihdon osalta.....	10
2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset.....	10
2.1. Tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi	10
2.2. Keskeiset ehdotukset	10
3. Esityksen vaikutukset.....	12
4. Asian valmistelu	12
4.1. Valmisteluvaiheet ja -aineisto	12
4.2. Lausunnot.....	12
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	13
1. Lakiehdotusten perustelut	13
1.1. Vakuutusyhtiölaki	13
1 luku. Yleisiä säännöksiä	13
10 luku. Tilinpäätös, konsernitilinpäätös ja vastuuvelan kattaminen.....	13
12 luku. Voitonjako ja yhtiön varojen muu käyttö.....	13
14 luku. Vakuutusyhtiön valvonta.....	13
15 luku. Selvitystila ja konkurssi	20
15 a luku. Euroopan talousalueella noudatettavat lainvalintasäännökset.....	33
16 luku. Sulautuminen ja vähemmistöosakkeiden lunastus.....	38
18 luku. Erinäisiä säännöksiä	38
1.2. Laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä	39
1.3. Laki työeläkevakuutusyhtiöistä.....	43
1.4. Vakuutusyhdistyslaki	44
12 luku. Vakuutusyhdistysten valvonta	44
13 luku. Selvitystila ja konkurssi	44
14 luku. Sulautuminen.....	53
16 luku. Erinäisiä säännöksiä	53
2. Voimaantulo	54
LAKIEHDOTUKSET	55
vakuutusyhtiölain muuttamisesta	55
ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta.....	70
työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta	75

vakuutusyhdistyslain muuttamisesta.....	76
LIITE	85
RINNAKKAISTEKSTIT	85
vakuutusyhtiölain muuttamisesta	85
ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta.....	95
työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta	103
vakuutusyhdistyslain muuttamisesta.....	105

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Lainsäädäntö

Suomessa suomalaisia ja ulkomaisia vakuutusyhtiöitä säännellään omilla laeissaan.

Vakuutusyhtiölaki (1062/1979) on yhteisö-oikeudellinen säädös, jossa säädetään suomalaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta. Suomalainen vakuutusyhtiö voi olla yhtiömuodoltaan joko vakuutusosakeyhtiö tai keskinäinen vakuutusyhtiö. Vakuutusyhtiölain mukaan sekä keskinäiseen vakuutusyhtiöön että vakuutusosakeyhtiöön sovelletaan myös osakeyhtiölakia (734/1978) ja osakeyhtiölain voimaansaattamista annettua lakia (735/1978) siten kuin siitä vakuutusyhtiölaissa säädetään. Nykyisin lainsäädäntö perustuu sekä kansallisista erityispiirteistä johtuvaan sääntelyyn että Euroopan unionin (EU) vakuutustoimintaa koskevaan lainsäädäntöön.

EU:n vakuutustoimintaa koskevien direktiivit ovat vapauttaneet vakuutuspalvelujen tarjonnan koko Euroopan talousalueella sekä osittain harmonisoineet jäsenmaiden vakuutustoimintaa koskevaa lainsäädäntöä. Merkittävimmät näistä direktiiveistä ovat ensimmäinen neuvoston direktiivi henkivakuutuksen ensivakuutusliikkeen aloittamisesta ja harjoittamisesta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (79/267 EY) (ensimmäinen henkivakuutusdirektiivi), neuvoston direktiivi 92/96/ETY henkivakuutuksen ensivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta sekä direktiivien 79/267/ETY ja 90/619/ETY muuttamisesta (kolmas henkivakuutusdirektiivi), ensimmäinen neuvoston direktiivi muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen aloittamisesta ja harjoittamisesta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (73/239/ETY) (ensimmäinen vahinkovakuutusdirektiivi), neuvoston direktiivi 92/49/ETY muuta ensivakuutusta kuin henkivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta sekä direktiivien 73/239/ETY ja 88/357/ETY muuttamisesta (kolmas va-

hinkovakuutusdirektiivi). Henkivakuutusdirektiivit on vuonna 2002 yhdistetty yhdeksi direktiiviksi henkivakuutuksesta annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä (2002/83/EY). Nämä direktiivit sisältävät muun muassa toimilupaa, vähimmäispääomaa, vakavaraisuutta ja vastuuvelan kattamista koskevat vaatimukset sekä asioimiston tai sivukonttorin perustamista ja yli rajojen tapahtuvaa myyntiä koskevat säännökset. Direktiivit on saatettu osaksi Suomen lainsäädäntöä pääosin laeilla 752/1993 ja 389/1995. Lakisääteinen sosiaalivakuutus ei yleensä ottaen sisälly EU:n vakuutustoimintaa koskevien direktiivien soveltamisalaan.

Vakuutusyhtiölaki sisältää säännöksiä vakuutusyhtiön perustamisesta, toimiluvasta, osakkuudesta, johdosta ja hallinnosta, tilintarkastuksesta ja tilinpäätöksestä, vakuutusyhtiöltä vaadittavasta vakavaraisuudesta, henkivakuutuksesta, vakuutusyhtiöiden valvonnasta sekä vakuutusyhtiön selvitystilasta, purkamisesta, sulautumisesta ja vakuutus-kannan luovuttamisesta.

Ainoastaan vakuutusyhtiö voi vakuutusyhtiölain mukaan harjoittaa vakuutusliikettä Suomessa, jollei muualla laissa toisin säädetä. Tässä tarkoitettuja muita lakeja ovat muun muassa ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annettu laki (398/1995) sekä vakuutusyhdistyslaki (1250/1987).

Edellä selostetut direktiivit edellyttävät, että vakuutusliikettä harjoittavalla vakuutusyhtiöllä on toimintaansa varten oltava toimilupa. Direktiivien mukaan toimiluvan myöntää yhtiön kotijäsenvaltion viranomainen. Toimilupa on myönnettävä koko ETA-aluetta koskevaksi, ja se voidaan antaa vain yhtiölle, joka harjoittaa pelkästään vakuutustoimintaa. Kolmansien henki- ja vahinkovakuutusdirektiivien myötä tapahtunut vakuutuspalvelujen tarjonnan vapauttaminen Euroopan talousalueella merkitsee sitä, että vakuutusliikettä voi harjoittaa Suomessa suomalaisen vakuutusyhtiön ohella myös toisessa ETA-valtiossa perustettu ja toimiluvan saanut vakuutusyhtiö joko perustamalla Suomeen sivukonttorin tai vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan perusteella. Vakuutuspalvelujen vapaa tarjonta

tarkoittaa, että vakuutusyhtiö sivukonttoria, asioimistoa tai muuta kiinteää toimipistettä perustamatta voi tarjota palvelujaan suoraan yli rajojen ja vakuuttaa toisissa maissa sijaitsevia kohteita tai tehdä vakuutussopimuksia toisen jäsenvaltion kansalaisten tai yritysten kanssa. Markkinoille pääsy ei siten edellytä toimiluvan hakemista kustakin maasta erikseen. Luvan myöntämisessä ei saa soveltaa niin sanottua tarpeellisuusharkintaa. Suomessa vakuutusyhtiön toimiluvan myöntää sosiaali- ja terveysministeriö.

Kolmansissa henki- ja vahinkovakuutusdirektiiveissä on omaksuttu periaate, jonka mukaan vakuutusyrityksen talouden valvonta mukaan lukien sellaisen liiketoiminnan valvonta, jota yritys harjoittaa toisessa jäsenvaltiossa joko sivukonttoreiden välityksellä tai palvelujen vapaan tarjonnan perusteella, kuuluu yksinomaan kotijäsenvaltion toimivaltaan. Kotimaan valvonnalla pyritään välttämään moninkertainen ja mahdollisesti ristiriitainen valvonta. Suomessa vakuutusyhtiöiden valvonta ja tarkastus kuuluu Vakuutusvalvontavirastolle.

Valvontaa varten vakuutusyhtiön on toimitettava virastolle yhtiön taloudellista asemaa koskevia tietoja ja selvityksiä. Virastolla on myös oikeus tarkastaa vakuutusyhtiön ja sen tytäryhteisön liikettä ja muuta toimintaa. Jos virasto havaitsee, ettei vakuutusyhtiö noudata lakia, vakuutusyhtiölain nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä taikka hyvää vakuutustapaa, virasto voi antaa yhtiölle huomautuksen, kehottaa yhtiötä korjaamaan asia määräajassa tai kieltää yhtiötä jatkamasta viraston virheellisenä pitämää menettelyä. Poikkeuksellisenä valvontakeinona virasto voi ottaa haltuunsa yhtiön hallinnassa olevaa omaisuutta taikka kieltää yhtiötä luovuttamasta tai panttaamasta tällaista omaisuutta, jos yhtiön toimilupa on peruutettu, yhtiö ei täytä vakuutusteknisen vastuuvelan katetta koskevia vaatimuksia tai yhtiö ei täytä toimintapääomalle taikka omalle pääomalle asetettuja vaatimuksia. Samasta valvontamenettelystä säädetään myös työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa, ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetussa laissa ja vakuutusyhdistyslaissa. Tarvittaessa virasto voi myös kieltää yhtiötä antamasta uusia vakuutuksia ja sosiaali- ja terveysministeriö peruuttaa yh-

tiön toimiluvan.

Vakuutusyhtiölain 14 luku sisältää säännökset niin sanotusta asiantuntijoiden kuulemismenettelystä, joka on sosiaali- ja terveysministeriön toimitettava ennen kuin tehdään päätös vakuutusyhtiölainsäädännön muuttamista koskevasta esityksestä tai ministeriön määräyksestä. Asiantuntijaelimen asettaa sosiaali- ja terveysministeriö ja siihen kuuluu viisi asiantuntijaa ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä, jotka valitaan Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliiton tekemän ehdotuksen perusteella.

Osakeyhtiölain selvitystilaa ja purkamista koskevia säännöksiä ei sovelleta vakuutusyhtiöihin, vaan vakuutusyhtiölain 15 luku sisältää asiasta omat säännökset. Vakuutustoiminnan erityispiirteistä johtuen sääntely poikkeaa eräin osin yleisestä yhtiöoikeudesta. Vakuutusyhtiölaissa on pääsääntönä, että vakuutusyhtiö on selvitystilassa ja purettava, jos sen toimilupa on peruutettu. Tämän lisäksi laissa on säännökset vakuutusyhtiön pakollisesta ja vapaaehtoisesta selvitystilaan asettamisesta. Pakollinen selvitystilaan asettaminen on sidoksissa yhtiön vakavaraisuusasemaan. Vakuutusyhtiö on asetettava selvitystilaan ja purettava, jos yhtiö ei täytä lain 11 luvussa toimintapääomalle säädettyjä vähimmäismääriä. Päätös selvitystilaan asettamisesta tehdään yhtiökokouksessa. Jos yhtiökokous ei tee päätöstä, Vakuutusvalvontaviraston on määrättävä yhtiö selvitystilaan. Selvitystilassa olevan vakuutusyhtiön toimitusjohtajan, hallituksen ja mahdollisen hallintoneuvoston tilalle tulevat yhtiökokouksen valitsevat selvitysmiehet.

Vakuutusyhtiölain 15 luku sisältää vakuutettujen etujen suojaksi säädetyt vakuutuksenottajien ja vakuutussaatavien haltijoiden etuoikeutta vakuutusyhtiön omaisuuteen koskevat säännökset. Lain mukaan kun vakuutusyhtiö on selvitystilassa, on henkivakuutuksen, henkivakuutusluokan 1 alakohdassa c tarkoitettuja korkeintaan kymmeneksi vuodeksi otettuja lisävakauuksia lukuun ottamatta, ja kymmentä vuotta pidemmäksi ajaksi otetun vahinkovakuutuksen ottajilla osuudestaan vakuutusmaksuvastuuseen yhteisesti samanlainen etuoikeus yhtiön omaisuuteen kuin irtaimen pantin haltijalla.

Vastaava etuoikeus on muusta vakuutusso-

pimuksesta kuin jälleenvakuutus sopimukselta johtuneen sellaisen saamisen haltijoilla, josta aiheutuva vastuu on kirjattava korvausvastuuksi edellyttäen, että saaminen, jolle se perustu henkivakuutukseen, henkivakuutusluokan 1 alakohdassa c tarkoitettuja korkeintaan kymmeneksi vuodeksi otettuja lisävakuutuksia lukuun ottamatta, tai kymmentä vuotta pidemmäksi ajaksi otettuun muuhun henkilövakuutukseen, on syntynyt kahden kuukauden kuluessa selvitystilän alkamispäivästä.

Vakuutuksenottajien etuoikeutta koskeva sääntely ei huononna käteispannin eikä omaisuuden myönnetyn kiinnityksen haltijan etuoikeutta.

Vakuutusyhtiölaki sisältää niin sanottua erityistä selvityspesää koskevan sääntelyn, jota ei tunneta muualla yhteisöläinsäädännössä. Lain mukaan yhtiön vakuutusteknisistä vastuuvälkää vastaava omaisuus kuuluu erityiseen selvityspesään. Siihen on siirrettävä niin suuri määrä yhtiön muuta omaisuutta, että erityisen selvityspesän omaisuus vastaa etuoikeutettujen vakuutusten vastuuvälkää ja arvioituja selvityskustannuksia. Erityiselle selvityspesälle siirtyvät henkivakuutuksista, henkivakuutusluokan 1 alakohdassa c tarkoitettuja korkeintaan kymmeneksi vuodeksi otettuja lisävakuutuksia lukuun ottamatta, ja kymmentä vuotta pidemmäksi ajaksi myönnettyistä vahinkovakuutuksista vakuutuksenantajalle johtuvat oikeudet ja velvollisuudet.

Vakuutusvalvontavirastolla oikeus määrätä erityinen selvityspesä erotettavaksi selvitysmiesten hoidosta. Viraston samalla määrättävä yksi tai useampi toimitusmies hoitamaan erityistä selvityspesää. Lain mukaan erityisen selvityspesän hallinnon on pyrittävä aikaansaamaan suunnitelma vakuutuskannan luovuttamisesta toiseen vakuutusyhtiöön. Tarkoituksena on, että vakuutetut edut pystytään turvaamaan parhaiten siirtämällä yhtiön vakuutuskanta terveeseen vakuutusyhtiöön.

Jos vakuutuskannan luovuttamisen toiseen vakuutusyhtiöön epäonnistuu, Vakuutusvalvontavirasto voi määrätä ajankohdan, jolloin vakuutukset lakkaavat olemasta voimassa. Tämän jälkeen on erityisen selvityspesän omaisuus, muutettava rahaksi ja jaettava niille, joilla vakuutus sopimuksen perusteella on

siihen oikeus. Omaisuuden jakaminen tapahtuu vastuuvälkääsuuksien mukaisissa suhteissa.

Lakisääteisten vakuutusten osalta erityisesti selvityspesästä ei jaeta rahaa vakuutuksenottajille. Jos lakisääteistä työeläkevakuutusta harjoittava työeläkevakuutusyhtiö joutuu selvitystilaan, erityisen selvityspesän omaisuus on lain mukaan käytettävä niihin kustannuksiin, jotka aiheutuvat siitä, että samanlainen eläketurva järjestetään toisessa vakuutusyhtiössä. Myöskään lakisääteisten vahinkovakuutusten, eli liikennevakuutuslain, potilasvahinkolain ja tapaturmavakuutuslain mukaisten vakuutusten osalta yhtiön omaisuutta ei jaeta rahana ulos, vaan näiden lakien mukaisten vakuutusten vakuutuskanta ja sitä vastaava omaisuus siirretään erityisesti selvityspesästä liikennevakuutuskeskuksen, potilasvakuutusyhdistyksen ja Tapaturmavakuutuslaitosten liiton hallinnoitavaksi.

Laki sisältää lisäksi säännöksiä selvitysmiesten tehtävistä ja toimivaltuuksista, tilinpäätöksestä ja tilintarkastuksesta, lopputilityksestä, selvityksen jatkamisesta, selvitystilän lopettamisesta ja vakuutusyhtiön konkurssista.

Selvitysmiesten on luovutettava vakuutusyhtiön omaisuus konkurssiin, jos yhtiön varat eivät riitä velkojen maksuun. Vakuutusyhtiön konkurssiin sovelletaan yleistä konkurssilainsäädäntöä vakuutusyhtiölaissa säädettyin poikkeuksin. Konkurssin aikana edustavat yhtiötä konkurssivelallisenä hallitus ja toimitusjohtaja taikka ennen konkurssin alkamista valitut selvitysmiehet. Vakuutussaatavien etuoikeutta ja erityistä selvityspesää koskevia säännöksiä sovelletaan myös vakuutusyhtiön konkurssiin. Vakuutusvalvontaviraston on määrättävä erityinen selvityspesä erotettavaksi konkurssihallinnosta. Jos erityiseen selvityspesään jää omaisuutta sen jälkeen, kun sen selvitys on saatettu loppuun, omaisuus luovutetaan konkurssipesään.

Työeläkevakuutusyhtiöistä annettu laki (354/1997) sääntelee työeläkevakuutusyhtiöiden toimintaa. Laki sisältää ainoastaan työeläkevakuutusyhtiöitä koskevat erityissäännökset. Taustalakeina työeläkevakuutusyhtiöihin sovelletaan vakuutusyhtiölakia ja osakeyhtiölakia. Vakuutusyhtiölain 15 luvun selvitystilaa ja purkamista koskevaa säänte-

lyä sovelletaan myös työeläkevakuutusyhtiöihin. Työeläkevakuutusyhtiöistä annettu laki sisältää erityissäännöksiä muun muassa työeläkevakuutusyhtiön perustamisesta, johdosta, vastuuvälästä, toimintapäätösmästä, voitonjaosta sekä sijoitustoiminnan järjestämisestä. Euroopan unionin vakuutustoimintaa säänteleviä direktiivejä ei sovelleta pakottavina työeläkevakuutusyhtiöiden toimintaan.

Vakuutusyhdistyslaki sisältää vastaavan tyyppiset yhteisöoikeudelliset säännökset vakuutusyhdistyksistä kuin vakuutusyhtiölaki vakuutusyhtiöistä. Vakuutusyhdistykset ovat pienehköjä, osakkaiden keskinäiseen vastuuseen perustuvia vakuutuslaitoksia, joiden toiminta alue käsittää enintään 40 kuntaa yhtenäisellä alueella tai jotka harjoittavat ainoastaan kalastusvälineiden vakuutusta. Yhdistykset harjoittavat vahinkovakuutustoimintaa. Yhdistyksiltä on nimenomaisesti kielletty henkivakuutuksen, lakisääteisen vakuutuksen, vahinkovakuutusluokkiin 14 ja 15 kuuluvan vakuutuksen ja kymmentä vuotta pitemmäksi ajaksi otetun vakuutuksen harjoittaminen. Vakuutusyhdistyslain 13 luku sisältää vakuutusyhdistysten selvitystilaa ja purkamista koskevat säännökset, jotka suurelta osin vastaavat sisällöltään vakuutusyhtiölain 15 luvun säännöksiä. Vakuutusyhdistykset on laissa jaettu pieniin vakuutusyhdistykseen, joiden vakuutusmaksutulo on enintään miljoona euroa vuodessa ja suuriin vakuutusyhdistykseen, joiden vakuutusmaksutulo ylittää mainitun määrän. Euroopan unionin vakuutustoimintaa säänteleviä direktiivejä sovelletaan pakottavina vain suuriin vakuutusyhdistykseen.

Ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annettu laki sääntelee ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toimintaa Suomessa. Laki koskee sekä sellaisia vakuutusyhtiöitä, joiden kotivaltio kuuluu Euroopan talousalueeseen (ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö) että yhtiöitä, joiden kotivaltio ei kuulu Euroopan talousalueeseen (kolmannen maan vakuutusyhtiö). Laki sisältää säännöksiä muun muassa ulkomaisen vakuutusyhtiön toiminnan aloittamisesta ja lopettamisesta, valvonnasta, vakavaraisuudesta ja toiminnan harjoittamisesta sekä vakuutuskannan luovuttamisesta. Ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö ei tarvitse Suomessa erillistä toimilupaa, vaan yhtiön kotivaltion myöntä-

mä toimilupa oikeuttaa yhtiön harjoittamaan vakuutusliikettä myös Suomessa. Ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö voi toimia Suomessa joko perustamalla Suomeen edustuston tai vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan perusteella. Kolmannen maan vakuutusyhtiö ei saa harjoittaa vakuutusliikettä ilman sosiaali- ja terveysministeriön myöntämää toimilupaa. Yhtiön on Suomessa tapahtuvaa toimintaansa varten perustettava tänne edustusto, jota johtaa Vakuutusvalvontaviraston hyväksymä pääasiamies.

1.2. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/17/EY vakuutusyritysten tervehdyttämisestä ja likvidaatiosta

Vakuutusyritysten tervehdyttämisestä ja likvidaatiosta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/17/EY (*tervehdyttämis- ja likvidaatiodirektiivi*) tarkoituksena on sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa ja velkojien suojaa varten luoda yhteisön tasolla yhtenäiset säännökset vakuutusyritysten tervehdyttämistoimenpiteitä ja likvidaatiomenettelyä varten. Nykyisissä vakuutustoimintaa koskevista direktiiveistä, joissa säädetään yhdestä ainoasta yhteisön laajuisesta vakuutusyrityksen toimiluvasta, ei ole näitä menettelyjä koskevia säännöksiä. Myöskään maksukyvyttömyysmenettelyistä annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 1346/2000 ei sovelleta vakuutusyrityksiin eikä muihin rahoituslaitoksiin. Asetusta on kuitenkin käytetty esikuvana tervehdyttämis- ja likvidaatiodirektiiviä valmisteltaessa.

Direktiivi jakautuu rakenteellisesti neljään osastoon, joita ovat soveltamisala ja määritelmät (1—2 artikla), tervehdyttämistoimenpiteet (3—7 artikla), likvidaatiomenettely (8—18 artiklat) ja tervehdyttämistoimenpiteitä ja likvidaatiomenettelyjä koskevat yhteiset säännökset (19—33 artikla).

Tervehdyttämistoimenpiteillä tarkoitetaan 2 artiklan d kohdan mukaan menettelyjä, joilla on tarkoitus säilyttää tai palauttaa ennalleen vakuutusyrityksen taloudellinen tilanne ja jotka voivat vaikuttaa kolmansien osapuolten olemassa oleviin oikeuksiin. Suomessa tällaisen toimenpide tarkoittaa vakuutusyhtiölain 14 luvun 6 §:ssä, ulkomaisista vakuu-

tusyhtiöistä annetun lain 47 §:ssä, työeläke-vakuutusyhtiöistä annetun lain 31 §:ssä ja vakuutusyhdistyksen 12 luvun 6 c §:ssä Vakuutusvalvontavirastolle annettua oikeutta ottaa haltuunsa yhtiön tai yhdistyksen hallinnassa olevaa omaisuutta tai kieltää tätä luovuttamasta tai panttaamasta tätä omaisuutta.

Direktiivi koskee kaikkia likvidaatiomenettelyjä riippumatta siitä, perustuvatko ne maksukyvyttömyyteen tai ovatko ne vapaaehtoisia vai pakollisia. Direktiiviä sovelletaan kotijäsenvaltion lainsäädännössä määriteltyihin kaikkia velkoja koskeviin menettelyihin, joihin liittyy vakuutusyrityksen omaisuuden rahaksi muuttaminen sekä omaisuuden tuoton jakaminen. Tervehdyttämistoimenpiteiden toteuttaminen ei 8 artiklan 1 kohdan mukaan estä likvidaatiomenettelyn aloittamista. Likvidaatiomenettely voidaan aloittaa ilman tervehdyttämistoimenpiteitä tai sen jälkeen kun tervehdyttämistoimenpiteisiin on ryhdytty. Likvidaatiomenettelyllä tarkoitetaan Suomessa selvitystilaa ja konkurssia.

Direktiiviä sovelletaan ensimmäisissä henki- ja vahinkovakuutusdirektiiveissä 73/239/ETY ja 79/267/ETY määriteltyihin vakuutusyrityksiin, joiden pääkonttori on yhteisössä, ja niiden vakuutusyritysten yhteisössä olevia sivuliikkeitä, joiden pääkonttori on kolmansissa maissa sekä yhteisössä asuvia velkoja. Jos vakuutusyrityksellä, jonka pääkonttori sijaitsee yhteisön ulkopuolella, on sivuliikkeitä useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa, kutakin sivuliikettä on kohdeltava itsenäisesti direktiiviä sovellettaessa. Näissä tapauksissa viranomaisten sekä hallinnonhoitajien ja selvittäjien olisi pyrittävä sovittamaan toimintansa yhteen. Suomessa direktiivin soveltamisalan piiriin tulevat vakuutusyhtiöt, suuret vakuutusyhdistykset ja kolmannen maan vakuutusyhtiön Suomessa olevat edustustot.

Direktiivi säätää toimivallasta aloittaa tervehdyttämistoimenpide tai likvidaatiomenettely. Ainoastaan vakuutusyrityksen kotijäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset voivat päättää tervehdyttämistoimenpiteen ja likvidaatiomenettelyn aloittamisesta. Direktiivin tarkoituksena on varmistaa jäsenvaltioiden vakuutusyrityksiä koskevien tervehdyttämistoimenpiteiden ja likvidaatiolainsäädännön vastavuoroinen tunnus-

taminen sekä viranomaisten välinen yhteistyö. Kansainvälinen maksukyvyttömyysmenettely voidaan toteuttaa tehokkaasti vain, jos jäsenvaltiot tunnustavat kotijäsenvaltion tuomioistuinten ja muiden toimivaltaisten viranomaisten toimivallan, selvittäjien toimivaltuudet ja heidän päätöstensä vaikutukset.

Direktiivi edellyttää, että vakuutusyritykselle myönnetty toimilupa on peruutettava, jos sitä kohtaan aloitetaan likvidaatiomenettely, ellei toimilupaa ole jo aikaisemmin peruutettu (13 artikla).

Tervehdyttämistoimenpiteen ja likvidaatiomenettelyn aloittamista koskeva päätös on julkaistava koko yhteisön alueella. Päätös on julkaistava vakuutusyrityksen kotijäsenvaltion menettelyjen mukaisesti ja Euroopan unionin virallisessa lehdessä sekä lisäksi muiden jäsenvaltioiden valvontaviranomaisten päättämällä mahdollisella muulla tavalla niiden alueilla (6 ja 14 artikla). Päätöksen julkaisemisen lisäksi yhteisössä asuville tunnetuille velkojille olisi henkilökohtaisesti ilmoitettava päätöksestä. Tällaisen ilmoituksen olisi sisällettävä vähintään tässä direktiivissä säädetyt seikat (7 ja 15 artikla). Selvittäjien olisi myös säännöllisesti annettava velkojille tietoja likvidaatiomenettelyn edistymisestä (18 artikla).

Kaikilla vakuutusyhtiön velkojilla on oikeus ilmoittaa saatavia tai tehdä kirjallisia huomautuksia likvidaatiomenettelyn yhteydessä. Niiden velkojen saatavia, joiden asuinpaikka on muussa jäsenvaltiossa kuin kotijäsenvaltiossa, on kohdeltava samalla tavalla kuin vastaavia saatavia kotijäsenvaltiossa syrjimättä kansalaisuuden tai asuinpaikan perusteella (tasapuolisen kohtelun periaate) (16 artikla).

Vaikka direktiivi ei pyri harmonisoimaan jäsenvaltioiden likvidaatiosäännöksiä, se kuitenkin sisältää säännökset (10 artikla) vakuutussaatavien etuoikeudesta vakuutusyritykseen kohdistuviin muihin saataviin nähden. Artikla sisältää vakuutussaatavien etuoikeutta koskien kaksi eri vaihtoehtoa, joista jäsenvaltioiden on valittava toinen tai molemmat sovellettavaksi. Ensimmäisen vaihtoehdon mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä, että vakuutussaatavilla on ehdoton etuoikeus vakuutusteknistä vastuuvulkaa vastaaviin varoihin kaikkien muiden vakuutusyrityksen

velkojen saataviin nähden. Toisen vaihtoehdon mukaan vakuutussaatavilla on etuoikeus vakuutusyrityksen kaikkiin varoihin eräin kansallisessa lainsäädännössä mahdollisesti tehtävin poikkeuksin. Jälkimmäisessä vaihtoehdossa etuoikeudesta voidaan kansallisessa lainsäädännössä poiketa siten, että palvelusuhteesta johtuvat työntekijöiden saatavat, julkisyhteisöjen verosaatavat, sosiaaliturvajärjestelmien saatavat ja esineoikeuden alaisia varoja koskevat saatavat menevät vakuutussaatavien edelle etuoikeusjärjestyksessä.

Direktiivi sisältää myös erityiset kansainvälisen yksityisoikeuden säännökset tervehdyttämistoimenpiteeseen ja likvidaatiomenettelyyn sovellettavasta laista. Menettelyssä sovellettavien lainvalintasäännösten yhdenmukaistamisella pyritään takaamaan menettelyn oikeusvaikutusten tunnustaminen kaikissa jäsenvaltioissa. Direktiivi ei kuitenkaan pyri harmonisoimaan jäsenvaltioiden tervehdyttämistoimenpiteitä tai likvidaatiomenettelyjä koskevia aineellisia tai prosessuaalisia säännöksiä.

Vakuutusyrityksen tervehdyttämistoimenpiteen sekä likvidaatiomenettely aloittaminen ja toteuttaminen tapahtuisi vakuutusyrityksen kotijäsenvaltion lainsäädännön mukaan (4 ja 8 artikla). Kotijäsenvaltion säännöksiä sovellettaisiin kaikkien EU:n alueella sijaitsevien edustustojen tervehdyttämiseen ja likvidaatioon. Tästä pääsäännöstä on kuitenkin säädetty lukuisia poikkeuksia jonkin muun valtion lain hyväksi (19—26 artikla.) Direktiivin sovellettavan lain säännökset vastaavat pitkälti 31 päivänä toukokuuta 2002 voimaan tulleen maksukyvyttömyysmenettelyistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1346/2000 sovellettavan lain säännöksiä.

1.3. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/64/EY neuvoston direktiivien 85/611/ETY, 92/49/ETY, 92/96/ETY ja 93/22/ETY muuttamisesta kolmansien maiden kanssa harjoitettavan tietojen vaihdon osalta

Otsikossa mainitut direktiivit 85/611/ETY, 92/49/ETY, 92/96/ETY ja 93/22/ETY sallivat, että vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja voidaan luovuttaa kolmansien

maiden vakuutustoimintaa tai rahoitusmarkkinoita valvoville viranomaisille. Direktiivi 2000/64/EY laajentaa tätä tietojenvaihto-oikeutta siten, että se kattaisi muitakin kolmansien maiden viranomaisia. Näitä viranomaisia olisivat muun muassa vakuutusyhtiöiden selvitystila- ja konkurssimenettelyä valvovat viranomaiset ja vakuutusyhtiöiden tilintarkastajia valvovat viranomaiset.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

2.1. Tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi

Esityksen tavoitteena on vakuutusyhtiölain, vakuutusyhdistyslain, ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain ja soveltuvin osin työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain sopeuttaminen tervehdyttämisen ja likvidaatiorektiiviin ja direktiiviin 2000/64/EY. Samassa yhteydessä on tarkoituksenmukaista tehdä vakuutuslainsäädäntöön eräitä muitakin muutoksia sekä pienempiä tarkennuksia ja täsmennyksiä, jotka johtuvat muun muassa yleisestä osakeyhtiölainsäädännöstä ja perustuslaista, mutta jotka eivät liity edellä mainittujen direktiivien kansalliseen voimaansaattamiseen.

2.2. Keskeiset ehdotukset

Vakuutusyhtiölain, ulkomaisista vakuutusyhtiölain ja vakuutusyhdistyslain selvitystilaa ja konkurssia koskevia säännöksiä ei ehdoteta muutettavaksi sisällöltään olennaisesti. Ehdotetut muutokset johtuvat pääosin tervehdyttämisen ja likvidaatiorektiivin säännöksistä. Vaikka direktiiviä sovelletaan vakuutusyhdistysten osalta pakottavana vain suuriin vakuutusyhdistyksiin, esitystä laadittaessa ei ole nähty tarvetta, että pienet vakuutusyhdistykset rajoitettaisiin uusien säännösten ulkopuolelle. Hallituksen esityksessä on lähtökohtana, että tervehdyttämisen ja likvidaatiorektiivistä johtuva sääntely tulisi koskemaan kaikkia vakuutusyhdistyksiä.

Vakuutusyhtiölaissa, ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetussa laissa, työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa ja vakuutusyhdistyslaissa olevaa omaisuuden haltuunottoa

ja sen luovutus- ja panttauskieltoa koskevaa sääntelyä ehdotetaan täydennettäväksi tervehdyttämis- ja likvidaatiodirektiivin vaatimusten vuoksi. Direktiivistä johtuvia muutoksia ovat valvontatoimenpiteestä ilmoittaminen muiden ETA-valtioiden valvontaviranomaisille, päätöksen julkaiseminen Euroopan unionin virallisessa lehdessä, toimenpiteen rekisteröinti ja toimenpiteestä ilmoittaminen tunnetuille velkojille.

Omaisuuuden haltuunottoa sekä luovutus- ja panttauskieltoa koskevaa sääntelyä ehdotetaan tarkistettavaksi myös kansallisista syistä. Omaisuuuden haltuunotosta ehdotetaan käsitteen epämääräisyyden vuoksi luovuttavan. Haltuunoton sijasta säänneltäisiin omaisuuden luovutus- ja panttauskiellosta, johon yhdistettäisiin asiamiehen asettaminen vakuutusyhtiöön. Myös kiellon määräämismenettelyä ja kiellon oikeusvaikutuksia selkeytettäisiin ja täsmennettäisiin. Nykyiset säännökset ovat näissä kysymyksissä niukkoja.

Lakiin lisättäisiin myös säännökset Vakuutusvalvontaviraston oikeudesta kieltää vakuutusyhtiötä suorittamasta vakuutuksen takaisinostoarvoa vakuutuksenottajille. Myös tämä kieltopäätös on tervehdyttämis- ja likvidaatiodirektiivissä tarkoitettu tervehdyttämistoimenpide. Tältä osin esitys vastaa Vakuutusyhtiöiden vakavaraisuustyöryhmän muistiossa (1997:33) tehtyä ehdotusta.

Vakuutusyhtiölain nykyisen omaisuuden haltuunoton sekä luovutus- ja panttauskiellon katsotaan tarkoittavan lähinnä vakuutusyhtiön taloudellisen tilanteen ennallaan säilyttämistä. Toimenpiteille asetetut edellytykset ovat niin vaativat, että yhtiö on käytännössä lähellä selvitystilaa tai konkurssia. Esitystä valmisteltaessa on pohdittu myös sellaisen säännösten luomista, jolla pyritäisiin yhtiön varsinaiseen tervehdyttämiseen eli yhtiön taloudellisen aseman palauttamiseen. Kyseen tulisi esimerkiksi vakuutusyhtiön toiminnan väliaikaista keskeyttämistä ja saneerausta koskeva sääntely, jollainen on säädetty talletuspankkeja varten. Käytettävissä oleva ajan puitteissa tällaista sääntelyä ei kuitenkaan ole voitu toteuttaa, mutta sen luomista voidaan selvittää jatkotyönä.

Ehdotuksen tarkoituksena on direktiivissä edellytetyllä tavalla selventää kansainvälistä toimi-valtaa. Suomalaisia vakuutusyhtiöitä

koskevissa säädöksissä säädetään toimivalta suhteessa suomalaiseen vakuutusyhtiöön. Ulkomaisia vakuutusyhtiöitä koskevassa sääntelyssä taas on tunnustettava muun toimivaltaisen ETA-valtion aloittama menettelyn ulkomaista ETA-vakuutusyhtiötä kohtaan.

Lakiin lisättäisiin uusi 15 a luku, jossa säädetäisiin direktiivin sovellettavan lain säännöksistä. Säännökset ovat tarpeen niitä tilanteita varten, kun vakuutusyhtiö harjoittaa rajat ylittävää toimintaa ja toimivalta aloittaa tervehdyttämistoimi, selvitystila tai konkurssi on Suomella, mutta menettelyllä on vaikutuksia muissa ETA-valtioissa. Säännökset tulisivat koskemaan viittaussäännösten kautta myös työeläkevakuutusyhtiöitä ja vakuutusyhdistyksiä.

Vakuutusyhtiölakiin ja ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annettuun lakiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan vakuutusyhtiön toimilupa on peruutettava, jos yhtiö on asetettu selvitystilaan tai sen omaisuus on luovutettu konkurssiin.

Nykyisen lain mukaan vakuutusyhtiön ja vakuutusyhdistyksen asettamisesta selvitystilaan päättää yhtiö- tai yhdistyskokous tai siitä määrää Vakuutusvalvontavirasto. Vakuutusyhtiölakiin ja vakuutusyhdistyslakiin ehdotetaan lisättäväksi osakeyhtiölain 13 luvun mukaiset säännökset, joiden mukaan myös tuomioistuimella on oikeus määrätä vakuutusyhtiö ja vakuutusyhdistys selvitystilaan laissa säädetyissä tapauksissa.

Vakuutussaatavien etuoikeutta koskevaa sääntelyä ehdotetaan selkeytettäväksi siten, että vakuutussaatavilla on selvitystilassa ja konkurssissa etuoikeus vakuutusyrityksen kaikkiin varoihin muihin saataviin nähden. Tämän etuoikeuden edelle menisivät vain esineoikeuden alaisia varoja koskevat saatavat ja selvitys- ja konkurssimenettelystä johtuvat saatavat.

Lakeihin lisättäisiin tervehdyttämis- ja likvidaatiodirektiivin mukaiset säännökset selvitystilaa ja konkurssia koskevan päätöksen julkaisemisesta Euroopan unionin virallisessa lehdessä ja ilmoittamisesta muiden ETA-valtioiden valvontaviranomaisille. Samoin lisättäisiin säännökset tunnetuille velkojille tehtävästä ilmoituksesta sekä ilmoituksen kielestä ja muodosta sekä velkojien oikeu-

desta ilmoittaa saataviaan ja tehdä saatavia koskevia huomautuksia. Lakien selvitysmiehiä ja pesänhoitajia ja heidän valtuuksiaan koskevia säännöksiä täsmennettäisiin direktiivin edellyttämällä tavalla. Selvitysmiehen ja pesänhoitajan olisi säännöllisesti tiedotettava velkojille selvitystilän ja konkurssin edistymisestä. Muiden ETA-valtioiden valvontaviranomaisilla olisi oikeus saada tietoja selvitystilän ja konkurssin edistymisestä kotivaltion valvontaviranomaisilta.

Lakeihin lisättäisiin säännökset, joilla laajennetaan sosiaali- ja terveysministeriön ja Vakuutusvalvontavirasto oikeutta luovuttaa vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja muillekin kolmansien maiden viranomaisille kuin vakuutustoimintaa tai rahoitusmarkkinoita valvoville viranomaisille.

Asiantuntijoiden kuulemismenettelystä, joka on valtiosääntöoikeudelliselta kannalta katsottu ongelmalliseksi, ehdotetaan luovuttavaksi. Sääntelyä, joka koskee vakuutusyhtiön oikeutta antaa vakuuksia, ehdotetaan muutettavaksi perustuslain mukaisesti siten, että nykyisin sosiaali- ja terveysministeriön määräyksissä olevista vakuudenantorajoituksista säädetään vakuutusyhtiölaissa ja ministeriön oikeus antaa määräyksiä kumotaan.

3. Esityksen vaikutukset

Selvitystilaa ja konkurssia koskevaan sääntelyyn ei ehdoteta olennaisia asiallisia muutoksia. Selvitystilaa ja konkurssia koskevan päätöksen julkaisemista ja kuuluttamista koskeva sääntely saattaa nostaa jonkun verran selvitys- ja konkurssimenettelyn kustannuksia. Näiden lisäkustannusten ei kuitenkaan arvioida olevan merkittäviä. Toisaalta selvitysmenettelyn yksinkertaistuminen, kuten erityistä selvityspesää koskevan sääntelyn poistuminen, vaikuttaa kustannuksiin alentavasti.

Vakuutusvalvontaviraston valvontatehtävät kasvavat jonkin verran uusien säännösten

johdosta, mutta ei kuitenkaan siinä määrin, että se vaikuttaisi viraston kustannuksiin kohohtavasti.

Vakuutussaatavien etuoikeutta koskevan sääntelyn laajentaminen koskemaan kaikkia vakuutussaatavia ja kohdistumaan vakuutusyrityksen kaikkiin varoihin merkitsee vakuutusten käsittämien etujen lisääntyvää suojaa. Edelleen likvidaatiomenettelyjä koskevien säännösten yhteensovittaminen ja vastavuoroinen tunnustaminen yhteisön alueella ja velkojen tasavertainen kohtelu vahvistaa luottamusta sisämarkkinoiden häiriöttömään toimintaan. Näiden välillisten vaikutusten määrää on vaikea arvioida.

4. Asian valmistelu

4.1. Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Esitysehdotus on valmistelu virkатыönä sosiaali- ja terveysministeriössä yhdessä oikeusministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston edustajien kanssa. Valmistelussa on oltu yhteydessä oikeusministeriöön sekä kuultu Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliittoa.

4.2. Lausunnot

Esitysehdotuksesta on pyydetty lausunnot oikeusministeriöltä, Vakuutusvalvontavirastolta, valtiovarainministeriöltä, Lähivakuutusryhmän Keskusliitto ry:ltä, Lokalförsäkringsgruppen Svenska Förbundilta, Suomen Asianajajaliitolta, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitolta ja Työeläkevakuuttajat TELA ry:ltä. Lausunnonantajat suhtautuivat myönteisesti esitysehdotuksen keskeisiin tavoitteisiin. Lausunnoissa esitetyt yksityiskohdat koskevat näkökohdat on hallituksen esityksessä otettu huomioon mahdollisuuksien mukaan.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut**1.1. Vakuutusyhtiölaki****1 luku. Yleisiä säännöksiä**

4 a §. Pykälä sisältää säännöksen niistä tilanteista, joissa vakuutusyhtiö voi antaa vakuuden. Pykälän 4 momentti sisältää valtuutussäännöksen, jonka mukaan sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarvittaessa tarkemmat säännökset pykälän soveltamisesta. Tämän valtuutussäännöksen nojalla ministeriö on antanut määräyksen (dnro 60/021/1999), jonka mukaan vakuutusyhtiö ei saa antaa vakuutta vakuutus sopimukseen perustuvan velvoitteensa suorittamisesta, ellei laista, asetuksesta, viranomaisen määräyksestä tai vakiintuneesta jälleenvakuutuskäytännöstä muuta johdu.

Perustuslain 80 §:n mukaan yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista on säädettävä lailla. Kyseiseen määräykseen sisältyvästä vakuutusyhtiön toimintaa rajoittavasta velvoitteesta ehdotetaan säädettäväksi lain tasolla siten, että määräyksen sisältöinen säännös kirjoitetaan pykälän 1 momenttiin. Pykälän 4 momentissa oleva säännös ministeriön oikeudesta antaa tarkempia säännöksiä pykälän soveltamisesta ehdotetaan kumottavaksi.

10 luku. Tilinpäätös, konsernitilinpäätös ja vastuuvelan kattaminen

3 §. Pykälään ehdotettu muutos liittyy 15 luvun 31 §:ssä olevaan vakuutussaatavien etuoikeutta koskevaan säännökseen, jossa ehdotetaan, että vakuutussaatavilla on vakuutusyhtiön selvitystilassa ja konkurssissa muita saatavia parempi etuoikeus yhtiön omaisuuteen. Vakuutussaatavien etuoikeudesta huolimatta vakuutusyhtiön varoista on kuitenkin suoritettava esineoikeuden alaisia varoja koskevat saatavat ja selvitysmenettelystä johtuvat saatavat 15 luvun 15 §:n 2 momentin ja konkurssisäännön säännösten perusteella. Tervehdyttämisen ja likvidaatiidirektiivin 12 artiklassa edellytetään, että vakuutusyri-

tykset vastaavat näistä vakuutussaatavia paremmalla etuoikeudella olevista saatavista koko ajan vakuutusteknistä vastuuvelkaa vastaavilla varoilla. Tästä syystä pykälän 1 ja 3 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi muutos, jonka mukaan vakuutusyhtiön on katettava paitsi vakuutustekninen vastuuvelka myös ne saatavat, jotka on suoritettava vakuutusyhtiön selvitystilassa tai konkurssin aikana vakuutussaatavien etuoikeudesta huolimatta.

Saatavien kattamisvaatimus koskee yhtiön koko toiminta-aikaa. Koska kyseisten saatavien tarkka määrä ei ole joka hetki tiedossa, vakuutusyhtiön olisi pystyttävä kohtuullisella tarkkuudella arvioimaan saatavat kattamisvaatimuksen täyttämiseksi.

Pykälän 3 momentin 1 kohtaan ja 5 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi sosiaali- ja terveysministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston välisestä työnjaosta johtuva tekninen korjaus.

12 luku. Voitonjako ja yhtiön varojen muu käyttö

4 §. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi sama yhtiökokouksen äänestyspäättöstä koskeva selventävä täsmennys, joka on jo toteutettu 8 luvun 10 §:ssä lailla 611/1997. Ehdotuksen mukaan momentissa tarkoitettu kahden kolmasosan äänten enemmistö laskettaisiin kokouksessa annetuista äänistä eikä kokouksessa edustetuista äänimääristä. Lisäksi vakuutusosakeyhtiössä edellytettäisiin kahden kolmasosan enemmistöä kokouksessa edustetuista osakkeista.

14 luku. Vakuutusyhtiön valvonta

5 a §. Pykälässä säädetään niistä edellytyksistä, joiden vallitessa vakuutusyhtiön toimilupaa voidaan rajoittaa tai se peruuttaa. Tervehdyttämisen ja likvidaatiidirektiivin 13 artiklan 1 kohdassa edellytetään, että vakuutusyhtiön toimilupa on peruutettava, jos yritystä kohtaan aloitetaan likvidaatiomenettely. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi artiklan mukainen säännös. Samalla momentista poistettaisiin siinä säädetty toi-

miluvan peruuttamista koskeva ilmoitusmenettely.

5 c §. Pykälän 4 momentissa säädetään muun muassa vakuutusyhtiöön asetetun asiamiehen palkkaeduista. Asiamiehen tehtävänä on muun muassa jäljempänä olevan 8 §:n mukaan valvoa, että yhtiö noudattaa sille annettua omaisuuden luovutus- ja panttauskieltoa. Koska tehtävän toteuttamisesta voi aiheutua asiamiehelle kustannuksia, on tarpeen säätää näiden kustannusten korvaamisesta. Momentin sanamuotoa ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että vakuutusyhtiö vastaa myös muista kustannuksista, jotka syntyvät asiamiehen suorittaessa tehtäväänsä.

6 §. Pykälä sisältää säännöksen, jonka mukaan Vakuutusvalvontavirasto voi ottaa haltuunsa vakuutusyhtiön hallinnassa olevaa omaisuutta tai kieltää yhtiötä luovuttamasta tai panttaamasta tällaista omaisuutta silloin, kun yhtiön toimilupa on peruutettu tai sen vakavaraisuusasema heikentynyt. Näitä toimenpiteitä voidaan pitää tervehdyttämisen- ja likvidaatiodirektiivissä tarkoitettuna tervehdyttämistoimenpiteenä. Direktiivin määritelmän mukaan tervehdyttämistoimenpiteellä tarkoitetaan toimenpidettä, jolla on tarkoitus säilyttää tai palauttaa ennalleen vakuutusyhtiön taloudellinen tilanne.

Pykälän sääntelyä ehdotetaan täydennettäväksi tervehdyttämisen- ja likvidaatiodirektiivin vaatimusten vuoksi. Kansainvälisen toimivallan selkeyttämiseksi pykälän johdantokappaleesta säädettäisiin, että Vakuutusvalvontaviraston kieltopäätös koskee suomalaisia vakuutusyhtiötä. Myös kieltopäätöksen asiasisältöä, menettelytapasäännöksiä ja oikeusvaikutuksia selkeytetään ja täsmennetään. Ehdotusta omaisuuden haltuunotosta luopumiseksi on selvitetty yleisperusteluissa.

Johdantokappaleen nykyisestä sanamuodosta voitaisiin päätellä, että Vakuutusvalvontavirasto voisi ottaa haltuunsa yhtiön hallinnassa olevaa omaisuutta, vaikka tämä omaisuus ei olisi yhtiön omistuksessa. Säännöstä ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että valvontatoimenpide voisi kohdistua vain yhtiön omistuksessa olevaan omaisuuteen.

Pykälän sanamuodosta ei nykyisin täsmällisesti ilmene, mikä on omaisuuden luovutus- ja panttauskiellon tarkoitus. Johdantokappaletta ehdotetaan täydennettäväksi lisäyksellä,

jonka mukaan toimenpiteen tarkoituksena on vakuutettujen etujen turvaaminen, mikä muutenkin on Vakuutusvalvontaviraston toiminnan päätavoitteita.

Pykälän johdantokappaleesta ehdotetaan poistettavaksi siinä säädetty ilmoitusmenettely, koska 13 § jo sisältää tarvittavat säännökset kuulutusta ja muiden ETA-valtioiden valvontaviranomaisille tehtävää ilmoitusta varten. Lisäksi johdantokappaleeseen ja 1 momentin 4 kohtaan ehdotetaan tehtäväksi sosiaali- ja terveysministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston välisestä työnjaosta johtuva tekninen korjaus.

Pykälän 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi säännös, jonka mukaan toimiluvan peruuttaminen olisi yksi omaisuuden luovutus- tai panttauskiellon antamisen peruste. Kun vakuutusyhtiön toimilupa on peruutettu, yhtiö on 15 luvun 1 §:n mukaan selvitystilassa ja purettava. Yhtiön hallituksen ja toimitusjohtajan tilalla ovat selvitysmiehet, eikä omaisuuden luovutus- ja panttauskiellon kaltaista valvontatoimenpidettä enää tarvita.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Vakuutusvalvontaviraston oikeudesta kieltää vakuutusyhtiötä suorittamasta vakuutuksen takaisinostoarvoa vakuutuksenottajille.

Vakuutussopimuslain (543/1994) 13 §:n mukaan vakuutuksenottajalla on oikeus keskeyttää vakuutusmaksujen suorittaminen ja saada vakuutusehtojen mukaan laskettu vakuutuksen säästöosuus eli takaisinostoarvo, jos vakuutuksenottajan suorittamista vakuutusmaksuista on kertynyt säästöä. Velvollisuus takaisinostojen suorittamiseen voi johtaa vakuutusyhtiön maksuvalmiuskriisiin, jos vakuutuksenottajien luottamus yhtiötä kohtaan heikkenee ja vakuutuksenottajat ryhtyvät hallitsemattomasti lunastamaan vakuutustensa takaisinostoarvoja. Tällöin on tärkeää, että yhtiön asema saadaan vakiinnutettua. Hallitsematon takaisinostoarvojen lunastus voi myös johtaa vakuutuksenottajien epätasaarvoiseen kohteluun, jos vain osa vakuutuksenottajista ehtii nostaa säästöosuutensa täysimääräisesti. Tällainen lopputulos asettaisi etua saaneet vakuutuksenottajat parempaan asemaan myös suhteessa muihin velkojiin.

Takaisinostokielto mahdollistaa sen, että yhtiöllä ja viraston asettamalla asiamiehellä on 4 momentin mukainen kolmen kuukauden

määräaika arvioida yhtiön asemaa ja päättää tarpeellisista jatkotoimista. Takaisnostojen kieltämisellä pyritään minimoimaan vakuutuksenottajille aiheutuvat menetykset ja turvaamaan vakuutuksenottajien tasapuolinen kohtelu.

Takaisintokiellon edellytykset olisivat samat kuin 1 momentissa tarkoitetulla omaisuuden luovutus- panttauskiellolla. Takaisnostokielto on tervehdyttämis- ja likvidaatiodirektiivissä tarkoitettu tervehdyttämis-toimenpide, jolloin siihen on sovellettava direktiivin säännöksiä samalla tavalla kuin omaisuuden luovutus- ja panttauskieltoonkin. Momentissa todettaisiin selvyuden vuoksi, että kieltopäätökseen sovelletaan, mitä vakuutusyhtiölaissa säädetään omaisuuden luovutus- ja panttauskiellosta. Poikkeuksena olisi asiamiehen valtuudet, joista säädetään 10 §:n 2 momentissa.

Takaisnostokielto voitaisiin määrätä erillisenä ilman, että samalla annetaan muunkinlainen omaisuuden luovutuskielto tai omaisuuden luovutuskielto voitaisiin antaa ilman, että siihen sisältyy takaisnostokieltoa. Kieltopäätös voidaan antaa myös täydellisenä siten, että siihen sisältyy sekä omaisuuden luovutus- ja panttauskielto että vakuutusten takaisnostokielto. Täydellinen kielto on todennäköisesti paras vaihtoehto yhtiön tilanteen vakiinnuttamiseksi nopeasti ja tehokkaasti. Kiellon sisältö olisi yksilöitävä Vakuutusvalvontaviraston päätöksessä. Nämä kaksi kieltoa ovat luonteeltaan erilaisia ja niillä on eri kohderyhmät. Takaisnostokielto kohdistuu ainoastaan vakuutusvelkoihin, omaisuuden luovutuskielto periaatteessa koskettaa kaikkia yhtiön velkoja ja kaikkea yhtiön liiketoimintaa.

Pykälän 3 momentti sisältää voimassa olevan lain mukaisen säännöksen Vakuutusvalvontaviraston mahdollisuudesta pyytää virka-apua muilta ETA-valtioiden valvontaviranomaisilta. Mahdollisuus virka-apuun koskisi myös vakuutuksen takaisnostokieltoa.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin omaisuuden luovutus- ja panttauskiellon kestosta, joka saisi olla enintään kolme kuukautta. Määräaika koskee myös vakuutusten takaisnostojen kieltoa. Kieltopäätöksen voimassaoloaika on perusteltua rajoittaa vakuutusyhtiön ja velkojen oikeusturvan kannalta.

Muutenkin kieltopäätös on tarkoitettu tilapäiseksi toimenpiteeksi. Vakuutusvalvontavirasto voisi erityisestä syytä jatkaa kieltopäätöstä enintään kolmeksi kuukaudeksi. Tällainen erityinen syy on esimerkiksi se, että kiellon jatkaminen on tarpeen vakuutettujen etujen turvaamiseksi.

7—9 §. Pykälät sisältävät säännökset niin sanotusta asiantuntijoiden kuulemismenettelystä. Oikeusministeriö on Vakuutusalan poikkeusolotyöryhmän muistioista (2001:31) antamassaan lausunnossa kiinnittänyt huomiota siihen, että asiantuntijoiden kuulemismenettely on pakollista ja että lainsäädännön muuttamista tai määräyksen antamista koskevaa päätöstä ei saa tehdä ennen asiantuntijoiden kuulemistä. Oikeusministeriön käsityksen mukaan valtiosääntöoikeudelliselta kannalta ei ole mahdollista, että lainsäädäntötoimintaa ja ministeriölle delegoidun lainsäädäntövallan käyttämistä sidotaan tällä tavalla. Esityksessä ehdotetaan, että asiantuntijoiden kuulemismenettelystä luovutaan.

Asiantuntijoiden kuulemismenettelystä luopuminen on perusteltua myös sen vuoksi, että muualla valtion hallinnossa ei tunneta vastaavaa lakisääteistä kuulemismenettelyä. Tarkoitus on, että myös jatkossa vakuutus-alaa kuullaan sitä koskevaa lainsäädäntöä ja ministeriön määräyksiä ja päätöksiä valmisteltaessa. Lainsäädännön valmistelua koskevat ohjeet ja hyvä hallintotapa edellyttävät mahdollisuutta lausuntojen antamiseen valmisteltavista säännöksistä ja määräyksistä ja niiden kuulemistä, joita uusi sääntely koskee. Hallintomenettelylain (598/1982) 15 § sisältää nimenomaisen säännöksen asianosaisen kuulemisesta ennen asian ratkaisemista. Ehdotus ei myöskään estä sitä, että etteikö ministeriö voisi järjestää vapaamuotoisia kuulemistilaisuuksia vakuutusalan edustajille.

Uudessa 7—9 §:ssä säädettäisiin omaisuuden luovutus- ja panttauskieltoon liittyen päätöksen sisällöstä, asiamiehen asettamisesta yhtiöön ja asiamiehen tiedonsaantioikeudesta.

7 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi omaisuuden luovutus- ja panttauskiellon sisällöstä. Vakuutusvalvontaviraston päätöksestä olisi käytävä ilmi päätöksen antamisen aika, mihin omaisuuteen luovutus- ja panttauskielto kohdistuu ja kiellon voimassaolo-

aika. Lisäksi päätöksestä olisi ilmettävä kielon noudattamisen valvontaa varten määrätty asiamies sekä muutoksenhaun vaikutus päätöksen täytäntöönpanokelpoisuuteen.

Viraston harkinnassa olisi, mihin vakuutusyhtiön omaisuuteen kieltopäätös kohdistuu. Päätös voisi koskea yhtiön kaikkea omaisuutta, määrättyä osaa omaisuudesta, tiettyä omaisuuslajia tai vaikka yksilöityä omaisuuserää. Viraston olisi etenkin harkittava, mikä on kieltopäätöksen merkitys vakuutettujen etujen turvaavuuden kannalta. Pyrkimyksenä tulisi olla se, että yhtiön hallussa säilyy sellainen omaisuus, jolla voidaan parhaiten turvata vakuutetut edut. Viraston olisi otettava huomioon esimerkiksi se, vaikuttaako tietyn omaisuuserän luovutus jäljelle jäävän omaisuuden arvoon. Myös todennäköisesti lähellä oleva selvitystila tai konkurssi olisi otettava huomioon kieltopäätöksen sisältöä harkittaessa. Vakuutusten takaisnostojen osalta kieltö voitaisiin täydellisenä siten, että takaisnostoja ei suoriteta lainkaan tai osakieltona, jolloin kieltopäätöksessä tarkemmin määrätty osa säästöosuuksista voitaisiin maksaa vakuutuksenottajille. Kieltopäätöksen tulee koskea samanlaisena kaikkia vakuutuksenottajia. Jos kieltopäätös annetaan osakieltona, se ei saa johtaa vakuutuksenottajien epätasa-arvoiseen kohteluun siten, että osa vakuutuksenottajista osa saisi säästöosuutensa takaisin täysimääräisenä tai suurempana kuin toiset. Kaikkien säästöosuuden saajien tulisi saada takaisin sama suhteellinen osa säästöosuudestaan. Jäljempänä 10 §:n 2 momentin mukaan asiamiehellä olisi oikeus antaa suostumus takaisnostojen suorittamiseen. Viraston kieltopäätöksessä olisi annettava tarkemmat suuntaviivat, joiden puitteissa asiamies voisi antaa suostumuksensa.

Omaisuuden luovutus- ja panttauskieltö olisi tämän luvun 21 §:n nojalla täytäntöönpanokelpoinen mahdollisesta valituksesta huolimatta. Omaisuuden luovutus- ja panttauskiellosta, kuten muistakin Vakuutusvalvontaviraston päätöksistä, valitetaan Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain (78/1999) 6 §:n mukaan korkeimpaan hallinto-oikeuteen siinä järjestyksessä kuin hallintolainkäyttölaissa (686/1996) säädetään. Viimeksi mainitussa laissa säädetään muun mu-

assa valitusoikeudesta, -menettelystä ja valitusosoituksen liittämisestä päätökseen. Näistä syistä tähän lainkohtaan ei ole katsottu tarpeelliseksi ottaa yksityiskohtaista säännöstä valitusoikeudesta ja -menettelystä, vaan pykälän 2 momentissa viitattaisiin Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain valitusoikeutta koskevaan lainkohtaan. Valitusaika alkaisi ehdotuksen mukaan kulua siitä, kun viraston päätös on julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä. Valitusaika alkaisi siis kulua kaikille velkojille samasta ajankohdasta.

8 §. Pykälässä säädettäisiin asiamiehestä, jonka Vakuutusvalvontaviraston olisi asetettava valvomaan, että vakuutusyhtiö noudattaa omaisuuden luovutus- ja panttauskieltoa. Asiamiehen asettamisvelvollisuus on uusi sääntely ja sillä pyritään vahvistamaan ja tehostamaan kieltopäätöksen toimeenpanoa. Asiamiehen asettaminen on perusteltua etenkin silloin, kun kieltö kattaa koko omaisuuden ja päätöksen oikeusvaikutukset ovat laajat. Asiamiehestä säädetään tarkemmin luvun 5 c §:ssä. Asiamiehellä olisi 5 c §:ssä mainittujen valtuuksien lisäksi oikeus päättää suostumuksen antamisesta 10 §:ssä tarkoitettuun omaisuuden luovutukseen ja panttaukseseen.

Pykälän 2 momentin mukaan asiamiehellä olisi oikeus käyttää tehtävänsä suorittamisessa asiantuntijoita tai avustajia siinä laajuudessa kuin se on tarkoituksenmukaista. Asiamies voisi käyttää asiantuntijaa esimerkiksi selvittämään, pysyykö liiketoimi 10 §:n 2 momentissa säädetyissä rajoissa. Asiantuntijan tai avustajan käyttö voi olla tarpeen myös silloin kun yhtiöllä on edustusto toisessa ETA-valtiossa.

Pykälän 3 momentissa Vakuutusvalvontavirastolle asetetaan velvollisuus antaa asiamiehelle todistus hänen tehtävään määräämisestään. Todistus on tarpeen etenkin silloin, kun asiamies toimii toisessa ETA-valtiossa.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin asiamiehen vahingonkorvausvelvollisuudesta. Ehdotuksen mukaan asiamies on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän tässä pykälässä säädetyjä tehtäviä hoitaessaan on virheellään tai laiminlyönnillään aiheuttanut vakuutusyhtiölle tai velkojalle taikka takaajalle tai vakuuden asettajalle. Momentti vastaa sisällöltään yrityksen saneerauksesta annetun

lain (47/1993) 94 §:ää ja talletuspankin toiminnan väliaikaisesta keskeyttämisestä annetun lain (1509/2001) 5 §:n 2 momenttia.

9 §. Pykälä sisältää selventävän säännöksen, jonka mukaan vakuutusyhtiö on velvollinen antamaan asiamiehelle tämän vaatimat tiedot omaisuuden luovutus- ja panttauskiellon kannalta merkityksellisistä seikoista. Vakuutusyhtiö olisi velvollinen myös myötävaikuttamaan siihen, että asiamies voi asianmukaisesti hoitaa tehtävänsä.

10 §. Pykälässä säädettäisiin omaisuuden luovutus- ja panttauskiellon vaikutuksista vakuutusyhtiön toimintaan. Ehdotuksen mukaan omaisuuden luovutus- ja panttauskielto ei vaikuta vakuutusyhtiön hallituksen, toimitusjohtajan ja hallintoneuvoston asemaan ja tehtäviin. Toimitusjohtaja ja hallitus ja yhtiön muu henkilöstö jatkaisivat yhtiön toimintaa entisin oikeuksin ja velvollisuuksin, vaikka Vakuutusvalvontaviraston on asettanut yhtiön asiamiehen. Vakuutusyhtiöllä säilyy omaisuuden luovutus- ja panttauskiellon aikana valta määrätä toiminnastaan ja omaisuudestaan 2 momentin mukaisin rajoituksin.

Pykälän 2 momentissa ilmaistaan asiamiehen toimivaltuudet. Vakuutusyhtiön omaisuuden luovuttamiseen tai panttaamiseen olisi hallituksen ja toimitusjohtajan saatava asiamiehen suostumus. Kieltopäätös ei estäisi yhtiön omaisuuden tavanomaista käyttöä. Asiamiehen suostumus ei olisi tarpeen, jos kyseessä on yhtiön tavanomaiseen liiketoiminnan harjoittamiseen kuuluva toimi, joka ei ole ehdoiltaan, merkitykseltään tai riskiltään epätavallinen. Tavanomaiseen liiketoimintaan kuuluvat muassa vakuutusyhtiön tarvitsemien toimitilojen vuokraaminen, työntekijöiden työsopimusten solmiminen, kiinteistöjen hoitokulujen, atk-kulujen ja muiden juoksevien kulujen maksaminen.

Vakuutusyhtiön tavanomaista liiketoimintaa on vakuutustoiminta, johon kuuluu muun muassa sijoitustoiminnan harjoittaminen. Yhtiön johto voisi ilman asiamiehen suostumusta tehdä sijoituspäätöksiä, jotka esimerkiksi yhtiön kokoon nähden eivät ole merkityksellisiä tai eivät riskiltään tai muilta vaikutuksiltaan ole epätavallisia. Vaikka tietyn omaisuuden myynti sinänsä ei olisi merkitykseltään huomattava yhtiön koko toimintaan nähden, saattaa se kuitenkin vaatia asiamie-

hen suostumuksen, jo myynti tapahtuu poikkeuksellisin ehdoin. Jos aiottu toimi on vakuutusyhtiön harjoittaman vakuutusliikkeen laatuun ja laajuuteen epätavallinen tai laajakantoinen, suostumus vaadittaisiin.

Takaisinostojen suorittaminen on vakuutusyhtiön tavanomaista liiketoimintaa. Tällöin on olemassa vaara, että takaisinostojen kieltö menettää tehonsa, jos yhtiön johto voisi jatkaa säästöosuuksien suorittamista. Tästä syystä ehdotetaan, että tavanomaisen liiketoiminnan harjoittamista koskevaa säännöstä ei sovelleta silloin, kun Vakuutusvalvontaviraston kieltopäätöksen sisältönä on vakuutusten takaisinostojen kieltäminen tai rajoittaminen.

Ehdotuksen mukaan yhtiön johto ei saisi lainkaan suorittaa takaisinostoja ilman asiamiehen suostumusta. Vakuutusvalvontaviraston olisi kieltopäätöksessään annettava ne yleiset puitteet, joiden mukaisesti asiamies voisi yksittäistapauksissa antaa suostumuksensa takaisinostoihin. Suostumus voi kenties olla järkevää antaa kaikkein pienimpien säästösummien maksamiseen, jos maksaminen ei vaaranna yhtiön eikä muiden vakuutuksenottajien asemaa. Asiamies voisi antaa suostumuksensa muissakin tapauksissa, jos takaisinoston epäminen johtaisi yksittäistapauksessa kohtuuttomaan lopputulokseen. Säästösummia maksettaessa olisi kuitenkin huolehdittava, että vakuutuksenottajia kohdellaan tasa-arvoisesti kokonaisuutena katsottaen.

Pykälän 3 momentin mukaan kiellon vastainen toimi on tehoton. Toisen sopimuspuolen vilpittömän mielen suojaamiseksi kuitenkin säädettäisiin, että toimenpide olisi pätevä, jos tämä osapuoli ei tiennyt eikä hänen pitänytäkään tietää, ettei vakuutusyhtiöllä ollut oikeutta tehdä kyseistä oikeustoimintaa. Tällainen tilanne voi esiintyä esimerkiksi rajat ylittävissä liiketoimissa, kun tervehdyttämistoimi julkistetaan muissa ETA-valtioissa myöhemmin kuin Suomessa ja vakuutusyhtiön sopimuskumppanilla ei ole mahdollisuutta saada tietoa kieltopäätöksestä.

11 §. Vakuutusvalvontaviraston määräämä omaisuuden luovutus- ja panttauskielto olisi ensisijainen suhteessa tuleviin erillistätäntöönpanoihin. Sen vuoksi pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että vakuutusyhtiön omai-

suuteen ei enää saa kohdistaa ulosmittausta tai turvaamistointia sen jälkeen, kun yhtiön omaisuus on 6 §:ssä tarkoitettu tavoin määrätty luovutus- ja panttauskieltoon. Jos ennen kiellon määräämistä omaisuuteen on jo kohdistettu ulosmittaus tai turvaamistoimi, täytäntöönpanoa voitaisiin kuitenkin jatkaa sitä hakeneen velkojan lukuun. Tätä menettelyä puoltaa järjestelmän selkeys ja se, että velkoja on aktiivisesti vienyt asiaa eteenpäin aina ulosmittauksen asti. Jos omaisuuden luovutus- tai panttauskieltoa seuraa konkurssi, ulosmittaus olisi mahdollista peräyttää takaisinsaannista konkurssipesään annetun lain mukaisesti, jolloin ulosottovelkoja ei hyödy ulosoton jatkumisesta.

12 §. Pykälässä olisi selventävä panttivelkojan asemaa koskeva säännös, jonka mukaan omaisuuden luovutus- ja panttauskielto tai 11 §:ssä tarkoitettu ulosmittaus tai turvaamistoimi ei estä panttivelkojaa käyttämästä panttioikeuteen perustuvia oikeuksiaan. Panttivelkojilla on yleensä vahva asema myös velallisen maksukyvyttömyysmenettelyssä. Konkurssi ei perinteisesti estä panttivelkojaa realisoimasta panttia. Hallituksen esityksessä konkurssilainsäädännön uudistamiseksi (HE 26:2003) tosin ehdotetaan panttivelkojan realisointioikeuksia rajoitettaviksi. Yrityksen saneerauksesta annetun lain (47/1993) mukaan perintä- ja täytäntöönpanorajoituksen ulottuvat myös pantinhaltijaan. Tässä esityksessä ei kiellon tarkoitus huomioon ottaen kuitenkaan ehdoteta pantinhaltijan realisointioikeuksia rajoitettavaksi.

13 §. Pykälässä säädettäisiin tervehdyttämisen- ja likvidaatiidirektiivin 5 artiklan ja 6 artiklan 1 kohdan mukaisesta valvontaviranomaisille ilmoittamisesta ja kieltopäätöksen julkaisemisesta. Ehdotuksen mukaan Vakuutusvalvontaviraston olisi viipymättä ilmoitettava kaikkien muiden ETA-valtioiden vakuutustoimintaa valvoville viranomaisille omaisuuden luovutus- ja panttauskieltoa koskevista päätöksistään. Koska omaisuuden luovutus- ja panttauskieltoon voidaan Suomen lain mukaan hakea muutosta, 6 artiklan 1 kohdan julkaisemista koskevaa säännöstä on Suomessa noudatettava pakottavana. Viraston olisi siis huolehdittava, että kieltopäätös julkaistaan virallisessa lehdessä ja Euroopan unionin virallisessa lehdessä. Tapauskohtai-

sesti virasto voisi harkintansa mukaan julkaista päätöksensä myös yhdessä tai useammassa päivälehdessä.

14 §. Pykälässä säädettäisiin asiamiehen velvollisuudesta ilmoittaa omaisuuden luovutus- ja panttauskiellosta viranomaisille. Viranomaisille tehtävistä ilmoituksista on tarkoitus säätää tarkemmin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Tarkoituksena on, että omaisuuden luovutus- ja panttauskiellon ilmoitus- ja kuulutusmenettelyssä noudatettaisiin soveltuvin osin samaa menettelyä kuin yrityksen saneerauksesta annetussa asetuksessa (55/1993) säädetään yrityssaneerausmenettelyn aloittamisesta ja lakkaamisesta tehtävistä kuulutuksesta ja ilmoituksista. Vastuu kuulutuksesta ja ilmoituksista viranomaisille olisi yksinomaan asiamiehellä. Asetuksessa mainittujen viranomaisten olisi merkittävä asianomaisiin rekistereihin soveltuvin osin vastaavat tiedot kuin asetuksessa on yrityssaneerausmenettelyn osalta säädetty.

15 §. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin tervehdyttämisen- ja likvidaatiidirektiivin artiklan 3 kohdan mukaisesti, että omaisuuden luovutus- ja panttauskieltoa sovelletaan siitä riippumatta, onko 13 ja 14 §:ssä ilmoitus ja kuulutus toimitettu.

Pykälän 2 momentti sisältäisi 6 artiklan 4 kohdan mukaisen säännöksen, jonka mukaan pykälässä säädettyä julkistamismenettelyä ei sovelleta, jos omaisuuden luovutus- ja panttauskielto vaikuttaa yksinomaan vakuutusyhtiön sellaisten osakkaiden tai työntekijöiden oikeuksiin, jotka eivät samalla ole vakuutuksenottajia. Siinä tapauksessa Vakuutusvalvontavirasto päättäisi, miten tällaisesta kieltopäätöksestä ilmoitetaan niille, joihin toimenpide vaikuttaa.

16 §. Pykälässä säädettäisiin 13 ja 14 §:ssä tarkoitettujen ilmoituksen sisällöstä. Ehdotuksen mukaan kuulutuksessa ja ilmoituksessa olisi mainittava 7 §:ssä mainitut seikat. Näitä seikkoja ovat siis päätöksen antamisen aika, mihin omaisuuteen luovutus- ja panttauskielto kohdistuu ja kiellon voimassaoloaika. Lisäksi kuulutuksessa ja ilmoituksessa olisi ilmentävä kiellon noudattamisen valvontaa varten määrätty asiamies sekä muutoksenhaun vaikutus päätöksen täytäntöönpanokelpoisuuteen. Euroopan unionin virallisessa lehdessä julkaistavassa kuulutuksessa olisi tervehdyt-

tämis- ja likvidaatiodirektiivin 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti lisäksi mainittava, mitä lakia toimenpiteeseen sovelletaan.

17 §. Tervehdyttämis- ja likvidaatiodirektiivin 7 artiklan 1 kohta edellyttää, että jos kotijäsenvaltion lainsäädännössä säädetään tervehdyttämistoimenpiteen pakollisesta ilmoittamisesta velkojille, joiden tavanomainen asuinpaikka, kotipaikka tai pääkonttori on tässä valtiossa, toimenpiteestä on ilmoitettava myös niille tunnetuille velkojille, joiden asuinpaikka, kotipaikka tai pääkonttori on toisessa jäsenvaltiossa. Esityksessä on lähtökohtana, että velkojille on ilmoitettava omaisuuden luovutus- ja panttauskiellosta, koska toimenpiteellä voi olla merkittäviä vaikutuksia velkojien asemaan. Velkojien oikeusturva myös edellyttää tiedon saamista vakuutusyhtiön tilasta.

Pykälän 1 momentin mukaan asiamiehen on ilmoitettava omaisuuden luovutus- ja panttauskiellon antamisesta vakuutusyhtiön tunnetuille velkojille. Koska ilmoitusvelvollisuus koskee kaikkia tunnettuja velkojia, tarkoittaa se silloin direktiivin 7 artiklan 1 kohdan vaatimuksen mukaisesti myös niitä velkojia, joiden tavanomainen asuinpaikka, kotipaikka tai pääkonttori sijaitsee toisessa ETA-valtiossa kuin Suomessa. Ilmoituksesta olisi käytävä ilmi 7 §:ssä mainitut seikat. Vakuutusvalvontavirasto antaisi tarkemmat määräykset ilmoitustavasta.

Ilmoituksen tarkoituksena on antaa velkojille lisäinformaatiota vakuutusyhtiön tilasta. Valitusaika kieltopäätöksen muuttamiseksi tai kumoamiseksi ei kuitenkaan alkaisi siitä, kun velkoja on saanut ilmoituksen, vaan 7 §:n 2 momentin mukaisesti siitä, kun kieltopäätös on julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä.

Tervehdyttämis- ja likvidaatiodirektiivin 17 artiklan 1 kohdan 1 alakohdan mukaan ilmoitus on tehtävä sen jäsenvaltion jollakin virallisella kielellä, jossa tiedot julkaistaan. Sen vuoksi pykälän 2 momentissa todettaisiin, että julkaiseminen on tehtävä joko suomeksi tai ruotsiksi. Lisäksi momentissa todettaisiin 17 artiklan 1 kohdan 2 alakohdan mukaisesti, että jos vakuutussaatan haltijana on velkoja, jonka tavanomainen asuinpaikka, kotipaikka tai pääkonttori on toisessa ETA-valtiossa kuin Suomessa, ilmoitus olisi

tehtävä jollakin kyseisen ETA-valtion virallisella kielellä.

18 §. Pykälä sisältää tervehdyttämis- ja likvidaatiodirektiivin 28 artiklan 1 kohdan mukaisen säännöksen, jonka mukaan asiamiehen olisi pyydyttävä, että omaisuuden luovutus- ja panttauskiellosta tehdään merkintä toisessa ETA-valtiossa pidettävään kiinteistörekisteriin, kaupparekisteriin tai muuhun julkiseen rekisteriin, jos rekisterimerkintä on kyseisen valtion lainsäädännön mukaan tehtävä tällaisesta toimenpiteestä. Tarkoituksena on, että toimenpiteen alkaminen julkistetaan myös muissa ETA-valtioissa.

19 §. Pykälässä säädettäisiin selvyiden vuoksi, että omaisuuden luovutus- ja panttauskiellon oikeusvaikutukset ovat voimassa, kunnes kiello lakkaa 20 §:n mukaisesti.

20 §. Pykälän mukaan omaisuuden luovutus- ja panttauskiello olisi peruutettava heti, kun kiellolle ei enää edellytyksiä. Riittävinä edellytyksinä kieltopäätöksen peruuttamiselle pidettäisiin sitä, että vakuutusyhtiö jälleen täyttää 10 luvun 3 tai 3 a §:n vastuuvelan katetta ja 11 luvussa yhtiölle asetetut vakavaraisuusvaatimukset. Riittävinä edellytyksinä kieltopäätöksen peruuttamiselle ei voitaisi pitää pelkästään sitä, että vakuutusyhtiö on esittänyt Vakuutusvalvontaviraston hyväksyttäväksi 5 b §:ssä tarkoitetun taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelman tai lyhyen aikavälin rahoitussuunnitelman, vaan näiden suunnitelmien olisi ainakin olennaisilta osiltaan oltava toteutettuna tai niiden toteutumisesta on oltava riittävä varmuus, ennen kuin kieltopäätös voidaan peruuttaa.

Omaisuuden luovutus- ja panttauskiello lakkaisi ilman eri päätöstä viimeistään, kun päätöksen mukainen määräaika kolme kuukautta, tai jos sitä on päätetty jatkaa, jatko aika on kulunut umpeen. Kieltopäätös lakkaisi siis viimeistään kuuden kuukauden kuluttua päätöksen antamisesta. Tervehdyttämis- ja likvidaatiodirektiivin 4 artiklan 1 kohdan mukaan tervehdyttämistoimenpiteet eivät saa estää likvidaatiomenettelyn aloittamista. Tästä syystä ehdotetaan, että omaisuuden luovutus- ja panttauskiello lakkaisi, jos vakuutusyhtiö asetetaan selvitystilaan tai sen omaisuus luovutetaan konkurssiin kiellon aikana.

21 §. Pykälä sisältää luettelon vakuutusyhtiölain säännöksistä, joiden mukainen päätös

tai määräys voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta. Pykäläluettelo ehdotetaan korjattavaksi säännösten muuttuneen numeroinnin johdosta.

15 luku. Selvitystila ja konkurssi

Koko 15 luku ehdotetaan kirjoitettavaksi uudelleen johtuen tervehdyttämisen ja likvidaatiodirektiivin systematiikasta. Luvun otsikko ehdotetaan muutettavaksi muotoon "Selvitystila ja konkurssi". Asiasisällön paremmaksi hahmottamiseksi säännökset ehdotetaan jaksotettavaksi alaotsikoilla omiksi osastoikseen. Osastojaosta huolimatta pykälät olisi numeroitu juoksevasti koko luvun osalta. Luvun 2—22 § käsittelevät vakuutusyhtiön selvitystilaa. Luvun 23 ja 24 § sisältäisivät konkurssia koskevat erityissäännökset ja 25—37 § selvitystilaa ja konkurssia koskevat yhteiset säännökset.

Nykyisiin säännöksiin ei ehdoteta olennaisia sisällöllisiä muutoksia, vaan selvitystilan ja konkurssin alkamisen edellytykset ja menettelytavat säilyisivät pääosin ennallaan tervehdyttämisen ja likvidaatiodirektiivistä johtuvien muutoksin. Nykyisiä säännöksiä on kuitenkin jaettu ja ryhmitelty uudelleen luetavuuden lisäämiseksi ja asiakokonaisuuksien paremmaksi hahmottamiseksi. Tervehdyttämisen ja likvidaatiodirektiivin sisältämät lainvalintasäännökset ehdotetaan lisättäväksi uuteen 15a lukuun.

Määritelmä

1 §. Pykälässä ehdotetaan määriteltäväksi tervehdyttämisen ja likvidaatiodirektiivin 2 artiklan k kohdan mukainen vakuutussaatava – termi.

Ehdotuksen mukaan vakuutussaatavalla tarkoitetaan direktiivin mukaisesti kaikkia niitä saatavia, joista vakuutusyhtiö on ensivakuutussopimuksen perusteella vastuussa vakuutuksenottajalle, vakuutetulle tai edunsaajalle. Myös sellaisen vahinkoa kärsineen saatava, jolla on oikeus vaatia vakuutussopimuksen mukainen korvaus suoraan vakuutusyhtiöltä, olisi direktiivissä tarkoitettu etuoikeutettu vakuutussaatava, samoin kuin varaukset tuntemattomia vahinkoja varten. Myös vakuutusmaksuja, jotka vakuutusyhtiö

on velvollinen palauttamaan vakuutuksenottajalle joko vakuutussopimuslain 45 §:ssä tarkoitetussa tilanteessa nojalla tai sen vuoksi, että vakuutussopimus ei ole tullut voimaan tai se on peruutettu, pidetään vakuutussaatavana.

Selvitystilaa koskevat säännökset

2 §. Luvun 2 §:ssä säädettäisiin, mitä lain-säädäntöä vakuutusyhtiön selvitystilaan sovelletaan. Pykälän mukaan vakuutusyhtiön ja sen toisessa ETA-valtiossa sijaitsevan edustuston selvitystilaa koskevaan päätökseen, selvitysmenettelyyn ja sen vaikutuksiin sovelletaan vakuutusyhtiölain tämän luvun selvitystilaa koskevia säännöksiä. Lisäksi sovellettaviksi tulisivat osakeyhtiölain 13 luvun 4b §, 11 §:n 1 momentti ja 11a §, jotka sisältävät säännöksiä oikeudesta panna vireille selvitystilaan määräämistä tarkoittava asia, tilinpäätöksen laatimisesta selvitystilan aikana ja yhtiön omaisuuden luovuttamisesta konkurssiin selvitystilan aikana.

3 §. Pykälä sisältää nykyisen 15 luvun 1 §:n 1 momentin mukaisen säännöksen vakuutusyhtiön selvitystilasta. Pykälän 1 momentin mukaan vakuutusyhtiö on selvitystilassa ja purettava, jos yhtiön toimilupa on peruutettu. Pykälän 2 momentti sisältää nykyisinkin laissa vakuutusosakeyhtiölle annetun mahdollisuuden muuttua omistusyhteisöksi tai muuta liikettä kuin vakuutusliikettä harjoittavaksi osakeyhtiöksi, jos yhtiö vapaaehtoisesti luopuu toimiluvastaan.

4 §. Pykälässä säädetään niistä aineellisista edellytyksistä, joiden vallitessa vakuutusyhtiö on asetettava selvitystilaan. Pykälä vastaa sisällöltään nykyisen 15 luvun 1 §:n 2, 3 ja 4 momentteja.

Pykälän 1 momentti sisältää vakavaraisuuden heikkenemisestä johtuvan vakuutusyhtiön pakollista purkamista koskevan säännöksen. Säännös vastaa nykyisen 15 luvun 1 §:n 3 momenttia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin nykyisen 15 luvun 1 §:n 3 momentin mukaisesti yhtiön vapaaehtoisesta selvitystilaan asettamisesta.

Pykälän 3 momentti sisältää nykyisen 15 luvun 1 §:n 4 momentin mukaisen säännöksen äänestysmenettelystä yhtiökokouksessa

selvitystilaa koskevaa päätöstä tehtäessä.

5 §. Pykälän 1 momentissa on säännös selvitystilan alkamisen ajankohdasta. Momentti vastaa sisällöltään nykyisen 15 luvun 1 §:n 5 momenttia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin nykyisen 15 luvun 1 §:n 6 momentin mukaisesti vakuutusyhtiön selvitystilaan asettamista käsittelevän yhtiökokouksen koollekutsumisesta. Nykyiseen lakiin ei ehdoteta tältä osin muutosta.

6 §. Pykälässä säädettäisiin tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta tilanteessa, jossa vakuutusyhtiö on joutumassa selvitystilaan. Pykälä vastaa asialliselta sisällöltään nykyisen 15 luvun 2 §:n 1—3 momenttia.

Pykälän 1 momentin mukaan vakuutusyhtiön hallituksen ja toimitusjohtajan on viivytyksettä laadittava tilinpäätös ja toimintakertomus siltä ajalta, jolta niitä ei ole esitetty yhtiökokouksessa sekä annettava ne tilintarkastajille tarkastettavaksi, jos vakuutusyhtiö ei täytä 4 §:n 1 momentissa mainittuja vakavaraisuusvaatimuksia. Pykälän 2 momentissa edellytetään, että sen jälkeen yhtiökokous on pidettävä kahden kuukauden kuluessa, jos tilinpäätös osoittaa, että vakuutusyhtiö ei täytä mainitun lainkohdan osoittamia vakavaraisuusvaatimuksia. Kutsusta yhtiökokoukseen olisi hallituksen annettava tieto Vakuutusvalvontavirastolle.

Jos hallitus ja toimitusjohtaja eivät tee tilinpäätöstä ja toimintakertomusta, pykälän 3 momentin mukaan Vakuutusvalvontaviraston on ryhdyttävä valvontatoimenpiteisiin tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimiseksi ja tarkastamiseksi. Jos tilinpäätöstä ja toimintakertomusta ei edelleenkään laadita, virastolla on oikeus laadituttaa tilinpäätös ja toimintakertomus. Virastolla olisi myös oikeus kutsua yhtiökokous koolle, jos tilinpäätös osoittaa, että vakavaraisuusvaatimukset eivät täyty.

7 §. Pykälän 1 ja 2 momentti vastaavat sisällöltään nykyisen 15 luvun 2 §:n 4 momenttia. Pykälän 1 momentti velvoittaa vakuutusyhtiön yhtiökokouksen päättämään yhtiön selvitystilaan asettamisesta ja purkamisesta, jos vakavaraisuusvaatimuksia ei täytetä 4 §:n 1 momentin mukaisessa määräajassa tai Vakuutusvalvontaviraston siihen myöntä-

mässä lisäajassa. Jos yhtiökokous ei tee tätä päätöstä, viraston olisi ehdotuksen mukaan määrättävä yhtiö selvitystilaan ja purettavaksi. Pykälän 2 momentin mukaan hallituksen yhtiökokoukselle tekemään päätösehdotukseen on liitettävä vakavaraisuuden heikkenemisen osoittava tilinpäätös ja toimintakertomus ja tilintarkastajien lausunto.

Pykälän 3 momentissa viitataan luvun 8 ja 9 §:ään, joissa säädettäisiin osakeyhtiölain tapaan niistä tilanteista, joissa tuomioistuin voi määrätä vakuutusyhtiön selvitystilaan. Tuomioistuimen olisi viipymättä ilmoitettava päätöksestään Vakuutusvalvontavirastolle.

8 §. Osakeyhtiölain 13 luvun 3 ja 4 a §:n mukaisesti vakuutusyhtiölakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset niistä tilanteista, joissa tuomioistuin voisi määrätä vakuutusyhtiön selvitystilaan.

Vakuutusyhtiöihin sovelletaan osakeyhtiölain 9 luvun 16 §:ää, jonka mukaan yhtiökokouksessa ei saa tehdä päätöstä, joka on ollut omiaan tuottamaan osakkaalle tai muulle henkilölle epäoikeutettua etua yhtiön tai toisen osakkaan kustannuksella. Osakeyhtiölain 13 luvun 3 §:n mukaan tuomioistuin voi tällaisessa tilanteessa, tai milloin osakas on muulla tavoin tahallisesti väärinkäyttänyt vaikutusvaltaansa yhtiössä, määrätä yhtiön toisen osakkeenomistajan kanteesta selvitystilaan. Tuomioistuimen päätös edellyttää, että selvitystilaan asettamiseen on olemassa erittäin painavia syitä.

Luvun 8 §:ään ehdotetaan lisättäväksi osakeyhtiölain 13 luvun 3 §:n mukainen säännös sillä lisäyksellä, että tuomioistuimen olisi ennen päätöksen tekemistä kuultava Vakuutusvalvontavirastoa.

Pykälän 2 momentin mukaan tuomioistuin voisi asianosaisen vaatimuksesta selvitystilaan määräämisen sijasta velvoittaa yhtiön määrääjän kuluessa lunastamaan kantajan osakkeet. Lunastushinta on määrättävä yhtiön tilaan ja muihin seikkoihin nähden kohtuulliseksi. Jos yhtiö laiminlyö toimittaa lunastamisen määräajassa, tuomioistuimen tulee lunastukseen oikeutetun hakemuksesta määrätä yhtiö selvitystilaan.

Harkittaessa sitä, määrätäänkö yhtiö selvitystilaan vai velvoitetaanko yhtiö lunastamaan kantajan osakkeet, on osakeyhtiölain mukaan otettava huomioon yhtiön palveluk-

nessa olevien henkilöiden ja velkojien edut. Vakuutusyhtiölaissa sen sijaan ensisijaisesti olisi otettava huomioon vakuutetut edut, koska vakuutettujen etujen turvaaminen on yksi vakuutustoimintaa koskevan erityissääntelyn lähtökohta. Tehtäessä valintaa selvitystilaan asettamisen ja osakkeiden lunastamisen välillä, voitaisiin kiinnittää huomiota esimerkiksi yhtiön vakavaraisuusasemaan. Jos yhtiö on kylliksi vakavarainen kaikkien vakuutusastavien kattamiseen, osakkeiden lunastaminen olisi luontevampi vaihtoehto kuin selvitystilaan asettaminen. Joka tapauksessa lunastamiseen voitaisiin ehdotuksen mukaan velvoittaa vain, jos yhtiö täyttää lunastamisen jälkeen 4 §:n 1 momentin mukaiset toimintapääomalle tai omalle pääomalle asetetut vaatimukset.

9 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi osakeyhtiölain 13 luvun 4 a §:n mukaisesti kaikista niistä tilanteista, joissa tuomioistuim määrää vakuutusyhtiön yhtiön selvitystilaan. Pykälä ei sisällä osakeyhtiölaissa olevaa säännöstä, jonka mukaan tuomioistuin voisi määrätä yhtiön myös suoraan rekisteristä poistettavaksi. Vakuutettujen etujen turvaaminen vaatii, että vakuutusyhtiön toiminta lopetetaan aina joko selvitystila- tai konkurssimenettelyn kautta.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan tuomioistuin ratkaisisi yhtiön asettamisen selvitystilaan 8 §:ssä tarkoitetun osakkaan vaikutusvallan väärinkäyttämisen perusteella. Momentin 2 kohdan mukaan tuomioistuimessa käsiteltäisiin kanne yhtiön asettamiseksi selvitystilaan tilanteessa, jossa yhtiö tulisi yhtiöjärjestyksen nojalla asettaa selvitystilaan, mutta yhtiökokous ei tee tällaista päätöstä. Jos yhtiökokous tekee vapaaehtoisesti yhtiöjärjestyksessä edellytetyn päätöksen, ei tuomioistuinkäsittelyä luonnollisesti tarvittaisi. Ehdotus ei sisällä osakeyhtiölain 13 luvun 4 a §:n 1 momentin 3 ja 4 kohdan mukaista säännöstä oman pääoman vähenemiseen tai osakepääoman alentamisen laiminlyöntiin perustuvasta selvitystilaan asettamisesta, koska vakuutusyhtiölain 15 luvun 4 § sisältää säännökset vakuutusyhtiön vakavaraisuuden heikkenemiseen perustuvasta pakollisesta selvitystilaan asettamisesta.

Pykälän 2 momentin mukaan ennen selvitystilaan määräämistä tuomioistuimen olisi

kuultava asiasta Vakuutusvalvontavirastoa.

Pykälän 3 momentin mukaan yhtiö vastaisi oikeudenkäyntikuluista, mikäli tuomioistuin määrää sen selvitystilaan tai rekisteristä poistettavaksi taikka milloin tuomioistuin muutoin katsoo kulujen korvaamisen kohtuulliseksi.

Pykälän 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa yhtäältä selvitystilaan määräämisestä ja toisaalta selvitysmiesten valinnasta Vakuutusvalvontavirastolle sekä rekisteriviranomaiselle rekisteröimistä varten Selvitysmiehiä koskevasta ilmoituksesta on käytävä ilmi kaupparekisterilain edellyttämät selvitysmiesten henkilötiedot.

10 §. Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännös vireillepano-oikeudesta. Säännös ei koskisi tämän luvun 7 ja 8 §:ssä tarkoitettuja tilanteita. Mainituissa pykälissä on näitä tilanteita varten omat vireille saattamista koskevat säännökset. Säännöksen lähtökohtana on, että vireillepano-oikeus on sillä, jolla on asiassa riittävä oikeudellinen intressi. Säännöksessä luetellaan niitä tahoja, joilla yleensä on sellainen intressi. Vireillepano-oikeus olisi myös Vakuutusvalvontavirastolla ja rekisteriviranomaisella, joilla on lähinnä valvonnallinen intressi selvitystilaan määräämisessä.

11 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi osakeyhtiölain 13 luvun 5 §:n 2 ja 3 momentin mukaisesti tiedoksiantomenettelystä vakuutusyhtiön osakkaille ja velkojille. Säännös koskee vain tuomioistuimen aloittamaa menettelyä. Menettelyä ei noudateta yhtiökokouksen tehdessä päätöksen yhtiön asettamisesta selvitystilaan.

Tuomioistuimen arvioitavaksi jäisi, annetaanko selvitystilaan määräämistä koskevasta asiasta kuulutus osakkaille ja velkojille. Kuulutus on tarpeen erityisesti silloin, kun on epäiltävissä, etteivät vakuutusyhtiön osakkaat ole tietoisia selvitystilauhasta tai että velkojien oikeudet vaarantuvat. Tuomioistuimen harkintaan jäisi myös, missä vaiheessa menettelyä kuulutus toimitetaan. Pykälässä säädettäisiin myös osakkaille ja velkojille tehdyn kehotuksen rekisteröimisestä. Rekisteriviranomainen tekisi rekisterimerkinnän viran puolesta.

12 §. Pykälä sisältää nykyisen 15 luvun 3

§:n 1 momentin kaltaiset säännökset vakuutusyhtiön toimielimistä selvitystilan aikana. Pykälän 1 momentin mukaan hallituksen, toimitusjohtajan ja mahdollisen hallintoneuvoston tilalle tulevat selvitysmiehet. Päätöksen selvitysmiehistä tekisivät yhtiökokous, Vakuutusvalvontavirasto tai tuomioistuimien, joilla on oikeus asettaa yhtiö selvitystilaan. Vakuutusvalvontavirastolla olisi oikeus myös niissä tilanteissa, joissa yhtiökokous ja tuomioistuin tekevät päätöksen selvitystilaan asettamisesta, määrätä muiden lisäksi yksi selvitysmies. Tuomioistuimen tekemä selvitysmiesten valinta tapahtuisi Vakuutusvalvontaviraston esityksestä. Nykyisen lain mukaisesti selvitysmiehet rinnastettaisiin hallitukseen ja hallituksen jäseniin.

Pykälän 2 momentti sisältää säännökset sen tilanteen varalta, että selvitystilassa olevalla vakuutusyhtiöllä ei ole rekisteriin merkittyjä toimikelpoisia selvitysmiehiä. Ehdotuksen mukaan Vakuutusvalvontavirasto määräisi siinä tapauksessa selvitysmiehet. Nykyisen lain menettelystä, jonka mukaan virasto määräisi väliaikaisen selvitysmiehen, luovuttaisiin. Selvitysmiehen määräämistä voisi virastolta hakea se, jonka oikeus voi riippua siitä, että vakuutusyhtiöllä on edustaja.

13 §. Pykälässä säädettäisiin selvitysmiehen valitsemisesta siinä tilanteessa, että sosiaali- ja terveysministeriö on peruuttanut vakuutusyhtiön toimiluvan. Tämän luvun 3 §:n mukaan vakuutusyhtiö on selvitystilassa, jos sen toimilupa on peruutettu. Ehdotuksen mukaan selvitysmiehen vakuutusyhtiölle valitsisi silloin Vakuutusvalvontavirasto.

14 §. Pykälä sisältää säännökset selvitystilasta kuuluttamisesta ja rekisteröinnistä. Selvitysmiehen olisi kuulutettava selvitystilaa koskevasta päätöksestä virallisessa lehdessä ja annettava tieto kuulutuksesta ainakin yhdessä yhtiön kotipaikan sanomalehdessä. Lisäksi selvitysmiehen on ilmoitettava selvitystilaan määräämisestä ja selvitysmiesten valinnasta rekisteriviranomaiselle rekisteröimistä varten. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi, että rekisteriviranomaisen olisi rekisteröitävä selvitystilaan määräämistä ja selvitysmiesten valintaa koskeva päätös, koska kaupparekisterilaista tämä seikka ei selkeästi käy ilmi. Kuuluttamisen osalta säännös vastaa tervehdyttämisen ja likvidaatiodirektiivin

14 artiklan 1 kohtaa lukuunottamatta EY:n virallisessa lehdessä kuuluttamista, josta säädetään 26 §:ssä. Rekisteröinnin osalta säännös vastaa tervehdyttämisen ja likvidaatiodirektiivin 28 artiklaa. Konkurssin osalta kuulusmenettelystä säädetään konkurssisäännön 13 ja 19 §:ssä.

15 §. Pykälän 1 momentissa todetaan yleisperiaatteena, että selvitysmiehet hoitavat vakuutusyhtiön asioita selvitystilan aikana. Lisäksi momentissa säädettäisiin, että selvitysmiehillä on oikeus jatkaa yhtiön liiketoimintaa siinä määrin, kuin se on tarpeen vakuutettujen etujen turvaamiseksi ja selvitysmenettelyn tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi. Tältä osin säännös vastaa osin osakeyhtiölain 13 luvun 10 §:ää ja tervehdyttämisen ja likvidaatiodirektiivin 13 artiklan 2 kohtaa.

Jäljempänä 31 §:ssä säädetään direktiivin 10 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti vakuutussaatavien haltijoiden etuoikeudesta vakuutusyhtiön omaisuuteen. Tämän etuoikeuden voivat artiklan mukaan kuitenkin ohittaa muun muassa esineoikeuden alaisia varoja koskevat saatavat ja selvitysmenettelystä johtuvat saatavat. Pykälän 2 momentti sisältää tämän periaatteen mukaisen säännöksen. Konkurssin osalta tästä etuoikeudesta säädetään konkurssisäännössä ja velkojien maksunsaantijärjestyksestä annetussa laissa.

Pykälän 3 momentin mukaan selvitysmiehen olisi nykyisen lain tapaan haettava julkinen haaste vakuutusyhtiön velkojille. Julkiseen haasteeseen sovellettaisiin, mitä julkisesta haasteesta annetussa laissa (729/2003) säädetään. Kyseinen laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004. Selvitysmiehen olisi tervehdyttämisen ja likvidaatiodirektiivin 15 artiklan 1 kohdan mukaisesti toimitettava ilmoitus julkisesta haasteesta myös vakuutusyhtiön tunnetuille velkojille. Ilmoituksessa olisi artiklan 2 kohdan vaatimusten mukaisesti mainittava erityisesti noudatettavat määräajat, seuraamukset niiden laiminlyönnistä, se viranomainen, joka on toimivaltainen ottamaan vastaan saatavia koskevat ilmoitukset tai huomautukset sekä se, onko velkojan vaadittava saatavaa, joka on etuoikeutettu tain jonka vakuutena on esinevakuus. Tiedoista, jotka artiklan 2 kohdan mukaan on vakuutussaatavien osalta ilmoitettava velkojille, säädettäisiin tämän luvun 29 §:ssä.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin tervehdyttämis- ja likvidaatiidirektiivin 16 artiklan 2 kohdan mukaisesti vakuutusyhtiön velkojen keskinäisestä tasa-arvosta. Momentin mukaan kaikki velkojat, mukaan lukien toisen ETA-valtion veroviranomaiset ja sosiaaliturvaviranomaiset, ja heidän samankaltaiset saatavansa ovat vakuutusyhtiön selvitystilassa samassa asemassa keskenään ja näitä saatavia koskee sama maksunsaantijärjestys. Velkojen tasa-arvoisuus ei koskisi kolmannen maan viranomaisten saatavia.

Pykälän 5 momentissa on tervehdyttämis- ja likvidaatiidirektiivin 16 artiklan 3 kohdan mukainen säännös velkojan saatavaa koskevan ilmoituksen tekemisestä selvitysmiehelle. Ehdotuksen mukaan velkojan on ilmoitettava selvitysmiehelle saatavan laji, sen syntymisaika ja määrä. Lisäksi velkojan olisi ilmoitettava, vetoaako hän saatavansa osalta etuoikeuteen, esinevakuuteen tai omistuksenpidätykseen sekä se, mitä omaisuutta hänen vakuutensa koskee. Selvitysmiehelle olisi toimitettava myös jäljennökset mahdollisista todisteista olevista asiakirjoista.

16 §. Pykälässä on nykyisen 15 luvun 4 §:n sisältöinen säännös vakuutusyhtiön yhtiökokouksen asemasta selvitystilassa aikana. Selvitystilassa olevan vakuutusyhtiön yhtiökokoukseen sovellettaisiin vakuutusyhtiölain yhtiökokousta koskevia säännöksiä, jollei tämän luvun säännöksistä muuta johdu. Jos selvitystilassa lopettamiseksi ja toiminnan jatkamiseksi on tarpeen, yhtiökokous voisi päättää myös yhtiöjärjestyksen muuttamisesta, osakepääoman korottamisesta, optio-oikeuksien antamisesta sekä vaihtovelkakirjalainan ja pääomalainan ottamisesta voimassa olevan oikeuden mukaisesti.

17 §. Pykälä sisältää nykyisen 15 luvun 3 §:n 4 momentin mukaisen säännöksen tilintarkastajien tehtävästä selvitystilassa aikana. Ehdotuksen mukaan tilintarkastajien tehtävä ei lakkaa yhtiön joutuessa selvitystilaan. Tilintarkastusta koskevan 9 luvun säännöksiä noudatettaisiin myös selvitystilassa siltä osin kuin ne tulevat sovellettaviksi. Tilintarkastuskertomuksen tulisi nykyisen lain mukaisesti sisältää lausuma siitä, onko selvitystilaa tilintarkastajien mielestä tarpeettomasti pitkitetty.

18 §. Jos vakuutusyhtiölle jää vielä omai-

suutta sen jälkeen, kun mahdollinen vakuutuskannan luovutus toiselle vakuutusyhtiölle on toteutettu 35 §:n mukaisesti tai kun vakuutussaatavat tai niitä paremmalla etuoikeudella olevat saatavat on suoritettu 36 §:n mukaisesti, jäljelle jäänyt yhtiön omaisuus jaettaisiin tämän pykälän säännösten mukaisesti. Pykälä vastaa sisällöltään nykyistä 15 luvun 9 §:ää ja osakeyhtiölain 13 luvun 12 §:ää.

Vakuutusyhtiön velkojille haetun julkisen haasteen paikatut lopäivän jälkeen selvitysmiehen olisi pykälän 1 momentin mukaan maksettava kaikki tiedossa oleva velka. Jos velka on riittävä tai erääntymätön taikka sitä ei muusta syystä voida maksaa, olisi tarpeelliset varat pantava erilleen mikäli yhtiön varat siihen riittävät. Keskinäisessä vakuutusyhtiössä takuupääoma korkoineen maksettaisiin tämän jälkeen takaisin ja jäljelle jäävä omaisuus jaettaisiin osakkaille yhtiöjärjestyksen määräyksen mukaisesti. Vakuutusosakeyhtiössä osakkeenomistajalla olisi oikeus saada osakkeilleen tuleva osuus yhtiön netto-omaisuudesta.

Jos osakas tahtoo moittia jakoa, olisi kanne yhtiötä vastaan pykälän 2 momentin mukaan pantava vireille kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun lopputilitys esitettiin yhtiökokouksessa.

Pykälän 3 momentin mukaan osakas menettäisi oikeutensa jako-osuuteen, ellei hän viiden vuoden kuluessa siitä, kun lopputilitys esitettiin yhtiökokouksessa, ilmoittaudu nostamaan hänelle tulevaa jako-osuutta. Jos jako-osuus on vähäinen jaettuun omaisuuteen verrattuna, Vakuutusvalvontavirasto voi selvitysmiesten ilmoituksesta määrätä sen tulevaksi valtiolle. Jos nostamatta jääneiden varojen määrä ei ole vähäinen, selvitystilaan jatketaan 21 §:n säännösten mukaisesti.

19 §. Pykälä sisältää nykyisen 15 luvun 15 §:n mukaiset säännökset lopputilityksestä. Pykälän 1 momentin mukaan lopputilityksen tekee selvitysmies laatimalla koko selvitysmenettelyä koskevan kertomuksen. Kertomukseen tulee sisältyä myös selostus yhtiön omaisuuden jaosta ja siihen on liitettävä tilinpäätöksiä ja toimintakertomuksia koskevat asiakirjat koko selvitystilassa ajalta. Kertomuksen johdosta on toimitettava tilintarkastus kuukauden kuluessa.

Pykälän 2 momentin mukaan lopputilitys on käsiteltävä yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksen kutsuvat koolle selvitysmiehet heti tilintarkastuskertomuksen saatuaan.

20 §. Pykälässä säädettäisiin nykyisen 15 luvun 16 §:n mukaisesti vakuutusyhtiön purkamisen ajankohdasta sekä selvitysmiehiä vastaan mahdollisesti nostettavasta vahingonkorvauskanteesta.

Pykälän 1 momentin mukaan vakuutusyhtiö katsotaan puretuksi, kun lopputilitys on esitetty yhtiökokouksessa. Selvitysmiehen viimeisiä tehtäviä on viivytyksettä ilmoittaa rekisteriviranomaiselle yhtiön purkamisesta rekisterimerkintää varten.

Siitä huolimatta, että lopputilitys on hyväksytty yhtiökokouksessa ja yhtiö on purkautunut, voidaan uusi yhtiökokous kutsua koolle käsittelemään selvitysmiehiä vastaan mahdollisesti nostettavaa vahingonkorvauskannetta. Pykälän 2 momentin mukaan voivat vakuutusosakeyhtiön osakkeenomistajat, joilla on vähintään yksi kymmenesosa lopputilityksen käsitelleessä yhtiökokouksessa edustetusta äänimäärästä tai vähintään yksi kymmenesosa kaikista vakuutusosakeyhtiön osakkeista, taikka keskinäisen vakuutusyhtiön osakkaat, joilla on vähintään yksi kolmasosa lopputilityksen käsitelleessä yhtiökokouksessa edustetusta äänimäärästä, vaatia yhtiökokouksen koolle käsittelemään 17 luvun 2 §:ssä säädetyn vahingonkorvauskanteen nostamista. Kutsun tähän yhtiökokoukseen toimittaa selvitysmies. Jos selvitysmies laiminlyö kutsun toimittamisen, voivat osakkaat vaatia Vakuutusvalvontavirastoa kutsumaan yhtiökokouksen koolle yhtiön kustannuksella. Kanne olisi nykyisen lain tapaan nostettava vuoden kuluessa lopputilityksen esittämisestä.

21 §. Pykälässä säädettäisiin selvityksen jatkamisesta. Pykälä vastaa sisällöltään osin nykyisen 15 luvun 19 §:ää ja osakeyhtiölain 13 luvun 16 §:ää. Selvityksen jatkamisen perusteina olisivat uusien varojen ilmaantuminen yhtiöön ja kanteen nostaminen yhtiötä vastaan. Selvitystyön jatkaminen kuuluu aikaisemmille selvitysmiehille. Heidän on viivytyksettä tehtävä selvitystilan jatkamisesta ilmoitus rekisteröimistä varten ja kutsuttava jatketun selvitystilan ensimmäinen yhtiökokous koolle yhtiöjärjestyksen mukaisesti. Li-

säksi vakuutusosakeyhtiössä olisi lähetettävä kirjallinen kutsu jokaiselle osakkeenomistajalle, jonka osoite on yhtiön tiedossa. Jos vakuutusyhtiöllä ei enää ole toimikelpoisia selvitysmiehiä, Vakuutusvalvontaviraston olisi silloin hakemuksesta määrättävä selvitysmies tämän luvun 12 §:n 2 momentin nojalla.

Selvitystoimia voidaan vielä tarvita myös siinä tilanteessa, että vakuutusyhtiö on ennätetty poistaa rekisteristä. Osakeyhtiölain mukaan rekisteriviranomaisen olisi tällaisessa tilanteessa määrättävä osakeyhtiöyhtiö selvitystilaan. Vakuutusyhtiöiden osalta ehdotetaan pykälän uudessa 2 momentissa, että selvitystilaan määrittämisen tekisi Vakuutusvalvontavirasto. Selvitystilaan määrittämisestä voisi hakea se, jonka oikeutta asia koskee.

Uudessa 3 momentissa ehdotetaan osakeyhtiölain 13 luvun 16 §:n 3 momentin mukaisesti säädettäväksi, ettei pykälän 1 momentissa tarkoitettua jatkoselvitystä ei aloiteta, mikäli yhtiöllä ei ole riittävästi varoja selvitysmenettelyn loppuun saattamiseen eikä kukaan ota vastatakseen kuluista.

22 §. Pykälää säädettäisiin selvitystilan lopettamisesta yhtiökokouksen päätöksellä. Pykälä vastaa sisällöltään nykyisen 15 luvun 20 §:ää ja osin osakeyhtiölain 13 luvun 17 §:ää.

Jos vakuutusyhtiö on vapaaehtoisesti asetettu selvitystilaan tämän luvun 4 §:n 2 momentin nojalla, yhtiöllä tulee olla oikeus myös peruuttaa päätös ja jatkaa toimintaansa. Selvitystilan peruuttamista koskeva yhtiökokouksen päätös edellyttää pykälän 1 momentin mukaan samaa enemmistöä kuin yhtiön vapaaehtoinen asettaminen selvitystilaan. Selvitystilan lopettamisesta voidaan päättää vain, jos käytettävissä on tilintarkastajien antama lausunto. Päätöstä selvitystilan lopettamisesta ei kuitenkaan voitaisi tehdä, jos lakiin perustuva purkamisvelvollisuus on syntynyt sen jälkeen, kun yhtiö on vapaaehtoisesti asetettu selvitystilaan ja purkamisvelvollisuus on edelleen voimassa. Selvitystilapäätöstä ei myöskään saa peruuttaa, jos selvitystila on edennyt niin pitkälle, että yhtiön omaisuutta on jo ehditty jakaa. Koska selvitystilaan asetetun vakuutusyhtiön toimilupa on peruutettu, yhtiön olisi uudelleen haettava toimilupaa, jos toimintaa aiotaan jatkaa.

Pykälän 2 momentin mukaan 1 momentin

säännöksiä sovelletaan myös, jos vakuutusyhtiö on asetettu selvitystilaan sen johdosta, ettei se enää täytä 11 luvun tai työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 17 §:n mukaisia toimintapääomaa ja omaa pääomaa koskevia vaatimuksia, mutta tämä purkamisperuste on sittemmin poistunut.

Pykälän 3 momentin mukaan yhtiökokouksen on, sen jälkeen kun päätös selvitystilan lopettamisesta ja yhtiön toiminnan jatkamisesta on tehty, valittava yhtiölle sen yhtiöjärjestyksen mukainen johto.

Selvitysmiehen on pykälän 4 momentin mukaan viivytyksettä ilmoitettava selvitystilan lopettamista koskevasta yhtiökokouksen päätöksestä Vakuutusvalvontavirastolle ja rekisteröimistä varten rekisteriviranomaiselle. Samalla on tehtävä ilmoitus uudesta hallituksesta. Päätöstä ei saa panna täytäntöön ennen kuin rekisteröinti on toimitettu. Selvitystilan lopettamisen seurauksena vakuutusyhtiön velkojille mahdollisesti jo haettu julkinen haaste jää vaikutuksitta.

Konkurssia koskevat säännökset

23 §. Luvun 23 ja 24 § sisältävät vakuutusyhtiön konkurssia koskevat erityissäännökset. Ehdotetun 23 §:n mukaan vakuutusyhtiön konkurssiin sovelletaan yleisiä konkurssia koskevia säännöksiä, ellei vakuutusyhtiölaissa toisin säädetä. Säännös on luonteeltaan selventävä, koska nykyisenkin lain mukaan vakuutusyhtiön konkurssiin sovelletaan konkurssioikeuden yleisiä säännöksiä vakuutusyhtiölaissa säädetyin poikkeuksin. Yleisiä konkurssisäädöksiä ovat muun muassa konkurssisääntö, laki takaisinsaannista konkursipesään (758/1991) ja laki velkojen maksusaantijärjestyksestä (1578/1992).

24 §. Pykälä sisältää eräitä, nykyisen 15 luvun 21 §:n mukaisia vakuutusyhtiön konkurssia koskevia, lähinnä yhteisöoikeuteen luettavia säännöksiä.

Pykälän 1 momentin mukaan vakuutusyhtiö voidaan hakea konkurssiin vain hallituksen tai, kun yhtiö on selvitystilassa, selvitysmiesten päätöksen perusteella. Yksityinen hallituksen jäsen ei olisi kelpoinen tekemään konkurssihakemusta. Konkurssin aikana yhtiötä konkurssivelallisenä edustaisivat hallitus ja toimitusjohtaja taikka ennen konkurs-

sin alkamista valitut selvitysmiehet. Estettä ei ole siihen, että konkurssin aikana valitaan uusia hallituksen jäseniä tai uusia selvitysmiehiä.

Nykyisen 15 luvun 21 §:n 2 momentin mukaan tuomioistuimen tulee viipymättä ilmoittaa Vakuutusvalvontavirastolle vakuutusyhtiön omaisuuden luovuttamisesta konkurssiin ja paikalletulopäivästä konkurssista. Tuomioistuimen tulee, jos virasto tekee siitä esityksen, määrätä uskotuksi mieheksi ja toimitsijamieheksi yksi viraston ehdottama henkilö muiden valittujen lisäksi. On asianmukaista, että valvontaviranomaiselle annetaan tieto konkurssiin asettamisesta ja paikalletulopäivästä.

Säännös ehdotetaan pykälän 2 momentissa säilytettäväksi ennallaan eräin muutoksin ja lisäyksin. Paikalletulopäivä ehdotetaan muutettavaksi valvontapäiväksi, jota käytetään ehdotetussa uudessa konkurssilaissa (HE 26/2003). Viraston esityksestä määrättävän pesäinhoitajan roolia ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että hänen tehtävänään konkursipesässä olisi erityisesti valvoa vakuutussaatavien haltijoiden etua. Koska viraston toimenkuvaan yleensäkin kuuluu vakuutettujen etujen valvominen, on luontevaa, että tämä toimenkuva kuuluu myös viraston esityksestä määrättävälle pesäinhoitajalle.

Nykyisen 15 luvun 21 §:n 3 momentissa oleva säännös saatavien etuoikeudesta konkurssissa ja erityisestä selvityspesästä ovat tarpeettomia, koska saatavien etuoikeudesta ehdotetaan säädettäväksi selvitystilaa ja konkurssia yhteisesti koskevassa 31 §:ssä. Lisäksi erityistä selvityspesää koskevasta sääntelystä ehdotetaan vakuutusyhtiölaissa kokonaan luovuttavaksi.

Pykälän 3 momentin mukaan konkurssiin haettu vakuutusyhtiö katsotaan puretuksi, kun konkurssi on päättynyt ilman, että omaisuutta olisi jäänyt jäljelle ja konkurssihallinto on antanut lopputilityksen. Konkurssihallinto on velvollinen viivytyksettä tekemään ilmoituksen purkamisesta rekisteriviranomaiselle rekisteröimistä varten.

Pykälän 4 momentti sisältää säännökset sen tilanteen varalta, että vakuutusyhtiölle on konkurssin päättyessä jäänyt omaisuutta jäljelle. Konkurssin päättyminen ei tällöin merkitse yhtiön purkamista, vaan hallituksen oli-

si kutsuttava yhtiökokous koolle päättämään yhtiön asettamisesta selvitystilaan. Jos yhtiö oli jo selvitystilassa, kun se haettiin konkurssiin, selvitystä olisi jatkettava sen mukaisesti kuin 21 §:ssä säädetään.

Lakin ehdotetaan lisättäväksi uudet säännökset, jotka koskevat yhteisesti sekä selvitystilaa että konkurssia. Lisäykset verrattuna nykyiseen lakiin johtuvat ennen kaikkea tervehdyttämis- ja likvidaatiodirektiivissä säädetystä ilmoitus- ja kuulusmenettelyistä Euroopan talousalueella sekä saatavien valvontaa ja vakuutussaatavien etuoikeutta koskevasta sääntelystä.

Selvitystilaa ja konkurssia koskevat yhteiset säännökset

25 §. Pykälän 1 momentin mukaan vakuutusyhtiön selvitystilasta ovat toimivaltaisia päättämään vakuutusyhtiön yhtiökokous, Vakuutusvalvontavirasto tai suomalainen tuomioistuin. Konkurssista on toimivaltainen päättämään suomalainen tuomioistuin.

Tarkoituksena on tervehdyttämis- ja likvidaatiodirektiivin tarkoittamalla tavalla selvittää kansainvälistä toimivaltaa eli sitä, että suomalaisen vakuutusyhtiön kohdalla toimivalta on Suomen viranomaisilla tai yhtiön yhtiökokouksella riippuen siitä, mistä menettelystä on kyse.

Selvitystilaan asettamisen osalta yhtiökokouksen toimivallasta säädetään tämän luvun 4 ja 7 §:ssä, Vakuutusvalvontaviraston toimivallasta luvun 7 §:ssä ja tuomioistuimen toimivallasta luvun 8 ja 9 §:ssä. Konkurssiin asettamisesta päättää tuomioistuin konkurssisäännön 1 a §:n mukaisesti. Lisäksi momentissa todetaan tervehdyttämis- ja likvidaatiodirektiivin 8 artiklan 1 kohdan mukaisesti, että päätös selvitystilasta tai konkurssin aloittamisesta voidaan tehdä ilman sitä edeltävää 14 luvun 6 §:ssä tarkoitettua omaisuuden luovutus- tai panttauskieltoa tai sen jälkeen kun tällaiseen toimenpiteeseen on ryhdytty. Säännös on tarpeen sen vuoksi, että vakuutusyhtiölle annettu omaisuuden luovutus- ja panttauskielto on direktiivissä tarkoitettu tervehdyttämistoimenpide eikä tervehdyttämistoimenpide direktiivin mukaan saa estää likvidaatiomenettelyn aloittamista.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin terveh-

dyttämis- ja likvidaatiodirektiivin 8 artiklan 3 kohdan mukaisesti, että Vakuutusvalvontaviraston on ilmoitettava viipymättä kaikkien muiden ETA-valtioiden vakuutustoimintaa valvoville viranomaisille päätöksestä aloittaa selvitystila tai konkurssi ja menettelyn mahdollisista vaikutuksista. Direktiivin 8 artiklan 3 kohdan mukainen edellytys valvontaviranomaiselle tehtävästä ilmoituksesta aloittaa selvitys- tai konkurssimenettely täyttyy tämän luvun 6 §:n 2 momentissa ja 9 §:n 2 momentissa.

26 §. Pykälän 1 momentti sisältää tervehdyttämis- ja likvidaatiodirektiivin 14 artiklan 1 kohdan mukaisen julkaisemista koskevan säännöksen. Ehdotuksen mukaan vakuutusyhtiön selvitystilassa selvitysmiehen tai konkurssissa pesäinhoitajan on ilmoitettava selvitystilasta tai konkurssin alkamisesta ja lakkaamisesta Euroopan unionin virallisessa lehdessä. Suomessa tapahtuvasta julkaisemisesta säädetään selvitystilasta 14 §:ssä ja konkurssin osalta konkurssisäännössä. Artiklan 2 kohdan mukaan julkaiseminen on tehtävä sen jäsenvaltion virallisella kielellä tai jollakin sen jäsenvaltion virallisella kielellä, jossa tiedot julkaistaan. Tästä syystä ehdotetaan säädettäväksi, että ilmoitus olisi tehtävä ainakin suomeksi ja ruotsiksi. Ehdotettu sääntely ei estä sitä, että ilmoitus voitaisiin julkaista lisäksi muillakin kielillä, esimerkiksi englanniksi, ilmoituksen informaatioarvon lisäämiseksi.

Pykälän 3 momentissa on direktiivin 14 artiklan 2 kohdan mukainen säännös siitä, että 1 momentin mukaisessa ilmoituksessa on samalla ilmoitettava menettelyssä mukana olevat viranomaiset ja niiden toimivalta, sovellettava lainsäädäntö sekä selvitysmies tai pesäinhoitaja.

27 §. Tervehdyttämis- ja likvidaatiodirektiivin 27 artikla sisältää säännökset selvitysmiehen ja pesäinhoitajan toiminnasta toisessa ETA-valtiossa. Artiklan 1 kohdan mukaan hallinnonhoitajan tai selvittäjän nimeäminen on osoitettava esittämällä oikeaksi todistettu jäljennös alkuperäisestä nimeämisestä tai jollakin muulla kotijäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen antamalla todistuksella.

Tämän mukaisesti pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että Vakuutusvalvontaviraston tai tuomioistuimen on annettava selvitysmie-

helle ja pesähoitajalle todistus hänen määräämisestään tehtävään. Jos yhtiö on asetettu selvitystilaan yhtiökokouksen päätöksellä, selvitysmiehellä olisi oikeus saada ote selvitystilaan asettamista koskevasta yhtiökokouksen pöytäkirjasta.

Artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa esitetty mahdollisuus vaatia määräyksestä käännös ei tarvitse erillistä säännöstä vakuutusyhtiölaissa.

Direktiivin 27 artiklan 2 kohdan jälkimmäisen virkkeen mukaan kotijäsenvaltion lainsäädännön mukaan voidaan nimetä henkilöitä, jotka tervehdyttämistoimenpiteen tai likvidaatiomenettelyn kuluessa avustavat tai tarvittaessa edustavat hallinnonhoitajia ja selvittäjiä etenkin vastaanottavassa jäsenvaltiossa. Tämän mukaisesti pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että selvitysmiehellä ja pesähoitajalle on oikeus käyttää tehtävänsä suorittamisessa asiantuntijoita tai avustajia siinä laajuudessa kuin se on tarkoituksenmukaista. Direktiivin mukaan näiden henkilöiden tehtävänä olisi erityisesti toimia velkojen avustamiseksi selvitystila- tai konkurssimenettelyn kuluessa vakuutusyhtiön edustuston sijaintimaassa.

Direktiivin 27 artiklan 2 kohdan ensimmäinen virke, jonka mukaan hallinnonhoitajat ja selvittäjät voivat käyttää kaikkien jäsenvaltioiden alueella kaikkia niitä toimivaltuuksia, joita he voivat käyttää kotijäsenvaltioiden alueella, ei tarvitse erityistä säännöstä vakuutusyhtiölaissa.

Artiklan 3 kohdan vaatimus, jonka mukaan hallinnonhoitajan ja selvittäjän on noudatettava sen jäsenvaltion lakia, jossa hän aikoo toimia, on voimassa ilman nimenomaista säännöstäkin.

28 §. Pykälän mukaan selvitysmiehen, pesähoitajan tai Vakuutusvalvontaviraston on pyydettävä, että selvitystilaan asettamisesta tai konkurssin aloittamisesta on tehtävä merkintä toisessa ETA-valtiossa pidettävään kiinteistörekisteriin, kaupparekisteriin tai muuhun julkiseen rekisteriin, jos rekisterimerkintä on kyseisen valtion lainsäädännön mukaan tehtävä selvitystila- tai konkurssimenettelyn aloittamisesta. Pykälä perustuu tervehdyttämisen- ja likvidaatioidirektiivin 28 artiklan sisältämään säännökseen.

Artiklan 2 kohdassa todetaan selventävästi,

että rekisteriin merkitsemisestä aiheutuneita kustannuksia pidetään menettelyyn liittyvinä kuluina. Tämän periaatteen katsotaan olevan voimassa Suomessa ilman nimenomaista säännöstäkin.

29 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, mitä vakuutusyhtiön tunnetuille velkojille tehtävässä ilmoituksessa olisi ilmoitettava sen lisäksi, mitä ilmoituksen sisällöstä selvitystilan ja konkurssin osalta muualla laissa säädetään.

Selvitystilan osalta velkojille tehtävän ilmoituksen pääsisällöstä säädetään tämän luvun 15 §:ssä. Konkurssin osalta vastaava sääntely sisältyy konkurssisäännön 19 ja 20 §:ään. Näiden vaatimusten lisäksi vakuutussaatavien osalta olisi tervehdyttämisen- ja likvidaatioidirektiivin 15 artiklan 2 kohdan viimeisen virkkeen edellyttämällä tavalla ilmoitettava velkojille selvitystilan tai konkurssin yleiset vaikutukset vakuutussopimuksiin sekä vakuutuksenottajan ja vakuutetun vakuutussopimuksen mukaiset oikeudet ja velvollisuudet. Tämän sisältöinen säännös sisältyy pykälän 1 momenttiin. Lisäksi selvitysmiehen tai pesähoitajan olisi ilmoitettava vakuutuksenottajille, kun Vakuutusvalvontavirasto 36 §:n mukaisesti määrää ajankohdan, jolloin vakuutukset lakkaavat olemasta voimassa.

Direktiivin 17 artiklassa säädetään tunnetuille velkojille tehtävän ilmoituksen kielestä ja muodosta. Artiklan 1 kohdan 1 alakohdan mukaisesti pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että ilmoitus olisi tehtävä joko suomeksi tai ruotsiksi. Ilmoituksessa olisi käytettävä lomaketta, jossa on kaikkien ETA-valtioiden virallisilla kielillä otsikko "Kehotus saatavan ilmoittamiseen ja huomautusten esittämiseen; noudatettavat määräajat".

Direktiivin 17 artiklan 1 kohdan 2 alakohdan mukaisesti pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että jos vakuutussaatavan haltijana on velkoja, jonka tavanomainen asuinpaikka, kotipaikka tai pääkonttori on toisessa ETA-valtiossa kuin Suomessa, ilmoitus olisi tehtävä jollakin kyseisen ETA-valtion virallisella kielellä.

30 §. Pykälässä säädettäisiin tervehdyttämisen- ja likvidaatioidirektiivin 16 artiklan 1 kohdan mukaisesti velkojen tasavertaisesta kohtelusta. Pykälän 1 momentin mukaan jo-

kaisella velkojalla, myös toisen ETA-valtion veroviranomaisilla ja sosiaaliturvaviranomaisilla, on oikeus ilmoittaa tai valvoa saatavansa tai tehdä saataviin liittyviä kirjallisia huomautuksia vakuutusyhtiön selvitystilassa ja konkurssissa. Vakuutussaatavia ei tarvitsisi ilmoittaa selvitystilassa eikä niitä konkurssissa valvoa eikä vaatia niille etuoikeutta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin 17 artiklan 2 kohdan mukaisesti velkojan käyttämästä kielestä, kun hän ilmoittaa saatavansa tai esittää niihin liittyviä huomautuksia. Suomessa asuva velkoja voisi luonnollisesti käyttää joko suomea tai ruotsia. Velkoja, jonka asuinpaikka, kotipaikka tai pääkonttori on toisessa ETA-valtiossa, voisi kuitenkin ilmoittaa saatavansa tai esittää saataviin liittyviä huomautuksia tämän toisen valtion jollakin virallisella kielellä. Esimerkiksi Saksassa asuva velkoja voisi käyttää saksaa. Jälkimmäisessä tapauksessa saatavaan liittyvässä ilmoituksessa tai huomautuksessa käytettävä otsikko olisi kuitenkin oltava Suomen virallisilla kielillä, joko suomeksi tai ruotsiksi.

31 §. Tervehdyttämisen- ja likvidaatioidirektiivin 10 artikla sisältää vakuutussaatavien etuoikeutta koskevan erityissäännöksen. Direktiivissä on lähtökohtana, että vakuutussaatavat menevät etuoikeusjärjestyksessä muiden vakuutusyritykseen kohdistuvien saatavien edelle. Direktiivin 10 artikla sisältää kaksi vaihtoehtoista menetelmää, joista toisen tai kummankin menetelmän mukaisesti vakuutussaatavien etuoikeus tulee toteuttaa.

Ensimmäisen vaihtoehdon mukaan vakuutussaatavat ovat vakuutusteknistä vastuuvetä vastavien varojen osalta ehdottoman etuoikeutettuja vakuutusyritykseen kohdistuviin kaikkiin muihin saataviin nähden. Tämän menetelmän mukaan esimerkiksi selvitystai konkurssimenettelystä johtuvat saatavat olisi maksettava vakuutusyrityksen muista kuin vakuutusteknistä vastuuvetä vastavista varoista, mikäli sellaisia varoja on jäljellä.

Toisen vaihtoehdon mukaan vakuutussaatavien etuoikeus kohdistuu vakuutusyrityksen kaikkiin varoihin kaikkien muiden saatavien osalta. Tämän menetelmän osalta direktiivissä on kuitenkin tehty mahdolliseksi kansallisesti säätää, että tietyt, direktiivissä tyh-

jentävästi luetellut saatavat voidaan maksaa ennen vakuutussaatavia. Tällaisia saatavia ovat direktiivin 10 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan työsopimuksesta ja –suhteesta johtuvat työntekijöiden saatavat, julkisyhteisöjen verosaatavat, sosiaaliturvajärjestelmien saatavat ja esineoikeuden alaisia varoja koskevat saatavat. Lisäksi artiklan 2 kohdan mukaan kansallisesti voidaan säätää, että selvitystila- ja konkurssimenettelystä johtuvat kustannukset ovat etuoikeutettuja vakuutussaataviin nähden.

Hallituksen esityksessä on lähtökohtana, että vakuutussaatavien etuoikeus turvataan jälkimmäisen vaihtoehdon menetelmällä. Ehdotuksen mukaan 2 artiklan k kohdassa määritellyillä vakuutussaatavilla olisi yhtäläisesti samanlainen etuoikeus yhtiön kaikkeen omaisuuteen kuin irtaimen pantin haltijalla pantattuun omaisuuteen. Säännöksellä tarkoitetaan velkojen maksunsaantijärjestyksestä annetun lain 3 §:ssä säädettyä etuoikeusasmaa.

Vakuutussaatavien etuoikeutta koskevia säännöksiä sovellettaisiin sekä selvitystilassa että konkurssissa. Vakuutusyhtiön selvitystilassa yhtiön varojen määrän ainakin periaatteessa pitäisi ylittää velkojen määrän, koska ylivelkainen vakuutusyhtiö on 15 luvun 2 §:ssä olevan viittaussäännöksen nojalla sovellettavan osakeyhtiölain 13 luvun 11 a §:n mukaan asetettava konkurssiin. Siten voidaan asettaa kyseenalaiseksi, onko olemassa tarvetta säätää selvitystilassa saatavien etuoikeudesta.

Etuoikeussäännöksillä on haluttu painottaa vakuutussaatavien poikkeuksellista asemaa muihin saataviin nähden ja varmistaa, että vakuutussaatavat on turvattu myös selvitystilan aikana. Myös tervehdyttämisen- ja likvidaatioidirektiivissä painotetaan vakuutuksenottajien, vakuutettujen ja muiden edunsaajien suojaamista likvidaatiomenettelyissä. Direktiivin etuoikeussäännös ei koske ainoastaan konkurssia, vaan kaikkia likvidaatiomenettelyjä. Vakuutusyhtiön taloudellisesta tilanteesta ei välttämättä pystytäkään saamaan täysin oikeaa kuvaa selvitystilan alkaessa. Yhtiön ylivelkaisuus voi tulla ilmi vasta selvitystilan kuluessa, johon mennessä yhtiö omaisuutta on saatettu käyttää sellaisten saatavien maksamiseen, jotka konkurssissa olisivat olleet

vakuutussaatavia huonommalla etuoikeussijalla. Näistä syistä on tärkeää, että saatavien etuoikeussäännöksiä sovelletaan myös selvitystilan aikana, eikä vain konkurssissa.

Esityksessä on myös lähtökohtana, että vakuutussaatavien ohi etuoikeudessa menisivät vain selvitystila- ja konkurssimenettelystä johtuvat saatavat ja esineoikeuden alaisia varoja koskevat saatavat. Nykyisenkään lain mukaan direktiivissä luetelluilla työsuhteesta johtuvilla saatavilla, verosaatavilla tai sosiaaliturvajärjestelmien saatavilla ei ole konkurssissa erityistä etuoikeutta.

Voimassa olevaan lakiin verrattuna ehdotus laajentaa niiden vakuutussaatavien piiriä, joilla on etuoikeus vakuutusyhtiön omaisuuteen ja myös sen omaisuuden piiriä, johon etuoikeus kohdistuu. Nykyisen lain mukaan pääasiassa vain henkivakuutuksen ja yli kymmenen vuoden ajaksi otetun vahinkovakuutuksen ottajilla on osuudestaan vakuutusmaksuvastuuseen irtaimen pantin haltijan etuoikeutta vastaava etuoikeus yhtiön omaisuuteen. Ehdotuksen mukaan etuoikeus koskisi kaikkia vakuutussaatavia vakuutuslajista tai vakuutusluokasta riippumatta ja etuoikeus kohdistuisi vakuutusyhtiön kaikkeen omaisuuteen.

Esityksessä ehdotetaan luovuttavaksi erityistä selvityspesää koskevasta sääntelystä. Nykyisen lain mukaan erityiseen selvityspesään kuuluu vakuutusteknistä vastuuvelkaa kattava ja sijoitussidonnaista vakuutusta vastaava omaisuus. Lisäksi erityiseen selvityspesään on siirrettävä niin suuri määrä vakuutusyhtiön muuta omaisuutta, että omaisuus vastaa etuoikeutettujen saatavien mukaista vastuuvelkaa ja arvioituja selvityskustannuksia. Kun etuoikeus jatkossa tulisi koskemaan kaikkia vakuutussaatavia ja se kohdistuisi kaikkeen vakuutusyhtiön omaisuuteen, ei erityiselle selvityspesälle ole enää tarvetta, vaan vakuutussaatavien etuoikeus voidaan toteuttaa muun selvitystila- ja konkurssimenettelyn yhteydessä.

Tervehdyttämis- ja likvidaatiidirektiivin 10 artiklan 3 kohdan mukaan vakuutusyritykset on veloitettava perustamaan ja pitämään ajan tasalla rekisteri vakuutusteknistä vastuuvelkaa vastaavista varoista, jos vakuutussaatavilla on ehdoton etuoikeus vain näihin vastuuvelkaa vastaaviin varoihin. Vakuu-

tusyhtiölain 10 luvun 3 §:n 7 momentin mukaan vakuutusyhtiön on nykyisin laadittava vastuuvelan katteesta erityinen luettelo. Vaikka tässä esityksessä ei ehdotetakaan valittavaksi 10 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaista menetelmää vakuutussaatavien etuoikeuden turvaamiseksi, ei direktiivi velvoita muuttamaan vakuutusyhtiölakia siten, että velvollisuus kateluettelon pitämiseen poistetaisiin.

32 §. Ehdotetun lain 15 §:n 1 momentin mukaan selvitysmiehillä on selvitystilassa oikeus jatkaa yhtiön liiketoimintaa siinä määrin, kuin se on tarpeen vakuutettujen etujen turvaamiseksi ja selvitysmenettelyn tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi. Myös konkurssia koskevien säännösten mukaan konkurssipesä voi tietyin edellytyksin jatkaa liiketoiminnan harjoittamista. Ehdotetun lain 33 §:n 1 momentin mukaan selvitysmiehen tai pesänhoitajan on laadittava liiketoiminnan jatkamista varten suunnitelma, joka sisältää ehdotuksen vakuutussaatavien ja liiketoiminnan jatkamisesta johtuvien saatavien suorittamisesta selvitystilan tai konkurssin aikana.

Käsiteltävänä olevassa pykälässä säädettäisiin saatavien maksamisesta selvitystilan tai konkurssin aikana. Ehdotuksen mukaan selvitysmies tai pesänhoitaja voisivat maksaa muita kuin selvitystila- tai konkurssimenettelystä johtuvia saatavia, ainoastaan edellä selostetun suunnitelman mukaisesti. Vakuutusvalvontavirasto voisi myös yksittäistapauksessa antaa luvan tietyn saatavan maksamiseen. Selvitystilaa tai konkurssia edeltäneen 14 luvun 6 §:ssä tarkoitetun omaisuuden luovutus- ja panttauskiellon valvontaa varten määrätyn asiamiehen palkkio sekä sille varojen tilittämiseen kertyvä korko ja muut toimenpiteen toteuttamisesta aiheutuneet kustannukset eivät olisi massavelkaa, vaan etuoikeutettuja saatavia. Etuoikeus syntyisi vain, jos selvitystilaan asettaminen tai konkurssin aloittaminen on tapahtunut omaisuuden luovutus- tai panttauskiellon aikana tai kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun kielto on lakannut. Tältä osin sääntely vastaa konkurssia edeltävän yrityksen saneerauksen aikana syntneiden selvittäjän palkkion ja kustannusten asemaa (yrityksen saneerauksesta annetun lain 32 §:n 2 momentti ja velkojien maksusaantijärjestyksestä annetun lain 3 a §).

Nykyisen 15 luvun 10 §:n 3 momentin mukaan liikennevakuutuslakiin, potilasvahinkolakiin ja tapaturmavakuutuslakiin perustuvat korvaukset on maksettava ilman lupamenetelyä. Ehdotettuun lakiin sisältyy saman sisältöinen säännös, koska lakisääteisten vakuutusten mukaiset korvaukset on joka tapauksessa pystyttävä maksamaan. Korvaukset turvataan viime kädessä vakuutusyhtiöiden yhteisvastuulla. Mainittujen vakuutusten mukaisten korvausten maksamiseen selvitysmiehellä ja pesänhoitajalla olisi nykykäytännön mukaisesti oikeus ottaa lainaa.

33 §. Kuten 32 §:n perusteluissa on todettu vakuutusyhtiö voisi selvitystilan tai konkurssin aikana jatkaa liiketoimintaansa tiettyjen edellytysten vallitessa. Uusia vakuutuksia vakuutusyhtiö ei kuitenkaan voisi myöntää selvitystilan tai konkurssin alkamisen jälkeen 37 §:ssä olevan kiellon johdosta. Liiketoiminnan jatkamista olisivat esimerkiksi vanhan vakuutuskannan hoitaminen ja sijoitustoiminnan jatkaminen sikäli kuin se on tarpeen vanhan sijoitusomaisuuden järkevän hoidon kannalta tai voimaan jääneistä vakuutuksista saatavan uuden vakuutusmaksutulon sijoittamiseksi.

Liiketoimintaa pitäisi kuitenkin harjoittaa valvotusti, jotta vakuutetut edut tai muiden velkojien edut eivät vaarannu. Tästä syystä pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi suunnitelmasta, joka selvitysmiehen tai pesänhoitajan olisi laadittava liiketoiminnan jatkamisesta. Vastaavaa säännöstä ei sisälly voimassa olevaan lakiin. Suunnitelman tulisi sisältää ehdotus vakuutussaatavien ja liiketoiminnan jatkamisesta johtuvien saatavien suorittamisesta selvitystilan tai konkurssin aikana. Suunnitelmassa olisi otettava kantaa esimerkiksi siihen, missä määrin vakuutusopimukseen perustuvia toistuvia suorituksia, kuten eläkkeitä, voidaan maksaa selvitystilan tai konkurssin alkamisen jälkeen. Suunnitelmalle olisi haettava Vakuutusvalvontaviraston hyväksyntä.

Pääsäännön mukaan selvitystila- tai konkurssimenettelyn aloittaminen keskeyttää sellaisten saatavien maksamisen, joiden oikeusperuste on syntynyt ennen selvitystilaa tai konkurssia. Jos liiketoimintaa jatketaan selvitystilan tai konkurssin aikana, tästä toiminnasta johtuvat saatavat ovat massavelkaa,

jotka olisi maksettava sitä mukaan kun ne erääntyvät. Pykälän 2 momentissa todetaan tämä sääntö. Konkurssin osalta asiasta säädetään nykyisin konkurssisäännön 74 §:ssä. Vakuutussaatavien etuoikeutta koskeva sääntely ei estä liiketoiminnan jatkamista, eikä myöskään siitä johtuvien saatavien suorittamista, mutta liiketoiminta olisi sopeutettava sellaiseksi, että sitä voidaan harjoittaa 1 momentissa tarkoitetun suunnitelman puitteissa.

Pykälän 3 momentissa määriteltäisiin, mitä 2 momentissa mainitulla liiketoiminnan jatkamisesta johtuvalla saatavalla tarkoitetaan. Pykälän 1 kohdan mukaan vakuutussopimussuhteessa mainitulla saatavalla tarkoitetaan sellaista vakuutusyhtiöltä olevaa saatavaa, jossa yhtiön sitoumus tai muu saatavan oikeusperuste on syntynyt kaksi kuukautta selvitystilan tai konkurssin alkamisen jälkeen. Muuksi saatavan oikeusperusteeksi katsottaisiin oikeus korvaukseen tai muuhun etuuteen siltä osin, kun vakuutus on jatkunut selvitystilan tai konkurssin alkamisen jälkeen ja kun vakuutuksenottaja on selvitystilan tai konkurssin alkamisen jälkeiseltä ajalta maksanut vakuutusmaksuja. Selvitystila tai konkurssi eivät estä sitä, että vakuutuksenottaja jatkaa vakuutustaan ja maksaa yhtiöön vakuutusmaksuja. Tältä osin hänellä olisi oikeus vakuutussopimuksen mukaiseen korvaukseen tai muuhun etuuteen.

Kahden kuukauden määräaika selvitystilan tai konkurssin alkamisen jälkeen perustuu nykyiseen lainsäädäntöön, jonka mukaan korvausvastuuseen kirjattavien vahinkovakuutukseen ja henkivakuutuksen liittyvään henkilövahingon ja tapaturman varalta otettuun lisävakuutukseen perustuvien saamisten haltijoilla myös on irtaimen pantin haltijan etuoikeus, jos saaminen on syntynyt kahden kuukauden kuluessa selvitystilan tai konkurssin alkamisesta. Säännöksellä pyritään turvaamaan erityisesti vahinkovakuutukseen perustuvan saatavan haltijan asema kahden kuukauden ajaksi selvitystilan tai konkurssin alkamisesta, jotta vakuutuksenottaja voisi tuona aikana ottaa uuden vakuutuksen toisesta vakuutusyhtiöstä.

Muussa velkasuhteessa kuin vakuutusso-
pimussuhteessa liiketoiminnan jatkamisesta johtuvalla saatavalla tarkoitetaan sellaista vakuutusyhtiöltä olevaa saatavaa, jota koske-

va yhtiön sitoumus tai muu saatavan oikeusperuste on syntynyt selvitystilän tai konkurssin alkamisen jälkeen. Kestovelkasuhteessa liiketoiminnan jatkamisesta johtuvana saatavana pidetään sitä osaa saatavasta, joka kohdistuu selvitystilän tai konkurssin alkamisen jälkeiseen aikaan. Konkurssilainsäädännön uudistamisesta koskevassa hallituksen esityksessä (HE 26/2003) konkurssisaatavaksi on määritelty kestovelkasuhteissa se osa saatavasta, joka kohdistuu konkurssin alkamista edeltäneeseen aikaan.

34 §. Pykälässä säädettäisiin velkojille tapahtuvasta selvitystila- ja konkurssimenettelyyn liittyvästä tiedottamisesta. Pykälä vastaa sisällöltään tervehdyttämisen- ja likvidaatiorektiivin 18 artiklaa. Pykälän 1 momentin mukaan selvitysmiehen ja konkurssissa pesäinhoitajan olisi säännöllisesti tiedotettava vakuutusyhtiön velkojille selvitystila- ja konkurssimenettelyn edistymisestä. Vakuutusvalvontavirasto antaisi tarkemmat määräykset tiedottamistavasta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Vakuutusvalvontaviraston velvollisuudeksi antaa tietoja ETA-valtioiden vakuutustoimintaa valvoville viranomaisille selvitystila- ja konkurssimenettelyn edistymisestä, mikäli virastolta tällaisia tietoja pyydetään.

35 §. Vakuutusyhtiön selvitystilaa ja konkurssia koskevalla erityissääntelyllä pyritään siihen, että vakuutuksenottajat, vakuutetut ja muut vakuutussaatavien haltijat kärsisivät mahdollisimman vähän menetyksiä selvitystilassa tai konkurssissa. Perinteisesti tähän on pyritty sillä, että yhtiön vakuutuskanta siirretään toiseen, terveeseen vakuutusyhtiöön. Voimassa oleva vakuutusyhtiölaki sisältää säännöksen, jonka mukaan erityisen selvityspesän hallinnon tulee pyrkiä niin pian kuin mahdollista yhden tai useamman vakuutusyhtiön kanssa aikaansaamaan suunnitelmaa yhtiön vakuutuskannan luovuttamisesta. Vastaavaa sääntelyä on edelleenkin pidettävä tarkoituksenmukaisena. Pykälän 1 momentti sisältää asiasta säännöksen. Erityisen selvityspesän sijasta toimivalta kuuluisi selvitystilassa selvitysmiehelle ja konkurssissa pesäinhoitajalle. Vakuutuskannan siirto tapahtuisi vakuutusyhtiölain 16 a luvun säännösten mukaisesti.

Nykyinen 15 luvun 12 §:n 2 momentti si-

sältää säännöksen sitä tilannetta varten, että vakuutusyhtiön varat eivät riitä vakuutussaatavista aiheutuvan vastuun kattamiseen. Tässä tilanteessa erityisen selvityspesän hallinto voi tehdä toisen vakuutusyhtiön kanssa suunnitelman vakuutuskannan tai sen osan luovuttamisesta siten, että vakuutukset jatkuvat vastaanottavassa vakuutusyhtiössä erityisin ehdoin tai rajoituksin. Koska sääntely tekee mahdolliseksi sen, että vakuutuksessa luvattuja etuja heikennetään, suunnitelmaa vastustavalla vakuutuksenottajalla on mahdollisuus jättää hänen vakuutuksensa kannanluovutuksen ulkopuolelle. Silloin vakuutuksenottajalla on oikeus saada vain hänen vakuutukselle kuuluva jako-osuus vakuutusyhtiön varoista. Koska menettelyä on edelleenkin pidettävä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena, pykälän 2 momentissa on samansisältöinen säännös.

36 §. Pykälä sisältäisi säännökset vakuutusyhtiön omaisuuden rahaksi muuttamisesta ja saatavien maksamisesta niihin oikeutetuille siinä tapauksessa, että vakuutuskannan luovutusta ei saada aikaan 35 §:n mukaisesti. Pykälä vastaa pääosin sisällöltään nykyistä 15 luvun 14 §:ää.

Pykälän 1 momentin mukaan Vakuutusvalvontaviraston on määrättävä ajankohta, jolloin vakuutusyhtiössä olevat vakuutukset lakkaavat olemasta voimassa, jos suunnitelmaa vakuutuskannan luovuttamisesta ei saada aikaan. Nykyisessä sääntelyssä on vakuutuksenottajien oikeusturvan kannalta koettu puutteena, että laki ei sisällä ehdotonta takarajaa, jolloin vakuutukset viimeistään lakkaavat. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi, että vakuutukset olisi määrättävä lakkaaviksi viimeistään viiden vuoden kuluessa selvitystila- tai konkurssimenettelyn aloittamisesta. Virasto voisi kuitenkin erityisestä syystä siirtää määräämäänsä ajankohtaa vielä enintään viideksi vuodeksi alkuperäisestä ajankohdasta lukien.

Nykyisen lain tapaan lakisääteiset liikennevakuutuslain, potilasvahinkolain ja tapaturmavakuutuslain mukaiset vakuutukset kuitenkin jatkuisivat. Vakuutusvalvontaviraston olisi määrättävä ajankohta, jolloin näiden lakien mukaisten vakuutusten vakuutuskanta ja sitä vastaava suhteellinen osuus vakuutusyhtiön omaisuudesta siirretään yhtiöstä liiken-

nevakuutuskeskuksen, Potilasvakuutuskeskuksen ja Tapaturmavakuutuslaitosten liiton hallinnoitavaksi. Suhteellista osuutta laskettaessa ei otettaisi huomioon 10 luvun 2 §:ssä tarkoitettua yhteistakuuerää, vaan erää vastaava suhteellinen osuus vakuutusyhtiön omaisuudesta on sellaisenaan käytettävä ensisijaisesti kyseisten lakien perusteella korvaukseen oikeutettujen hyväksi. Vakuutuskannan ja sitä vastaavan omaisuuden siirtämisestä olisi soveltuvin osin muutoin voimassa, mitä 16 a luvun 9 §:n 1—3 momentissa säädetään vakuutuskannan luovuttamisesta.

Pykälän 2 momentin mukaan vakuutusten lakkaamisen jälkeen olisi vakuutusyhtiön muu omaisuus kuin se, joka siirtyi lakisääteisten vakuutusten katteena liikennevakuutuskeskukselle, Potilasvakuutuskeskukselle ja Tapaturmavakuutuslaitosten liitolle, muutettava rahaksi. Jos vakuutusyhtiöllä vielä tässä vaiheessa on velkoja, joilla on parempi etuoikeus yhtiön omaisuuteen kuin vakuutussaatavilla, nämä velat on maksettava pois. Tämän jälkeen maksetaan etuoikeutetut vakuutussaatavat. Jos yhtiön omaisuus ei riitä vakuutussaatavien täyteen hyvittämiseen, olisi nykyisen lain tapaan henkilövahinkoon perustuvilla saatavilla etuoikeus muiden edellä. Tervehdyttämisen- ja likvidaatiidirektiivin säännökset eivät estä asettamasta vakuutussaatavia keskinäiseen etuoikeusjärjestykseen. Jos vakuutusyhtiön omaisuus ei riitä henkilövahinkoonkaan perustuvien saatavien täyteen hyvittämiseen, omaisuus jaettaisiin henkilövahinkoon perustuvien saatavien hyväksi niiden vastuuvelkaosuuksien mukaisessa suhteessa.

Nykyisen lain mukaisesti henkivakuutusyhtiön omaisuus olisi ennen omaisuuden jakoa ensin ositettava sijoitussidonnaisten vakuutusten kannan ja muun vakuutuskannan kesken. Tässä osituksessa olisi noudatettava vakuutuslalla sovellettavaa kohtuuseriaa-

erikoisasemassa olisi 3 momentin mukaan edelleenkin työeläkevakuutusyhtiö, jonka omaisuus olisi 1 ja 2 momentin säännöksistä poiketen käytettävä Vakuutusvalvontaviraston määräämällä tavalla niihin kustannuksiin, jotka aiheutuvat siitä, että samanlainen eläketurva järjestetään toisessa työeläkevakuutus-

yhtiössä tai eläkesäätiölain (1774/1995) mukaisessa eläkesäätiössä taikka vakuutuskassalain (1164/1992) mukaisessa eläkekassassa.

Pykälän 4 momentissa on säännökset selvitysmiehen ja pesäinhoitajan velvollisuudesta laatia luettelo vakuutusyhtiön omaisuuden jaossa noudatettavista suhdeluvuista. Luettelo toimitettaisiin Vakuutusvalvontavirastolle, missä se pidettäisiin asianomaisten nähtävinä 30 päivän ajan. Viraston olisi myös ilmoitettava luettelon nähtävilläolosta virallisessa lehdessä ja Euroopan unionin virallisessa lehdessä 16 luvun 13 §:ssä säädettyä menettelyä noudattaen. Luettelon nähtävilläolosta ei kuitenkaan tarvitsisi ilmoittaa Euroopan unionin virallisessa lehdessä, jos kysymys on työeläkevakuutusyhtiöstä, koska työeläkevakuutusyhtiön selvitystilaan ja konkurssiin ei muutenkaan sovelleta tervehdyyttämis- ja likvidaatiidirektiivissä säädettyä kuulutusmenettelyä. Viraston, selvitysmiehen tai pesäinhoitajan on pyydettyä annettava luettelo tiedoksi yhtiön velkojille. Suhdelukuhiin saisi nykyisen käytännön tapaan hakea oikaisua virastolta 30 päivän kuluessa luettelon nähtävilläoloajan päättymisestä. Viraston päätökseen tyytymättömällä olisi edelleenkin normaali muutoksenhakuoikeus.

Pykälän 5 momentin mukaan luettelon saatua lainvoiman, 1 ja 2 momentin mukaisesti laskettu vakuutussaatavien osuus vakuutusyhtiön omaisuudesta olisi jaettava niihin oikeutetuille. Omaisuutta voitaisiin jakaa sitä mukaa, kun omaisuuden realisoinnista kertyy varoja jaettavaksi ja kun jakaminen on järkevää ja tarkoituksenmukaista ottaen huomioon jaosta aiheutuvat kustannukset.

37 §. Pykälä sisältäisi nykyisen 15 luvun 22 §:n mukaisen säännöksen, jonka mukaan selvitystilassa tai konkurssissa oleva vakuutusyhtiö ei saa antaa uusia vakuutuksia.

15 a luku. Euroopan talousalueella noudatettavat lainvalintasäännökset

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 15 a luku, jossa olisivat tervehdyyttämis- ja likvidaatiidirektiivin 4, 9 ja 19—26 artiklan edellyttämät tarkemmat säännökset siitä, mitä lakia omaisuuden luovutus- ja panttauskieltoon, selvitystilaan ja konkurssiin ja niiden oikeusvaikutuksiin sovelletaan. Säännöksillä on

merkitystä rajat ylittävissä tapauksissa silloin, kun menettely aloitetaan Suomessa, mutta sillä on vaikutuksia myös muissa ETA-valtioissa.

Direktiivin lainvalintasäännösten täytäntöönpano on tarpeen, koska Suomessa ei ole maksukyvyttömyysmenettelyn vaikutuksia koskevia sovellettavan lain säännöksiä muutoin kuin EY:n maksukyvyttömyysmenettelyasetuksessa. Asetus, joka on Suomessa suoraan sovellettavaa oikeutta, ei kuitenkaan koske vakuutusyhtiöitä eikä myöskään luottolaitoksia. Säännöksillä on merkitystä rajat ylittävissä tapauksissa silloin, kun menettely aloitetaan Suomessa, mutta sillä on vaikutuksia myös muissa ETA-valtioissa.

Direktiivin sovellettavan lain säännökset vastaavat olennaisin osin maksukyvyttömyysmenettelyistä annettua neuvoston asetusta. Asetus pohjautuu vuorostaan vuonna 1995 tehtyyn maksukyvyttömyysmenettelyjä koskevaan yleis-sopimukseen, joka ei kuitenkaan tullut voimaan. Yleissopimuksesta on laadittu perusteellinen selitysmuistio (Miguel Virgos ja Etienne Schmit, 1996), joka on otettu huomioon sovellettavaa lakia koskevan esityksen laadinnassa.

1 §. Tervehdyttämis- ja likvidaatiodirektiivin 4 ja 9 artikloissa todetun pääsäännön mukaan menettelyyn sovelletaan sen valtion lakia, jolla on toimivalta päättää tervehdyttämistoimesta tai likvidaatiomenettelystä. Ehdotetussa pykälässä säädettäisiin tämän pohjalta, että 14 luvun 6 §:ssä säädettyyn omaisuuden luovutus- ja panttauskieltoon sekä selvitystilaan ja konkurssiin sovellettaisiin Suomen lakia.

Direktiivin 2 artiklan 2 kohdassa on luettelona niistä oikeuksista, menettelyistä ja vaikutuksista, jotka erityisesti määräytyvät kotivaltion lainsäädännön mukaan. Näitä ovat muun muassa likvidaatiomenettelyn piiriin kuuluva omaisuus, vakuutusyrityksen ja selvittäjän toimivaltasuhteet, kuittauksen edellytykset, vaikutukset vakuutusyrityksen voimassa oleviin sopimussuhteisiin, vaikutukset yksittäisten velkojen erillisperintään, saatavien ilmoittaminen, todistaminen ja hyväksyminen, likvidaatiomenettelyn päättämisen edellytykset ja velkoja vahingoittavien oikeustointen mitättömyys, pätemättömyys ja täytäntöön-

panokelvottomuus. Koska kyseessä on esimerkkiluettelo, siitä tarvitse ottaa erillistä säännöstä lakiin. Ne ovat myös tyypillisesti sellaisia kysymyksiä, joihin sovelletaan menettelyn aloitusvaltion lakia.

Pääsääntö merkitsee siten sitä, että Suomen lain mukaan määräytyvät esimerkiksi konkurssin asianosaisiin henkilöihin ja oikeussuhteisiin kohdistuvat prosessuaaliset ja materiaaliset oikeusvaikutukset. Suomen lain mukaan määräytyvät konkurssin aloitusta, kulkua ja päättämistä koskevat edellytykset. Sen mukaan määräytyy, miten menettelyn piiriin kuuluvan omaisuuden hallinnointi järjestetään sekä miten selvitysmies määrätään ja mitkä ovat hänen toimivaltuu-tensa. Suomen lain mukaan määräytyvät myös saatavien maksettavaksi tuomitseminen sekä varojen jakamista ja maksunsaantijärjestystä koskevat periaatteet sekä menettelyn päättäminen ja sen vaikutukset. Edellä esitetyt vaikutukset ovat maksukyvyttömyysmenettelylle tyypillisiä vaikutuksia, jotka ovat välttämättömiä sen lopullisen tarkoituksen täyttämiseksi.

Direktiivin sovellettavan lain pääsäännöstä on kuitenkin säädetty eräitä poikkeuksia perustellun luottamuksen ja joidenkin liiketoimien varmuuden suojaamiseksi muissa jäsenvaltioissa kuin kotijäsenvaltioissa. Poikkeukset koskevat tervehdyttämistoimenpiteiden tai likvidaatio-menettelyn vaikutuksia tiettyihin sopimuksiin ja oikeuksiin, sivullisten esineoikeuksiin, omistuksenpidätykseen, kuittaukseen, säänneltyihin markkinoihin, velkoja vahingoittaviin toimiin, sivullisiin ostajiin ja vireillä oleviin oikeudenkäynteihin. Näistä poikkeuksista säädettäisiin ehdotetun luvun 2—8 §:ssä.

2 §. Ensimmäinen poikkeus koskee työsuhteisiin ja työsuhteisiin liittyvät oikeusvaikutuksia. Ehdotuksen mukaan nämä määräytyisivät tervehdyttämis- ja likvidaatiodirektiivin 19 artiklan a alakohdan mukaisesti yksinomaan sen ETA-valtion lain mukaan, jota sovelletaan kyseiseen työsuhteeseen tai työsuhteeseen.

Säännöksellä on tarkoitus suojata työntekijöitä ja työsuhteita siltä, että niihin sovellettaisiin ulkomaista lakia, joka olisi erilainen kuin työntekijän ja työnantajan välistä sopimussuhdetta sääntelevä laki. Tästä syystä

tervehdyttämistoimenpiteen ja likvidaatiomenettelyn vaikutukset työsuhteen jatkumiseen tai päättymiseen sekä osapuolten oikeuksiin ja velvollisuuksiin tällaisessa suhteessa olisi määriteltävä sopimukseen yleisten lainvalintasääntöjen mukaisesti sovellettavan lain mukaan. Vuoden 1980 Rooman sopimuksessa määritellään, mitä lakia työsopimukseen on sovellettava. Määritteellä ”yksinomaan” halutaan painottaa sitä, että työsopimukseen ja työsuhteisiin sovelletaan ainoastaan niihin sovellettavaa lakia. Näin vältetään kahden lain välisestä ristiriidasta mahdollisesti aiheutuvat ongelmat.

Muihin kysymyksiin kuin menettelyn aloittamisesta aiheutuviin vaikutuksiin työsopimukseen ja työsuhteeseen sovelletaan 1 §:ssä ilmaistua pääsääntöä. Siten ratkaistaan esimerkiksi kysymys siitä, annetaanko työntekijän työsuhteen perusteella vaatimille saataville etuoikeus, mikä on suojattava määrä ja etuoikeusasema. Samalla tavoin kuin saatavien ilmoittaminen, todistaminen ja hyväksyminen, myös nämä määräytyvät kotijäsenvaltion lain mukaan.

3 §. Pykälässä säädettäisiin direktiivin 19 artiklan b alakohdan mukaisesti, että kiinteän omaisuuden käyttö- tai luovutussopimuksia koskevat oikeusvaikutukset määräytyvät yksinomaan sen ETA-valtion lain mukaan, jonka alueella kiinteä omaisuus sijaitsee.

Tervehdyttämistoimenpiteet ja likvidaatiomenettely voivat vaikuttaa voimassa oleviin sopimuksiin. Jäsenvaltioiden kansallisessa lainsäädännössä kiinteää omaisuutta koskevat sopimukset yleensä kuuluvat erityissäännösten piiriin niin sovellettavan lain kuin tuomioistuinten kansainvälisen toimivallan suhteen, jotta niin sopimuspuolten kuin sen valtion suojaamat yleiset edut, jossa omaisuus sijaitsee, voitaisiin ottaa huomioon. Näiden etujen suojaamiseksi säädettäisiin poikkeus kotijäsenvaltion lain soveltamisesta.

4 §. Oikeusvaikutukset sellaisiin vakuutusyhtiön oikeuksiin, jotka koskevat kiinteää omaisuutta, alusta tai ilma-alusta ja jotka on merkittävä julkiseen rekisteriin, määräytyisivät pykälän mukaan sen ETA-valtion lain mukaan, jonka valvonnassa rekisteriä pidetään. Pykälä vastaa direktiivin 19 artiklan c alakohtaa.

Kotijäsenvaltion lain soveltaminen sen määrittelemiseksi, mitä oikeusvaikutuksia tervehdyttämistoimenpiteellä ja likvidaatiomenettelyllä on vakuutusyhtiön muissa jäsenvaltioissa sijaitsevaan omaisuuteen, voi johtaa ristiriitaan kansallisten kirjaamisjärjestelmien kanssa silloin, kun tällä lailla on rekisteröintivaltion järjestelmästä poikkeavia tai rekisteröintivaltion järjestelmille vieraita vaikutuksia tai seuraamuksia. Omaisuuden rekisteröintijärjestelmillä on liiketoiminnan suojaamisessa ja oikeusvarmuuden kannalta tärkeä tehtävä. Yleistä luottamusta kirjaamisjärjestelmän sisältöön ja sen vaikutuksiin on suojattava samalla tavoin siitä riippumatta, aloitetaanko tervehdyttämistoimenpide tai likvidaatiomenettely rekisteröintivaltiossa vai muussa jäsenvaltiossa. Näiden järjestelmien säilyttämiseksi pykälässä poikettaisiin kotijäsenvaltion lain soveltamisesta. Yksittäisessä menettelyssä tulee siten siten ottaa huomioon eri maiden lakeja sen mukaan missä eri maissa rekisteröitävää omaisuutta on. Koska tämä vaikuttaa pesän selvitykseen, säännös on rajoitettu koskemaan vain tiettyjä rekistereitä.

5 §. Pykälässä säädettäisiin tervehdyttämisen ja likvidaatiodirektiivin 26 artiklan mukaisesti oikeudenkäynnin oikeusvaikutuksista siinä tapauksessa, että 14 luvun 6 §:ssä tarkoitetun omaisuuden luovutus- tai panttauskiellon tullessa voimaan tai selvitystilän tai konkurssin alkaessa on vireillä oikeudenkäynti, joka koskee menettelyn piiriin kuuluvaa vakuutusyhtiön omaisuutta. Oikeudenkäyntiä koskevat oikeusvaikutukset määräytyisivät silloin yksinomaan sen ETA-valtion lain mukaan, jossa oikeudenkäynti on vireillä. Tämän valtion oikeudenkäyntiä koskeva lainsäädäntö määrää, lykätäänkö oikeudenkäyntiä vai ei, millä tavoin sitä jatketaan ja mitä muutoksia prosessissa aiheutuu siitä, että vakuutusyhtiö on menettänyt määräys- ja hallintavaltansa tai että sitä on rajoitettu.

6 §. Pykälässä säädettäisiin siitä, minkä lain mukaan määräytyy sellaisen vastikkeellisen oikeustoimen pätevyys, joka koskee kiinteää omaisuutta, julkiseen rekisteriin merkittävää alusta tai ilma-alusta taikka laissa säänneltyyn rekisteriin tai tilille merkittyä tai ETA-valtiossa säänneltyyn keskitettyyn säilytysjärjestelmään sijoitettua arvopaperia.

Pykälän mukaan, joka perustuu tervehdyttämisen- ja likvidaatiodirektiivin 25 artiklan säännökseen, tällaisen oikeustoimen pätevyys määräytyy sen ETA-valtion lain mukaan, jonka alueella kiinteä omaisuus sijaitsee tai jonka valvonnassa rekisteriä, tiliä tai järjestelmää pidetään.

Selvitystilassa tai konkurssissa oleva vakuutusyhtiö menettää oikeutensa määrätä omaisuudestaan. Myös omaisuuden luovutus- ja panttauskielossa olevan vakuutusyhtiön oikeuksia määrätä omaisuudestaan on rajoitettu 14 luvun 10 §:n mukaisesti. Liiketoiminnan turvaamiseksi ja esineoikeuksien julkistamisjärjestelmien luotettavuuden turvaamiseksi vilpittömässä mielessä toimivan sivullisen suoja ei kuitenkaan saisi olla erilainen toisessa jäsenvaltiossa aloitetussa menettelyssä verrattuna kansalliseen menettelyyn. Tästä syystä ehdotetaan säädettäväksi poikkeus kotivaltioperiaatteeseen. Poikkeussäännöstä sovellettaisiin vain vastikkeelliseen oikeustoimeen.

7 §. Tervehdyttämisen- ja likvidaatiodirektiivin 23 artiklan 1 kohdassa säädetään tervehdyttämistoimenpiteen ja likvidaatiomenettelyn aloittamisen oikeusvaikutuksista säänneltujen markkinoiden osapuolten oikeuksiin ja velvollisuuksiin ja niihin sovellettavasta laista. Artiklan mukaan oikeusvaikutukset määräytyvät yksinomaan sen lain mukaan, jota näihin markkinoihin sovelletaan. Pykälän 1 momentti sisältää artiklan 1 kohtaa vastaavan säännöksen. Pykälä ei koskisi esineoikeuksia, joihin sovellettaisiin 8 §:n sääntelyä.

Tervehdyttämisen- ja likvidaatiodirektiivissä ole määritelty säänneltujen markkinoiden tarkempaa sisältöä. Maksukyvyttömyysmenettelyistä annetussa neuvoston asetuksessa käytetään erilaista määritelmää. Säänneltyjä markkinoita säännellään useassakin yhteisön direktiivissä. Säännelty markkinat on määritelty muun muassa henkivakuutuksesta annetun direktiivin 1 artiklan 1 kohdan m alakohdassa. Määritelmän mukaan markkinoiden sijaitessa jäsenvaltiossa noudatetaan sijoituspalveluista arvopaperimarkkinoilla annetun direktiivin (93/22/ETY) 1 artiklan 13 kohdan määritelmää. Säännellyillä markkinoilla tarkoitetaan viimeksi mainitun direktiivin liitteessä lueteltujen rahoitusvälineiden markkinoita, joille on ominaista säännöllinen

toiminta, se, että viranomaisten antamissa tai hyväksymissä säännöissä määritellään markkinoiden toiminnan edellytykset, markkinoiden pääsyn edellytykset ja listalle ottamisen edellytykset. Rahoitusvälineillä tarkoitetaan direktiivin liitteessä muun muassa arvopapereita, yhteissijoitusyritysten osuuksia, rahoitusfutuuroisopimuksia, koron-, valuutan- ja osakkeenvaihtosopimuksia sekä korko- ja valuuttaoptioita. Jäsenvaltioiden on laadittava ja ylläpidettävä luettelo säännellyistä markkinoista, joiden kotivaltio se on. Suomessa säänneltyjä markkinoita ovat arvopaperipörssi, johon kuuluvat päälista ja I-, NM- ja prelista sekä optioyhteisö.

Säännellyn markkinan osapuoliksi voidaan Suomessa hakemuksesta hyväksyä ne arvopaperinvälittäjät, jotka ovat saaneet toimiluvan kaupankäymiseen arvopaperipörssin pörssilistalla. Arvopaperinvälittäjiä ovat arvopaperimarkkinalain (495/1989) 1 luvun 4 §:n 4 kohdassa oleva määritelmän mukaan sijoituspalveluyritykset, Suomessa toimivat ulkomaiset sijoituspalveluyritykset, sijoituspalveluiden tarjoamiseen toimiluvan saaneet luottolaitokset sekä Suomessa toimivat ulkomaiset luotto- ja rahoituslaitokset. Kukin saavat hakemuksesta oikeuden pörssivälitykseen asianomaisten lakiansa mukaan. Pörssivälittäjän oikeuksien myöntämisen edellytyksistä säädetään arvopaperimarkkinalain 3 luvun 6 a §:ssä.

Säännelyihin markkinoihin sovellettava laki on yksiomainen sovellettava laki. Siten vältetään kahden lain mahdollisesta ristiriitaisuudesta aiheutuvat ongelmat ja turvataan liiketoimien varmuus.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin direktiivin 23 artiklan 2 kohdan mukaisesti, että 1 momentin lainvalintasäännös ei estä vetoamasta oikeustoimen mitättömyyteen tai pätemättömyyteen eikä oikeustoimen peräyttämistä sen lain mukaan, jota näihin markkinoihin sovelletaan. Säännellyillä markkinoilla suoritettujen velkojen etua vahingoittavan maksun tai liiketoimen mahdollinen mitättömyys, pätemättömyys tai peräyttäminen määräytyisivät siis näihin markkinoihin sovellettavan lain mukaan, jolloin vältetään kahden lain mahdollisesta ristiriitaisuudesta aiheutuvat ongelmat ja turvataan liiketoimien varmuus.

8 §. Tervehdyttämis- ja likvidaatioidirektiivin 20 artiklassa säädetään sivullisen esineoikeuksien suojaamisesta. Artiklan 1 kohdan mukaan tervehdyttämistoimenpiteen tai likvidaatiomenettelyn aloittaminen ei vaikuta velkojan tai sivullisen esineoikeuteen, joka toimenpiteen tai menettelyn alkaessa kohdistuu muussa ETA-valtiossa kuin Suomessa sijaitsevaan vakuutusyrityksen omaisuuteen. Esineoikeuteen rinnastetaan artiklan 3 kohdassa rekisteriin merkitty pidätysoikeus. Direktiivin 21 artiklan 1 kohdassa säädetään vastaavasti myyjän omistuksenpidätysehtoon perustuvien oikeuksien suojaamisesta, jos omaisuus sijaitsee muussa ETA -valtiossa kuin Suomessa. Direktiivissä ei näin säännellä, että maksukyvyttömyysmenettelyn vaikutuksiin sovellettaisiin jonkin tietyn valtion lakia. Säännösten tarkoituksena onkin immunisoida muussa ETA valtiossa sijaitsevaan omaisuuteen kohdistuva esineoikeus toisessa jäsenvaltiossa aloitetulta maksukyvyttömyysmenettelyltä.

Vakuutusyhtiön kaikki varat kuuluvat tervehdyttämistoimenpiteen tai likvidaatiomenettelyn piiriin sijaintivaltiosta riippumatta. Johonkin osaan tästä omaisuudesta voi kohdistua sivullisen esineoikeus. Direktiivissä velvoitetaan kunnioittamaan sivullisen esineoikeuksia siinä tapauksessa, että varat sijaitsevat muussa jäsenvaltiossa kuin kotijäsenvaltiossa. Esineoikeuksien perustaminen, pätevyys ja ulottuvuus määräytyvät niihin sovellettavan erityisen lain mukaan, joka yleensä on omaisuuden sijaintivaltion laki, eikä tervehdyttämistoimenpiteen tai likvidaatiomenettelyn aloittaminen vaikuta niihin. Tämä merkitsee sitä, että esineoikeuden haltijan kaikki vakuutusyhtiön omaisuuteen kohdistuvat oikeudet säilyvät muuttumattomia. Esineoikeuden haltija voi esimerkiksi käyttää oikeuttaan erottaa vakuus likvidaatiomenettelyn piiriin kuuluvasta omaisuudesta sekä tarvittaessa erillistoimenpiteenä muuttaa kyseinen omaisuus rahaksi saatakseen suorituksen saatavastaan.

Poikkeussäännös koskee ennen tervehdyttämistoimenpiteen tai likvidaatiomenettelyn aloittamista syntyneitä esineoikeuksia. Sen tarkoituksena on suojata liiketoimintaa siinä jäsenvaltiossa, jossa omaisuus sijaitsee ja siten turvata omaisuuteen kohdistuvien oike-

uksien oikeusvarmuus. Esineoikeuksilla on merkittävä asema luototuksessa ja varallisuuden siirroissa. Esineoikeudet turvaavat haltijaansa velallisen maksukyvyttömyyden riskiltä. Niiden ansiosta on mahdollista saada luottoa ehdoin, jotka eivät olisi mahdollisia ilman tätä vakuutta.

Tervehdyttämis- ja likvidaatioidirektiivissä ei määritellä, mitä esineoikeuksilla tarkoitetaan. Esineoikeuksien sisältö määräytyy kuitenkin jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaan. Direktiivin 20 artiklan 2 kohdassa on kuitenkin esimerkkiluettelo esineoikeuksista, joita ovat erityisesti oikeus rahaksimuuttoon sekä oikeus saada maksu omaisuudesta tai sen tuotosta, erityisesti pantin tai kiinnityksen perusteella, yksinoikeus saatavan perimiseen, erityisesti silloin kun saatava on velan vakuutena tai siirretty vakuustarkoituksessa. Esineoikeuksia ovat myös oikeus vaatia omaisuuden palauttamista siltä, joka hallitsee tai käyttää omaisuutta oikeuden haltijan vastaisesti ja esineoikeudellisesti suojattu oikeus omaisuuden tuottoon.

Pykälän 1 momentin tarkoituksena on panna direktiivin 20 ja 21 artikla täytäntöön siltä osin kuin erityiset säännökset ovat täytäntöönpanon kannalta tarpeellisia.

Direktiivin 22 artikla koskee velkojan oikeutta kuittaukseen. Artiklan 1 kohdan mukaan tervehdyttämistoimenpiteen tai likvidaatiomenettelyn alkaminen ei estä velkojaa käyttämästä saatavaansa vakuutusyritykselle olevan velkansa kuittamiseen, jos tällainen kuittaus on sallittu vakuutusyrityksen saatavaan sovellettavan lain mukaan.

Kuittaus on velvoiteoikeuden piiriin kuuluva järjestelmä, jota sääntelevät kansainvälisen yksityisoikeuden säännökset velvoitteisiin sovellettavasta laista. Tervehdyttämis- ja likvidaatioidirektiivin mukaan kuittauksen edellytykset määräytyvät vakuutusyrityksen kotijäsenvaltion lainsäädännön mukaan. Joidenkin maiden lainsäädännössä kuittausoikeutta rajoitetaan tai se kielletään kokonaan maksukyvyttömyysmenettelyissä. Suomen lainsäädännön mukaan saatavien kuittaus on laajasti mahdollinen.

Pykälän 2 momentti sisältää säännöksen, jonka mukaan velkojalla on oikeus käyttää saatavansa vakuutusyhtiölle olevan velkansa kuittamiseen, jos tällainen kuittaus on sallit-

tu yhtiön saatavaan sovellettavan lain mukaan. Siten kuittausta sääntelee laki, joka on asianomaisen velkojan tiedossa velan syntyhetkellä. Säännös mahdollistaa sen, että velkoja säilyttää kuittausmahdollisuuden saavutettuna oikeutena, johon tervehdyttämistoimenpiteen ja likvidaatiomenettelyn aloittaminen ei vaikuta.

Sivullisen esineoikeuksia, myyjän omistuksenpidätysoikeutta ja velkojan kuittausoikeutta suojaavasta sääntelystä huolimatta oikeustoimen mitättömyyteen tai pätemättömyyteen voitaisiin kuitenkin vedota ja oikeustoimi peräyttää vakuutusyrityksen kotijäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti. Direktiivin 20 artiklan 4 kohta, 21 artiklan 3 kohta ja 22 artiklan 2 kohta sisältävät tämän periaatteen mukaiset säännökset. Vastaavan sisältöinen säännös ehdotetaan säädettäväksi pykälän 3 momentissa.

9 §. Tervehdyttämis- ja likvidaatiodirektiivin 9 artiklan 2 kohdan 1 alakohdan mukaan kaikkia velkoja vahingoittavien oikeustoimien mitättömyys, pätemättömyys ja täytäntöönpanokelvottomuus määräytyvät vakuutusyrityksen kotijäsenvaltion lainsäädännön mukaan. Direktiivin 24 artikla tekee kuitenkin mahdolliseksi poiketa kotijäsenvaltion lainsäädännön soveltamisesta, jos se osapuoli, jonka etua asia koskee, vetoaa tähän. Ehdotetun pykälän tarkoituksena on panna täytäntöön kyseinen poikkeus. Säännöksen tarkoittaman suojan edellytyksenä kuitenkin on, että se, joka on saanut etua velkoja vahingoittavasta toimesta, osoittaa, että oikeustoimeen sovelletaan muun jäsenvaltion kuin vakuutusyrityksen kotivaltion lakia ja että oikeustointa ei tämän lain mukaan voida riitauttaa. Säännöksen tarkoituksena on turvata velkojen tai sivullisten perusteltu luottamus ennen maksukyvyttömyysmenettelyn alkamista tehdyn oikeustoimen pätevyyteen.

16 luku. **Sulautuminen ja vähemmistöosakkeiden lunastus**

18 §. Pykälän 5 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi viittaussäännösten muuttumisesta johtuvat tekniset korjaukset.

18 luku. **Erinäisiä säännöksiä**

3 §. Pykälän 1 momentin 2 kohtaan ehdotetaan tehtäväksi viittaussäännöksen muuttumisesta johtuva tekninen korjaus. Lisäksi pykälän 1 momentin 2 kohdassa ja pykälän 2 momentissa maininta sosiaali- ja terveysministeriöstä muutettaisiin Vakuutusvalvontavirastoksi ministeriön ja viraston välisen työnjaon mukaisesti.

5 §. Pykälän 1 momentin 6 kohdassa sosiaali- ja terveysministeriö muutettaisiin Vakuutusvalvontavirastoksi ministeriön ja viraston välisen työnjaon mukaisesti. Lisäksi 6 kohtaan ja 12 kohtaan tehtäisiin viittaussäännöksen muuttumisesta johtuva tekninen korjaus.

6 a §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että sosiaali- ja terveysministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto voisivat luovuttaa vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja myös eräille muille kolmansien maiden viranomaisille kuin vakuutuslaitosten tai rahoitusmarkkinoita valvoville viranomaisille. Näitä viranomaisia olisivat muun muassa vakuutusyhtiöiden selvitystilaja konkurssimenettelyä valvovat viranomaiset ja vakuutusyhtiöiden tilintarkastajia valvovat viranomaiset. Muutos perustuu neuvoston direktiivien 85/611/ETY, 92/49/ETY, 92/96/ETY ja 93/22/ETY muuttamisesta kolmansien maiden kanssa harjoitettavan tietojen vaihdon osalta 7 päivänä marraskuuta 2000 annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin. Muutos toteutettaisiin siten, että 1 momentin 3 kohdasta poistettaisiin säännös tietojen luovuttamisesta kolmannen maan viranomaiselle ja momenttiin lisättäisiin uusi 11 kohta, joka sisältää direktiivin mukaiset säännökset tietojen luovuttamisesta.

7 §. Vakuutusyhtiölain 14 luvun 7 §:ssä säädetty asiantuntijoiden kuulemismenettely ehdotetaan kumottavaksi. Sen vuoksi myös pykälän 2 momentin asiantuntijoita koskeva säännös tulee tarpeettomaksi ja ehdotetaan kumottavaksi.

10 a §. Pykälän 2 momentti sisältää luettelon niistä vakuutusyhtiölain säännöksistä, joiden mukaisia toimivaltuuksia ei ole siirretty Vakuutusvalvontavirastolle virastoa perustettaessa. Luetteloon ehdotetaan lisättäväksi

15 luvun 13 §, koska se koskee sekä ministeriötä että virastoa. Asiantuntijoiden kuulemista koskevan sääntelyn kumoamisen vuoksi luettelosta on poistettava viittaus 14 luvun 7 ja 8 §:ään.

Voimaantulosäännös

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu. Lakia sovellettaisiin sellaiseen vakuutusyhtiön selvitystilaan ja konkurssiin, joka alkaa lain voimaantulon jälkeen.

1.2. Laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä

2 §. *Määritelmät.* Pykälän 1 momentti sisältää laissa käytettyjen termien määritelmiä. Määritelmäluetteloon ehdotetaan lisättäväksi uusi 10—14 kohta, joissa olisivat tervehtyminen- ja likvidaatiidirektiivin 2 artiklan mukaiset määritelmät tervehtyttämistoimenpiteestä, likvidaatiomenettelystä, hallinnonhoitajasta, selvittäjästä ja vakuutussaatavasta. Määritelmissä on pitäydytty direktiivin sanamuotoihin, koska laki koskee ulkomaisia vakuutusyhtiöitä, joiden kotivaltiossa esimerkiksi tervehtyttämistoimenpide saattaa tarkoittaa muutakin toimenpidettä kuin vakuutusyhtiölain mukaista omaisuuden luovutus- ja panttauskieltoa ja likvidaatiomenettely muutakin menettelyä kuin selvitystilaa ja konkurssia.

Momentin 8 ja 9 kohtaan ehdotetaan tehtäväksi uudesta 10—14 kohdasta johtuvat tekniset korjaukset.

13 §. *Toimiluvan peruuttamisen vaikutukset.* Pykälä sisältää säännöksen ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön Vakuutusvalvontavirastolle tehtävästä ilmoituksesta, kun yhtiön toimilupa peruutetaan sen kotivaltiossa. Pykälästä ehdotetaan kumottavaksi säännös, jonka mukaan virasto voisi antaa tarkempia määräyksiä siitä, miten yhtiön toiminta Suomessa on siinä tapauksessa lopetettava. Edustuston toiminnan lopettaminen tapahtuu yhtiön kotivaltion lainsäädännön ja viranomaisen määräysten mukaisesti.

15 §. *Kotivaltion viranomaisen toimivalta Suomessa.* Pykälän 2 momentissa säädetään valvontatoimenpiteestä, jonka mukaan Va-

kuutusvalvontavirasto voi ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavan viranomaisen pyynnöstä tietyissä tapauksissa ottaa haltuunsa yhtiön hallinnassa Suomessa olevaa omaisuutta taikka kieltää luovuttamasta tai panttaamasta tällaista omaisuutta. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että omaisuuden halvuutosta luovutaan vakuutusyhtiölain 14 luvun 6 §:n perusteluissa esitetystä syistä. Lisäksi momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös viraston oikeudesta kieltää yhtiötä suorittamasta vakuutuksen takaisinostoarvoa vakuutuksenottajille.

15 a §. *Tervehtyttämistoimenpiteen ja likvidaatiomenettelyn tunnustaminen.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 15 a §, jossa tunnustettaisiin muussa ETA-valtiossa aloitettu menettely, kun kyseinen valtio on yhtiön kotijäsenvaltio. Kotijäsenvaltiossa aloitetut tervehtyttämistoimenpiteet ja likvidaatiomenettelyt tulee muissa jäsenvaltioissa tunnustaa ilman eri muodollisuuksia.

Tämän periaatteen ja tervehtyttämisen- ja likvidaatiidirektiivin 4 ja 8 artiklan mukaisesti pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön kotivaltion lainsäädännön mukaisesti tehty päätös aloittaa yhtiötä koskeva tervehtyttämistoimenpide ja likvidaatiomenettely tulevat voimaan Suomessa ilman eri muodollisuuksia samanaikaisesti kun päätös tulee voimaan yhtiön kotivaltiossa.

Pykälän 2 momentti sisältää direktiivin 6 ja 14 artiklaa vastaavan säännöksen ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön tervehtyttämistoimenpiteen tai likvidaatiomenettelyn julkaisemisesta Suomessa. Kun toisen jäsenvaltion valvontaviranomainen ilmoittaa Vakuutusvalvontavirastolle tervehtyttämistoimenpidettä tai likvidaatiomenettelyä koskevasta päätöksestä, Vakuutusvalvontaviraston olisi ehdotuksen mukaan kuulutettava päätöksestä virallisessa lehdessä ja, jos yhtiöllä on edustusto Suomessa, annettava tieto kuulutuksesta ainakin yhdessä edustuston kotipaikan sanomalehdessä. Päätöstä kuulutettaessa olisi myös ilmoitettava se toisen jäsenvaltion viranomainen, jonka valvonnassa likvidaatiomenettely ja tervehtyttämistoimenpide tapahtuu, toimenpiteeseen sovellettava lainsäädäntö sekä mahdollinen hallinnonhoitaja ja

selvittäjä. Kuulutus tapahtuisi suomeksi ja ruotsiksi. Suomalaisia vakuutusyhtiöitä koskevasta ilmoitus- ja kuulutusmenettelystä säädetään vakuutusyhtiölain 15 luvun 25 ja 26 §:ssä.

Pykälän 3 momentissa on säännös sen tilanteen varalta, että ulkomaista ETA-vakuutusyhtiötä koskeva tervehdyttämistoimenpide vaikuttaa yksinomaan yhtiön osakkaiden, jäsenten tai työntekijöiden oikeuksiin. Vakuutussaatavien haltijoiden oikeusturva ei silloin vaadi raskasta kuuluttamismenettelyä. Ehdotuksen mukaan Vakuutusvalvontavirasto päättäisi siinä tapauksessa, miten tervehdyttämistoimenpiteestä ilmoitetaan Suomessa niille, joihin toimenpide vaikuttaa. Ehdotus vastaa direktiivin 6 artiklan 4 kohtaa.

15 b §. *Hallinnonhoitaja ja selvittäjä.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 15 b §, jossa olisivat tervehdyttämis- ja likvidaatioidirektiivin edellyttämät hallinnonhoitajaa ja selvittäjää koskevat säännökset. Säännökset koskisivat tilanteita, joissa hallinnonhoitaja tai selvittäjä toteuttaa Suomessa ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön tervehdyttämistoimenpiteen tai likvidaation.

Pykälän 1 momentin mukaan hallinnonhoitajan tai selvittäjän olisi osoitettava toimivaltansa esittämällä oikeaksi todistettu jäljennös alkuperäisestä nimeämispäätöksestä tai jollakin muulla yhtiön kotivaltion viranomaisen antamalla todistuksella. Päätöksestä tai todistuksesta voitaisiin Suomessa vaatia laillisesti pätevää suomen- tai ruotsinkielinen käännös. Momentti vastaa sisällöltään direktiivin 27 artiklan 1 kohtaa.

Pykälän 2 momentissa todetaan direktiivin 27 artiklan 2 kohdan mukaisesti, että hallinnonhoitajalla ja selvittäjällä on oikeus käyttää Suomessa kaikkia niitä toimivaltuuksia, joita heillä on oikeus käyttää yhtiön kotivaltiossa. Hallinnonhoitajalla ja selvittäjällä olisi oikeus käyttää Suomessa yhtiön kotivaltion lainsäädännön mukaisesti nimitettyä avustajaa.

Pykälän 3 momentissa on selventävä säännös hallinnonhoitajan ja selvittäjän toiminnasta Suomessa. Säännöksen mukaan heidän on noudatettava toiminnassaan Suomen lakia. Direktiivin 27 artiklan 3 kohdassa mainitaan erityisesti omaisuuden rahaksi muutta-

mista koskevat menettelyt ja työntekijöille tiedottaminen, joiden osalta on noudatettava sen jäsenvaltion lakia, jossa toimitaan. Säännös, jonka mukaan hallinnonhoitajan ja selvittäjän toimivaltuuksiin ei sisälly pakkokeinojen käyttöä eikä oikeutta ratkaista oikeudellisia riitoja tai erimielisyyksiä, ei ole tarpeen, koska hallinnonhoitajan ja selvittäjän tehtävät ovat jo yleiseltä luonteeltaan sellaisia, ettei niihin voi sisältyä mainitunlaisia toimivaltuuksia.

15 c §. *Tietojen vaihto.* Lakin ehdotetaan lisättäväksi uusi 15 c §, jossa on tervehdyttämis- ja likvidaatioidirektiivin 18 artiklan 2 kohdan mukainen säännös Vakuutusvalvontaviraston oikeudesta pyytää tietoja ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön tervehdyttämistoimenpiteen tai likvidaatiomenettelyn edistymisestä yhtiön kotivaltion vakuutustoimintaa valvovalta viranomaiselta.

15 d §. *Rekisteriin merkitseminen.* Uusi 15 d § sisältäisi säännöksen tervehdyttämistoimenpiteen tai likvidaatiomenettelyn rekisteröimisestä. Ehdotuksen mukaan rekisterinpitäjän on hallinnonhoitajan, selvittäjän tai muun ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön kotivaltion oikeutetun viranomaisen tai henkilön pyynnöstä tehtävä merkintä rekisteriin ulkomaisesta ETA-vakuutusyhtiöstä koskevasta tervehdyttämistoimenpiteestä tai likvidaatiomenettelyn aloittamisesta, jos rekisterimerkintä on tehtävä vastaavasta suomalaisen lainsäädännön mukaisesta toimenpiteestä tai menettelystä. Ehdotetun vakuutusyhtiölain 14 luvun 14 §:n mukaan vakuutusyhtiölle määrätystä omaisuuden luovutus- ja panttauskiellosta, joka on tervehdyttämis- ja likvidaatioidirektiivissä tarkoitettu tervehdyttämistoimenpide, on tehtävä merkintä eräisiin rekistereihin. Samoin merkinnät on tehtävä vakuutusyhtiön selvitystilaan määrittämisestä ja konkurssista.

17 §. *Pakkokeinot.* Pykälän 3 momentti sisältää säännökset Vakuutusvalvontaviraston oikeudesta käyttää pakkokeinoja ulkomaisesta ETA-vakuutusyhtiöstä kohtaan. Yhtenä pakkokeinona momentissa mainitaan viraston oikeus ottaa haltuunsa yhtiön hallinnassa Suomessa olevaa omaisuutta. Vakuutusyhtiölain 14 luvun 6 §:n perusteluissa esitetyistä syistä omaisuuden haltuunotto ehdotetaan muutettavaksi omaisuuden luovutus- ja pant-

tauskielloksi. Lisäksi momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös viraston oikeudesta kieltää yhtiötä suorittamasta vakuutuksen takaisinostoarvoa vakuutuksenottajille.

Tervehdyttämis- ja likvidaatiidirektiivin 30 artikla edellyttää, että direktiiviä sovelletaan myös kolmannen maan vakuutusyhtiön jossakin ETA-valtiossa sijaitsevaa sivuliikettä koskeviin tervehdyttämistoimenpiteisiin ja likvidaatiomenettelyihin. Tällöin sovelletaan sen jäsenvaltion lainsäädäntöä, jossa sivuliikkeelle on myönnetty toimilupa. Jos kolmannen maan vakuutusyhtiöllä on sivuliikkeitä useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa, kutakin sivuliikettä kohdellaan itsenäisesti, kuitenkin siten, että eri jäsenvaltioiden viranomaisten on pyrittävä sovittamaan toimintansa yhteen.

Ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain III osaan ehdotetaan lisättäväksi tarpeelliset säännökset direktiivin saattamiseksi voimaan kolmannen maan vakuutusyhtiön Suomessa olevaan sivuliikkeeseen nähden.

45 §. *Toimiluvan rajoittaminen tai peruuttaminen.* Pykälä sisältää säännökset niistä edellytyksistä, joiden vallitessa kolmannen maan vakuutusyhtiön Suomessa olevan sivuliikkeen toimilupa voidaan peruuttaa tai sitä rajoittaa. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jossa vakuutusyhtiölain 14 luvun 5a §:n 2 momentin ja tervehdyttämis- ja likvidaatiidirektiivin 13 artiklan 1 kohdan mukaisesti säädettäisiin, että sivuliikkeen toimilupa on peruutettava, jos kolmannen maan vakuutusyhtiötä kohtaan aloitetaan likvidaatiomenettely.

47 §. *Omaisuu den luovutus- ja panttauskielto.* Käsiteltävänä oleva pykälä sisältää samanlaiset säännökset kolmannen maan vakuutusyhtiön omaisuuden haltuunotosta ja omaisuuden luovutus- ja panttauskiellosta kuin vakuutusyhtiölain 14 luvun 6 §. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi samat muutokset kuin vakuutusyhtiölakiin. Pykälä tulisi jatkossa koskemaan vain omaisuuden luovutus- ja panttauskieltoa ja omaisuuden haltuunotosta käsitteenä luovuttaisiin. Pykälän otsikko muutettaisiin vastaavalla tavalla. Pykälän johdantokappaletta täsmennettäisiin siten, että luovutus- ja panttauskielto koskisi yhtiön Suomessa olevaa omaisuutta ja pykälän 1 kohtaa siten, että vastuuvelan katetta

arvioitaisiin yhtiön Suomen edustuston osalta. Täsmennykset johtuvat siitä, että Suomessa määrättävien toimenpiteiden vaikutukset ulottuvat yleensä vain Suomessa harjoitettavaan toimintaan ja täällä sijaitsevaan omaisuuteen. Toimenpiteen edellytyksiä täsmennettäisiin siten, että omaisuuden luovutus- ja panttauskielto voitaisiin antaa vakuutettujen etujen turvaamiseksi. Kieltopäätöstä ei voitaisi antaa määräämättömän pitkäksi ajaksi, vaan se rajoitettaisiin enintään kolmen kuukauden pituiseksi ajaksi. Pykälän uuden 2 momentin mukaan Vakuutusvalvontavirasto voisi vakuutusyhtiölain 14 luvun 6 §:n 2 momenttia vastaavalla tavalla kieltää vakuutusyhtiötä myös suorittamasta vakuutuksen takaisinostoarvoa vakuutuksenottajille. Takaisinostokiellon perustelujen osalta viitataan vakuutusyhtiölaissa esitettyihin perusteluihin.

Uuden 3 momentin mukaan Vakuutusvalvontavirasto voisi erityisestä syystä jatkaa kieltopäätöstä enintään kolmeksi kuukaudeksi.

Uudessa 4 momentissa täsmennettäisiin vakuutusyhtiölain 14 luvun 7 §:ää vastaavalla tavalla, mitä seikkoja Vakuutusvalvontaviraston kieltopäätöksestä tulisi ilmetä.

Uudessa 5 momentissa säädettäisiin vakuutusyhtiölain 14 luvun 8 §:ää vastaavalla tavalla asiamiehestä, jonka Vakuutusvalvontavirasto asettaisi valvomaan omaisuuden luovutus- ja panttauskiellon noudattamista. Asiamiehellä olisi vakuutusyhtiölain 14 luvun 5 c ja 8 §:n mukaiset valtuudet.

Uuden 6 momentin viittaussäännösten kautta kolmannen maan vakuutusyhtiön omaisuuden luovutus- ja panttauskieltoon tulisivat sovellettaviksi suomalaisia vakuutusyhtiöitä koskevat vakuutusyhtiölain 14 luvun 9—20 §:n mukaiset kieltopäätöksen oikeusvaikutuksia, rekisteröintiä ja ilmoitusmenettelyjä koskevat säännökset sekä 15 a luvun mukaiset lainvalintasäännökset.

49 §. *Selvitysmenettely.* Pykälä sisältää säännökset kolmannen maan Suomessa harjoittaman vakuutusliikkeen selvittämisestä, kun yhtiön toimilupa on peruutettu tai muutoin lakannut.

Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että Vakuutusvalvontavirasto ei enää määräisi väliaikaista selvitysmiestä, jos yhtiö ei tee

päätöstä selvitysmiehen asettamisesta, vaan virasto voisi määrätä vakinaisen selvitysmiehen.

Pykälän 3 momentissa todettaisiin vakuutusyhtiölain 15 luvun 35 §:ää vastaavalla tavalla, että selvitysmiehen on pyrittävä niin pian kuin mahdollista aikaansaamaan suunnitelma kolmannen maan vakuutusyhtiön Suomen edustuston vakuutuskannan luovuttamisesta toiselle vakuutusyhtiölle. Pykälään lisättäisiin vakuutusyhtiölain 15 luvun 36 §:ää vastaavalla tavalla ehdoton viiden vuoden määräaika, jonka kuluessa Vakuutusvalvontaviraston on määrättävä vakuutukset lakkaamaan ja jonka jälkeen yhtiön omaisuutta ryhdytään realisoimaan. Erityisestä syystä Vakuutusvalvontavirasto voisi siirtää vakuutusten lakkaamiselle määrättyä ajankohtaa vielä enintään viideksi vuodeksi. Momentin viimeiseen virkkeeseen tehtäisiin vakuutusyhtiölain 15 luvun pykälien uudesta numeroinnista johtuva tekninen korjaus.

Pykälään lisättäisiin uusi 4 momentti, jossa ovat viittaussäännökset niihin vakuutusyhtiölain säännöksiin, jotka tulisivat sovellettaviksi kolmannen maan Suomessa harjoittaman vakuutusliikkeen selvittämiseen. Sovellettaviksi tulisivat vakuutusyhtiölain 15 luvun 15 §:n 2—5 momentin säännökset etuoikeutettujen saatavien maksamisesta, julkisesta haasteesta, velkojen tasavertaisesta kohtelusta ja velkojen saatavia koskevasta ilmoituksesta. Lisäksi tulisivat sovellettaviksi vakuutusyhtiölain 15 luvun 26—33 §:n säännökset tervehdyttämis- ja likvidaatiodirektiivin edellyttämistä ilmoitusmenettelyistä, vakuutussaatavien etuoikeudesta ja liiketoiminnan jatkamisesta sekä 15 a luvun lainvalintasäännökset.

49 a §. *Viranomaisten välinen yhteistyö.* Lakiin lisättäisiin uusi 49 a §, jossa säädettäisiin tervehdyttämis- ja likvidaatiodirektiivin 30 artiklan 2 kohdan mukaisesti valvontaviranomaisten yhteistyöstä sinä tapauksessa, että selvitystilassa olevalla kolmannen maan vakuutusyhtiöllä on edustustoja Suomen lisäksi muissakin ETA-valtioissa.

52 §. *Kolmannen maan vakuutusyhtiön Suomen edustuston asettaminen konkurssiin.* Pykälä sisältää säännökset kolmannen maan vakuutusyhtiön konkurssista. Sääntelyä ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että kysees-

sä on kolmannen maan Suomessa olevan edustuston konkurssi, koska suomalaisen konkurssin vaikutukset ulottuvat yleensä vain Suomessa harjoitettavaan toimintaan ja täällä sijaitsevaan omaisuuteen. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 1 momentti, jossa säädettäisiin vakuutusyhtiölain 15 luvun 23 §:n mukaisesti konkurssiin sovellettavasta laista. Pykälän 2 momentti vastaa asialliselta sisällöltään nykyistä 1 momenttia. Pykälän 3 momentti vastaa nykyisiä 2 ja 3 momenttia. Pykälän 4 momentti vastaa nykyistä 4 momenttia sillä lisäyksellä, että tuomioistuimen Vakuutusvalvontaviraston esityksestä määrämän pesähoitajan tulee erityisesti valvoa vakuutussaatavien haltijoiden etua konkursipesässä. Lisäksi paikalletulopäivä –termi on muutettu valvontapäiväksi.

Pykälän uusi 5 momentti sisältää viittaussäännökset niihin vakuutusyhtiölain säännöksiin, joita kolmannen maan vakuutusyhtiön konkurssiin Suomessa sovelletaan. Sovellettaviksi tulisivat samat tervehdyttämis- ja likvidaatiodirektiivin edellyttämät vakuutusyhtiölain 15 luvun 25 §:n 2—5 momentin, 26—33 ja 34 §:n ilmoitus- ja rekisteröintimenettelyt, vakuutussaatavien etuoikeutta ja liiketoiminnan jatkamista koskeva sääntely sekä 15 a luvun lainvalintasäännökset.

53 §. *Etuoikeus luetteloituna katteena olevaan omaisuuteen.* Pykälä sisältää säännökset vakuutussaatavien etuoikeudesta luetteloituna katteena olevaan omaisuuteen. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, koska kolmannen maan vakuutusyhtiöön sovelletaan vakuutusyhtiölain 15 luvun 31 §:n säännöstä vakuutussaatavien etuoikeudesta.

54 §. *Erityinen selvityspesä.* Pykälä sisältää säännökset kolmannen maan vakuutusyhtiön luetteloituna katteena olevan omaisuuden erottamisesta konkurssihallinnosta erityiseksi selvityspesäksi. Säännös ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana, koska vakuutussaatavien haltijoilla jatkossa tulee olemaan etuoikeus vakuutusyhtiön kaikkeen omaisuuteen ja koska erityistä selvityspesää koskeva sääntely poistuu myös vakuutusyhtiölaista.

79 §. *Vaitiolovelvollisuus.* Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että sosiaali- ja terveysministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto voisivat luovuttaa vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja myös

eräille muille kolmansien maiden viranomaisille kuin vakuutustoimintaa tai rahoitusmarkkinoita valvoville viranomaisille. Näitä viranomaisia olisivat muun muassa vakuutusyhtiöiden selvitystila- ja konkurssimenettelyä valvovat viranomaiset ja vakuutusyhtiöiden tilintarkastajia valvovat viranomaiset. Muutos perustuu neuvoston direktiivien 85/611/ETY, 92/49/ETY, 92/96/ETY ja 93/22/ETY muuttamisesta kolmansien maiden kanssa harjoitettavan tietojen vaihdon osata 7 päivänä marraskuuta 2000 annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin (2000/64/EY). Muutos vastaa vakuutusyhtiölain 18 luvun 6 a §:ään ehdotettua muutosta.

84 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi 13 §:n muutoksesta ja 54 §:n kumoamisesta johtuvat tekniset korjaukset.

Voimaantulosäännös

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti vakuutusyhtiölain muuttamisesta annetun lain kanssa. Lakia sovellettaisiin sellaiseen ulkomaisen vakuutusyhtiön selvitystilaan ja konkurssiin, joka alkaa lain voimaantulon jälkeen.

1.3. Laki työeläkevakuutusyhtiöistä

1 §. *Lain soveltaminen.* Pykälän 3 momentti sisältää luettelon niistä vakuutusyhtiölain säännöksistä, joita ei sovelleta työeläkevakuutusyhtiöihin.

Tervehdyttämis- ja likvidaatiidirektiivin 2 artiklan a kohdassa ”vakuutusyritys” määritellään viittaamalla ensimmäisen henkivakuutusdirektiivin (79/267/ETY) ja ensimmäisen vahinkovakuutusdirektiivin (73/239/ETY) toimiluvan myöntämistä koskeviin artikloihin. Koska henkivakuutusdirektiivejä ei sovelleta työeläkevakuutusyhtiöihin, ei myöskään tervehdyttämis- ja likvidaatiidirektiiviä sovelleta työeläkevakuutusyhtiöihin pakottavana.

Työeläkevakuutusyhtiön toimilupa on voimassa ainoastaan Suomessa, eikä yhtiö voi harjoittaa vakuutusliikettä toisessa ETA-valtiossa tai kolmannessa maassa. Sen vuoksi ei ole tarkoituksenmukaista, että työeläkeva-

kuutusyhtiöihin sovellettaisiin vakuutusyhtiölain 15 luvun 25 §:n 3 momentissa ja 26 §:ssä säädettyä ilmoitusmenettelyä muiden ETA-valtioiden vakuutusvalvontaviranomaisille eikä ilmoittamista Euroopan unionin virallisessa lehdessä. Myöskään vakuutusyhtiölain 15 luvun 27 §:n säännöstä selvitysmiehen ja pesähoitajan määräyksen osoittamisesta ei tarvitse soveltaa työeläkevakuutusyhtiöihin. Vakuutusyhtiölain 15 luvun 34 §:n 2 momenttia Vakuutusvalvontaviraston velvollisuudesta informoida muiden ETA-valtioiden vakuutusvalvontaviranomaisia ei myöskään sovellettaisi, koska työeläkevakuutusyhtiöt harjoittavat vakuutustoimintaa vain Suomessa. Vakuutusyhtiölain 14 luvun 6 ja 7 §:ää vastaavat säännökset jo sisältyvät työeläkevakuutusyhtiöistä annettuun lakiin. Edellä selostetut vakuutusyhtiölain säännökset ehdotetaan lisättäväksi momentin luetteloon.

Mainittuja poikkeuksia lukuunottamatta muita tervehdyttämis- ja likvidaatiidirektiivistä johtuvia muutoksia, kuten säännöksiä velkojille tehtävästä ilmoituksesta, velkojen tasavertaisesta kohtelusta, vakuutussaatavien etuoikeudesta ja lainvalintasäännöksiä sovellettaisiin myös työeläkevakuutusyhtiöihin.

Luettelosta ehdotetaan poistettavaksi viittaus vakuutusyhtiölain 14 luvun 5 a §:n 2 momenttiin, koska tätä säännöstä sen uudessa muodossa on tarkoitus soveltaa myös työeläkevakuutusyhtiöihin.

6 §. *Toimilupa.* Pykälä sisältää säännökset työeläkevakuutusyhtiön toimiluvasta. Toimiluvan myöntäminen kuuluu valtioneuvoston yleisistunnon tehtäviin. Pykälän 3 momentti sisältää viittaukset niihin vakuutusyhtiölain säännöksiin, joita sovelletaan valtioneuvostoon, kun se käsittelee työeläkevakuutusyhtiön toimilupa-asiaa. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi viittaus vakuutusyhtiölain 15 luvun 13 §:ään, koska myös toimiluvan peruuttaminen käsitellään valtioneuvoston yleisistunnossa.

31 §. *Omaisuuksien luovutus- ja panttauskielto.* Pykälä sisältää vakuutusyhtiölain 14 luvun 6 §:ää vastaavan säännöksen työeläkevakuutusyhtiön omaisuuden haltuunotosta ja omaisuuden luovutus- ja panttauskiellosta. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi samat muutokset kuin vakuutusyhtiölain 14 luvun 6

§:ään. Pykälä tulisi jatkossa koskemaan vain omaisuuden luovutus- ja panttauskieltoa ja omaisuuden haltuunotosta käsitteenä luovut-taisiin. Pykälän otsikkoa muutettaisiin vas-taavalla tavalla. Toimenpiteen edellytyksiä täsmennettäisiin siten, että omaisuuden luovutus- ja panttauskielto voitaisiin antaa vakuutettujen etujen turvaamiseksi. Kieltopäätöstä ei voitaisi antaa määräämättömän pit-käksi ajaksi, vaan se rajoitettaisiin enintään kolmen kuukauden pituiseksi ajaksi. Pykälään lisättävän uuden 2 momentin mukaan Vakuutusvalvontavirasto voisi erityisestä syystä jatkaa kieltopäätöstä enintään kolmeksi kuukaudeksi.

Uudessa 3 momentissa täsmennettäisiin vakuutusyhtiölain 14 luvun 7 §:ää vastaaval-la tavalla, mitä seikkoja Vakuutusvalvontavi-raston kieltopäätöksestä tulisi ilmetä.

Työeläkevakuutusyhtiön omaisuuden luovutus- ja panttauskieltoon tulisivat myös so-vellettaviksi vakuutusyhtiöitä koskevat va-kuutusyhtiölain 14 luvun 8—20 §:n mukaiset asiamiehen asettamista, kieltopäätöksen oi-keusvaikutuksia, rekisteröintiä ja ilmoitus-menettelyjä koskevat säännökset sekä 15 a luvun mukaiset lainvalintasäännökset.

Voimaantulosäännös

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan sa-manaikaisesti vakuutusyhtiölain muuttami-sesta annetun lain kanssa. Lakia sovellettai-siin sellaiseen työeläkevakuutusyhtiön selvi-tystilaan ja konkurssiin, joka alkaa lain voi-maantulon jälkeen.

1.4. Vakuutusyhdistyslaki

12 luku. Vakuutusyhdistysten valvonta

6 c §. Pykälä sisältää samanlaiset säännök-set vakuutusyhdistyksen omaisuuden hal-tuunotosta ja omaisuuden luovutus- ja pant-tauskiellosta kuin vakuutusyhtiölain 14 luvun 6 §. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi samat muutokset kuin vakuutusyhtiölakiin. Pykälä tulisi jatkossa koskemaan vain omaisuuden luovutus- ja panttauskieltoa ja omaisuuden haltuunotosta käsitteenä luovut-taisiin. Toi-menpiteen edellytyksiä täsmennettäisiin si-ten, että omaisuuden luovutus- ja panttaus-

kielto voitaisiin antaa vakuutettujen etujen turvaamiseksi. Kieltopäätöstä ei voitaisi an-taa määräämättömän pitkäksi ajaksi, vaan se rajoitettaisiin enintään kolmen kuukauden pi-tuiseksi ajaksi. Pykälään lisättävän uuden 2 momentin mukaan Vakuutusvalvontavirasto voisi erityisestä syystä jatkaa kieltopäätöstä enintään kolmeksi kuukaudeksi.

Uudessa 3 momentissa täsmennettäisiin vakuutusyhtiölain 14 luvun 7 §:ää vastaaval-la tavalla, mitä seikkoja Vakuutusvalvontavi-raston kieltopäätöksestä tulisi ilmetä.

Uudessa 4 momentissa säädettäisiin vakuu-tusyhtiölain 14 luvun 8 §:ää vastaavalla ta-valla asiamiehestä, jonka Vakuutusvalvonta-virasto asettaisi valvomaan vakuutusyhdis-tyksen omaisuuden luovutus- ja panttauskiel-lon noudattamista. Asiamiehellä olisi 6d §:n mukaiset valtuudet ja lisäksi oikeus päättää suostumuksen antamisesta vakuutusyhtiölain 14 luvun 10 §:ssä tarkoitettuihin oikeustoi-miin.

Uuden 5 momentin viittaussäännösten kautta vakuutusyhdistyksen omaisuuden luovutus- ja panttauskieltoon tulisivat sovellet-taviksi vakuutusyhtiöitä koskevat vakuutus-yhtiölain 14 luvun 9—20 §:n mukaiset kiel-topäätöksen oikeusvaikutuksia, rekisteröintiä ja ilmoitusmenettelyjä koskevat säännökset sekä 15a luvun mukaiset lainvalintasäännök-set.

6 d §. Pykälän 4 momentin sanamuotoa eh-dotetaan täsmennettäväksi vakuutusyhtiölain 4 luvun 5 c §:n 4 momenttia vastaavalla ta-valla siten, että vakuutusyhdistys vastaa myös muista kustannuksista, jotka syntyvät asiamiehen suorittaessa tehtäväänsä.

7 §. Pykälä sisältää luettelon vakuutusyh-distyslain säännöksistä, joiden mukainen päätös voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta. Pykäläluettelo ehdotetaan korjat-tavaksi säännösten muuttuneen numeroinnin johdosta.

13 luku. Selvitystila ja konkurssi

Vakuutusyhtiölain 15 lukua vastaavalla ta-valla koko 13 luku ehdotetaan kirjoitettavaksi uudelleen. Luvun otsikko ehdotetaan muute-tavaksi muotoon "Selvitystila ja konkurssi". Asiasisällön paremmaksi hahmottamiseksi säännökset ehdotetaan jaksotettavaksi alaot-

sikoilla omiksi osastoikseen. Osastojaosta huolimatta pykälät olisi kuitenkin juoksevasti numeroitu koko luvun osalta. Luvun 2—20 § käsittelevät vakuutusyhdistyksen selvitystilaa. Luvun 21 ja 22 § sisältäisivät konkurssia koskevat erityissäännökset ja 23—29 § selvitystilaa ja konkurssia koskevat yhteiset säännökset. Nykyisiin säännöksiin ei ehdoteta olennaisia sisällöllisiä muutoksia, vaan selvitystilan ja konkurssin alkamisen edellytykset ja menettelytavat säilyisivät pääosin ennallaan direktiivistä johtuvien muutoksin. Nykyisiä säännöksiä on kuitenkin jaettu ja ryhmitelty uudelleen luettavuuden lisäämiseksi ja asiakokonaisuuksien paremmaksi hahmottamiseksi.

Tervehdyttämis- ja likvidaatiodirektiivin edellyttämien lainvalintasäännösten sekä ilmoitus- kuulutus- ja rekisteröintisäännösten osalta ehdotetaan viitattavaksi vakuutusyhtiölain 15 a luvun säännöksiin.

Määritelmä

1 §. Luvun 1 §:ssä ehdotetaan määriteltäväksi tervehdyttämis- ja likvidaatiodirektiivin 2 artiklan k kohdan mukainen vakuutus-saatava –termi. Määritelmä on sama kuin vakuutusyhtiölain 15 luvun 1 §:ssä ja tarkoitettu tulkittavaksi samalla tavalla. Perustelujen osalta viitataan vakuutusyhtiölain 15 luvun 1 §:n perusteluihin.

Selvitystilaa koskevat säännökset

2 §. Tervehdyttämis- ja likvidaatiodirektiivi on lähtökohtana, että selvitystilapäätökseen, selvitysmenettelyyn ja niiden vaikutuksiin sovelletaan pääasiassa vakuutusyrityksen kotivaltion lainsäädäntöä. Tämän periaatteen mukaisesti pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että vakuutusyhdistyksen selvitystilaa koskevaan päätökseen, selvitysmenettelyyn ja sen vaikutuksiin sovelletaan vakuutusyhdistyslain tämän luvun selvitystilaa koskevia säännöksiä.

3 §. Pykälä sisältäisi nykyisen 13 luvun 1—3 momentin sisältöiset säännökset vakuutusyhdistyksen selvitystilaan asettamisen edellytyksistä.

Pykälän 1 momentti sisältää vakavaraisuus-

den heikkenemisestä johtuvan vakuutusyhdistyksen pakollista purkamista koskevan säännöksen, joka vastaa nykyisen 13 luvun 1 §:n 1 momenttia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin nykyisen 13 luvun 1 §:n 2 momentin mukaisesti yhdistyksen vapaaehtoisesta selvitystilaan asettamisesta.

Pykälän 3 momentissa on nykyisen 13 luvun 1 §:n 3 momentin sisältöinen Vakuutusvalvontavirastolle annettu valtuus harkita, onko yhdistys asetettava selvitystilaan vakuutuksenottajien vähäisen lukumäärän johdosta.

4 §. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin nykyisen 13 luvun 1 §:n 4 momentin mukaisesti vakuutusyhdistyksen selvitystilaan asettamista käsittelevän yhdistyskokouksen koollekutsumisesta. Nykyiseen lakiin ei ehdoteta tältä osin muutosta.

Pykälän 2 momentti sisältää nykyisen 13 luvun 1 §:n 5 momentin mukaisen säännöksen äänestysmenettelystä selvitystilaa koskevaa päätöstä tehtäessä yhdistyskokouksessa. Periaatteena on, että pakollinen selvitystilaan asettaminen tapahtuisi yksikertaisella äänitenemmistöllä. Vapaaehtoinen selvitystilapäätös tapahtuisi kahden kolmasosan tai yhdistysjärjestyksessä määrättyllä tätä suuremmalla äänten enemmistöllä.

Pykälän 3 momentissa on säännös selvitystilan alkamisen ajankohdasta. Momentti vastaa sisällöltään nykyisen 13 luvun 1 §:n 6 momenttia.

5 §. Pykälässä säädettäisiin tilinpäätöksen laatimisesta tilanteesta, jossa vakuutusyhdistys on joutumassa selvitystilaan vakavaraisuuden heikkenemisen johdosta. Pykälä vastaa asialliselta sisällöltään nykyisen 13 luvun 2 §:n 1—3 momentteja.

Pykälän 1 momentin mukaan vakuutusyhdistyksen hallituksen ja toimitusjohtajan on viivytyksettä laadittava tilinpäätös ja toimintakertomus siltä ajalta, jolta tilinpäätöstä ja toimintakertomusta ei vielä ole esitetty yhtiökokouksessa, sekä annettava ne tilintarkastajille tarkastettavaksi, jos vakuutusyhdistys ei täytä luvun 1 §:n 1 momentissa mainittuja vakavaraisuusvaatimuksia. Pykälän 2 momentissa edellytetään, että yhdistyskokous on pidettävä kahden kuukauden kuluessa, jos tilinpäätös osoittaa, että yhdistys ei täytä mai-

nitun lainkohdan osoittamia vakavaraisuusvaatimuksia. Kutsusta yhtiökokoukseen olisi hallituksen annettava tieto Vakuutusvalvontavirastolle.

Jos tilinpäätöstä ja toimintakertomusta ei laadita, pykälän 3 momentin mukaan Vakuutusvalvontaviraston on ryhdyttävä valvontatoimenpiteisiin tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimiseksi ja tarkastamiseksi. Jos tilinpäätöstä ja toimintakertomusta ei edelleenkään laadita, virastolla on oikeus laadiuttaa ne ja kutsua yhdistyskokous koolle, jos tilinpäätös osoittaa, että vakavaraisuusvaatimukset eivät täyty.

6 §. Pykälän 1 momentti vastaa asialliselta sisällöltään nykyisen 13 luvun 2 §:n 4 momenttia. Momentissa veloitetaan yhdistyskokous päättämään yhdistyksen selvitystilaan asettamisesta ja purkamisesta, jos vakavaraisuusvaatimuksia ei täytetä 1 §:n 1 momentin mukaisessa määräajassa tai Vakuutusvalvontaviraston siihen myöntämässä lisäajassa. Jos yhdistyskokous ei tee tätä päätöstä, viraston olisi ehdotuksen mukaan määrättävä yhtiö selvitystilaan ja purettavaksi. Pykälän 2 momentin mukaan hallituksen yhdistyskokoukselle tekemään päätösehdotukseen on liitettävä vakavaraisuuden heikkenemisen osoittava tilinpäätös ja toimintakertomus ja tilintarkastajien lausunto.

Pykälän 3 momentissa viitataan luvun 7 ja 8 §:ään, joissa säädettäisiin vakuutusyhtiölain tapaan niistä tilanteista, joissa tuomioistuimien voi määrätä vakuutusyhdistyksen selvitystilaan. Tuomioistuimen olisi viipymättä ilmoitettava päätöksestään Vakuutusvalvontavirastolle.

7 §. Vakuutusyhtiölain tapaan vakuutusyhdistyslakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös tuomioistuimen oikeudesta määrätä vakuutusyhdistys selvitystilaan, jos osakas on tahallisesti väärinkäyttänyt vaikutusvaltaansa yhdistyksessä tai osallistunut 7 luvun 19 §:ssä kielletyn päätöksen tekemiseen yhdistyskokouksessa. Tuomioistuimen olisi ennen päätöksen tekemistä kuultava Vakuutusvalvontavirastoa.

8 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi vakuutusyhtiölain 15 luvun 9 §:n mukaisesti kaikista niistä tilanteista, joissa tuomioistuin määrää vakuutusyhdistyksen selvitystilaan.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan

tuomioistuin ratkaisisi yhdistyksen asettamisen selvitystilaan 7 §:ssä tarkoitetun osakkaan vaikutusvallan väärinkäyttämisen perusteella. Momentin 2 kohdan mukaan tuomioistuimessa käsiteltäisiin kanne yhdistyksen asettamiseksi selvitystilaan tilanteessa, jossa yhdistys tulisi yhdistysjärjestyksen nojalla asettaa selvitystilaan, mutta yhdistyskokous ei tee tällaista päätöstä.

Pykälän 2 momentin mukaan ennen selvitystilaan määräämistä tuomioistuimen olisi kuultava asiasta Vakuutusvalvontavirastoa.

Pykälän 3 momentin mukaan yhdistys vastaisi oikeudenkäyntikuluista, mikäli tuomioistuin määrää sen selvitystilaan tai rekisteristä poistettavaksi taikka milloin tuomioistuin muutoin katsoo kulujen korvaamisen kohtuulliseksi.

Pykälän 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa yhtäältä selvitystilaan määräämisestä ja toisaalta selvitysmiesten valinnasta Vakuutusvalvontavirastolle sekä rekisteriviranomaiselle rekisteröimistä varten Selvitysmiehiä koskevasta ilmoituksesta on käytävä ilmi kaupparekisterilain edellyttämät selvitysmiesten henkilötiedot.

9 §. Pykälässä säädettäisiin vakuutusyhtiölain 15 luvun 10 §:n mukaisesti siitä, kenellä on oikeus ajaa tuomioistuimessa kannetta vakuutusyhdistyksen selvitystilaan määräämisestä. Säännöksen lähtökohtana on, että vireillepano-oikeus on sillä, jolla on asiassa riittävä oikeudellinen intressi. Säännöksessä luetellaan niitä tahoja, joilla yleensä on sellainen intressi. Vireillepano-oikeus olisi myös Vakuutusvalvontavirastolla ja rekisteriviranomaisella, joilla on lähinnä valvonnallinen intressi selvitystilaan määräämisessä.

10 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi vakuutusyhtiölain 15 luvun 11 §:n mukaisesti tiedoksiantomenettelystä vakuutusyhdistyksen osakkaille ja velkojille. Säännös koskee vain tuomioistuimen aloittamaa menettelyä.

Tuomioistuimen arvioitavaksi jäisi, anne- taanko selvitystilaan määräämistä koskevasta asiasta kuulutus osakkaille velkojille. Kuulutus on tarpeen erityisesti silloin, kun on epäiltävissä, etteivät vakuutusyhdistyksen osakkaat ole tietoisia selvitystilauhasta tai että velkojien oikeudet vaarantuvat. Tuomiois-

tuimen harkintaan jäisi myös, missä vaiheessa menettelyä kuulutus toimitetaan. Pykälässä säädettäisiin myös osakkaille ja velkojille tehdyn kehotuksen rekisteröimisestä. Rekisteriviranomainen tekisi rekisterimerkinnän viran puolesta.

11 §. Pykälä sisältää nykyisen 13 luvun 4 §:n 1, 2 ja 3 momentin ja vakuutusyhtiölain 15 luvun 12 §:n kaltaiset säännökset vakuutusyhdistyksen toimielimistä selvitystilan aikana. Pykälän 1 momentin mukaan hallituksen, toimitusjohtajan ja mahdollisen hallintoneuvoston tilalle tulevat selvitysmiehet. Päätöksen selvitysmiehistä tekisivät yhdistyskokous, Vakuutusvalvontavirasto tai tuomioistuim, joilla on oikeus asettaa yhdistys selvitystilaan. Vakuutusvalvontavirastolla olisi oikeus myös niissä tilanteissa, joissa yhdistyskokous ja tuomioistuin tekevät päätöksen selvitystilaan asettamisesta, määrätä muiden lisäksi yksi selvitysmies. Tuomioistuimen tekemä selvitysmiesten valinta tapahtuisi Vakuutusvalvontaviraston esityksestä. Nykyisen lain mukaisesti selvitysmiehet rinnastettaisiin hallitukseen ja hallituksen jäseniin.

Pykälän 2 momentti sisältää säännökset sen tilanteen varalta, että selvitystilassa olevalla vakuutusyhdistyksellä ei ole rekisteriin merkittyjä toimikelpoisia selvitysmiehiä. Ehdotuksen mukaan Vakuutusvalvontavirasto määräisi siinä tapauksessa selvitysmiehet. Nykyisen lain menettelystä, jonka mukaan virasto määräisi väliaikaisen selvitysmiehen, luovuttaisiin vakuutusyhtiölain tapaan. Selvitysmiehen määräämistä voisi virastolta hakea se, jonka oikeus voi riippua siitä, että yhdistyksellä on edustaja.

12 §. Pykälä sisältää vakuutusyhtiölain 15 luvun 14 mukaiset säännökset selvitystilasta kuuluttamisesta ja rekisteröinnistä. Selvitysmiehen olisi kuulutettava selvitystilaa koskevasta päätöksestä virallisessa lehdessä ja annettava tieto kuulutuksesta ainakin yhdessä yhtiön kotipaikan sanomalehdessä. Lisäksi selvitysmiehen on ilmoitettava selvitystilaan määräämisestä ja selvitysmiesten valinnasta rekisteriviranomaiselle rekisteröimistä varten. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi, että rekisteriviranomaisen olisi rekisteröitävä selvitystilaan määräämistä ja selvitysmiesten valintaa koskeva päätös, koska kaupparekisterilaista tämä seikka ei selkeästi käy ilmi. Kuu-

luttamisen osalta säännös vastaa tervehdyttämisen- ja likvidaatiodirektiivin 14 artiklan 1 kohtaa lukuunottamatta Euroopan unionin virallisessa lehdessä kuuluttamista, johon sovelletaan tämän luvun 29 §:n viittaussäännöksen nojalla vakuutusyhtiölain 15 luvun 26 §:ää. Rekisteröinnin osalta säännös vastaa direktiivin 28 artiklaa. Konkurssin osalta kuulutusmenettelystä säädetään konkurssisäännön 13 ja 19 §:ssä.

13 §. Pykälän 1 momentissa todetaan yleisperiaatteena, että selvitysmiehet hoitavat vakuutusyhdistyksen asioita selvitystilan aikana. Lisäksi momentissa säädettäisiin, että selvitysmiehillä on oikeus jatkaa yhtiön liiketoimintaa siinä määrin, kuin se on tarpeen vakuutettujen etujen turvaamiseksi ja selvitysmenettelyn tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi. Tältä osin säännös vastaa vakuutusyhtiölain 15 luvun 15 §:n 1 momenttia ja tervehdyttämisen- ja likvidaatiodirektiivin 13 artiklan 2 kohtaa.

Jäljempänä 24 §:ssä säädetään direktiivin 10 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti vakuutussaatavien haltijoiden etuoikeudesta vakuutusyhdistyksen omaisuuteen. Tämän etuoikeuden voivat artiklan mukaan kuitenkin ohittaa muun muassa esineoikeuden alaisia varoja koskevat saatavat ja selvitysmenettelystä johtuvat saatavat. Pykälän 2 momentti sisältää tämän periaatteen mukaisen säännöksen. Konkurssin osalta tästä etuoikeudesta säädetään konkurssisäännössä ja velkojen maksunsaantijärjestyksestä annetussa laissa. Säännös vastaa vakuutusyhtiölain 15 luvun 15 §:n 2 momenttia.

Pykälän 3 momentin mukaan selvitysmiehen olisi nykyisen lain tapaan haettava julkinen haaste vakuutusyhdistyksen velkojille. Julkiseen haasteeseen sovellettaisiin, mitä siitä erikseen säädetään. Julkiseen haasteeseen sovellettaisiin, mitä julkisesta haasteesta annetussa laissa (729/2003) säädetään. Kyseinen laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004. Selvitysmiehen olisi tervehdyttämisen- ja likvidaatiodirektiivin 15 artiklan 1 kohdan mukaisesti toimitettava ilmoitus julkisesta haasteesta myös yhdistyksen tunnetuille velkojille. Ilmoituksessa olisi artiklan 2 kohdan vaatimusten mukaisesti mainittava erityisesti noudatettavat määrääjat, seuraamukset niiden laiminlyönnistä, se viranomai-

nen, joka on toimivaltainen ottamaan vastaan saatavia koskevat ilmoitukset tai huomautukset sekä se, onko velkojan vaadittava saatavaa, joka on etuoikeutettu tain jonka vakuutena on esinevakuus. Tiedoista, jotka artiklan 2 kohdan mukaan on vakuutussaatavien osalta ilmoitettava velkojille, säädettäisiin vakuutusyhtiölain 15 luvun 29 §:ssä, jota tämän luvun 29 §:ssä olevan viittaussäännöksen mukaan sovelletaan myös vakuutusyhdistyksiin.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin tervehdyttämis- ja likvidaatiodirektiivin 16 artiklan 2 kohdan mukaisesti vakuutusyhdistyksen velkojien keskinäisestä tasa-arvosta. Momentin mukaan kaikki velkojat, mukaan lukien toisen ETA-valtion veroviranomaiset ja sosiaaliturvaviranomaiset, ja heidän samankaltaiset saatavansa ovat vakuutusyhdistyksen selvitystilassa samassa asemassa keskenään ja näitä saatavia koskee sama maksunsaantijärjestys. Velkojien tasa-arvoisuus ei koskisi kolmannen maan viranomaisten saatavia. Säännös vastaa vakuutusyhtiölain 15 luvun 15 §:n 4 momenttia.

Pykälän 5 momentissa on direktiivin 16 artiklan 3 kohdan ja vakuutusyhtiölain 15 luvun 15 §:n 5 momentin mukainen säännös velkojan saatavaa koskevan ilmoituksen tekemisestä selvitysmiehelle. Ehdotuksen mukaan velkojan on ilmoitettava selvitysmiehelle saatavan laji, sen syntymisaika ja määrä. Lisäksi velkojan olisi ilmoitettava, vetoaako hän saatavansa osalta etuoikeuteen, esinevakuuteen tai omistuksenpidätysehtoon sekä se, mitä omaisuutta hänen vakuutensa koskee. Selvitysmiehelle olisi toimitettava myös jäljennökset mahdollisista todisteena olevista asiakirjoista.

14 §. Pykälässä on nykyisen 13 luvun 4 §:n sisältöinen säännös vakuutusyhdistyksen yhdistyskokouksen asemasta selvitystilan aikana. Selvitystilassa olevan yhdistyksen yhdistyskokoukseen sovellettaisiin vakuutusyhdistyslain yhdistyskokousta koskevia säännöksiä, jollei tämän luvun säännöksistä muuta johdu. Jos selvitystilan lopettamiseksi ja toiminnan jatkamiseksi on tarpeen, yhdistyskokous voisi päättää myös yhdistysjärjestyksen muuttamisesta, takuupääoman korottamisesta ja pääomalainan ottamisesta voimassa olevan oikeuden mukaisesti.

15 §. Pykälässä on nykyisen 13 luvun 4 §:n

4 momentin ja vakuutusyhtiölain 15 luvun 17 §:n mukainen säännös tilintarkastajien tehtävästä selvitystilan aikana. Ehdotuksen mukaan tilintarkastajien tehtävä ei lakkaa yhdistyksen joutuessa selvitystilaan. Tilintarkastusta koskevan 9 luvun säännöksiä noudatettaisiin myös selvitystilan aikana siltä osin kuin ne tulevat sovellettaviksi. Tilintarkastuskertomuksen tulisi nykyisen lain mukaisesti sisältää lausuma siitä, onko selvitystilaa tilintarkastajien mielestä tarpeettomasti pitkittetty.

16 §. Selvitystilassa olevan vakuutusyhdistyksen omaisuus jaetaan tämän pykälän säännösten mukaisesti. Pykälä vastaa sisältöään nykyistä 13 luvun 10 §:ää.

Vakuutusyhtiön velkojille haetun julkisen haasteen paikatulopäivän jälkeen selvitysmiehen olisi pykälän 1 momentin mukaan maksettava kaikki tiedossa oleva velka. Velkoja maksettaessa olisi otettava huomioon 24 §:ssä säädetty vakuutussaatavien etuoikeus. Nämä saatavat olisi siis maksettava ensin, lukuunottamatta esineoikeuden alaisia varoja koskevia saatavia ja selvitysmenettelystä johtuvia saatavia, jotka menevät vakuutussaatavien edelle. Jos velka on riittävä tai eräänmääräisen taikka sitä ei muusta syystä voida maksaa, olisi tarpeelliset varat pantava erilleen mikäli yhdistyksen varat siihen riittävät. Tämän jälkeen takuupääoma korkoineen maksettaisiin takaisin ja jäljelle jäävä omaisuus jaettaisiin osakkaille yhdistysjärjestyksen määräyksen mukaisesti. Jos jaettava omaisuus on vähäinen, voitaisiin sen käytöstä päättää toisinkin yhdistysjärjestyksen määräyksen mukaisesti.

Jos yhdistyksen osakas tahtoo moittia selvitysmiehen toimittamaa jakoa, olisi kanne yhdistystä vastaan pykälän 2 momentin mukaan pantava vireille kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun lopputilitys esitettiin yhdistyskokouksessa.

Pykälän 3 momentin mukaan osakas menettäisi oikeutensa jako-osuuteen, ellei hän viiden vuoden kuluessa siitä, kun lopputilitys esitettiin yhdistyskokouksessa, ilmoittaudu nostamaan hänelle tulevaa jako-osuutta. Jos jako-osuus on vähäinen jaettuun omaisuuteen verrattuna, Vakuutusvalvontavirasto voisi selvitysmiesten ilmoituksesta määrätä sen tulevaksi valtiolle. Jos nostamatta jääneiden

varojen määrä ei ole vähäinen, selvitystilaan jatketaan 19 §:n säännösten mukaisesti.

17 §. Pykälä sisältää nykyisen 13 luvun 12 §:n ja vakuutusyhtiölain 15 luvun 19 §:n mukaiset säännökset lopputilityksestä. Pykälän 1 momentin mukaan lopputilityksen tekee selvitysmies laatimalla koko selvitysmenettelyä koskevan kertomuksen. Kertomukseen tulee sisältyä myös selostus yhdistyksen omaisuuden jaosta ja siihen on liitettävä tilinpäätöksiä ja toimintakertomuksia koskevat asiakirjat koko selvitystilan ajalta. Kertomuksen johdosta on toimitettava tilintarkastus kuukauden kuluessa.

Pykälän 2 momentin mukaan lopputilitys on käsiteltävä yhdistyskokouksessa. Yhdistyskokouksen kutsuvat koolle selvitysmiehet heti tilintarkastuskertomuksen saatuaan.

18 §. Pykälässä säädettäisiin nykyisen 13 luvun 13 §:n ja vakuutusyhtiölain 15 luvun 20 §:n mukaisesti vakuutusyhdistyksen purkamisen ajankohdasta sekä selvitysmiehiä vastaan mahdollisesti nostettavasta vahingonkorvauskanteesta.

Pykälän 1 momentin mukaan vakuutusyhdistys katsotaan puretuksi, kun lopputilitys on esitetty yhdistyskokouksessa. Selvitysmiehen viimeisiä tehtäviä on viivytyksettä ilmoittaa rekisteriviranomaiselle yhdistyksen purkamisesta rekisterimerkintää varten.

Siitä huolimatta, että lopputilitys on hyväksytty yhdistyskokouksessa ja yhdistys on purkautunut, voidaan uusi yhdistyskokous kutsua koolle käsittelemään selvitysmiehiä vastaan mahdollisesti nostettavaa vahingonkorvauskannetta. Pykälän 2 momentin mukaan voivat yhdistyksen osakkaat, joilla on vähintään yksi kolmasosa lopputilityksen käsitelleessä yhdistyskokouksessa annetuista äänistä, vaatia yhdistyskokouksen koolle käsittelemään 15 luvun 6 §:ssä säädetyn vahingonkorvauskanteen nostamista. Kutsun tähän yhdistyskokoukseen toimittaa selvitysmies. Jos selvitysmies laiminlyö kutsun toimittamisen, voivat osakkaat vaatia Vakuutusvalvontavirastoa kutsumaan yhdistyskokouksen koolle yhtiön kustannuksella. Kanne olisi nykyisen lain tapaan nostettava vuoden kuluessa lopputilityksen esittämisestä.

19 §. Pykälässä säädettäisiin selvityksen jatkamisesta. Pykälä vastaa sisällöltään osin nykyisen 13 luvun 19 §:ää ja vakuutusyhtiö-

lain 15 luvun 21 §:ää. Selvityksen jatkamisen perusteina olisivat uusien varojen ilmaantuminen yhdistykseen ja kanteen nostaminen yhdistystä vastaan. Selvitystyön jatkaminen kuuluu aikaisemmille selvitysmiehille. Heidän on viivytyksettä tehtävä selvitystilan jatkamisesta ilmoitus rekisteröimistä varten ja kutsuttava jatkettun selvitystilan ensimmäinen yhdistyskokous koolle yhdistysjärjestyksen mukaisesti. Jos yhdistyksellä ei enää ole toimikelpoisia selvitysmiehiä, Vakuutusvalvontaviraston olisi silloin hakemuksesta määrättävä selvitysmies tämän luvun 11 §:n 2 momentin nojalla.

Selvitystoimia voidaan vielä tarvita myös siinä tilanteessa, että yhdistys on ennätetty poistaa rekisteristä. Pykälän uudessa 2 momentissa ehdotetaan vakuutusyhtiölain 15 luvun 21 §:n 2 momentin mukaisesti, että selvitystilaan määräämisen tekisi Vakuutusvalvontavirasto. Selvitystilaan määräämistä voisi hakea se, jonka oikeutta asia koskee.

Uudessa 3 momentissa ehdotetaan vakuutusyhtiölain 15 luvun 21 §:n 3 momentin mukaisesti säädettäväksi, ettei pykälän 1 momentissa tarkoitettua jatkoselvitystä ei aloiteta, mikäli yhdistyksellä ei ole riittävästi varoja selvitysmenettelyn loppuun saattamiseen eikä kukaan ota vastatakseen kuluista.

20 §. Pykälää säädettäisiin selvitystilan lopettamisesta yhdistyskokouksen päätöksellä. Pykälä vastaa sisällöltään nykyisen 13 luvun 20 §:ää ja osin vakuutuslain 15 luvun 22 §:ää.

Jos vakuutusyhdistys on vapaaehtoisesti asetettu selvitystilaan tämän luvun 3 §:n 2 momentin nojalla, yhdistyksellä tulee olla oikeus myös peruuttaa päätös ja jatkaa toimintaansa. Selvitystilan peruuttamista koskeva yhdistyskokouksen päätös edellyttää pykälän 1 momentin mukaan samaa äänen enemmistöä kuin yhdistyksen vapaaehtoinen asettaminen selvitystilaan. Selvitystilan lopettamisesta voidaan päättää vain, jos käytettävissä on tilintarkastajien antama lausunto. Päätöstä selvitystilan lopettamisesta ei kuitenkaan voitaisi tehdä, jos lakiin perustuva purkamisvelvollisuus on syntynyt sen jälkeen, kun yhdistys on vapaaehtoisesti asetettu selvitystilaan ja purkamisvelvollisuus on edelleen voimassa. Selvitystilapäätöstä ei myöskään saa peruuttaa, jos selvitystila on edennyt niin pit-

källe, että yhdistyksen omaisuutta on jo ehditty jakaa.

Pykälän 2 momentin mukaan 1 momentin säännöksiä sovelletaan myös, jos suuri vakuutusyhdistys, joka on asetettu selvitystilaan sen johdosta, että sen toimintapääoma on pienempi kuin 10 a luvun 3 §:n mukainen takuumäärä tai jonka oma pääoma on pienempi kuin 10 a luvun 4 §:n mukainen vähimmäismäärä taikka pieni vakuutusyhdistys, jonka oma pääoma on pienempi kuin 2 luvun 5 §:n 3 momentin mukainen vähimmäismäärä, jälleen täyttää mainitut vaatimukset.

Pykälän 3 momentin mukaan yhdistyskokouksen on, sen jälkeen kun päätös selvitystilan lopettamisesta ja yhdistyksen toiminnan jatkamisesta on tehty, valittava yhdistykselle sen yhdistysjärjestyksen mukainen johto.

Selvitysmiehen on pykälän 4 momentin mukaan viivytyksettä ilmoitettava selvitystilan lopettamista koskevasta yhdistyskokouksen päätöksestä Vakuutusvalvontavirastolle ja rekisteröimistä varten rekisteriviranomaiselle. Samalla on tehtävä ilmoitus uudesta hallituksesta. Päätöstä ei saa panna täytäntöön ennen kuin rekisteröinti on toimitettu. Selvitystilan lopettamisen seurauksena yhdistyksen velkojille mahdollisesti jo haettu julkinen haaste jää vaikutuksitta.

Konkurssia koskevat säännökset

21 §. Luvun 21 ja 22 § sisältävät vakuutusyhtiölain 15 luvun 23 ja 24 §:n tapaan vakuutusyhdistyksen konkurssia koskevat erityissäännökset. Ehdotetun 21 §:n mukaan yhdistyksen konkurssiin sovelletaan yleisiä konkurssia koskevia säännöksiä, ellei vakuutusyhdistyslaissa toisin säädetä. Säännös on luonteeltaan selventävä, koska nykyisenkin lain mukaan yhdistyksen konkurssiin sovelletaan konkurssioikeuden yleisiä säännöksiä vakuutusyhdistyslaissa säädetyin poikkeuksin. Yleisiä konkurssisäädöksiä ovat muun muassa konkurssisääntö, laki takaisinsaannista konkurssipesään (758/1991) ja laki velkojien maksunsaantijärjestyksestä (1578/1992).

22 §. Pykälä sisältää eräitä, nykyisen 13 luvun 21 §:n ja vakuutusyhtiölain 15 luvun 24 §:n mukaisia vakuutusyhdistyksen konkurssia koskevia, yhteisöoikeuteen luettavia

säännöksiä.

Pykälän 1 momentin mukaan vakuutusyhdistyksen omaisuus voidaan hakea konkurssiin vain hallituksen tai, kun yhdistys on selvitystilassa, selvitysmiesten päätöksen perusteella. Yksityinen hallituksen jäsen ei olisi kelpoinen tekemään konkurssihakemusta. Konkurssin aikana yhtiötä konkurssivelallisenä edustaisivat hallitus ja toimitusjohtaja taikka ennen konkurssin alkamista valitut selvitysmiehet. Estettä ei ole siihen, että konkurssin aikana valitaan uusia hallituksen jäseniä tai uusia selvitysmiehiä.

Nykyisen 13 luvun 21 §:n 2 momentin mukaan tuomioistuimen tulee viipymättä ilmoittaa Vakuutusvalvontavirastolle yhdistyksen omaisuuden luovuttamisesta konkurssiin ja paikalletulopäivästä konkurssista. Tuomioistuimen tulee, jos virasto tekee siitä esityksen, määrätä uskotuksi mieheksi ja toimitsijamieheksi yksi viraston ehdottama henkilö muiden valittujen lisäksi. Säännös ehdotetaan pykälän 2 momentissa säilytettäväksi ennallaan sillä lisäyksellä, että viraston esityksestä määrättävän pesähoitajan tehtävänä konkurssipesässä olisi erityisesti valvoa vakuutussaatavien haltijoiden etua. Lisäksi paikalletulopäivä –termi ehdotetaan muutettavaksi valvontapäiväksi.

Nykyisen 13 luvun 21 §:n 3 momentissa oleva säännös saatavien etuoikeudesta konkurssissa ja erityisestä selvityspesästä ovat tarpeettomia, koska saatavien etuoikeudesta ehdotetaan säädettäväksi selvitystilaa ja konkurssia yhteisesti koskevassa 24 §:ssä.

Pykälän 3 momentin mukaan konkurssiin haettu vakuutusyhdistys katsotaan puretuksi, kun konkurssi on päättynyt ilman, että omaisuutta olisi jäänyt jäljelle ja konkurssihallinto on antanut lopputilityksen. Konkurssihallinto on velvollinen viivytyksettä tekemään ilmoituksen purkamisesta rekisteriviranomaiselle rekisteröimistä varten. Säännös vastaa nykyisen 13 luvun 21 §:n 4 momenttia.

Pykälän 4 momentti sisältää säännökset sen tilanteen varalta, että yhdistykselle on konkurssin päättyessä jäänyt omaisuutta jäljelle. Konkurssin päättymisen ei tällöin merkitse yhdistyksen purkamista, vaan hallituksen olisi kutsuttava yhdistyskokous koolle päättämään yhdistyksen asettamisesta selvitystilaan. Jos yhdistys oli jo selvitystilassa, kun se

haettiin konkurssiin, selvitystä olisi jatkettava sen mukaisesti kuin 19 §:ssä säädetään. Säännös vastaa nykyisen 13 luvun 21 §:n 5 momenttia.

Lakiin ehdotetaan vakuutusyhtiölain tapaan lisättäväksi uudet säännökset, jotka koskevat yhteisesti sekä vakuutusyhdistyksen selvitystilaa että konkurssia. Lisäykset verrattuna nykyiseen lakiin johtuvat ennen kaikkea tervehdyttämis- ja likvidaatiodirektiivissä säädetystä ilmoitus- ja kuulutusmenettelyistä Euroopan talousalueella sekä saatavien valvontaa ja vakuutussaatavien etuoikeutta koskevasta sääntelystä. Koska osalla säännöksistä tulisi olemaan sama sisältö kuin vakuutusyhtiölaissa, sääntely ehdotetaan tältä osin saatettavaksi voimaan viittaamalla vakuutusyhtiölain vastaaviin pykäliin.

Selvitystilaa ja konkurssia koskevat yhteiset säännökset

23 §. Pykälän 1 momentti sisältää vakuutusyhtiölain 15 luvun 25 §:n 1 momentin mukaisesti selventävän säännöksen, jonka mukaan vakuutusyhdistyksen selvitystilasta tai konkurssista ovat toimivaltaisia päättämään yhdistyskokous, Vakuutusvalvontavirasto tai suomalainen tuomioistuin siten kuin siitä erikseen säädetään. Selvitystilaan asettamisen osalta yhdistyskokouksen ja Vakuutusvalvontaviraston toimivallasta säädetään tämän luvun 6 §:ssä ja tuomioistuimen toimivallasta luvun 7 ja 8 §:ssä. Konkurssiin asettamisesta päättää tuomioistuin konkurssisäännön 1a §:n mukaisesti. Momentissa ei todettaisi vakuutusyhtiölain tapaan, että yhdistyskokouksen, Vakuutusvalvontaviraston tai tuomioistuimen toimivalta koskee myös edustustoa, koska vakuutusyhdistys ei 1 luvun 1 §:n mukaan voi harjoittaa vakuutusliikettä Suomen alueen ulkopuolella. Jos yhdistys näin aikoo menetellä, sen on 1 luvun 1 §:n 3 momentin mukaan muututtava keskinäiseksi vakuutusyhtiöksi, jolloin siihen sovelletaan vakuutusyhtiölain säännöksiä.

Pykälän 2 momentissa todetaan tervehdyttämis- ja likvidaatiodirektiivin 8 artiklan 1 kohdan ja vakuutusyhtiölain 15 luvun 25 §:n 2 momentin mukaisesti, että päätös selvitystilasta tai konkurssin aloittamisesta voidaan tehdä ilman sitä edeltävää 12 luvun 6 c §:ssä

tarkoitettua omaisuuden luovutus- tai panttauskieltoa tai sen jälkeen kun tällaiseen toimenpiteeseen on ryhdytty. Säännös on tarpeen sen vuoksi, että omaisuuden luovutus- ja panttauskielto on direktiivissä tarkoitettu tervehdyttämistoimenpide.

24 §. Pykälä sisältää 10 artiklan 1 kohdan b alakohdan ja vakuutusyhtiölain 15 luvun 31 §:n mukaisen säännöksen vakuutussaatavien etuoikeudesta vakuutusyhdistyksen selvitystilassa tai konkurssissa. Vakuutussaatavilla olisi yhteisesti samanlainen etuoikeus yhdistyksen kaikkeen omaisuuteen kuin irtaimen pantin haltijalla.

Esityksessä on vakuutusyhtiölain tapaan lähtökohtana, että vakuutussaatavien ohi etuoikeudessa menisivät vain selvitystila- ja konkurssimenettelyä johtuvat saatavat ja esineoikeuden alaisia varoja koskevat saatavat. Selvitystilasta osalta tästä säädettäisiin tämän luvun 13 §:n 2 momentissa ja konkurssin osalta säädetään konkurssisäännössä ja velkojien maksunsaantijärjestyksestä annetussa laissa.

Vakuutusyhtiölakia vastaavalla tavalla vakuutussaatavien etuoikeutta koskeva sääntely tulisi sovellettavaksi sekä selvitystilassa että konkurssissa.

Ehdotus laajentaa olennaisesti voimassa olevan lain mukaista vakuutussopimukseen perustuvien saatavien etuoikeutta. Nykyisen lain mukaan vain korvausvastuuseen kirjattavien saamisten haltijoilla, jos saaminen on syntynyt kahden kuukauden kuluessa selvitystilasta tai konkurssin alkamisesta on etuoikeus yhdistyksen omaisuuteen. Ehdotuksen mukaan etuoikeus koskisi kaikkia vakuutussaatavia vakuutuslajeista tai vakuutusluokasta riippumatta.

25 §. Ehdotetun lain 13 §:n 1 momentin mukaan selvitysmiehillä on selvitystilassa oikeus jatkaa yhdistyksen liiketoimintaa siinä määrin, kuin se on tarpeen vakuutettujen etujen turvaamiseksi ja selvitysmenettelyn taroituksenmukaiseksi hoitamiseksi. Myös konkurssia koskevien säännösten mukaan konkurssipesä voi tietyin edellytyksin jatkaa liiketoiminnan harjoittamista. Ehdotetun lain 26 §:n 1 momentin mukaan selvitysmiehen tai pesänhoitajan on laadittava liiketoiminnan jatkamista varten suunnitelma, joka sisältää ehdotuksen vakuutussaatavien ja liiketoimin-

nan jatkamisesta johtuvien saatavien suorittamisesta selvitystilän tai konkurssin aikana.

Käsiteltävänä olevassa pykälässä säädettäisiin saatavien maksamisesta selvitystilän tai konkurssin aikana. Ehdotuksen mukaan selvitysmies tai pesänhoitaja voisivat maksaa muita kuin selvitystilä- tai konkurssimenettelystä johtuvia saatavia, jotka joka tapauksessa on maksettava, ainoastaan edellä selostetun suunnitelman mukaisesti. Vakuutusvalvontavirasto voisi yksittäistapauksessa antaa luvan tietyn saatavan maksamiseen. Selvitystilaa tai konkurssia edeltäneen 12 luvun 6 c §:ssä tarkoitetun omaisuuden luovutus- ja panttauskiellon valvontaa varten määrätyn asiamiehen palkkio sekä niille varojen tilitämiseen kertyvä korko ja muut toimenpiteen toteuttamisesta aiheutuneet kustannukset eivät olisi massavelkaa, vaan etuoikeutettuja saatavia. Etuoikeus syntyisi vain, jos selvitystilään asettaminen tai konkurssin aloittaminen on tapahtunut omaisuuden luovutus- tai panttauskiellon aikana tai kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun kielto on lakannut. Tältä osin sääntely vastaa konkurssia edeltävän yrityksen saneerauksen aikana syntyneiden selvittäjän palkkion ja kustannusten asemaa (yrityksen saneerauksesta annetun lain 32 §:n 2 momentti ja velkojien maksusaantijärjestyksestä annetun lain 3 a §).

26 §. Pykälässä säädettäisiin vakuutusyhtiölain 15 luvun 33 §:ää vastaavalla tavalla liiketoiminnan jatkamista varten laadittavasta suunnitelmasta. Liiketoiminnan jatkamista olisivat esimerkiksi vanhan vakuutuskannan hoitaminen ja sijoitustoiminnan jatkaminen sikäli kuin se on tarpeen vanhan sijoitusomaisuuden järkevän hoidon kannalta tai voimaan jääneistä vakuutuksista saatavan uuden vakuutusmaksutulon sijoittamiseksi. Vastaavaa säännöstä ei sisälly voimassa olevaan lakiin. Suunnitelman tulisi sisältää ehdotus vakuutussaatavien ja liiketoiminnan jatkamisesta johtuvien saatavien suorittamisesta selvitystilän tai konkurssin aikana. Suunnitelmassa olisi otettava kantaa esimerkiksi siihen, missä määrin vakuutusopimukseen perustuvia suorituksia voidaan maksaa selvitystilän tai konkurssin alkamisen jälkeen. Suunnitelmalle olisi haettava Vakuutusvalvontaviraston hyväksyntä.

Jos vakuutusyhdistys jatkaa liiketoimintaa

selvitystilän tai konkurssin aikana, tästä toiminnasta johtuvat saatavat olisi maksettava pykälän 2 momentin mukaan. Vakuutussaatavien etuoikeutta koskeva sääntely ei estä liiketoiminnan jatkamista, eikä myöskään siitä johtuvien saatavien suorittamista, mutta liiketoiminta olisi sopeutettava sellaiseksi, että sitä voidaan harjoittaa 1 momentissa tarkoitettun suunnitelman puitteissa.

Pykälän 3 momentissa määriteltäisiin vakuutusyhtiölain 15 luvun 33 §:n 3 momenttia vastaavalla tavalla, mitä 2 momentissa mainitulla liiketoiminnan jatkamisesta johtuvalla saatavalla tarkoitetaan. Pykälän 1 kohdan mukaan vakuutusopimussuhteessa mainitulla saatavalla tarkoitetaan sellaista vakuutusyhdistykseltä olevaa saatavaa, jossa yhtiön sitoumus tai muu saatavan oikeusperuste on syntynyt kaksi kuukautta selvitystilän tai konkurssin alkamisen jälkeen. Muuksi saatavan oikeusperusteeksi katsottaisiin oikeus korvaukseen tai muuhun etuuteen siltä osin, kun vakuutus on jatkunut selvitystilän tai konkurssin alkamisen jälkeen ja kun vakuutuksenottaja on selvitystilän tai konkurssin alkamisen jälkeiseltä ajalta maksanut vakuutusmaksuja. Selvitystila tai konkurssi eivät estä sitä, että vakuutuksenottaja jatkaa vakuutustaan ja maksaa yhtiöön vakuutusmaksuja. Tältä osin hänellä olisi oikeus vakuutusopimuksen mukaiseen korvaukseen tai muuhun etuuteen.

Kahden kuukauden määräaika selvitystilän tai konkurssin alkamisen jälkeen perustuu nykyiseen lainsäädäntöön, jonka mukaan korvausvastuuseen kirjattavien vahinkovakuutukseen ja henkivakuutuksen liittyvään henkilövahingon ja tapaturman varalta otettuun lisävakuumukseen perustuvien saamisten haltijoilla myös on irtaimen pantin haltijan etuoikeus, jos saaminen on syntynyt kahden kuukauden kuluessa selvitystilän tai konkurssin alkamisesta. Säännöksellä pyritään turvaamaan erityisesti vahinkovakuutukseen perustuvan saatavan haltijan asema kahden kuukauden ajaksi selvitystilän tai konkurssin alkamisesta, jotta vakuutuksenottaja voisi tuona aikana ottaa uuden vakuutuksen toisesta vakuutusyhtiöstä.

Muussa velkasuhteessa kuin vakuutusopimussuhteessa liiketoiminnan jatkamisesta johtuvalla saatavalla tarkoitettaisiin sellaista

yhdistykseltä olevaa saatavaa, jota koskeva yhtiön sitoumus tai muu saatavan oikeusperuste on syntynyt selvitystilan tai konkurssin alkamisen jälkeen. Kestovelkasuhteessa liiketoiminnan jatkamisesta johtuvana saatavana pidetään sitä osaa saatavasta, joka kohdistuu selvitystilan tai konkurssin alkamisen jälkeiseen aikaan.

27 §. Nykyisen 13 luvun 16 §:n mukaan vakuutusyhdistykset ovat yhteisvastuussa selvityskuluista ja etuoikeutetuista vakuutussaatavista, siltä osin kuin niitä ei saada suoritetuksi selvitystilassa tai konkurssissa olevan yhdistyksen varoista. Yhteisvastuu on tarkoituksenmukaista säilyttää jatkossakin. Pykälän 1 ja 2 momentti sisältävät nykyisen 13 luvun 16 §:n mukaiset säännökset yhteisvastuun toteuttamisesta.

Pykälän 3 momentin mukaan selvitysmiehen tai konkurssissa pesäinhoitajan olisi viipymättä laadittava luettelo yhdistysten yhteisvastuuseen perustuvista suorituksista ja niiden määrittämisessä noudatetuista suhdeluista. Yhteisvastuu jakautuu yhdistysten kesken pykälän 2 momentin mukaan viimeksi vahvistettujen tilinpäätösten mukaisten vakuutusmaksutulojen mukaisessa suhteessa. Luettelo toimitettaisiin Vakuutusvalvontavirastolle, jossa se pidettäisiin asianomaisten nähtävänä 30 päivän ajan. Viraston olisi ilmoitettava luettelon nähtävilläolosta virallisessa lehdessä samaa menettelyä noudattaen kuin se kuuluttaa yhdistysten sulautumista koskevasta hakemuksesta 14 luvun 11 §:n nojalla. Viraston olisi pyydettäessä annettava luettelo tiedoksi asianomaisille. Yhdistyksille määrättyihin suorituksiin ja niiden määrittämisessä käytettyihin suhdelukuihin yhdistykset voisivat hakea oikaisua virastolta 30 päivän kuluessa luettelon nähtävilläoloajan päättymisestä. Oikaisuhakemukseen annettuun viraston päätökseen voitaisiin hakea muutosta normaalin muutoksenhakumenettelyn mukaisesti.

Kun luettelo on saanut lainvoiman, selvitysmiehen tai pesäinhoitajan olisi pykälän 4 momentin mukaan perittävä yhdistyksiltä luettelon mukaiset suoritukset.

28 §. Nykyisen 13 luvun 22 §:n ja vakuutusyhtiölain 15 luvun 38 §:n mukaisesti selvitystilassa tai konkurssissa oleva vakuutusyhdistys ei saisi antaa uusia vakuutuksia.

29 §. Kaikkia tervehdyttämisen ja likvidaatiodirektiivin edellyttämiä säännöksiä ei ehdoteta kirjoitettavaksi vakuutusyhdistyslakiin, vaan osa säännöksistä tulisi sovellettaviksi yhdistyksiin vakuutusyhtiölain kautta. Pykälä sisältää luettelon niistä vakuutusyhtiölain säännöksistä, joita sovellettaisiin vakuutusyhdistyksen selvitystilaan ja konkurssiin. Sovellettaviksi tulisivat vakuutusyhtiölain 15 luvun 25 §:n 2 momentin ilmoitusmenettely muiden ETA-valtioiden valvontaviranomaisille, 26—30 §:ssä olevat säännökset Euroopan unionin virallisessa lehdessä kuuluttamisesta, selvitysmiehen ja pesäinhoitajan määräyksestä ja avustajasta, velkojille tehtävästä ilmoituksesta sekä velkojan teemmästä saatavien valvonnasta. Sovellettavaksi tulisivat myös vakuutusyhtiölain 15 luvun 24 §:n säännökset selvitysmiehen ja pesäinhoitajan velvollisuudesta tiedottaa selvitystilan ja konkurssin edistymisestä ja Vakuutusvalvontaviraston velvollisuudesta informoida muiden ETA-valtioiden valvontaviranomaisia.

30 §. Myöskään tervehdyttämisen ja likvidaatiodirektiivin edellyttämiä lainvalintasäännöksiä ei ehdoteta kirjoitettavaksi vakuutusyhdistyslakiin, vaan tältä osin sovellettaisiin vakuutusyhtiölain 15 a luvun lainvalintasäännöksiä.

14 luku. Sulautuminen

17 §. Pykälän 5 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi viittaussäännösten muuttumisesta johtuvat tekniset korjaukset.

16 luku. Erinäisiä säännöksiä

7 §. Pykälän 2 kohtaan ehdotetaan viittaussäännöksen muuttumisesta johtuva tekninen korjaus.

9 §. Pykälän 1 momentin 9 kohtaan ehdotetaan tehtäväksi viittaussäännöksen muuttumisesta johtuva tekninen korjaus.

10 §. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi vakuutusyhtiölain 18 luvun 6a §:n 1 momenttia vastaavalla siten, että siinä otetaan huomioon neuvoston direktiivien 85/611/ETY, 92/49/ETY, 92/96/ETY ja 93/22/ETY muuttamisesta kolmansien maiden kanssa harjoitettavan tietojen vaihdon osata 7 päivänä marraskuuta 2000 annetun

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin säännökset. Muutos toteutettaisiin siten, että 2 momentin 3 kohdasta poistetaan säännös tietojen luovuttamisesta kolmannen maan viranomaiselle ja momenttiin lisätään uusi 11 kohta, joka sisältää direktiivin mukaiset säännökset tietojen luovuttamisesta.

Voimaantulosäännös

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti vakuutusyhtiölain muuttamisesta annetun lain kanssa. Lakia sovellettaisiin sellaiseen vakuutusyhdistyksen selvitystilaan ja konkurssiin, joka alkaa lain voimaantulon jälkeen.

2. Voimaantulo

Esitykseen sisältyvät lait ehdotetaan tuleviksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

*Lakiehdotukset***1.****Laki****vakuutusyhtiölain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 28 päivänä joulukuuta 1979 annetun vakuutusyhtiölain (1062/1979), 1 luvun 4 a §, 10 luvun 3 §:n 1 momentti, 3 momentin johdantokappale ja 1 kohta ja 6 momentti, 12 luvun 4 §:n 2 momentti, 14 luvun 5 a §:n 2 momentti 5 c §:n 4 momentti ja 6—10 §, 15 luku, 16 luvun 5 momentti sekä 18 luvun 3 §:n 1 momentin 2 kohta, 5 §:n 1 momentin 6 ja 12 kohta, 6 a ja 7 § ja 10 a §:n 2 momentti

sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 4 a § 16 luvun 18 §:n 5 momentti, 18 luvun 3 §:n 1 momentin 2 kohta ja 5 §:n 1 momentin 12 kohta laissa 611/1997, 10 luvun 3 §:n 1 momentti ja 3 momentin 1 kohta laissa 752/1993, 10 luvun 3 §:n 3 momentin johdantokappale laissa 79/1999, 10 luvun 3 §:n 6 momentti ja 14 luvun 5 a §:n 2 momentti laissa 389/1995, 12 luvun 4 §:n 2 momentti ja 18 luvun 5 §:n 1 momentin 6 kohta laissa 355/1997, 14 luvun 5 c §:n 4 momentti ja 10 § sekä 18 luvun 10 a §:n 2 momentti laissa 949/2000, 14 luvun 6 § mainituissa laeissa 389/1995 ja 355/1997, 14 luvun 7 § osaksi mainituissa laissa 389/1995, 14 luvun 8 § mainituissa laeissa 389/1995 ja 79/1999, 15 luku siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen, 18 luvun 6 a § laissa 989/1999 ja 18 luvun 7 § osaksi mainituissa laissa 79/1999, sekä

lisätään lain 14 lukuun uusi 11—21 §, ja lakiin uusi 15 a luku seuraavasti:

1 luku**Yleisiä säännöksiä****4 a §**

Vakuutusyhtiö saa antaa vakuuden vain omasta sitoumuksestaan sekä tytäryhteisönsä sitoumuksesta edellyttäen, että tämä ei ole vakuutusyhtiö, luotto- tai rahoituslaitos taikka rahastoyhtiö. Vakuuden antaminen tytäryhteisön sitoumuksesta edellyttää, että vakuutusyhtiö saa antamalleen vakuudelle turvaavan vastavakuuden tai että sen velkasitoumuksen määrä, josta vakuus annetaan, ja niiden velkasitoumusten määrä, joilla on sama tai parempi etuoikeus tytäryhteisön omaisuuteen kuin ensiksi mainitulla velkasitoumuksella, eivät ole yhteensä suuremmat kuin 80 prosenttia tytäryhteisön omaisuuden käyvästä arvosta. Mitä edellä tässä momentissa säädetään, ei koske luotto- tai takausvakuutuksen antamista. Vakuutusyhtiö ei saa antaa vakuutta vakuutussopimukseen perustuvan velvoitteensa suorittamisesta,

ellei laista, asetuksesta, viranomaisen määräyksestä tai vakiintuneesta jälleenvakuutuskäytännöstä muuta johdu.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa hakemuksesta luvan poiketa 1 momentin säännöksistä.

10 luku**Tilinpäätös, konsernitilinpäätös ja vastuuvelan kattaminen****3 §**

Vakuutusyhtiön on katettava 2 §:ssä tarkoitettu vastuuvelka sekä ne saatavat, jotka on suoritettava vakuutusyhtiön selvitystilan tai konkurssin aikana 15 luvun 31 §:ssä säädetystä vakuutussaatavien etuoikeudesta huolimatta.

Ensivakuutusliikettä harjoittavan vakuutusyhtiön on katettava vastuuvelka sekä ne saatavat, jotka on suoritettava vakuutusyhtiön selvitystilan tai konkurssin aikana 15 lu-

vun 31 §:ssä säädetystä vakuutussaatavien etuoikeudesta huolimatta jäljempänä tässä pykälässä säädettyihin omaisuuslajeihin kuuluvien sellaisiin varoihin, jotka käypään arvoon Vakuutusvalvontaviraston määräämien perusteiden mukaan arvostettuina riittävät kattamaan edellä mainitut saatavat ja vastuuvelan, josta on ensin vähennetty seuraavat erät:

1) annettua jälleenvakuutusliikettä vastaava osuus enintään Vakuutusvalvontaviraston hyväksymään määrään;

Vakuutusvalvontavirasto voi vakuutusyhtiön pyynnöstä hyväksyä vastuuvelan katteeksi määrääjäksi muitakin kuin 5 momentissa tarkoitettuja varoja.

12 luku

Voitonjako ja yhtiön varojen muu käyttö

4 §

Yhtiökokous voi kuitenkin päätöksellä, jota ovat kannattaneet osakkaat, joilla on vähintään kaksi kolmasosaa annetuista äänistä ja vakuutusosakeyhtiössä vähintään kaksi kolmasosaa annetuista äänistä ja kokouksessa edustetuista osakkeista, antaa voitosta käytettäväksi yleishyödylliseen tai siihen verrattavaan tarkoitukseen määriä, joilla 11 luvun 6 §:ssä tarkoitettuun omaan pääomaan verrattuna ei ole sanottavaa merkitystä.

14 luku

Vakuutusyhtiön valvonta

5 a §

Toimilupa on peruutettava, jos vakuutusyhtiö on asetettu selvitystilaan tai sen omaisuus on luovutettu konkurssiin.

5 c §

Asiamiehen on annettava Vakuutusvalvontavirastolle tämän määräämät selvitykset.

Asiamiehen palkkaedut vahvistaa Vakuutusvalvontavirasto ja ne suoritetaan asianomaisen vakuutusyhtiön varoista viraston määräämällä tavalla. Vakuutusyhtiö vastaa myös muista kustannuksista, jotka syntyvät asiamiehen suorittaessa tehtäväänsä.

6 §

Vakuutusvalvontavirasto voi vakuutettujen etujen turvaamiseksi kieltää suomalaista vakuutusyhtiötä luovuttamasta tai panttaamasta omaisuuttaan, jos:

1) vakuutusyhtiö ei täytä 10 luvun 3 tai 3 a §:n vastuuvelan katetta koskevia vaatimuksia;

2) vakuutusyhtiö ei täytä tämän luvun 5 b §:n 2 momentissa mainittuja 11 luvussa yhtiön toimintapääomalle ja omalle pääomalle asetettuja vaatimuksia; sekä

3) vakuutusyhtiö ei enää täytä tämän luvun 5 b §:n 1 momentissa mainittuja 11 luvussa yhtiön toimintapääomalle asetettuja vaatimuksia ja virastolla on aihetta olettaa yhtiön taloudellisen tilan edelleen heikenevän tai jos virasto katsoo yhtiön olevan joutumassa tällaiseen tilaan.

Vakuutusvalvontavirasto voi edellä 1 momentissa säädetyn edellytyksin kieltää vakuutusyhtiötä myös suorittamasta vakuutuksen takaisinostoarvoa vakuutuksenottajille. Kieltopäätökseen sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään omaisuuden luovutus- ja panttauskiellosta jäljempänä 10 §:n 2 momentissa olevin poikkeuksin.

Vakuutusvalvontavirasto voi pyytää niiden ETA-valtioiden vakuutustarkastuksesta vastaavia viranomaisia, joissa yhtiö harjoittaa vakuutusliikettä 2 a luvun 1 §:n 1 momentin tai 8 §:n 1 momentin perusteella, ryhtymään kotivaltiossaan 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin.

Vakuutusyhtiön omaisuuden määrääminen luovutus- ja panttauskieltoon saa kestää enintään kolme kuukautta. Vakuutusvalvontavirasto voi erityisestä syystä tehdä päätöksen kiellon jatkamisesta enintään kolmeksi kuukaudeksi.

7 §

Edellä 6 §:ssä tarkoitettu Vakuutusvalvontaviraston päätöksestä on käytävä ilmi päätöksen antamisen aika, mihin omaisuus-

teen luovutus- ja panttauskielto kohdistuu ja kiellon voimassaoloaika, kiellon noudattamisen valvontaa varten 8 §:n nojalla määrätty asiamies sekä muutoksenhaun vaikutus päätöksen täytäntöönpanokelpoisuuteen.

Vakuutusvalvontaviraston omaisuuden luovutus- ja panttauskieltoa koskevasta päätöksestä voidaan valittaa noudattaen, mitä Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain (78/1999) 6 §:ssä säädetään. Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa siitä, kun viraston päätös on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

8 §

Vakuutusvalvontaviraston on asetettava vakuutusyhtiöön 5 c §:ssä tarkoitettu asiamies. Asiamiehen tehtävänä on valvoa, että yhtiö noudattaa omaisuuden luovutus- ja panttauskieltoa. Asiamiehellä on 5 c §:ssä mainittujen valtuuksien lisäksi oikeus päättää suostumuksen antamisesta jäljempänä 10 §:ssä tarkoitettuihin oikeustoimiin.

Asiamiehellä on oikeus käyttää 1 momentissa tarkoitettua tehtävänsä suorittamisessa asiantuntijoita tai avustajia siinä laajuudessa kuin se on tarkoituksenmukaista.

Vakuutusvalvontaviraston on annettava asiamiehelle todistus hänen määräämisestään 1 momentissa tarkoitettuun tehtävään.

Asiamies on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän tässä pykälässä säädettyjä tehtäviä hoitaessaan on virheellään tai laiminlyönnillään aiheuttanut vakuutusyhtiölle tai velkojalle taikka takaajalle tai vakuuden asettajalle.

9 §

Vakuutusyhtiö on velvollinen antamaan asiamiehelle tämän vaatimat tiedot omaisuuden luovutus- ja panttauskiellon kannalta merkityksellisistä seikoista. Vakuutusyhtiö on velvollinen myötävaikuttamaan siihen, että asiamies voi asianmukaisesti hoitaa tehtävänsä.

10 §

Omaisuuden luovutus- ja panttauskielto ei vaikuta vakuutusyhtiön hallituksen, toimitusjohtajan ja mahdollisen hallintoneuvoston asemaan ja tehtäviin. Vakuutusyhtiöllä säilyy omaisuuden luovutus- ja panttauskiellon ai-

kana valta määrätä toiminnastaan ja omaisuudestaan, jollei 2 momentista muuta johdu.

Vakuutusyhtiö saa luovuttaa tai pantata kiellon alaista omaisuuttaan vain, jos asiamies siihen suostuu. Kielto ei estä omaisuuden tavanomaista käyttöä. Suostumus ei kuitenkaan ole tarpeen, jos kyseessä on yhtiön tavanomaiseen liiketoiminnan harjoittamiseen kuuluva toimi, joka ei ole ehdoiltaan, merkitykseltään tai riskiltään epätavallinen. Vakuutuksen takaisnostoarvoa ei kuitenkaan saa suorittaa vakuutuksenottajille ilman asiamiehen suostumusta.

Kiellon vastainen toimi on tehoton, paitsi jos toinen osapuoli ei tiennyt eikä hänen pitänytäkään tietää, ettei vakuutusyhtiöllä ollut oikeutta tehdä kyseistä oikeustointa.

11 §

Sen jälkeen, kun vakuutusyhtiön omaisuus on 6 §:ssä tarkoitetuilla tavoin määrätty luovutus- ja panttauskieltoon, tällaiseen omaisuuteen ei enää saa kohdistaa ulosmittausta tai turvaamistointia. Jos ennen kiellon määräämistä omaisuuteen on jo kohdistettu ulosmittaus tai turvaamistoimi, täytäntöönpanoa voidaan kuitenkin jatkaa sitä hakeneen velkojan lukuun.

12 §

Mitä edellä säädetään omaisuuden luovutus- ja panttauskiellosta sekä omaisuuteen kohdistetusta ulosmittauksesta tai turvaamistoimesta, ei estä panttivelkojaa käyttämästä panttioikeuteen perustuvia oikeuksiaan.

13 §

Vakuutusvalvontaviraston on viipymättä ilmoitettava kaikkien muiden ETA-valtioiden vakuutustoimintaa valvoville viranomaisille omaisuuden luovutus- ja panttauskieltoa koskevasta päätöksestään. Viraston on myös viivytyksettä huolehdittava kieltoa koskevan päätöksen julkaisemisesta virallisessa lehdessä, Euroopan unionin virallisessa lehdessä sekä tarvittaessa yhdessä tai useammassa päivälehdessä.

14 §

Asiamiehen on viipymättä ilmoitettava Vakuutusvalvontaviraston tekemästä omaisuuden luovutus- ja panttauskieltoa koskevasta

päätöksestä erälle viranomaisille sekä viranomaisten tehtävä merkintä kaupparekisteriin ja erinäisistä omaisuuslajeista sekä kiinnityksestä pidettäviin rekistereihin siten kuin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään. Sama koskee kiellon peruuttamista tai sen lakkaamista muun syyn kuin määräajan päättymisen vuoksi.

15 §

Omaisuu-den luovutus- ja panttauskielto tulee voimaan siitä riippumatta, onko 13 ja 14 §:ssä tarkoitettu ilmoitus ja kuulutus toimitettu.

Edellä 13 ja 14 §:ää ei sovelleta, jos omaisuuden luovutus- ja panttauskielto vaikuttaa yksinomaan vakuutusyhtiön sellaisten osakkaiden tai työntekijöiden oikeuksiin, jotka eivät samalla ole vakuutuksenottajia. Vakuutusvalvontavirasto päättää, miten tällaisesta toimenpiteestä ilmoitetaan niille, joihin toimenpide vaikuttaa.

16 §

Edellä 13 ja 14 §:ssä tarkoitettussa ilmoituksessa on mainittava 7 §:ssä säädetyt seikat. Euroopan unionin virallisessa lehdessä julkaistavassa kuulutuksessa on lisäksi mainittava, mitä lakia toimenpiteeseen sovelletaan.

17 §

Asiamiehen on viipymättä ilmoitettava omaisuuden luovutus- ja panttauskiellon antamisesta vakuutusyhtiön tunnetuille velkojille. Ilmoituksesta on käytävä ilmi 7 §:ssä mainitut seikat. Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset ilmoitustavasta.

Ilmoitus on tehtävä joko suomeksi tai ruotsiksi. Jos vakuutussaatavan haltijana on velkoja, jonka tavanomainen asuinpaikka, kotipaikka tai pääkonttori on toisessa ETA-valtiossa kuin Suomessa, ilmoitus on kuitenkin tehtävä jollakin kyseisen ETA-valtion virallisella kielellä.

18 §

Asiamiehen on pyydettävä, että omaisuuden luovutus- ja panttauskiellosta tehdään merkintä toisessa ETA-valtiossa pidettävään kiinteistörekisteriin, kaupparekisteriin tai muuhun julkiseen rekisteriin, jos rekisteri-

merkintä on kyseisen valtion lainsäädännön mukaan tehtävä tällaisesta toimenpiteestä.

19 §

Omaisuu-den luovutus- ja panttauskiellon oikeusvaikutukset ovat voimassa, kunnes kielto lakkaa 20 §:n mukaisesti.

20 §

Vakuutusvalvontaviraston on välittömästi peruutettava omaisuuden luovutus- ja panttauskielto, jos kiellolle ei enää ole edellytyksiä. Kielto lakkaa 6 §:n 2 momentissa tarkoitettussa päätöksessä asetetun määräajan päättyessä. Kielto lakkaa myös, jos vakuutusyhtiö asetetaan selvitystilaan tai sen omaisuus luovutetaan konkurssiin.

21 §

Päätös tai määräys, joka on annettu jonkin 3—6 §:ssä, 7 luvun 4 §:ssä, 14 b luvun 7—9 §:ssä tai 11 §:ssä taikka 15 luvun 7, 12, 21, 24 tai 36 §:ssä olevan säännöksen nojalla, voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta.

15 luku

Selvitystila ja konkurssi

Määritelmä

1 §

Tässä luvussa tarkoitetaan *vakuutussaata-valla* kaikkia niitä saatavia, joista vakuutusyhtiö on ensivakuutus-sopimuksen perusteella vastuussa vakuutuksenottajalle, vakuutetulle, edunsaajalle tai sellaiselle vahinkoa kärsineelle, jolla on oikeus vaatia vakuutus-sopimuksen mukainen korvaus suoraan vakuutusyhtiöltä, mukaan lukien varaukset tunte-mattomia vahinkoja varten. Vakuutusmaksu-ja, jotka vakuutusyhtiö on velvollinen palaut-tamaan vakuutuksenottajalle joko vakuutus-sopimuslain 45 §:n nojalla tai sen vuoksi, että vakuutus-sopimus ei ole tullut voimaan tai se on peruutettu, pidetään myös vakuutussaata-vina.

Selvitystilaa koskevat säännökset

2 §

Vakuutusyhtiön ja sen toisessa ETA-valtiossa sijaitsevan edustuston selvitystilaa koskevaan päätökseen, selvitysmenettelyyn ja sen vaikutuksiin sovelletaan tämän luvun selvitystilaa koskevia säännöksiä sekä soveltuvin osin osakeyhtiölain 13 luvun 4 b §:n, 11 §:n 1 momentin ja 11 a §:n säännöksiä.

3 §

Vakuutusyhtiö, jonka toimilupa on peruutettu, on selvitystilassa ja se on purettava.

Jos toimiluvan peruuttaminen johtuu siitä, että vakuutusosakeyhtiö, jonka koko vakuutuskanta on luovutettu toiselle vakuutusyhtiölle, ilmoittaa luopuvansa vakuutusliikkeen harjoittamisesta, yhtiö voi kuitenkin jatkaa toimintaansa muuta liiketoimintaa harjoittavana osakeyhtiönä ilman tässä luvussa säädettyä selvitys- ja purkamismenettelyä tehtyään tarvittavat muutokset yhtiöjärjestykseen. Yhtiöjärjestyksen muutos on ilmoitettava rekisteröitäväksi kuuden kuukauden kuluessa toimiluvan peruuttamisesta. Jos yhtiöjärjestyksen muutosta ei ole ilmoitettu rekisteröitäväksi sanotussa ajassa tai jos rekisteröinti on eväty ja epäämispäätös on saanut lainvoiman, päätös toiminnan jatkamisesta on rauennut. Tässä momentissa tarkoitettulle yhtiöjärjestyksen muutokselle ei vaadita Vakuutusvalvontaviraston vahvistusta.

4 §

Vahinkovakuutusyhtiö, jonka toimintapääoma on pienempi kuin 11 luvun 3 §:n mukainen takuumäärä, tai henkivakuutusyhtiö, jonka toimintapääoma on pienempi kuin 11 luvun 5 §:n mukainen takuumäärä, taikka työeläkevakuutusyhtiö, jonka toimintapääoma on pienempi kuin työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 17 §:n 2 momentin mukainen takuumäärä, taikka vakuutusyhtiö, jonka oma pääoma ei täytä 11 luvun 6 §:n tai työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 17 §:n 3 momentin vähimmäisvaatimusta, on asetettava selvitystilaan ja purettava, jollei edellä mainittuja vaatimuksia ole täytetty kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asia ilmoitettiin yhtiökokoukselle. Vakuutusvalvontavirasto voi kuitenkin pidentää määräaikaa enintään

vuodeksi, jollei vakuutettuja etuja näin vaaranneta.

Yhtiökokous voi, sen lisäksi mitä 3 §:n 1 momentissa ja edellä 1 momentissa säädetään, päättää yhtiön asettamisesta selvitystilaan ja sen purkamisesta. Henkivakuutusyhtiön osalta tässä tarkoitettun päätöksen saa kuitenkin tehdä vain, jos yhtiö on luovuttanut koko vakuutuskantansa toiselle vakuutusyhtiölle.

Vakuutusyhtiön yhtiökokouksen päätös yhtiön asettamisesta selvitystilaan ja sen purkamisesta 1 momentissa tarkoitettussa tilanteessa on pätevä, jos osakkaat, joilla on enemmän kuin puolet annetuista äänistä, ovat sitä kannattaneet tai, äänten mennessä tasan, jos puheenjohtaja on siihen yhtynyt. Muussa tapauksessa on päätös pätevä vain, jos sitä ovat kannattaneet ne, joilla on vähintään kaksi kolmasosaa tai yhtiöjärjestyksessä määrätty suurempi osa kokouksessa annetuista äänistä ja vakuutusosakeyhtiössä vähintään kaksi kolmasosaa annetuista äänistä ja kokouksessa edustetuista osakkeista. Viimeksi sanotussa tapauksessa, jos vakuutusosakeyhtiössä on erilajisia äänioikeuden tuottavia osakkeita, päätökseen vaaditaan lisäksi niiden osakkeenomistajien kannatus, joilla on vähintään kaksi kolmasosaa kunkin osakelajin kokouksessa edustetuista osakkeista.

5 §

Selvitystila alkaa, kun sitä koskeva päätös on tehty. Yhtiökokous voi kuitenkin 4 §:n 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa määrätä selvitystilan alkamisajankohdaksi muunkin myöhemmän päivän.

Kutsussa selvitystilaan asettamista käsittelevään yhtiökokoukseen on mainittava päätösehdotuksen pääasiallinen sisältö. Ehdotus liitteineen on pidettävä vakuutusyhtiön pääkonttorissa osakkaiden nähtävinä vähintään viikon ajan ennen yhtiökokousta ja viipymättä lähetettävä osakkaalle, joka sitä pyytää, sekä asetettava nähtäväksi yhtiökokouksessa. Jos ehdotetaan yhtiön asettamista selvitystilaan ja sen purkamista 4 §:n 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa, kokouskutsu on toimitettava kuitenkin viimeistään kuukausi ennen yhtiökokousta tai 8 luvun 1 a §:n 2 momentissa tarkoitettua viimeistä ilmoittautumispäivää, jollei yhtiöjärjestyksessä ole

määrätty pitempää aikaa.

6 §

Jos voidaan olettaa, että vakuutusyhtiö ei täytä 4 §:n 1 momentissa mainittuja, toimintapääomalle tai omalle pääomalle asetettuja vaatimuksia, hallituksen ja toimitusjohtajan on viivytyksettä laadittava tilinpäätös ja toimintakertomus siltä ajalta, jolta tilinpäätöstä ja toimintakertomusta ei vielä ole esitetty yhtiökokouksessa, sekä annettava ne tilintarkastajille tarkastettaviksi. Tällöin on soveltuvin osin noudatettava, mitä edellä säädetään tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja tilintarkastuskertomuksesta. Jos tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen aika käsittää myös edellisen tilikauden, on tältä tilikaudelta annettava erillinen tilinpäätös ja toimintakertomus.

Jos 1 momentissa tarkoitettu tilinpäätös osoittaa, ettei vakuutusyhtiö täytä 4 §:n 1 momentissa asetettuja vaatimuksia, on pidettävä yhtiökokous kahden kuukauden kuluessa tilinpäätöksen laatimisesta. Kutsusta yhtiökokoukseen on hallituksen annettava tieto Vakuutusvalvontavirastolle.

Jollei hallitus ja toimitusjohtaja ole tehnyt 1 momentissa tarkoitettussa tilanteessa tilinpäätöstä ja toimintakertomusta, Vakuutusvalvontaviraston tulee kehottaa hallitusta ja toimitusjohtajaa viivytyksettä laatimaan tilinpäätös ja toimintakertomus ja antamaan ne tilintarkastajien tarkastettaviksi. Jollei kehoitusta noudateta, on virastolla oikeus laaduttaa tilinpäätös ja toimintakertomus ja antaa ne tilintarkastajien tarkastettaviksi ja kutsua yhtiökokous 2 momentissa mainitussa tapauksessa koolle.

7 §

Jollei yhtiö 4 §:n 1 momentin mukaisen määräajan tai siihen myönnetyn pidennyksen päätyttyessä täytä sanotussa momentissa mainittuja toimintapääomalle tai omalle pääomalle asetettuja vaatimuksia, yhtiökokouksen on päätettävä yhtiön asettamisesta selvitystilaan ja sen purkamisesta. Jollei yhtiökokous tee tätä päätöstä, Vakuutusvalvontaviraston on määrättävä yhtiö selvitystilaan ja purettavaksi.

Hallituksen päätösehdotukseen on liitettävä 6 §:ssä tarkoitettu tilinpäätös ja toimintaker-

tomus ja niitä koskeva tilintarkastajan lausunto.

Tuomioistuin voi määrätä yhtiön selvitystilaan jäljempänä 8 ja 9 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa. Tuomioistuimen on viipymättä ilmoitettava päätöksestään Vakuutusvalvontavirastolle ennen selvitysmenettelyn aloittamista, mikäli mahdollista, tai muussa tapauksessa välittömästi sen jälkeen.

8 §

Jos vakuutusyhtiön osakas osallistumalla sellaiseen yhtiökokoukseen päätökseen, jota tarkoitetaan osakeyhtiölain 9 luvun 16 §:ssä, tai muulla tavoin tahallisesti on väärinkäyttänyt vaikutusvaltaansa yhtiössä, tuomioistuin voi, jos siihen on erittäin painavia syitä, toisen osakkaan kanteesta ja Vakuutusvalvontavirastoa kuultuaan määrätä yhtiön selvitystilaan.

Jos edellytykset 1 momentissa tarkoitettua päätöksen tekemiseen ovat vakuutusosakeyhtiön osalta olemassa, tuomioistuin voi asianomaisen vaatimuksesta selvitystilaan määräämisen sijasta velvoittaa yhtiön määrääjän kuluessa lunastamaan kantajan osakkeet. Lunastushinta on määrättävä yhtiön tilaan ja muihin seikkoihin nähden kohtuulliseksi. Jos yhtiö laiminlyö toimittaa lunastamisen määrääjässä, tuomioistuimen tulee lunastukseen oikeutetun hakemuksesta määrätä yhtiö selvitystilaan.

Harkittaessa sitä, määrätäänkö yhtiö selvitystilaan vai velvoitetaan yhtiö lunastamaan kantajan osakkeet, on otettava huomioon vakuutetut edut. Lunastamiseen voidaan velvoittaa vain, jos yhtiö täyttää lunastamisen jälkeen 4 §:n 1 momentin mukaiset toimintapääomalle tai omalle pääomalle asetetut vaatimukset.

9 §

Tuomioistuin määrää vakuutusyhtiön yhtiötä vastaan ajettavasta kanteesta selvitystilaan, jos:

1) on kysymys 8 §:ssä tarkoitettua osakkaan vaikutusvallan väärinkäytöstä; tai

2) yhtiö on yhtiöjärjestyksen määräyksen nojalla asetettava selvitystilaan, mutta yhtiökokous ei ole tehnyt tällaista päätöstä.

Ennen selvitystilaan määräämistä tuomioistuimen on kuultava asiasta Vakuutusvalvon-

tavirastoa.

Yhtiön on korvattava vastapuolen oikeudenkäyntikulut, jos yhtiö määrätään selvitystilaan taikka jos tuomioistuim muutoin katsoo sen kohtuulliseksi.

Tuomioistuimen on viran puolesta ilmoitettava selvitystilaan määräämisestä ja selvitysmiesten valinnasta Vakuutusvalvontavirastolle sekä rekisteriviranomaiselle rekisteröimistä varten.

10 §

Kannetta selvitystilaan määräämisestä tuomioistuimessa voi ajaa Vakuutusvalvontavirasto, hallitus, hallituksen jäsen, toimitusjohtaja, tilintarkastaja, osakas, velkoja tai muu, jonka oikeus saattaa riippua selvitystilaan määräämisestä. Rekisteriviranomainen voi erityisestä syystä panna asian vireille tuomioistuimessa.

11 §

Jos tuomioistuim katsoo tarpeelliseksi, sen on 9 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa kehotettava niitä osakkaita ja velkojia, jotka haluavat esittää selvitystilaan määräämistä koskevia huomautuksia, saapumaan oikeuteen määräpäivänä. Kehotus on julkaistava virallisessa lehdessä aikaisintaan neljä ja viimeistään kaksi kuukautta ennen määräpäivää. Tuomioistuimen on toimitettava kehotuksesta tieto rekisteriviranomaiselle rekisteröimistä varten.

12 §

Kun yhtiökokous, Vakuutusvalvontavirasto tai tuomioistuim tekee päätöksen selvitystilasta, on samalla valittava yksi tai useampi selvitysmies hallituksen, toimitusjohtajan ja mahdollisen hallintoneuvoston tilalle. Lisäksi Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus määrätä yksi selvitysmies. Mitä tässä laissa säädetään hallituksesta ja hallituksen jäsenistä, on soveltuvin osin voimassa selvitysmiehistä, jos tämän luvun säännöksistä ei muuta johdu. Tuomioistuimen tekemä selvitysmiesten valinta tapahtuu Vakuutusvalvontaviraston esityksestä.

Jollei selvitystilassa olevalla vakuutusyhtiöllä ole rekisteriin merkittyjä toimikelpoisia selvitysmiehiä, Vakuutusvalvontaviraston on määrättävä selvitysmiehet. Määräämistä voi

hakea se, jonka oikeus voi riippua siitä, että yhtiöllä on edustaja.

13 §

Sosiaali- ja terveysministeriön peruuttaessa vakuutusyhtiön toimiluvan 14 luvun 5 a §:n 1 momentin nojalla Vakuutusvalvontaviraston on valittava yhtiölle yksi tai useampi selvitysmies.

14 §

Vakuutusyhtiön selvitysmiehen on kuuluttava selvitystilaa koskevasta päätöksestä virallisessa lehdessä ja annettava tieto kuulutuksesta ainakin yhdessä yhtiön kotipaikan sanomalehdessä. Lisäksi selvitysmiehen on ilmoitettava rekisteriviranomaiselle ja rekisteriviranomaisen rekisteröitävä selvitystilaan määräämistä ja selvitysmiesten valintaa koskeva päätös.

15 §

Selvitysmiehet hoitavat vakuutusyhtiön asioita selvitystilan aikana. Selvitysmiehillä on oikeus jatkaa yhtiön liiketoimintaa siinä määrin kuin se on tarpeen vakuutettujen etujen turvaamiseksi ja selvitysmenettelyn taroituksenmukaiseksi hoitamiseksi.

Jäljempänä 31 §:ssä säädetystä vakuutussaatavien etuoikeudesta riippumatta vakuutusyhtiön varoista on selvitystilan aikana suoritettava esineoikeuden alaisia varoja koskevat saatavat ja selvitysmenettelystä johtuvat saatavat.

Selvitysmiehen on haettava julkinen haaste vakuutusyhtiön velkojille. Julkisesta haasteesta säädetään erikseen. Selvitysmiehen on toimitettava ilmoitus julkisesta haasteesta vakuutusyhtiön tunnetuille velkojille. Ilmoituksessa on mainittava erityisesti noudatettavat määräajat, seuraamukset niiden laiminlyönnistä, se viranomainen, joka on toimivaltainen ottamaan vastaan saatavia koskevat ilmoitukset tai huomautukset sekä se, onko velkojan vaadittava saatavaa, joka on etuoikeutettu tai jonka vakuutena on esinevakuus.

Kaikki velkojat, mukaan lukien toisen ETA-valtion veroviranomaiset ja sosiaaliturvaviranomaiset, ja heidän samankaltaiset saatavansa ovat vakuutusyhtiön selvitystilassa samassa asemassa keskenään ja näitä saatavia koskee sama maksunsaantijärjestys.

Jollei muualla laissa toisin säädetä, velkojan on ilmoitettava selvitysmiehelle saatavan laji, sen syntymisaika ja määrä. Lisäksi velkojan on ilmoitettava, vetoaako hän saatavan osalta etuoikeuteen, esinevakuuteen tai omistuksenpidätysehtoon sekä se, mitä omaisuutta hänen vakuutensa koskee. Selvitysmiehelle on toimitettava jäljennökset mahdollisista todisteena olevista asiakirjoista.

16 §

Selvitystilassa olevan vakuutusyhtiön yhtiökokoukseen sovelletaan tämän lain yhtiökokousta koskevia säännöksiä, jollei tämän luvun säännöksistä muuta johdu. Jos selvitystilan lopettamiseksi tai toiminnan jatkamiseksi on tarpeen, yhtiökokous voi päättää myös yhtiöjärjestyksen muuttamisesta, osakepääoman korottamisesta, optio-oikeuksien antamisesta sekä vaihtovelkakirjalainan ja pääomalainan ottamisesta tämän lain säännöksiä noudattaen.

17 §

Tilintarkastajien tehtävä ei lakkaa yhtiön joutuessa selvitystilaan. Mitä 9 luvussa säädetään, on soveltuvin osin noudatettava selvitystilan aikana. Tilintarkastuskertomuksen tulee lisäksi sisältää lausuma siitä, onko selvitystilaa tilintarkastajien mielestä tarpeettomasti pitkitetty.

18 §

Jos vakuutusyhtiölle jää omaisuutta jäljempänä 35 ja 36 §:ssä säädetyn menettelyn jälkeen, selvitysmiehen on maksettava kaikki muu tiedossa oleva velka yhtiön velkojille haetun julkisen haasteen paikalletulopäivän jälkeen. Jos velka on riittävä tai erääntymätön taikka sitä ei muusta syystä voida maksaa, on tarpeelliset varat pantava erilleen jos yhtiön varat siihen riittävät. Keskinäisessä vakuutusyhtiössä on takuupääoma korkoineen tämän jälkeen maksettava takaisin. Jäljelle jäävä omaisuus jaetaan keskinäisessä yhtiössä yhtiön osakkaille sen mukaan kuin yhtiöjärjestyksessä on määrätty. Jos jaettava omaisuus on vähäinen, voidaan yhtiöjärjestyksessä määrätä, että sen käytöstä voidaan päättää toisinkin. Vakuutusosakeyhtiössä osakkeenomistajalla on, jollei yhtiöjärjestyk-

sestä muuta johdu, oikeus saada osakkeilleen tuleva osuus yhtiön netto-omaisuudesta.

Jos osakas tahtoo moittia jakoa, on kanne yhtiötä vastaan pantava vireille kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun lopputilitys esitettiin yhtiökokouksessa.

Jollei osakas ole viiden vuoden kuluessa siitä, kun lopputilitys esitettiin yhtiökokouksessa, ilmoittautunut nostamaan hänelle tulevaa jako-osuutta, on hän menettänyt oikeutensa siihen. Jos jako-osuus on vähäinen jaettuun omaisuuteen verrattuna, Vakuutusvalvontavirasto voi selvitysmiesten ilmoituksista määrätä sen tulevaksi valtiolle. Muussa tapauksessa noudatetaan, mitä 21 §:ssä säädetään.

19 §

Suoritettuaan tehtävänsä selvitysmiehen tulee mahdollisimman pian antaa lopputilitys hallinnostaan laatimalla koko selvitysmenettelyä koskeva kertomus. Kertomukseen tulee sisältyä myös selostus yhtiön omaisuuden jaosta. Kertomukseen on liitettävä tilinpäätöksiä ja toimintakertomuksia koskevat asiakirjat koko selvitystilan ajalta. Kertomus liitettynä on annettava tilintarkastajille, joiden tulee kuukauden kuluessa antaa lopputilitystä ja selvitystilan aikaista hallintoa koskeva tilintarkastuskertomus.

Tilintarkastuskertomuksen saatuaan selvitysmiehen tulee viivytyksettä kutsua yhtiökokous tarkastamaan lopputilitys.

20 §

Vakuutusyhtiö katsotaan puretuksi, kun lopputilitys on esitetty yhtiökokouksessa. Selvitysmiehen on tehtävä purkamisesta viivytyksettä ilmoitus rekisteröimistä varten.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, voivat vakuutusosakeyhtiön osakkeenomistajat, joilla on vähintään yksi kymmenesosa lopputilityksen käsitelleessä yhtiökokouksessa edustetusta äänimäärästä tai vähintään yksi kymmenesosa kaikista vakuutusosakeyhtiön osakkeista, taikka keskinäisen vakuutusyhtiön osakkaat, joilla on vähintään yksi kolmasosa lopputilityksen käsitelleessä yhtiökokouksessa edustetusta äänimäärästä, vaatia selvitysmiestä kutsumaan yhtiökokouksen koolle käsittelemään 17 luvun 2 §:ssä tarkoitetun kanteen nostamista. Mitä 8 luvun

9 §:ssä säädetään, on vastaavasti noudatettava. Kanne on nostettava vuoden kuluessa lopputilityksen esittämisestä.

21 §

Jos vakuutusyhtiön purkamisen jälkeen ilmaantuu uusia varoja tai yhtiötä vastaan nostetaan kanne taikka muutoin tarvitaan selvitystoimenpiteitä, on selvitystä jatkettava. Selvitysmiehen on viivytyksettä tehtävä tästä ilmoitus rekisteröimistä varten. Kutsu jatkettua selvitystilaa ensimmäiseen yhtiökokoukseen on toimitettava yhtiöjärjestyksen mukaisesti. Lisäksi vakuutusosakeyhtiössä on lähetettävä kirjallinen kutsu jokaiselle osakkeenomistajalle, jonka osoite on yhtiön tiedossa. Jos yhtiöllä selvitystä jatkettaessa ei ole toimikelpoisia selvitysmiehiä, Vakuutusvalvontaviraston on määrättävä hakemuksesta selvitysmies sen mukaan kuin 12 §:ssä säädetään.

Jos vakuutusyhtiön rekisteristä poistamisen jälkeen tarvitaan selvitystoimia, Vakuutusvalvontaviraston on sen hakemuksesta, jonka oikeutta asia koskee, määrättävä yhtiö selvitystilaan.

Selvitystä ei kuitenkaan 1 momentissa tarkoitettua tapauksessa jatketa, eikä yhtiötä 2 momentissa tarkoitettua tapauksessa määrätä selvitystilaan, jos yhtiön varat eivät riitä selvityskulujen suorittamiseen tai varojen määrästä ei saada tietoa eikä osakas, velkoja tai muu ilmoita ottavansa vastatakseen selvitysmenettelyn kustannuksista.

22 §

Jos vakuutusyhtiö on asetettu selvitystilaan yhtiökokouksen päätöksellä 4 §:n 2 momentin mukaisesti, yhtiökokous voi, tilintarkastajien annettua asiasta lausuntonsa, 4 §:n 3 momentin toisessa virkkeessä säädetyllä äänen enemmistöllä päättää, että selvitystila lopetetaan ja yhtiön toimintaa jatketaan. Päätöstä ei kuitenkaan saa tehdä, jos selvitystilaan on tämän lain mukainen peruste tai jos yhtiön omaisuutta on jaettu. Toimintaansa jatkavan yhtiön on haettava uudelleen toimilupaa noudattaen soveltuvin osin, mitä 2 luvussa säädetään.

Mitä 1 momentissa säädetään, on vastaavasti noudatettava, jos yhtiö, joka on asetettu selvitystilaan sen johdosta, ettei se täytä 11 luvun 3, 5 tai 6 §:n tai työeläkevakuutusyhti-

öistä annetun lain 17 §:n mukaisia vaatimuksia, jälleen täyttää sanotut vaatimukset.

Kun päätös selvitystilaa lopettamisesta ja yhtiön toiminnan jatkamisesta on tehty, yhtiölle on valittava johto yhtiöjärjestyksen määräysten mukaisesti.

Kun hallitus on valittu, selvitysmiehen on viivytyksettä tehtävä selvitystilaa lopettamisesta koskevasta päätöksestä ja hallituksen vaalista ilmoitus Vakuutusvalvontavirastolle ja rekisteröimistä varten rekisteriviranomaiselle. Päätöstä ei saa panna täytäntöön ennen rekisteröintiä. Yhtiön velkojille haettu julkinen haaste jää vaikutuksitta, kun selvitystila on lopetettu tämän pykälän säännösten mukaisesti.

Konkurssia koskevat säännökset

23 §

Vakuutusyhtiön konkurssiin sovelletaan konkurssia koskevia säännöksiä, jollei tässä laissa toisin säädetä.

24 §

Vakuutusyhtiö voidaan hakea konkurssiin vain hallituksen tai, kun yhtiö on selvitystilassa, selvitysmiesten päätöksen perusteella. Konkurssin aikana yhtiötä konkurssivelallisenä edustavat hallitus ja toimitusjohtaja tai ennen konkurssin alkamista valitut selvitysmiehet. Konkurssin aikana voidaan kuitenkin valita uusia hallituksen jäseniä tai uusia selvitysmiehiä.

Kun vakuutusyhtiö on asetettu konkurssiin, tuomioistuimen tulee viipymättä ilmoittaa siitä ja valvontapäivästä Vakuutusvalvontavirastolle. Tuomioistuimen tulee, jos virasto tekee siitä esityksen, määrätä pesänhoitajaksi yksi viraston ehdottama henkilö valittujen lisäksi. Tämän pesänhoitajan on erityisesti valvottava vakuutussaatavien haltijoiden etua konkurssipesässä.

Jos konkurssin päättyessä omaisuutta ei ole jäljellä, on yhtiö katsottava puretuksi, kun konkurssihallinto on antanut lopputilityksen. Purkamisesta konkurssihallinnon on viivytyksettä tehtävä ilmoitus rekisteröimistä varten.

Jos omaisuutta on jäljellä eikä yhtiö ollut selvitystilassa, kun sen omaisuus luovutettiin konkurssiin, on hallituksen mahdollisimman

pian kutsuttava yhtiökokous koolle päättämään yhtiön asettamisesta selvitystilaan. Milloin yhtiö on selvitystilassa, kun se asetetaan konkurssiin, on noudatettava, mitä 21 §:ssä säädetään.

Selvitystilaa ja konkurssia koskevat yhteiset säännökset

25 §

Suomalaisen vakuutusyhtiön ja sen edustuston selvitystilasta ovat toimivaltaisia päättämään vakuutusyhtiön yhtiökokous, Vakuutusvalvontavirasto tai suomalainen tuomioistuim. Konkurssista on toimivaltainen päättämään suomalainen tuomioistuim.

Päätös voidaan tehdä ilman sitä edeltäviä 14 luvun 6 §:ssä tarkoitettuja toimenpiteitä tai sen jälkeen, kun näihin toimenpiteisiin on ryhdytty.

Vakuutusvalvontaviraston on ilmoitettava viipymättä kaikkien muiden ETA-valtioiden vakuutustoimintaa valvovalle viranomaisille päätöksestä aloittaa selvitystila tai konkurssi ja menettelyn mahdollisista vaikutuksista.

26 §

Vakuutusyhtiön selvitystilassa selvitysmiehen tai konkurssissa pesäinhoitajan on ilmoitettava selvitystilasta tai konkurssin alkamisesta ja lakkaamisesta Euroopan unionin virallisessa lehdessä. Ilmoitus on tehtävä ainakin suomeksi ja ruotsiksi.

Edellä 1 momentin mukaisessa ilmoituksessa on samalla ilmoitettava menettelyssä mukana olevat viranomaiset ja niiden toimivalta, sovellettava lainsäädäntö sekä selvitysmies tai pesäinhoitaja.

27 §

Vakuutusvalvontaviraston tai tuomioistuimen on annettava selvitysmiehelle ja pesäinhoitajalle todistus hänen määräämisestään tehtävään. Jos yhtiö on asetettu selvitystilaan yhtiökokouksen päätöksellä, selvitysmiehellä on oikeus saada ote selvitystilaan asettamista koskevasta yhtiökokouksen pöytäkirjasta.

Selvitysmiehellä ja pesäinhoitajalla on oikeus käyttää tehtävänsä suorittamisessa asiantuntijoita tai avustajia siinä laajuudessa kuin se on tarkoituksenmukaista.

28 §

Selvitysmiehen, pesäinhoitajan tai Vakuutusvalvontaviraston on pyydettävä, että selvitystilaan asettamisesta tai konkurssin aloittamisesta on tehtävä merkintä toisessa ETA-valtiossa pidettävään kiinteistörekisteriin, kaupparekisteriin tai muuhun julkiseen rekisteriin, jos rekisterimerkintä on kyseisen valtion lainsäädännön mukaan tehtävä selvitystila- tai konkurssimenettelyn aloittamisesta.

29 §

Vakuutusyhtiön velkojille tehtävässä ilmoituksessa on sen lisäksi, mitä muuten säädetään, vakuutussaatavien osalta ilmoitettava selvitystilasta tai konkurssin yleiset vaikutukset vakuutussopimuksiin sekä vakuutuksenottajan ja vakuutetun vakuutussopimuksen mukaiset oikeudet ja velvollisuudet. Kun Vakuutusvalvontavirasto jäljempänä 36 §:n mukaisesti määrää ajankohdan, jolloin vakuutukset lakkaavat olemasta voimassa, myös tästä on ilmoitettava vakuutuksenottajille.

Vakuutusyhtiön velkojille tehtävä ilmoitus on tehtävä joko suomeksi tai ruotsiksi. Ilmoituksessa on käytettävä lomaketta, jossa on kaikilla ETA-valtioiden virallisilla kielillä otsikko "Kehotus saatavan ilmoittamiseen ja huomautusten esittämiseen; noudatettavat määräajat".

Jos vakuutussaatavan haltijana on velkoja, jonka tavanomainen asuinpaikka, kotipaikka tai pääkonttori on toisessa ETA-valtiossa kuin Suomessa, ilmoitus on kuitenkin tehtävä jollakin kyseisen ETA-valtion virallisella kielellä.

30 §

Jokaisella velkojalla, mukaan lukien toisen ETA-valtion veroviranomaiset ja sosiaaliturvaviranomaiset, on oikeus ilmoittaa tai valvoa saatavansa tai tehdä saataviin liittyviä kirjallisia huomautuksia vakuutusyhtiön selvitystilassa ja konkurssissa. Vakuutussaatavia ei tarvitse ilmoittaa selvitystilassa eikä valvoa konkurssissa eikä niiden etuoikeutta tarvitse vaatia.

Velkoja, jonka tavanomainen asuinpaikka, kotipaikka tai pääkonttori on muussa ETA-valtiossa kuin Suomessa, voi ilmoittaa saatavansa tai esittää saataviin liittyviä huomau-

tuksia tämän toisen valtion jollakin virallisella kielellä. Tässä tapauksessa saatavaa ilmoitettaessa tai saataviin liittyviä huomautuksia esitettäessä otsikon "Saatavan ilmoittaminen tai valvominen" tai vastaavasti "Saataviin liittyvien huomautusten esittäminen" on kuitenkin oltava joko suomeksi tai ruotsiksi.

31 §

Vakuutussaatavilla on selvitystilassa tai konkurssissa yhtäläisesti samanlainen etuoikeus vakuutusyhtiön omaisuuteen kuin irtaimen pantin haltijalla pantattuun omaisuuteen (*vakuutussaatavien etuoikeus*).

32 §

Vakuutusyhtiön selvitystilassa selviytymies tai konkurssissa pesänhoitaja voivat maksaa muita kuin selvitystila- tai konkurssimenettelyä johtuvia saatavia ainoastaan 33 §:n 1 momentissa tarkoitetun suunnitelman mukaisesti tai Vakuutusvalvontaviraston yksittäistapauksessa antamalla luvalla ja valvonnassa. Selvitystilaa tai konkurssia edeltäneen 14 luvun 6 §:ssä tarkoitetun omaisuuden luovutus- ja panttauskiellon valvontaa varten määrätyn asiamiehen palkkio sekä sille varojen tilittämiseen kertyvä korko ja muut toimenpiteen toteuttamisesta aiheutuneet kustannukset maksetaan vakuutussaatavien jälkeen parhaalla etuoikeudella edellyttäen, että selvitystilaan asettaminen tai konkurssin aloittaminen on tapahtunut omaisuuden luovutus- tai panttauskiellon aikana tai kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun kielto on lakannut. Liikennevakuutuslakiin, potilasvahinkolakiin (585/1986) ja tapaturmavakuutuslakiin perustuvat korvaukset on kuitenkin maksettava näiden lakien mukaisesti. Tätä varten selvitysmiehellä ja pesänhoitajalla on oikeus ottaa lainaa korvausten maksamisen turvaamiseksi.

33 §

Selvitysmiehen tai pesänhoitajan on laadittava liiketoiminnan jatkamista varten suunnitelma, joka sisältää ehdotuksen vakuutussaatavien ja liiketoiminnan jatkamisesta johtuvien saatavien suorittamisesta selvitystilassa tai konkurssin aikana. Suunnitelma on toimitettava Vakuutusvalvontavirastolle hyväksyttäväksi.

Liiketoiminnan jatkamisesta johtuvat saatavat maksetaan 31 §:n estämättä, kuitenkin noudattaen, mitä 32 §:ssä säädetään.

Liiketoiminnan jatkamisesta johtuvalla saatavalla tarkoitetaan:

1) vakuutussopimussuhteessa sellaista vakuutusyhtiöltä olevaa saatavaa, jossa yhtiön sitoumus tai muu saatavan oikeusperuste on syntynyt kaksi kuukautta selvitystilassa tai konkurssin alkamisen jälkeen; muuksi saatavan oikeusperusteeksi katsotaan oikeus korvaukseen tai muuhun etuuteen siltä osin kuin vakuutus on jatkunut selvitystilassa tai konkurssin alkamisen jälkeen ja vakuutuksenottaja on selvitystilassa tai konkurssin alkamisen jälkeiseltä ajalta maksanut vakuutusmaksuja; sekä

2) muussa velkasuhteessa sellaista vakuutusyhtiöltä olevaa saatavaa, jota koskeva yhtiön sitoumus tai muu saatavan oikeusperuste on syntynyt selvitystilassa tai konkurssin alkamisen jälkeen; kestovelkasuhteessa liiketoiminnan jatkamisesta johtuvana saatavana pidetään kuitenkin sitä osaa saatavasta, joka kohdistuu selvitystilassa tai konkurssin alkamisen jälkeiseen aikaan.

34 §

Selvitysmiehen ja pesänhoitajan on säännöllisesti tiedotettava velkojille selvitystila- ja konkurssimenettelyn edistymisestä Vakuutusvalvontaviraston määräämällä tavalla.

Vakuutusvalvontaviraston on pyynnöstä annettava ETA-valtioiden vakuutustoimintaa valvoville viranomaisille tietoja selvitystila- ja konkurssimenettelyn edistymisestä.

35 §

Vakuutusyhtiön selvitystilassa selvitysmiehen tai konkurssissa pesänhoitajan tulee pyrkiä niin pian kuin mahdollista yhden tai useamman vakuutusyhtiön kanssa aikaansaamaan suunnitelma yhtiön vakuutuskannan luovuttamisesta 16 a luvun säännösten mukaisesti.

Jos on perusteltua aiheuttaa otaksua, että vakuutusyhtiön varat eivät riitä vakuutussaatavista aiheutuvan vastuun kattamiseen, selvitysmies tai pesänhoitaja voi tehdä toisen vakuutusyhtiön kanssa suunnitelman vakuutus-

kannan tai sen osan luovuttamisesta siten, että vakuutukset jatkuvat vastaanottavassa vakuutusyhtiössä erityisin ehdoin tai rajoituksin. Ennen suunnitelman tekemistä suunnitelmaa vastustavalle vakuutuksenottajalle on varattava mahdollisuus jättää hänen vakuutuksensa kannanluovutuksen ulkopuolelle, jolloin vakuutuksenottajalla on oikeus hänen vakuutuksensa lakattua saada vakuutukselle kuuluva osuus vakuutusyhtiön varoista siten kuin 36 §:ssä säädetään.

36 §

Jos suunnitelmaa vakuutuskannan luovuttamisesta ei saada aikaan, Vakuutusvalvontaviraston on määrättävä ajankohta, joka voi olla enintään viisi vuotta selvitystila- tai konkurssimenettelyn aloittamisen jälkeen ja jolloin muut kuin liikennevakuutuslain, potilashävinä ja tapaturmavakuutuslain mukaiset vakuutukset lakkaavat olemasta voimassa, sekä ajankohta, jolloin mainittujen lakien mukaisten vakuutusten vakuutuskanta ja sitä vastaava suhteellinen osuus vakuutusyhtiön omaisuudesta siirretään yhtiöstä liikennevakuutuskeskuksen, Potilashävinäkeskuksen ja Tapaturmavakuutuslaitosten liiton hallinnoitavaksi. Suhteellista osuutta laskettaessa ei oteta huomioon 10 luvun 2 §:ssä tarkoitettua yhteistakuuerää, vaan erää vastaava suhteellinen osuus vakuutusyhtiön omaisuudesta on sellaisenaan käytettävä ensisijaisesti kyseisten lakien perusteella korvaukseen oikeutettujen hyväksi. Vakuutuskannan ja sitä vastaavan omaisuuden siirtämisestä on soveltuvin osin muutoin voimassa, mitä 16 a luvun 9 §:n 1—3 momentissa säädetään vakuutuskannan luovuttamisesta. Vakuutusvalvontavirasto voi erityisestä syystä siirtää vakuutusten lakkaamiselle määräämäänsä ajankohtaa vielä enintään viideksi vuodeksi ensin määrätystä ajankohdasta lukien.

Kun vakuutukset ovat lakanneet olemasta voimassa, vakuutusyhtiön muu kuin 1 momentissa mainittu omaisuus on muutettava rahaksi ja maksettava selvitystila- ja konkurssimenettelystä johtuvat saatavat. Tämän jälkeen maksetaan etuoikeutetut vakuutus-saatavat. Jos yhtiön omaisuus ei riitä vakuutussaatavien täyteen hyvittämiseen, on henkilövahinkoon perustuvilla saatavilla etuoikeus

muiden edellä. Jos omaisuus ei riitä henkilövahinkoonkaan perustuvien saatavien täyteen hyvittämiseen, omaisuus jaetaan kyseisten saatavien hyväksi niiden vastuuvélkaosuuk-sien mukaisessa suhteessa. Henkivakuutus-yhtiön omaisuus on ennen omaisuuden jakoa ensin ositettava sijoitussidonnaisten vakuu-tusten kannan ja muun vakuutuskannan kes-ken. Ositus on toimitettava silmällä pitäen myös sen kohtuullisuutta.

Jos on kysymys työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa tarkoitettua työeläkevakuutusyhtiöstä, yhtiön omaisuus on 1 ja 2 momentista poiketen käytettävä Vakuutusvalvontaviraston määräämällä tavalla niihin kustannuksiin, jotka aiheutuvat siitä, että samanlainen eläketurva järjestetään toisessa työeläkevakuutusyhtiössä tai eläkesäätiölain (1774/1995) mukaisessa eläkesäätiössä taikka vakuutuskassalain (1164/1992) mukaisessa eläkekassassa. Tällöin on ensisijaisesti pyrittävä pienentämään työntekijäin eläkelain 12 §:n 4 momentin soveltamisesta aiheutuvia kustannuksia.

Selvitysmiehen tai pesänhoitajan on viipymättä laadittava luettelo omaisuuden jaossa noudatettavista suhdeluvuista. Luettelo on toimitettava Vakuutusvalvontavirastolle, missä luettelo on pidettävä asianomaisten nähtävinä 30 päivän ajan. Viraston tulee ilmoittaa luettelon nähtävilläolosta virallisessa lehdessä ja Euroopan unionin virallisessa lehdessä 16 luvun 13 §:ssä säädettyä menettelyä noudattaen. Luettelon nähtävilläolosta ei tarvitse ilmoittaa Euroopan unionin virallisessa lehdessä, jos kysymys on työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa tarkoitettua työeläkevakuutusyhtiöstä. Viraston, selvitysmiehen tai pesänhoitajan on pyydettäessä annettava luettelo tiedoksi yhtiön velkojille. Suhdelukuihin saa hakea oikaisua virastolta 30 päivän kuluessa luettelon nähtävilläolo-ajan päättymisestä.

Kun luettelo on saanut lainvoiman, on 1 ja 2 momentin mukaisesti laskettu vakuutussaatavien osuus vakuutusyhtiön omaisuudesta jaettava niihin oikeutetuille.

37 §

Selvitystilassa tai konkurssissa oleva vakuutusyhtiö ei saa antaa uusia vakuutuksia.

15 a luku

**Euroopan talousalueella noudatettavat
lainvalintasäännökset**

1 §

Tämän lain 14 luvun 6 §:ssä tarkoitettuun vakuutusyhtiön omaisuuden luovutus- ja panttauskieltoon sekä vakuutusyhtiön selvitystilaan ja konkurssiin sekä niiden oikeusvaikutuksiin sovelletaan Suomen lakia, jollei jäljempänä tässä luvussa toisin säädetä.

2 §

Työsopimuksia ja työsuhteita koskevat oikeusvaikutukset määräytyvät yksinomaan sen ETA-valtion lain mukaan, jota sovelletaan kyseiseen työsopimukseen tai työsuhteeseen.

3 §

Kiinteän omaisuuden käyttö- tai luovutus-sopimuksia koskevat oikeusvaikutukset määräytyvät yksinomaan sen ETA-valtion lain mukaan, jonka alueella kiinteä omaisuus sijaitsee.

4 §

Oikeusvaikutukset sellaisiin vakuutusyhtiön oikeuksiin, jotka koskevat kiinteää omaisuutta, alusta tai ilma-alusta ja jotka on merkittävä julkiseen rekisteriin, määräytyvät sen ETA-valtion lain mukaan, jonka valvonnassa rekisteriä pidetään.

5 §

Jos 1 §:ssä tarkoitetun toimenpiteen tai menettelyn alkaessa on vireillä oikeudenkäynti, joka koskee toimenpiteen tai menettelyn piiriin kuuluvaa vakuutusyhtiön omaisuutta tai oikeutta, oikeudenkäyntiä koskevat oikeusvaikutukset määräytyvät yksinomaan sen ETA-valtion lain mukaan, jossa oikeudenkäynti on vireillä.

6 §

Jos vakuutusyhtiö tekee 1 §:ssä tarkoitetun toimenpiteen tai menettelyn alkamisen jälkeen vastikkeellisen oikeustoimen, joka koskee kiinteää omaisuutta, julkiseen rekisteriin merkittävää alusta tai ilma-alusta taikka arvopaperia, johon kohdistuvat oikeudet merki-

tään laissa säänneltyyn rekisteriin tai tilille tai jotka sijoitetaan ETA-valtiossa säänneltyyn keskitettyyn säilytysjärjestelmään, tällaisen oikeustoimen pätevyys määräytyy sen ETA-valtion lain mukaan, jonka alueella kiinteä omaisuus sijaitsee tai jonka valvonnassa rekisteriä, tiliä tai järjestelmää pidetään.

7 §

Säänneltyjen markkinoiden osapuolten oikeuksia ja velvollisuuksia koskevat oikeusvaikutukset määräytyvät yksinomaan sen lain mukaan, jota näihin markkinoihin sovelletaan. Esineoikeuksiin sovelletaan kuitenkin, mitä jäljempänä 8 §:n 1 momentissa säädetään.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei estä vetoamasta oikeustoimen mitättömyyteen tai pätemättömyyteen eikä estä oikeustoimen peräyttämistä sen lain mukaan, jota näihin markkinoihin sovelletaan.

8 §

Edellä 1 §:ssä tarkoitetun toimenpiteen tai menettelyn alkaminen ei vaikuta velkojan tai sivullisen esineoikeuteen, joka toimenpiteen tai menettelyn alkaessa kohdistuu muussa ETA-valtiossa kuin Suomessa sijaitsevaan vakuutusyhtiön omaisuuteen. Sama koskee omistuksenpidätysehtoon perustuvia oikeuksia, jos omaisuus toimenpiteen tai menettelyn alkaessa sijaitsee muussa ETA-valtiossa kuin Suomessa.

Edellä 1 §:ssä tarkoitetun toimenpiteen tai menettelyn alkaminen ei estä velkojaa käyttämästä saatavaansa vakuutusyhtiölle olevan velkansa kuittaamiseen, jos tällainen kuittaus on sallittu vakuutusyhtiön saatavaan sovellettavan lain mukaan.

Mitä edellä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei estä vetoamasta oikeustoimen mitättömyyteen tai pätemättömyyteen eikä estä oikeustoimen peräyttämistä 1 §:n mukaan sovellettavan lain nojalla.

9 §

Mitä 1 §:ssä tai 8 §:n 3 momentissa säädetään, ei sovelleta oikeustoimen mitättömyyteen tai pätemättömyyteen eikä oikeustoimen peräyttämiseen, jos se, joka on saanut etua velkojia vahingoittavasta toimesta, osoittaa,

että oikeustoimeen sovelletaan muun ETA-valtion kuin Suomen lakia ja että oikeustointa ei tämän lain mukaan voida riitauttaa kyseisessä tapauksessa.

16 luku

Sulautuminen ja vähemmistöosakkeiden lunastus.

18 §

Sulautuvan yhtiön hallituksen ja toimitusjohtajan on annettava sulautuvan yhtiön osakkaiden tai edustajien kokouksessa lopputilitys. Lopputilityksessä on oltava tilinpäätös ja konsernitilinpäätös sekä toimintakertomus ajalta, jolta tilinpäätöstä ja toimintakertomusta ei vielä ole esitetty yhtiökokouksessa, sekä selvitys vastikkeen jaosta. Lopputilityksen tarkastamiseen sovelletaan, mitä tilintarkastuksesta säädetään. Osakkaiden ja edustajien kokoukseen sovelletaan, mitä yhtiökokouksesta tai edustajistosta säädetään. Vastikkeen jaon ja lopputilityksen moittimiseen, jako-osuuden nostamiseen sekä selvityksen jatkamiseen sulautuvan yhtiön purkauduttua sovelletaan, mitä 15 luvun 18 §:n 2 ja 3 momentissa ja, milloin on kysymys osakeyhtiölain 15 luvun 5 §:n tai tämän lain 17 luvun 1 §:n mukaisesta kanteesta, mitä tämän lain 15 luvun 20 §:n 2 momentissa ja 21 §:ssä säädetään. Lopputilitys on ilmoitettava rekisteröitäväksi siten kuin osakeyhtiölain 11 luvun 14 §:ssä säädetään.

18 luku

Erinäisiä säännöksiä

3 §

Joka tahallaan

2) antaa 15 luvun 37 §:n säännösten tai Vakuutusvalvontaviraston 14 luvun 5 §:n nojalla määräämän kiellon vastaisesti uusia vakuutuksia,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen, *vakuutusliikkeen luvattomasta harjoittamisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Virallisen syyttäjän on ennen 1 momentissa tarkoitettua rikosta koskevan syytteen nostamista hankittava Vakuutusvalvontaviraston lausunto. Tuomioistuimen on tätä rikosasiaa käsitellessään varattava virastolle tilaisuus tulla kuulluksi.

5 §

Joka tahallaan

6) Vakuutusvalvontaviraston 3 luvun 4 §:n 1 momentin tai työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 7 §:n 4 momentin nojalla antaman kiellon vastaisesti hankkii osakkeita tai takuusuuksia;

12) rikkoo tämän lain tai sen nojalla sovellettavia osakeyhtiölain säännöksiä osavuosikatsauksen, välitilinpäätöksen, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen, konsernitilinpäätöksen tai 15 luvun 6 §:n 1 momentissa tarkoitetun tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta tai vakuutusyhtiön sulautumista, jakautumista taikka selvitystilaa koskevan lopputilityksen antamisesta,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *vakuutusyhtiörikkomuksesta* sakkoon.

6 a §

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, sosiaali- ja terveysministeriöllä ja Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus luovuttaa vaihtolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja:

1) syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle rikoksen estämiseksi ja selvittämiseksi;

2) Rahoitustarkastukselle ja muulle rahoitusmarkkinoita valvovalle Suomen viranomaiselle;

3) muun ETA-valtion vakuutus- tai rahoitustoimintaa tai rahoitusmarkkinoita valvovalle viranomaiselle;

4) vakuutusyhtiön tai vakuutusyhtiön kanssa samaan konserniin kuuluvan luotto- tai rahoituslaitoksen tilintarkastajalle;

5) Suomen tai muun ETA-valtion viranomaiselle, jonka tehtävänä on osallistua vakuutusyhtiön selvitystila- tai konkurssime-

nettelyyn taikka muuhun vastaavaan menettelyyn;

6) Suomen tai muun ETA-valtion viranomaiselle, joka on vastuussa vakuutusyhtiön selvitystila- tai konkurssimenettelyyn taikka muuhun vastaavaan menettelyyn osallisina olevien toimielinten valvonnasta;

7) Suomen tai muun ETA-valtion viranomaiselle, joka on vastuussa vakuutusyhtiöiden, luottolaitosten, sijoituspalveluyritysten tai muiden rahoituslaitosten lakisääteisiä tilintarkastuksia suorittavien henkilöiden valvonnasta;

8) ETA-valtion riippumattomille vakuutusmatemaatikoille, jotka suorittavat vakuutusyhtiöiden laillisuusvalvontaa, ja näiden vakuutusmatemaatikoiden valvonnasta vastuussa olevalle toimielimelle;

9) ETA-valtion viranomaiselle tai toimielimelle, joka on lain mukaan vastuussa yhtiöoikeuden noudattamisen seurannasta ja rikkomusten tutkimisesta;

10) Suomen tai muun ETA-valtion keskuspankille ja muulle toimielimelle, jolla on rahapoliittisena viranomaisena samanlainen tehtävä, sekä muulle maksujärjestelmien valvonnasta vastuussa olevalle viranomaiselle; ja

11) muun valtion kuin ETA-valtion 3—8 kohdassa tarkoitettulle viranomaiselle tai toimielimelle valvontatehtävän suorittamiseksi, jos annettavat tiedot asianomaisessa valtiossa kuuluvat 6 §:ssä tarkoitetun vaihtolovelvollisuuden piiriin.

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa ja 1 momentissa säädetään, sosiaali- ja terveysministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto voivat luovuttaa toisilleen ja käyttää 6 §:ssä tarkoitetun vaihtolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja vain:

1) tarkistaakseen, että vakuutustoiminnan aloittamisen edellytykset on täytetty;

2) vakuutusyhtiöiden toiminnan, erityisesti vakuutusteknisen vastuuvelan, toimintapääoman, hallinto- ja kirjanpitoimenettelyn sekä sisäisen tarkastustoiminnan valvontaan; sekä

3) pakotteiden asettamiseen.

7 §

Sosiaali- ja terveysministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto voivat julkaista vakuutusyhtiöiden toiminnasta, asemasta ja kehityksestä tilastoja ja niihin verrattavia tietoja, jotka on laadittu yhtäläisen perusteen mukaan kaikista yhtiöistä.

10 a §

Vakuutusvalvontavirastoon ei sovelleta, mitä sosiaali- ja terveysministeriöstä tai asianomaisesta ministeriöstä säädetään tämän lain 1 luvun 3 §:n 3 momentissa, 4 §:n 1 ja 6 momentissa sekä 4 a §:n 1 ja 3 momentissa, 2 luvun 1 a §:n 2 momentissa, 2 §:n 1 ja 4—6 momentissa sekä 2 a ja 5 a §:ssä, 9 luvun 5 §:ssä, 10 luvun 1 §:n 2 momentissa, 2 §:n 4 momentissa, 3 §:n 3 momentin 7 kohdassa, 4 momentissa sekä 5 momentin 12 kohdassa, 3 a §:n 2—5 momentissa, 4 b §:n 1 momentin 2 kohdassa, 4 c §:n 1 ja 2 momentissa, 5 §:n 2 momentissa ja 14 §:ssä, 11 luvun 4 §:n 3 momentissa ja 7 §:n 2 momentissa, 13 luvun 4 §:ssä, 14 luvun 3 §:ssä, 5 §:n 1 momentissa ja 5 a §:n 1 momentissa, 14 b luvun 5 ja 6 §:ssä, 15 luvun 13 §:ssä sekä 18 luvun 5 §:n 1 momentin 7 kohdassa, 6, 6 a, 6 b ja 7 §:ssä, 8 §:n 1 momentissa ja 9 §:n 2 momentissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Tätä lakia sovelletaan selvitystilaan, jota koskeva päätös on tehty tai määräys annettu lain voimaantulon jälkeen, ja konkurssiin, jota koskeva hakemus on jätetty tuomioistuimelle lain voimaantulon jälkeen.

2.

Laki**ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan ulkomaisista vakuutusyhtiöistä 17 päivänä maaliskuuta 1995 annetun lain (398/1995) 53 ja 54 §, sellaisena kuin niistä on 54 § laissa 359/2002,

muutetaan 2 §:n 1 momentin 8 ja 9 kohta, 13 §, 15 §:n 2 momentti, 17 §:n 3 momentti, 47, 49 ja 52 §, 79 §:n 2 momentti ja 84 §:n 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 1 momentin 8 kohta laissa 637/2000, 2 §:n 1 momentin 9 kohta laissa 950/2000, 13 §, 15 §:n 2 momentti, 17 §:n 3 momentti ja 47 ja 49 § sekä 84 §:n 3 momentti laissa 359/2002, 52 § osaksi mainitussa laissa 359/2002 ja 79 §:n 2 momentti laissa 637/2000, sekä

lisätään 2 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi mainituissa laeissa 637/2000 ja 950/2000 uusi 10—14 kohta, lakiin uusi 15 a—15 d §, 45 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 80/1999 uusi 2 momentti ja lakiin uusi 49 a § seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

8) *palveluyrityksellä* yhteisöä, joka tuottaa ulkomaiselle vakuutusyhtiölle sen pääasialliseen toimintaan liittyviä palveluita;

9) *ministeriöllä* tai *asianomaisella ministeriöllä* sosiaali- ja terveysministeriötä;

10) *tervehdyttämistoimenpiteellä* toimenpiteitä, joka perustuu viranomaisen päätökseen tai muuhun myötävaikutukseen ja jonka tarkoituksena on turvata tai palauttaa ennalleen vakuutusyhtiön taloudellinen tilanne ja joka vaikuttaa kolmannen henkilön oikeuksiin vakuutusyhtiötä kohtaan;

11) *likvidaatiomenettelyllä* kaikkia velkojia koskevaa viranomaisen päätöksellä tai muulla myötävaikutuksella toteutettavaa menettelyä, johon liittyy vakuutusyhtiön omaisuuden rahaksi muuttaminen ja jakaminen velkojien, osakkaiden tai jäsenten kesken laissa säädettyllä tavalla; likvidaatiomenettelyllä tarkoitetaan myös menettelyä, joka päätetään akordiin tai muuhun vastaavaan toimenpiteeseen;

12) *hallinnonhoitajalla* toimivaltaisten viranomaisten nimeämää henkilöä tai elintä,

jonka tehtävänä on huolehtia tervehdyttämistoimenpiteistä;

13) *selvittäjällä* toimivaltaisten viranomaisten tai vakuutusyhtiön hallintoelinten nimeämää henkilöä tai elintä, jonka tehtävänä on huolehtia likvidaatiomenettelystä; sekä

14) *vakuutussaataavalla* kaikkia niitä saatavia, joista ulkomainen vakuutusyhtiö on ensivakuutussopimuksen perusteella vastuussa vakuutuksenottajalle, vakuutetulle, edunsaa-jalle tai sellaiselle vahinkoa kärsineelle, jolla on oikeus vaatia vakuutussopimuksen mukainen korvaus suoraan vakuutusyhtiöltä, mukaan lukien varaukset tuntemattomia vahinkoja varten; vakuutusmaksuja, jotka ulkomainen vakuutusyhtiö on velkaa sen vuoksi, että näitä sopimuksia ja toimia ei ole tehty tai että ne on peruutettu tällaisiin sopimuksiin tai toimiin sovellettavan lainsäädännön mukaisesti ennen likvidaatiomenettelyn aloittamista, pidetään myös vakuutussaataavina.

13 §

Toimiluvan peruuttamisen vaikutukset

Jos ulkomaiselle ETA-vakuutusyhtiölle sen kotivaltiossa myönnetty toimilupa peruutetaan, vakuutusyhtiön on viipymättä ilmoitett-

tava asiasta Vakuutusvalvontavirastolle. Ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö ei voi toimiluvan peruuttamisen jälkeen antaa Suomessa uusia vakuutuksia.

15 §

Kotivaltion viranomaisen toimivalta Suomessa

Vakuutusvalvontavirasto voi ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön kotivaltion vakuutus-
tarkastuksesta vastaavan viranomaisen pyynnöstä kieltää yhtiötä luovuttamasta tai panttaamasta yhtiön Suomessa olevaa omaisuutta tai kieltää yhtiötä suorittamasta vakuutuksen takaisinostoarvoa vakuutuksenottajille, jos vakuutusyhtiö ei kotivaltion valvontaviranomaisen mukaan täytä kyseisessä valtiossa vakuutustekniselle vastuuvälille tai vakava-
raisuudelle asetettuja vaatimuksia.

15 a §

Tervehdyttämistoimenpiteen ja likvidaatiomenettelyn tunnustaminen

Ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön kotivaltion lainsäädännön mukaisesti tehty päätös aloittaa yhtiötä koskeva tervehdyttämistoimenpide ja likvidaatiomenettely tulevat voimaan Suomessa ilman eri muodollisuuksia samanaikaisesti, kun päätös tulee voimaan yhtiön kotivaltiossa.

Kun Vakuutusvalvontavirastolle on ilmoitettu tervehdyttämistoimenpidettä tai likvidaatiomenettelyä koskevasta päätöksestä, Vakuutusvalvontaviraston on kuulutettava päätöksestä virallisessa lehdessä ja, jos yhtiöllä on edustusto Suomessa, annettava tieto kuulutuksesta ainakin yhdessä edustuston kotipaikan sanomalehdessä. Päätöstä kuulutettaessa on samalla ilmoitettava se viranomainen, jonka valvonnassa tervehdyttämistoimenpide tai likvidaatiomenettely tapahtuu, toimenpiteeseen tai menettelyyn sovellettava lainsäädäntö sekä mahdollinen hallinnonhoitaja ja selvittäjä. Kuulutus on tehtävä suomeksi ja ruotsiksi.

Tässä pykälässä säädettyä kuulutusmenettelyä ei sovelleta sellaiseen tervehdyttämis-

toimenpiteeseen, joka vaikuttaa yksinomaan ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön osakkaiden, jäsenten tai työntekijöiden oikeuksiin niiden siinä ominaisuudessa, ellei tervehdyttämistoimenpiteeseen sovellettavassa laissa toisin säädetä. Vakuutusvalvontavirasto päättää, miten tällaisesta tervehdyttämistoimenpiteestä ilmoitetaan Suomessa niille, joihin toimenpide vaikuttaa.

15 b §

Hallinnonhoitaja ja selvittäjä

Ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön hallinnonhoitajan tai selvittäjän nimeäminen osoitetaan esittämällä oikeaksi todistettu jäljennös alkuperäisestä nimeämispäätöksestä tai jollakin muulla yhtiön kotivaltion viranomaisen antamalla todistuksella. Päätöksestä tai todistuksesta voidaan vaatia laillisesti pätevä suomen- tai ruotsinkielinen käännös.

Hallinnonhoitajalla ja selvittäjällä on oikeus käyttää Suomessa kaikkia niitä toimivaltuuksia, joita heillä on oikeus käyttää yhtiön kotivaltiossa. Hallinnonhoitajalla ja selvittäjällä on oikeus käyttää Suomessa avustajaa, joka on nimetty yhtiön kotivaltion lainsäädännön mukaisesti.

Suomessa toimiessaan hallinnonhoitajan ja selvittäjän on noudatettava Suomen lakia erityisesti omaisuuden rahaksi muuttamista koskevien menettelyjen ja työntekijöille tiedottamisen osalta.

15 c §

Tietojen vaihto

Vakuutusvalvontavirasto voi pyytää tietoja ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön tervehdyttämistoimenpiteen tai likvidaatiomenettelyn edistymisestä yhtiön kotivaltion vakuutus-toimintaa valvovalta viranomaiselta.

15 d §

Rekisteriin merkitseminen

Jos tervehdyttämistoimenpiteen tai likvi-

daatiomenettelyn aloittamisesta tehdään Suomen lain nojalla merkintä rekisteriin, rekisterinpitäjän on hallinnonhoitajan, selvittäjän tai muun ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön kotivaltion oikeutetun viranomaisen tai henkilön pyynnöstä tehtävä merkintä rekisteriin vastaavasta ulkomaista ETA-vakuutusyhtiötä koskevasta toimenpiteestä.

17 §

Pakkokeinot

Jos ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavan viranomaisen toimenpiteet osoittautuvat riittämättömiksi ja yhtiö jatkaa virheellistä menettelyään, Vakuutusvalvontavirasto voi ilmoittettuaan asiasta yhtiön kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavalle viranomaiselle asettaa uhkasakon antamansa kehotuksen tai kiellon noudattamisen tehostamiseksi, kieltää yhtiötä luovuttamasta tai panttaamasta yhtiön Suomessa olevaa omaisuutta, kieltää yhtiötä suorittamasta vakuutuksen takaisinostoarvoa vakuutuksenottajille tai kieltää yhtiötä antamasta Suomessa uusia vakuutuksia, kunnes asia on korjattu. Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön edustuston sijaintipaikan lääninhallitus tai, jollei yhtiöllä ole edustustoa Suomessa, Etelä-Suomen lääninhallitus.

45 §

Toimiluvan rajoittaminen tai peruuttaminen

Toimilupa on peruutettava, jos kolmannen maan vakuutusyhtiötä kohtaan aloitetaan likvidaatiomenettely.

47 §

Omaisuu den luovutus- ja panttauskielto

Vakuutusvalvontavirasto voi vakuutettujen etujen turvaamiseksi kieltää kolmannen maan vakuutusyhtiötä luovuttamasta tai panttaa-

masta Suomessa sijaitsevaa omaisuuttaan, jos:

1) vakuutusyhtiön Suomen edustusto ei täytä 34 §:n mukaisia vastuuvelan katetta koskevia vaatimuksia;

2) kolmannen maan vakuutusyhtiön Suomen edustuston toimintapääoma on pienempi kuin 30 §:n 2 tai 3 momentin mukainen takuumäärä;

3) kolmannen maan vakuutusyhtiön Suomen edustuston toimintapääoma on pienempi kuin 30 §:n 2 tai 3 momentin mukainen toimintapääoman vähimmäismäärä ja virastolla on aihetta olettaa edustuston taloudellisen tilan edelleen heikkenevän taikka virasto katsoo edustuston olevan joutumassa tällaiseen tilaan; sekä

4) vakuutusyhtiö ei ole noudattanut viraston tämän lain nojalla antamaa kehotusta täydentää edustuston peruspääomaa vastaavia varoja tai asettamaansa vakuutta.

Vakuutusvalvontavirasto voi 1 momentissa säädettyin edellytyksin kieltää vakuutusyhtiötä myös suorittamasta vakuutuksen takaisinostoarvoa vakuutuksenottajille. Kieltopäätökseen sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään omaisuuden luovutus- ja panttauskiellosta.

Kolmannen maan vakuutusyhtiön omaisuuden määrittäminen luovutus- ja panttauskieltoon saa kestää enintään kolme kuukautta. Vakuutusvalvontavirasto voi erityisestä syystä tehdä päätöksen kiellon jatkamisesta enintään kolmeksi kuukaudeksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitetusta Vakuutusvalvontaviraston päätöksestä on käytävä ilmi päätöksen antamisen aika, mihin omaisuuden luovutus- ja panttauskielto kohdistuu ja kiellon voimassaoloaika, kiellon noudattamisen valvontaa varten 5 momentin nojalla määrätty asiamies sekä muutoksenhaun vaikutus päätöksen täytäntöönpanokelpoisuuteen.

Vakuutusvalvontaviraston on asetettava kolmannen maan vakuutusyhtiön edustustoon asiamies, jonka tehtävänä on valvoa, että yhtiö noudattaa omaisuuden luovutus- ja panttauskieltoa. Asiamiehellä on vakuutusyhtiölain 14 luvun 5 c §:n mukaiset valtuudet. Lisäksi asiamiehen oikeuksiin ja velvollisuuksiin sovelletaan, mitä vakuutusyhtiölain 14 luvun 8 §:ssä säädetään.

Kolmannen maan vakuutusyhtiön omaisuuden luovutus- ja panttauskieltoon sovelletaan lisäksi, mitä vakuutusyhtiölain 14 luvun 9—20 §:ssä ja 15 a luvussa säädetään suomalaisen vakuutusyhtiöön kohdistuvasta omaisuuden luovutus- ja panttauskiellosta.

49 §

Selvitysmenettely

Jos kolmannen maan vakuutusyhtiön toimilupa on peruutettu tai muutoin lakannut olemasta voimassa, yhtiön on viipymättä asetettava pääasiamiehen tilalle selvitysmies huolehtimaan yhtiön täällä harjoittaman vakuutusliikkeen selvittämisestä. Vakuutusvalvontavirastolla on lisäksi oikeus määrätä yksi selvitysmies. Virastolla on niin ikään oikeus määrätä yhtiölle selvitysmies, jos yhtiö ei tee tätä päätöstä.

Selvitysmiehestä on soveltuvin osin voimassa, mitä tässä laissa säädetään pääasiamiehestä ja väliaikaisesta pääasiamiehestä.

Selvitysmiehen on pyrittävä niin pian kuin mahdollista aikaansaamaan suunnitelma yhtiön Suomen edustuston vakuutuskannan luovuttamisesta 66 §:n mukaisesti. Jos suunnitelmaa vakuutuskannan luovuttamisesta ei saada aikaan tai jos vakuutusliikettä ei muutoin saada selvitettyä, Vakuutusvalvontaviraston on määrättävä ajankohta, joka voi olla enintään viisi vuotta selvitysmenettelyn aloittamisesta ja jolloin muut kuin liikennevakuutuslain (279/1959), potilasvahinkolain (585/1986) ja tapaturmavakuutuslain (608/1948) mukaiset vakuutukset päättyvät, sekä ajankohta, jolloin mainittujen lakien mukaisten vakuutusten vakuutuskanta ja sitä vastaava suhteellinen osuus yhtiön omaisuudesta siirretään Liikennevakuutuskeskuksen, Potilasvakuutuskeskuksen ja Tapaturmavakuutuslaitosten liiton hallinnoitavaksi. Vakuutuskannan ja sitä vastaavan omaisuuden siirtämisestä on soveltuvin osin voimassa, mitä vakuutusyhtiölain 16 a luvun 9 §:ssä ja tämän lain 68 §:n 2 momentissa säädetään vakuutuskannan luovuttamisesta. Vakuutusvalvontavirasto voi erityisestä syystä siirtää vakuutusten lakkaamiselle määräämänsä ajankohtaa vielä enintään viideksi vuodeksi ensin määrätystä ajankohdasta lukien. Muu-

toin noudatetaan soveltuvin osin, mitä vakuutusyhtiölain 15 luvun 36 §:ssä säädetään.

Lisäksi kolmannen maan vakuutusyhtiön Suomen edustustoa koskevaan selvittämiseen sovelletaan soveltuvin osin, mitä vakuutusyhtiölain 15 luvun 15 §:n 2—5 momentissa, 26—34 §:ssä sekä 15 a luvussa säädetään.

49 a §

Viranomaisten välinen yhteistyö

Jos selvitystilassa olevalla kolmannen maan vakuutusyhtiöllä on edustustoja muisakin ETA-valtioissa kuin Suomessa, Vakuutusvalvontaviraston ja edustuston selvitysmiehen on toimittava yhteistyössä näiden maiden asianomaisten viranomaisten kanssa edustustojen selvittäessä.

52 §

Kolmannen maan vakuutusyhtiön Suomen edustuston asettaminen konkurssiin

Kolmannen maan vakuutusyhtiön edustuston konkurssiin sovelletaan konkurssia koskevia säännöksiä, jollei tässä laissa toisin säädetä.

Kolmannen maan vakuutusyhtiön Suomessa oleva edustusto voidaan hakea konkurssiin pääasiamiehen tai, kun yhtiön toimilupa on peruutettu tai muutoin lakannut, selvitysmiehen päätöksen perusteella.

Konkurssin aikana edustavat konkurssivelallisenä olevaa yhtiötä pääasiamies tai ennen konkurssin alkamista asetettu selvitysmies. Konkurssin aikana voidaan kuitenkin hyväksyä uusi pääasiamies tai uusia selvitysmiehiä.

Kun edustusto on asetettu konkurssiin, tuomioistuimen tulee viipymättä ilmoittaa siitä ja valvontapäivästä Vakuutusvalvontavirastolle. Tuomioistuimen tulee, jos virasto tekee siitä esityksen, määrätä pesänhoitajaksi yksi viraston ehdottama henkilö valittujen lisäksi. Tämän pesänhoitajan on erityisesti valvottava vakuutussaatavien haltijoiden etua konkurssipesässä.

Lisäksi kolmannen maan vakuutusyhtiön Suomen edustustoa koskevaan konkurssiin sovelletaan soveltuvin osin, mitä vakuutus-

yhtiölain 15 luvun 25 §:n 2 ja 3 momentissa, 26—34 §:ssä sekä 15 a luvussa säädetään.

79 §

Vaitiolovelvollisuus

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, sosiaali- ja terveysministeriöllä ja Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus luovuttaa vakuutussalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja:

1) syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle rikoksen estämiseksi ja selvittämiseksi;

2) Rahoitustarkastukselle ja muulle rahoitusmarkkinoita valvovalle Suomen viranomaiselle;

3) muun ETA-valtion vakuutus- tai rahoitustoimintaa tai rahoitusmarkkinoita valvovalle viranomaiselle;

4) vakuutusyhtiön tilintarkastajalle;

5) Suomen tai muun ETA-valtion viranomaiselle, jonka tehtävänä on osallistua vakuutusyrityksen selvitystila- tai konkurssimenettelyyn taikka muuhun vastaavaan menettelyyn;

6) Suomen tai muun ETA-valtion viranomaiselle, joka on vastuussa vakuutusyrityksen selvitystila- tai konkurssimenettelyyn taikka muuhun vastaavaan menettelyyn osallisina olevien toimielinten valvonnasta;

7) Suomen tai muun ETA-valtion viranomaiselle, joka on vastuussa vakuutusyritysten, luottolaitosten, sijoituspalveluyritysten tai muiden rahoituslaitosten lakisääteisiä tilintarkastuksia suorittavien henkilöiden valvonnasta;

8) ETA-valtion riippumattomille vakuutusmatemaatikoille, jotka suorittavat vakuu-

tusyritysten laillisuusvalvontaa, ja näiden vakuutusmatemaatikoiden valvonnasta vastuussa olevalle toimielimelle;

9) ETA-valtion viranomaiselle tai toimielimelle, joka on lain mukaan vastuussa yhtiöoikeuden noudattamisen seurannasta ja rikkomusten tutkimisesta;

10) Suomen tai muun ETA-valtion keskuspankille ja rahapoliittisena viranomaisena samanlaisen tehtävän omaavalle muulle toimielimelle sekä muulle maksujärjestelmien valvonnasta vastuussa olevalle viranomaiselle; ja

11) muun valtion kuin ETA-valtion 3—8 kohdassa tarkoitettulle viranomaiselle tai toimielimelle valvontatehtävän suorittamiseksi, jos annettavat tiedot asianomaisessa valtiossa kuuluvat 1 momentissa tarkoitettun vaitiolovelvollisuuden piiriin.

84 §

Muutoksenhaku

Sosiaali- ja terveysministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston päätös, joka on annettu 15 §:n 2 momentin, 16 §:n, 17 §:n 1, 3 tai 4 momentin, 41 §:n, 43 §:n 1 momentin, 44 §:n 1 tai 3 momentin, 45 tai 47 §:n taikka 49 §:n 1 momentin nojalla, voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2000.

Tätä lakia sovelletaan selvitystilaan, jota koskeva päätös on tehty tai määräys annettu lain voimaantulon jälkeen, ja konkurssiin, jota koskeva hakemus on jätetty tuomioistuimelle lain voimaantulon jälkeen.

3.

Laki**työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työeläkevakuutusyhtiöistä 25 päivänä huhtikuuta 1997 annetun lain (354/1997) 1 §:n 3 momentti, 6 §:n 3 momentti ja 31 §, sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 3 momentti laissa 51/2002 ja 6 §:n 3 momentti laissa 83/1999, seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala.

Työeläkevakuutusyhtiöön ei kuitenkaan sovelleta vakuutusyhtiölain 1 luvun 3, 3 a ja 4 a §:ää, 2 luvun 2 §:n 1, 2 ja 5 momenttia, 2 a §:ää, 4 §:n 1 momentin 3 kohtaa ja 5 §:n 1 ja 5 momenttia, 2 a lukua, 3 luvun 1 a, 3, 4 ja 7 §:ää, 7 luvun 1 a §:n 1 ja 2 momenttia, 2 §:ää, 3 §:n 2—4 momenttia, 3 a §:ää, 7 §:n 1, 3 ja 4 momenttia, 10 luvun 2, 3 a, 3 b, 4 d ja 7 §:ää, 11 lukua, 12 luvun 1 §:n 2 momenttia ja 4 ja 5 §:ää, 13 lukua, 14 luvun 1 §:n 2 momenttia, 4 §:n 2 momenttia, 5 b, 6 ja 7 §:ää, 14 a luvun 7 §:n 4 momenttia ja 8 §:ää, 15 luvun 25 §:n 3 momenttia, 26 ja 27 §:ää ja 34 §:n 2 momenttia, 16 luvun 13 §:n 4 momenttia, 16 a luvun 9 §:n 4 momenttia sekä 10 ja 13—15 §:ää, 16 b luvun 4 §:n 3 momenttia eikä 18 luvun 9 §:n 2 momenttia.

6 §

Toimilupa

Mitä vakuutusyhtiölain 2 luvun 5 a §:ssä, 14 luvun 5 a §:ssä ja 15 luvun 13 §:ssä säädetään sosiaali- ja terveysministeriöstä tai asianomaisesta ministeriöstä, koskee soveltuvin osin valtioneuvostoa, kun kyse on työeläkevakuutusyhtiöstä. Työeläkevakuutusyhtiön

toimilupaa tai sen laajentamista koskevasta hakemuksesta on sosiaali- ja terveysministeriön pyydettävä Vakuutusvalvontaviraston lausunto.

Omaisuuksien luovutus- ja panttauskielto

31 §

Vakuutusvalvontavirasto voi vakuutettujen etujen turvaamiseksi kieltää työeläkevakuutusyhtiötä luovuttamasta tai panttaamasta omaisuuttaan:

1) jos työeläkevakuutusyhtiö ei täytä vakuutusyhtiölain 10 luvun 3 §:n vaatimuksia vastuuvelan katteesta;

2) jos työeläkevakuutusyhtiö ei täytä 17 §:n 2 tai 3 momentissa yhtiön toimintapääomalle tai omalle pääomalle asetettuja vaatimuksia; sekä

3) erityisen painavista syistä, jos työeläkevakuutusyhtiö ei enää täytä 17 §:n 1 momentissa yhtiön toimintapääomalle asetettuja vaatimuksia ja virastolla on perusteltu syy olettaa yhtiön taloudellisen tilan edelleen heikenevän tai jos virasto katsoo yhtiön olevan joutumassa tällaiseen tilaan.

Työeläkevakuutusyhtiön omaisuuden määrittäminen luovutus- ja panttauskieltoon saa kestää enintään kolme kuukautta. Vakuutusvalvontavirasto voi erityisestä syystä tehdä päätöksen kiellon jatkamisesta enintään kolmeksi kuukaudeksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu Vakuutusvalvontaviraston päätöksestä on käytävä

ilmi päätöksen antamisen aika, mihin omaisuuteen luovutus- ja panttauskielto kohdistuu ja kiellon voimassaoloaika, kiellon noudattamisen valvontaa varten vakuutusyhtiölain 14 luvun 8 §:n nojalla määrätty asiamies sekä

muutoksenhaun vaikutus päätöksen täytäntöönpanokelpoisuuteen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

4.

Laki

vakuutusyhdistyslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 31 päivänä joulukuuta 1987 annetun vakuutusyhdistyslain (1250/1987) 12 luvun 6 c §, 6 d §:n 4 momentti ja 7 §, 13 luku, 14 luvun 17 §:n 5 momentti, 16 luvun 7 §, 9 §:n 1 momentin 9 kohta ja 10 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 12 luvun 6 c §, 14 luvun 17 §:n 5 momentti ja 16 luvun 7 § ja 9 §:n 1 momentin 9 kohta laissa 340/2000, 12 luvun 6 d §:n 4 momentti ja 7 § laissa 952/2000, 13 luku siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen ja 16 luvun 10 §:n 2 momentti laissa 638/2000, seuraavasti:

12 luku

Vakuutusyhdistysten valvonta

6 c §

Vakuutusvalvontavirasto voi vakuutettujen etujen turvaamiseksi kieltää vakuutusyhdistystä luovuttamasta tai panttaamasta omaisuuttaan, jos:

1) yhdistys ei täytä 10 luvun 3 a §:ssä säädettyjä vastuuvelan katetta koskevia vaatimuksia;

2) yhdistys ei täytä 6 b §:n 2 momentissa mainittuja yhdistyksen toimintapääomalle ja omalle pääomalle säädettyjä vaatimuksia;

3) yhdistys ei enää täytä 6 b §:n 1 momentissa mainittuja yhdistyksen toimintapääomalle asetettuja vaatimuksia ja virastolla on aihetta olettaa yhdistyksen tilan edelleen heikkenevän; taikka

4) virasto katsoo yhdistyksen olevan joutumassa 3 kohdassa tarkoitettuun tilaan.

Vakuutusyhdistyksen omaisuuden määrittäminen luovutus- ja panttauskieltoon saa kestää enintään kolme kuukautta. Vakuutusvalvontavirasto voi erityisestä syystä tehdä

päätöksen kiellon jatkamisesta enintään kolmeksi kuukaudeksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettusta Vakuutusvalvontaviraston päätöksestä on käytävä ilmi päätöksen antamisen aika, mihin omaisuuteen luovutus- ja panttauskielto kohdistuu ja kiellon voimassaoloaika, kiellon noudattamisen valvontaa varten 4 momentin nojalla määrätty asiamies sekä muutoksenhaun vaikutus päätöksen täytäntöönpanokelpoisuuteen.

Vakuutusvalvontaviraston on asetettava vakuutusyhdistykseen 6 d §:ssä tarkoitettu asiamies. Asiamiehen tehtävänä on valvoa, että yhdistys noudattaa omaisuuden luovutus- ja panttauskieltoa. Asiamiehellä on 6 d §:n mainittujen valtuuksien lisäksi oikeus päättää suostumuksen antamisesta vakuutusyhtiölain 14 luvun 10 §:ssä tarkoitettuihin oikeustoi- miin.

Vakuutusyhdistyksen omaisuuden luovutus- ja panttauskieltoon sovelletaan lisäksi, mitä vakuutusyhtiölain 14 luvun 9—20 §:ssä ja 15 a luvussa säädetään vakuutusyhtiöön kohdistuvasta omaisuuden luovutus- ja panttauskiellosta.

6 d §

Asiamiehen on annettava Vakuutusvalvontavirastolle tämän määräämät selvitykset. Asiamiehen palkkaedut vahvistaa Vakuutusvalvontavirasto ja ne suoritetaan asianomaisen vakuutusyhdistyksen varoista viraston määräämällä tavalla. Yhdistys vastaa myös muista kustannuksista, jotka syntyvät asiamiehen suorittaessa tehtäväänsä.

7 §

Päätös tai määräys, joka on annettu jonkin 4—6 tai 6 a—6 c §:ssä, 6 luvun 4 §:ssä, 12 a luvun 7—9 tai 11 §:ssä taikka 13 luvun 3, 6, 11, 19 tai 22 §:ssä olevan säännöksen nojalla, voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta.

13 luku

Selvitystila ja konkurssi*Määritelmä*

1 §

Tässä luvussa tarkoitetaan *vakuutussaata-valla* kaikkia niitä saatavia, joista vakuutusyhdistys on ensivakuutussopimuksen perusteella vastuussa vakuutuksenottajalle, vakuutetulle, edunsaajalle tai sellaiselle vahinkoa kärsineelle, jolla on oikeus vaatia vakuutussopimuksen mukainen korvaus suoraan vakuutusyhdistykseltä, mukaan lukien varaukset tuntemattomia vahinkoja varten; vakuutusmaksuja, jotka vakuutusyhdistys on velvollinen palauttamaan vakuutuksenottajalle joko vakuutussopimuslain 45 §:n nojalla tai sen vuoksi, että vakuutussopimus ei ole tullut voimaan tai se on peruutettu, pidetään myös vakuutussaatavinä.

Selvitystilaa koskevat säännökset

2 §

Vakuutusyhdistyksen selvitystilaa koskevaan päätökseen, selvitysmenettelyyn ja sen vaikutuksiin sovelletaan tämän luvun selvitystilaa koskevia säännöksiä.

3 §

Vakuutusyhdistys on asetettava selvitysti-

laan ja purettava, jollei 12 luvun 6 b §:n 2 momentissa säädettyjä vaatimuksia ole täytetty kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asia ilmoitettiin yhdistyskokoukselle. Vakuutusvalvontavirastolla on kuitenkin oikeus pidentää määräaika enintään vuodeksi, jollei vakuutettuja etuja näin vaaranneta.

Yhdistyskokous voi sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, päättää yhdistyksen asettamisesta selvitystilaan ja sen purkamisesta.

Jos yhdistyksen vakuutuksenottajien lukumäärä on kahtena peräkkäisenä vuonna alle 300, Vakuutusvalvontavirasto voi ryhtyä toimenpiteisiin yhdistyksen asettamiseksi selvitystilaan ja purkamiseksi, jollei virasto katso, että yhdistyksen toiminnassa edelleen toteutuvat terveet vakuutukselliset perusteet.

4 §

Kutsussa selvitystilaan asettamista käsittelevään yhdistyskokoukseen on mainittava päätösehdotuksen pääasiallinen sisältö. Ehdotus liitteineen on pidettävä vakuutusyhdistyksen päätoimipaikassa osakkaiden nähtävänä vähintään viikon ajan ennen yhdistyskokousta ja viipymättä lähetettävä osakkaalle, joka sitä pyytää, sekä asetettava nähtäväksi yhdistyskokouksessa.

Vakuutusyhdistyksen yhdistyskokouksen päätös yhdistyksen asettamisesta selvitystilaan ja sen purkamisesta 3 §:n 1 momentissa tarkoitetussa tilanteessa on pätevä, jos osakkaat, joilla on enemmän kuin puolet annetuista äänistä, ovat sitä kannattaneet, tai tapauksessa, jossa äänet ovat menneet tasan, jos puheenjohtaja on yhtynyt päätökseen. Muussa tapauksessa päätös on pätevä vain, jos sitä ovat kannattaneet ne, joilla on vähintään kaksi kolmasosaa tai yhdistysjärjestyksessä määrätty suurempi osa kokouksessa annetuista äänistä.

Selvitystila alkaa, kun sitä koskeva päätös on tehty. Yhdistyskokous voi kuitenkin 3 §:n 2 momentissa tarkoitetussa tapauksessa määrätä selvitystilan alkamisajankohdaksi muunkin myöhemmän päivän.

5 §

Jos voidaan olettaa, että suuren vakuutusyhdistyksen toimintapääoma on pienempi kuin 10 a luvun 3 §:n mukainen takuumäärä

taikka vakuutusyhdistyksen oma pääoma ei täytä 2 luvun 5 §:n 3 momentin tai 10 a luvun 4 §:n mukaista vähimmäisvaatimusta, hallituksen ja toimitusjohtajan on viivytyksettä laadittava tilinpäätös ja toimintakertomus sillä ajalta, jolta tilinpäätöstä ja toimintakertomusta ei vielä ole esitetty yhdistyskokouksessa, sekä annettava ne tilintarkastajille tarkastettaviksi. Tällöin on soveltuvin osin noudatettava, mitä edellä säädetään tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja tilintarkastuskertomuksesta. Jos tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen aika käsittää myös edellisen tilikauden, on tältä tilikaudelta annettava erillinen tilinpäätös ja toimintakertomus.

Jos 1 momentissa tarkoitettu tilinpäätös osoittaa, ettei vakuutusyhdistys täytä 1 momentin mukaisia toimintapääomalle tai omalle pääomalle asetettuja vaatimuksia, yhdistyskokous on pidettävä kahden kuukauden kuluessa tilinpäätöksen laatimisesta. Hallituksen on annettava Vakuutusvalvontavirastolle tieto kutsusta yhdistyskokoukseen.

Jos hallitus ja toimitusjohtaja eivät ole 1 momentissa tarkoitettussa tapauksessa laatineet tilinpäätöstä ja toimintakertomusta, Vakuutusvalvontaviraston tulee kehottaa hallitusta ja toimitusjohtajaa viivytyksettä laatimaan tilinpäätös ja toimintakertomus ja antamaan ne tilintarkastajien tarkastettaviksi. Jollei kehotusta noudateta, virastolla on oikeus laadittua tilinpäätös ja toimintakertomus, antaa ne tilintarkastajien tarkastettaviksi ja 2 momentissa mainitussa tapauksessa kutsua yhdistyskokous koolle.

6 §

Jos vakuutusyhdistys ei 3 §:n 1 momentin mukaisen määräajan päättyessä täytä 5 §:n 1 momentin mukaisia toimintapääomalle tai omalle pääomalle säädettyjä vaatimuksia, yhdistyskokouksen on päätettävä yhdistyksen asettamisesta selvitystilaan ja sen purkamisesta. Jos yhdistyskokous ei tee päätöstä, Vakuutusvalvontaviraston on määrättävä yhdistys selvitystilaan ja purettavaksi.

Hallituksen päätösehdotukseen on liitettävä 5 §:ssä tarkoitettu tilinpäätös ja toimintakertomus ja niitä koskeva tilintarkastajien lausunto.

Tuomioistuin voi määrätä yhdistyksen selvitystilaan jäljempänä 7 ja 8 §:ssä tarkoite-

tuissa tilanteissa. Tuomioistuimen on viipymättä ilmoitettava päätöksestään Vakuutusvalvontavirastolle ennen selvitysmenettelyn aloittamista, mikäli mahdollista, tai muussa tapauksessa välittömästi sen jälkeen.

7 §

Jos vakuutusyhdistyksen osakas osallistumalla sellaiseen yhdistyskokoukseen päätökseen, joka on omiaan tuottamaan osakkaalle tai muulle henkilölle epäoikeutettua etua yhdistyksen tai toisen osakkaan kustannuksella tai muulla tavoin tahallisesti on väärinkäyttänyt vaikutusvaltaansa yhdistyksessä, tuomioistuin voi, jos siihen on erittäin painavia syitä, toisen osakkaan kanteesta ja Vakuutusvalvontavirastoa kuultuaan määrätä yhdistyksen selvitystilaan.

8 §

Tuomioistuin määrää vakuutusyhdistyksen yhdistystä vastaan ajettavasta kanteesta selvitystilaan, jos:

- 1) on kysymys 7 §:ssä tarkoitettusta osakkaan vaikutusvallan väärinkäytöstä; tai
- 2) yhdistys on yhdistysjärjestyksen määräyksen nojalla asetettava selvitystilaan, mutta yhdistyskokous ei ole tehnyt tällaista päätöstä.

Ennen selvitystilaan määräämistä tuomioistuimen on kuultava asiasta Vakuutusvalvontavirastoa.

Yhdistyksen on korvattava vastapuolen oikeudenkäyntikulut, jos yhdistys määrätään selvitystilaan taikka jos tuomioistuin muutoin katsoo sen kohtuulliseksi.

Tuomioistuimen on viran puolesta ilmoitettava selvitystilaan määräämisestä ja selvitysmiesten valinnasta Vakuutusvalvontavirastolle sekä rekisteriviranomaiselle rekisteröimistä varten.

9 §

Kannetta selvitystilaan määräämisestä tuomioistuimessa voi ajaa Vakuutusvalvontavirasto, hallitus, hallituksen jäsen, toimitusjohtaja, tilintarkastaja, osakas, velkoja tai muu, jonka oikeus saattaa riippua selvitystilaan määräämisestä. Rekisteriviranomainen voi erityisestä syystä panna asian vireille tuomioistuimessa.

10 §

Jos tuomioistuin katsoo tarpeelliseksi, sen on 8 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa kehotettava niitä osakkaita ja velkojia, jotka haluavat esittää selvitystilaan määrittämistä koskevia huomautuksia, saapumaan oikeuteen määräpäivänä. Kehotus on julkaistava virallisessa lehdessä aikaisintaan neljä ja viimeistään kaksi kuukautta ennen määräpäivää. Tuomioistuimen on toimitettava kehotuksesta tieto rekisteriviranomaiselle rekisteröimistä varten.

11 §

Kun yhdistyskokous, Vakuutusvalvontavirasto tai tuomioistuin tekee päätöksen selvitystilasta, on samalla valittava yksi tai useampi selvitysmies hallituksen, toimitusjohtajan ja mahdollisen hallintoneuvoston tilalle. Lisäksi Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus määrätä yksi selvitysmies. Mitä tässä laissa säädetään hallituksesta ja hallituksen jäsenistä, on soveltuvin osin voimassa selvitysmiehistä, jos tämän luvun säännöksistä ei muuta johdu. Tuomioistuimen tekemä selvitysmiesten valinta tapahtuu Vakuutusvalvontaviraston esityksestä.

Jollei selvitystilassa olevalla vakuutusyhdistyksellä ole rekisteriin merkittyjä toimikelpoisia selvitysmiehiä, Vakuutusvalvontaviraston on määrättävä selvitysmiehet. Määrittämistä voi hakea se, jonka oikeus voi riippua siitä, että yhdistyksellä on edustaja.

12 §

Vakuutusyhdistyksen selvitysmiehen on kuulutettava selvitystilaa koskevasta päätöksestä virallisessa lehdessä ja annettava tieto kuulutuksesta ainakin yhdessä yhdistyksen kotipaikan sanomalehdessä. Lisäksi selvitysmiehen on ilmoitettava rekisteriviranomaiselle ja rekisteriviranomaisen rekisteröitävä selvitystilaan määrittämistä ja selvitysmiesten valintaa koskeva päätös.

13 §

Selvitysmiehet hoitavat vakuutusyhdistyksen asioita selvitystilan aikana. Selvitysmiehillä on oikeus jatkaa yhdistyksen liiketoimintaa siinä määrin kuin se on tarpeen vakuutettujen etujen turvaamiseksi ja selvitys-

menettelyn tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi.

Jäljempänä 24 §:ssä säädetystä vakuutusosaatavien etuoikeudesta riippumatta vakuutusyhdistyksen varoista on selvitystilan aikana suoritettava esineoikeuden alaisia varoja koskevat saatavat ja selvitysmenettelystä johtuvat saatavat.

Selvitysmiehen on haettava julkinen haaste vakuutusyhdistyksen velkojille. Julkisesta haasteesta säädetään erikseen. Selvitysmiehen on toimitettava ilmoitus julkisesta haasteesta vakuutusyhdistyksen tunnetuille velkojille. Ilmoituksessa on mainittava erityisesti noudatettavat määräajat, seuraamukset niiden laiminlyönnistä, se viranomainen, joka on toimivaltainen ottamaan vastaan saatavia koskevat ilmoitukset tai huomautukset, sekä se, onko velkojan vaadittava saatavaa, joka on etuoikeutettu tain jonka vakuutena on esinevakuus.

Kaikki velkojat, mukaan lukien toisen ETA-valtion veroviranomaiset ja sosiaaliturvaviranomaiset, ja heidän samankaltaiset saatavansa ovat vakuutusyhdistyksen selvitystilassa samassa asemassa keskenään ja näitä saatavia koskee sama maksunsaantijärjestys.

Jollei muualla laissa toisin säädetä, velkojan on ilmoitettava selvitysmiehelle saatavan laji, sen syntymisaika ja määrä. Lisäksi velkojan on ilmoitettava, vetoaako hän saatavan osalta etuoikeuteen, esinevakuuteen tai omistuksenpidätysehtoon sekä se, mitä omaisuutta hänen vakuutensa koskee. Selvitysmiehelle on toimitettava jäljennökset mahdollisista todisteena olevista asiakirjoista.

14 §

Selvitystilassa olevan vakuutusyhdistyksen yhdistyskokoukseen sovelletaan tämän lain yhdistyskokousta koskevia säännöksiä, jollei tämän luvun säännöksistä muuta johdu. Jos selvitystilan lopettamiseksi tai toiminnan jatkamiseksi on tarpeen, yhdistyskokous voi päättää myös yhdistysjärjestyksen muuttamisesta, takuupääoman korottamisesta ja pääomallainan ottamisesta tämän lain säännöksiä noudattaen.

15 §

Tilintarkastajien tehtävä ei lakkaa vakuutusyhdistyksen joutuessa selvitystilaan. Mitä

9 luvussa säädetään, on soveltuvin osin noudatettava selvitystilän aikana. Tilintarkastuskertomuksen tulee lisäksi sisältää lausuma siitä, onko selvitystilaa tilintarkastajien mielestä tarpeettomasti pitkitetty.

16 §

Vakuutusyhdistyksen velkojille annetun julkisen haasteen paikalletulopäivän jälkeen selvitysmiehen on maksettava kaikki tiedossa oleva velka. Jos velka on riittävä tai eräänntymätön taikka sitä ei muusta syystä voida maksaa, on tarpeelliset varat pantava erilleen, jos yhdistyksen varat siihen riittävät. Tämän jälkeen on takuupääoma korkoineen maksettava takaisin. Jäljelle jäävä omaisuus jaetaan yhdistyksen osakkaille sen mukaan kuin yhdistysjärjestyksessä on määrätty. Yhdistysjärjestyksessä voidaan määrätä, että jaettavan omaisuuden ollessa vähäinen sen käytöstä voidaan päättää toisinkin.

Jos osakas tahtoo moittia jakoa, on kanne yhdistystä vastaan pantava vireille kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun lopputilitys esitettiin yhdistyskokouksessa.

Jollei osakas ole viiden vuoden kuluessa siitä, kun lopputilitys esitettiin yhdistyskokouksessa, ilmoittautunut nostamaan hänelle tulevaa jako-osuutta, on hän menettänyt oikeutensa siihen. Jos jako-osuus on vähäinen jaettuun omaisuuteen verrattuna, Vakuutusvalvontavirasto voi selvitysmiesten ilmoituksista määrätä sen tulevaksi valtiolle. Muussa tapauksessa noudatetaan, mitä 19 §:ssä säädetään.

17 §

Suoritettuaan tehtävänsä selvitysmiehen tulee mahdollisimman pian antaa lopputilitys hallinnostaan laatimalla koko selvitysmenettelyä koskeva kertomus. Kertomukseen tulee sisältyä myös selostus vakuutusyhdistyksen omaisuuden jaosta. Kertomukseen on liitettävä tilinpäätöksiä ja toimintakertomuksia koskevat asiakirjat koko selvitystilän ajalta. Kertomus liitteineen on annettava tilintarkastajille, joiden tulee kuukauden kuluessa antaa lopputilitystä ja selvitystilän aikaista hallintoa koskeva tilintarkastuskertomus.

Tilintarkastuskertomuksen saatuaan selvitysmiehen tulee viivytyksettä kutsua yhdistyskokous tarkastamaan lopputilitys.

18 §

Vakuutusyhdistys katsotaan puretuksi, kun lopputilitys on esitetty yhdistyskokouksessa. Selvitysmiehen on tehtävä purkamisesta viivytyksettä ilmoitus rekisteröimistä varten.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, vakuutusyhdistyksen osakkaat, joilla on vähintään yksi kolmasosa lopputilityksen käsitellessä yhtiökokouksessa annetuista äänistä, voivat vaatia selvitysmiestä kutsumaan yhdistyskokouksen koolle käsittelemään 15 luvun 6 §:ssä tarkoitetun kanteen nostamista. Lisäksi noudatetaan, mitä 7 luvun 11 §:n 2 momentissa säädetään. Kanne on nostettava vuoden kuluessa lopputilityksen esittämisestä.

19 §

Jos vakuutusyhdistyksen purkamisen jälkeen ilmaantuu uusia varoja tai yhdistystä vastaan nostetaan kanne tai muutoin tarvitaan selvitystoimenpiteitä, on selvitystilaa jatkettava. Selvitysmiehen on viivytyksettä tehtävä tästä ilmoitus rekisteröimistä varten. Kutsu jatkettua selvitystilaa ensimmäiseen yhdistyskokoukseen on toimitettava yhdistysjärjestyksen mukaisesti.

Jos vakuutusyhdistyksen rekisteristä poistamisen jälkeen tarvitaan selvitystoimia, Vakuutusvalvontaviraston on sen hakemuksesta, jonka oikeutta asia koskee, määrättävä yhdistys selvitystilaan.

Selvitystä ei kuitenkaan 1 momentissa tarkoitetussa tapauksessa jatketa, eikä yhdistystä 2 momentissa tarkoitetussa tapauksessa määrätä selvitystilaan, jos yhdistyksen varat eivät riitä selvityskulujen suorittamiseen tai varojen määrästä ei saada tietoa eikä osakas, velkoja tai muu ilmoita ottavansa vastataksaan selvitysmenettelyn kustannuksista.

20 §

Jos vakuutusyhdistys on asetettu selvitystilaan yhdistyskokouksen päätöksellä 3 §:n 2 momentissa tarkoitetussa tapauksessa, yhdistyskokous voi, tilintarkastajien annettua asiasta lausuntonsa, 4 §:n 2 momentin toisessa virkkeessä säädetyllä äänen enemmistöllä päättää, että selvitystila lopetetaan ja yhdistyksen toimintaa jatketaan. Päätöstä ei kuitenkaan saa tehdä, jos selvitystilaan on tämän lain mukainen peruste tai jos yhdistyksen

omaisuutta on jaettu.

Mitä 1 momentissa säädetään, on vastavasti noudatettava, jos

1) suuri yhdistys, joka on asetettu selvitystilaan sen johdosta, että sen toimintapääoma on pienempi kuin 10 a luvun 3 §:n mukainen takuumäärä, tai

2) vakuutusyhdistys, jonka oma pääoma on 2 luvun 5 §:n 3 momentin tai 10 a luvun 4 §:n mukaista vähimmäisvaatimusta pienempi,

jälleen täyttää sanotut vaatimukset.

Kun päätös selvitystilan lopettamisesta ja yhdistyksen toiminnan jatkamisesta on tehty, yhdistykselle on valittava johto yhdistysjärjestyksen määräysten mukaisesti.

Kun hallitus on valittu, selvitysmiesten on viivytystä tehtävä selvitystilan lopettamista koskevasta päätöksestä ja hallituksen vaalista ilmoitus Vakuutusvalvontavirastolle ja rekisteröimistä varten rekisteriviranomaiselle. Päätöstä ei saa panna täytäntöön ennen rekisteröintiä. Yhdistyksen velkojille haettu julkinen haaste jää vaikutuksitta, kun selvitystila on lopetettu tämän pykälän mukaisesti.

Konkurssia koskevat säännökset

21 §

Vakuutusyhdistyksen konkurssiin sovelletaan konkurssia koskevia säännöksiä, jollei tässä laissa toisin säädetä.

22 §

Vakuutusyhdistyksen omaisuus voidaan luovuttaa konkurssiin vain hallituksen tai, kun yhdistys on selvitystilassa, selvitysmiesten päätöksen perusteella. Konkurssin aikana edustavat yhdistystä konkurssivelallisena hallitus ja toimitusjohtaja taikka ennen konkurssin alkamista valitut selvitysmiehet. Konkurssin aikana voidaan kuitenkin valita uusia hallituksen jäseniä tai uusia selvitysmiehiä.

Kun vakuutusyhdistys on asetettu konkurssiin, tuomioistuimen tulee viipymättä ilmoittaa siitä ja valvontapäivästä Vakuutusvalvontavirastolle. Tuomioistuimen tulee niin ikään, jos virasto tekee siitä esityksen, määrätä pesäinhoitajaksi yksi viraston ehdottama henkilö valittujen lisäksi. Tämän pesäinhoitajan on

erityisesti valvottava vakuutussaatavien haltijoiden etua konkurssipesässä.

Jos konkurssin päättyessä omaisuutta ei ole jäljellä, on yhdistys katsottava puretuksi, kun konkurssihallinto on antanut lopputilityksen. Purkamisesta konkurssihallinnon on viivytystä tehtävä ilmoitus rekisteröimistä varten.

Jos omaisuutta on jäljellä eikä yhdistys ollut selvitystilassa, kun sen omaisuus luovutettiin konkurssiin, on hallituksen mahdollisimman pian kutsuttava yhdistyskokous koolle päättämään yhdistyksen asettamisesta selvitystilaan. Jos yhdistys on selvitystilassa, kun se asetetaan konkurssiin, on noudatettava, mitä 19 §:ssä säädetään.

Selvitystilaa ja konkurssia koskevat yhteiset säännökset

23 §

Suomalaisen vakuutusyhdistyksen selvitystilasta ovat toimivaltaisia päättämään vakuutusyhdistyksen yhdistyskokous, Vakuutusvalvontavirasto tai suomalainen tuomioistuin. Konkurssista on toimivaltainen päättämään suomalainen tuomioistuin. Päätös voidaan tehdä ilman sitä edeltäviä 12 luvun 6 c §:ssä tarkoitettuja toimenpiteitä tai sen jälkeen, kun näihin toimenpiteisiin on ryhdytty.

24 §

Vakuutussaatavilla on selvitystilassa tai konkurssissa yhtäläisesti samanlainen etuoikeus vakuutusyhdistyksen omaisuuteen kuin irtaimen pantin haltijalla pantattuun omaisuuteen (*vakuutussaatavien etuoikeus*).

25 §

Vakuutusyhdistyksen selvitystilan aikana selvitysmies tai konkurssissa pesäinhoitaja voivat maksaa muita kuin selvitystila- tai konkurssimenettelystä johtuvia saatavia ainoastaan 26 §:n 1 momentissa tarkoitetun suunnitelman mukaisesti tai Vakuutusvalvontaviraston yksittäistapauksessa antamalla luvalla ja valvonnassa. Selvitystilaa tai konkurssia edeltäneen 12 luvun 6 c §:ssä tarkoitetun omaisuuden luovutus- ja panttauskiellon valvontaa varten määrätyn asiamiehen palkkio sekä sille varojen tilittämiseen kerty-

vä korko ja muut toimenpiteen toteuttamisesta aiheutuneet kustannukset maksetaan vakuutussaatavien jälkeen parhaalla etuoikeudella edellyttäen, että selvitystilaan asettaminen tai konkurssin aloittaminen on tapahtunut omaisuuden luovutus- tai panttauskiellon aikana tai kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun kielto on lakannut.

26 §

Selvitysmiehen tai pesänhoitajan on laadittava liiketoiminnan jatkamista varten suunnitelma, joka sisältää ehdotuksen vakuutussaatavien ja liiketoiminnan jatkamisesta johtuvien saatavien suorittamisesta. Suunnitelma on toimitettava Vakuutusvalvontavirastolle hyväksyttäväksi.

Liiketoiminnan jatkamisesta johtuvat saatavat maksetaan 24 §:n estämättä, kuitenkin noudattaen, mitä 25 §:ssä säädetään.

Liiketoiminnan jatkamisesta johtuvalla saatavalla tarkoitetaan:

1) vakuutussopimussuhteessa sellaista vakuutusyhdistykseltä olevaa saatavaa, jossa yhdistyksen sitoumus tai muu saatavan oikeusperuste on syntynyt kaksi kuukautta selvitystilan tai konkurssin alkamisen jälkeen; muuksi saatavan oikeusperusteeksi katsotaan oikeus korvaukseen tai muuhun etuuteen siltä osin kuin vakuutus on jatkunut selvitystilan tai konkurssin alkamisen jälkeen ja vakuutuksenottaja on selvitystilan tai konkurssin alkamisen jälkeiseltä ajalta maksanut vakuutusmaksuja; sekä

2) muussa velkasuhteessa sellaista vakuutusyhdistykseltä olevaa saatavaa, jota koskeva yhdistyksen sitoumus tai muu saatavan oikeusperuste on syntynyt selvitystilan tai konkurssin alkamisen jälkeen; kestovelkasuhteessa liiketoiminnan jatkamisesta johtuvana saatavana pidetään kuitenkin sitä osaa saatavasta, joka kohdistuu selvitystilan tai konkurssin alkamisen jälkeiseen aikaan.

27 §

Vakuutusyhdistykset ovat vastuussa niistä saatavista, joilla on 24 §:ssä mainittu etuoikeus, siltä osin kuin niitä ei saada suoritetuiksi selvitystilassa tai konkurssissa olevan vakuutusyhdistyksen varoista osakkaiden lisämaksuvelvollisuuden toteuttamisen jälkeenkään.

Yhdistysten kesken vastuu jakautuu viimeksi vahvistettujen tilinpäätösten mukaisten vakuutusmaksutulojen suhteessa.

Selvitysmiehen tai pesänhoitajan on viipymättä laadittava luettelo yhdistysten 2 momentin mukaisesti määriteltyyn vastuuseen perustuvista suorituksista ja niiden määräämisessä noudatetuista suhdeluvuista sekä toimitettava luettelo Vakuutusvalvontavirastolle, jossa se on pidettävä asianomaisten nähtävänä 30 päivän ajan. Viraston on ilmoitettava luettelon nähtävilläolosta virallisessa lehdessä 14 luvun 11 §:ssä säädettyä menettelyä noudattaen ja pyydettyessä annettava luettelo tiedoksi asianomaisille. Yhdistyksille määrättyihin suorituksiin ja niiden määräämisessä käytettyihin suhdelukuihin voivat yhdistykset hakea oikaisua virastolta 30 päivän kuluessa luettelon nähtävilläoloajan päättymisestä.

Kun luettelo on saanut lainvoiman, selvitysmiehen tai pesänhoitajan on perittävä yhdistyksiltä luettelon mukaiset suoritukset.

28 §

Selvitystilassa tai konkurssissa oleva vakuutusyhdistys ei saa antaa uusia vakuutuksia.

29 §

Lisäksi vakuutusyhdistyksen selvitystilaan ja konkurssiin sovelletaan soveltuvin osin, mitä vakuutusyhtiölain 15 luvun 25 §:n 2 momentissa sekä 26—30 ja 34 §:ssä säädetään vakuutusyhtiön selvitystilasta ja konkurssista.

Euroopan talousalueella noudatettavat lainvalintasäännökset

30 §

Vakuutusyhdistyksen 12 luvun 6 c §:ssä tarkoitettuun omaisuuden luovutus- ja panttauskiellon sekä selvitystila- ja konkurssimenettelyn oikeusvaikutuksiin sovelletaan lisäksi, mitä vakuutusyhtiölain 15 a luvussa säädetään vakuutusyhtiön omaisuuden luovutus- ja panttauskiellon sekä selvitystila- ja konkurssimenettelyn oikeusvaikutuksiin sovellettavasta laista.

14 luku

Sulautuminen

17 §

Sulautuvan yhdistyksen hallituksen ja toimitusjohtajan on annettava sulautuvan yhdistyksen osakkaiden kokouksessa lopputilitys. Lopputilityksessä on oltava tilinpäätös ja toimintakertomus ajalta, jolta tilinpäätöstä ja toimintakertomusta ei vielä ole esitetty yhdistyskokouksessa, sekä selvitys vastikkeen jaosta. Lopputilityksen tarkastamiseen sovelletaan, mitä tilintarkastuksesta säädetään. Osakkaiden kokoukseen sovelletaan, mitä yhdistyskokouksesta säädetään. Vastikkeen jaon ja lopputilityksen moittimiseen, jako-osuuden nostamiseen sekä selvityksen jatkamiseen sulautuvan yhdistyksen purkaututtua sovelletaan, mitä 13 luvun 16 §:n 2 ja 3 momentissa ja, jos on kysymys 15 luvun 1 tai 5 §:n mukaisesta kanteesta, mitä 13 luvun 18 §:n 2 momentissa ja 19 §:n 1 momentissa säädetään. Lopputilitys on ilmoitettava rekisteröitäväksi siten kuin 10 luvun 11 §:ssä säädetään.

16 luku

Erinäisiä säännöksiä

7 §

Joka tahallaan

1) harjoittaa vakuutusliikettä 1 luvun 4 §:n tai 5 §:n 1 momentin säännösten vastaisesti taikka

2) antaa 13 luvun 28 §:n säännösten tai Vakuutusvalvontaviraston 12 luvun 6 §:n 4 momentin nojalla määräämän kiellon vastaisesti uusia vakuutuksia,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen, *vakuutusliikkeen luvattomasta harjoittamisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

9 §

Joka tahallaan

9) rikkoo tämän lain säännöksiä tilinpäätöksen, toimintakertomuksen, konsernitilin-

päätöksen, välitilinpäätöksen tai 13 luvun 5 §:n 1 momentissa tarkoitetun tilinpäätöksen laatimisesta taikka vakuutusyhdistyksen sulautumista tai selvitystilaa koskevan lopputilityksen antamisesta,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *vakuutusyhdistysrikkomuksesta* sakkoon.

10 §

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, sosiaali- ja terveysministeriöllä ja Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus luovuttaa vakuutussalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja:

1) syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle rikoksen estämiseksi ja selvittämiseksi;

2) Rahoitustarkastukselle ja muulle rahoitusmarkkinoita valvovalle Suomen viranomaiselle;

3) muun ETA-valtion vakuutus- tai rahoitustoimintaa tai rahoitusmarkkinoita valvovalle viranomaiselle;

4) vakuutusyhdistyksen tilintarkastajalle;

5) Suomen tai muun ETA-valtion viranomaiselle, jonka tehtävänä on osallistua vakuutusyrityksen selvitystila- tai konkurssimenettelyyn taikka muuhun vastaavaan menettelyyn;

6) Suomen tai muun ETA-valtion viranomaiselle, joka on vastuussa vakuutusyrityksen selvitystila- tai konkurssimenettelyyn taikka muuhun vastaavaan menettelyyn osallisina olevien toimielinten valvonnasta;

7) Suomen tai muun ETA-valtion viranomaiselle, joka on vastuussa vakuutusyritysten, luottolaitosten, sijoituspalveluyritysten tai muiden rahoituslaitosten lakisääteisiä tilintarkastuksia suorittavien henkilöiden valvonnasta;

8) ETA-valtion riippumattomille vakuutusmatemaatikoille, jotka suorittavat vakuutusyritysten laillisuusvalvontaa, ja näiden vakuutusmatemaatikoiden valvonnasta vastuussa olevalle toimielimelle;

9) ETA-valtion viranomaiselle tai toimielimelle, joka on lain mukaan vastuussa yh-

tiöoikeuden noudattamisen seurannasta ja rikkomusten tutkimisesta;

10) Suomen tai muun ETA-valtion keskuspankille ja rahapoliittisena viranomaisena samanlaisen tehtävän omaavalle muulle toimielimelle sekä muulle maksujärjestelmien valvonnasta vastuussa olevalle viranomaiselle; ja

11) muun valtion kuin ETA-valtion 3—8 kohdassa tarkoitettulle viranomaiselle tai toimielimelle valvontatehtävän suorittamiseksi, jos annettavat tiedot asianomaisessa valtiossa

kuuluvat 1 momentissa tarkoitettun vaitiolo-velvollisuuden piiriin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Tätä lakia sovelletaan selvitystilaan, jota koskeva päätös on tehty tai määräys annettu lain voimaantulon jälkeen, ja konkurssiin, jota koskeva hakemus jätetty tuomioistuimelle lain voimaantulon jälkeen.

Helsingissä 21 päivänä marraskuuta 2003

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

1.

Laki

vakuutusyhtiölain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä joulukuuta 1979 annetun vakuutusyhtiölain (1062/1979), 1 luvun 4 a §, 10 luvun 3 §:n 1 momentti, 3 momentin johdantokappale ja 1 kohta ja 6 momentti, 12 luvun 4 §:n 2 momentti, 14 luvun 5 a §:n 2 momentti 5 c §:n 4 momentti ja 6—10 §, 15 luku, 16 luvun 5 momentti sekä 18 luvun 3 §:n 1 momentin 2 kohta, 5 §:n 1 momentin 6 ja 12 kohta, 6 a ja 7 § ja 10 a §:n 2 momentti

sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 4 a § 16 luvun 18 §:n 5 momentti, 18 luvun 3 §:n 1 momentin 2 kohta ja 5 §:n 1 momentin 12 kohta laissa 611/1997, 10 luvun 3 §:n 1 momentti ja 3 momentin 1 kohta laissa 752/1993, 10 luvun 3 §:n 3 momentin johdantokappale laissa 79/1999, 10 luvun 3 §:n 6 momentti ja 14 luvun 5 a §:n 2 momentti laissa 389/1995 12 luvun 4 §:n 2 momentti ja 18 luvun 5 §:n 1 momentin 6 kohta laissa 355/1997, 14 luvun 5 c §:n 4 momentti ja 10 § sekä 18 luvun 10 a §:n 2 momentti laissa 949/2000, 14 luvun 6 § mainituissa laeissa 389/1995 ja 355/1997, 14 luvun 7 § osaksi mainitussa laissa 389/1995 14 luvun 8 § mainituissa laeissa 389/1995 ja 79/1999, 15 luku siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen, 18 luvun 6 a § laissa 989/1999 ja 18 luvun 7 § osaksi mainitussa laissa 79/1999, sekä lisätään lain 14 lukuun uusi 11—21 §, ja lakiin uusi 15 a luku seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 luku

Yleisiä säännöksiä

4 a §

Vakuutusyhtiö saa antaa vakuuden vain omasta sitoumuksestaan sekä *asianomaisen ministeriön määräämissä tapauksissa* tytäryhteisönsä sitoumuksesta edellyttäen, että tämä ei ole vakuutusyhtiö, luotto- tai rahoituslaitos taikka rahastoyhtiö. Mitä edellä tässä momentissa säädetään, ei koske luotto- tai takausvakuutuksen antamista.

Ehdotus

1 luku

Yleisiä säännöksiä

4 a §

Vakuutusyhtiö saa antaa vakuuden vain omasta sitoumuksestaan sekä tytäryhteisönsä sitoumuksesta edellyttäen, että tämä ei ole vakuutusyhtiö, luotto- tai rahoituslaitos taikka rahastoyhtiö. *Vakuuden antaminen tytäryhteisön sitoumuksesta edellyttää, että vakuutusyhtiö saa antamalleen vakuudelle turvaavan vastavakuuden tai että sen velkasitoumuksen määrä, josta vakuus annetaan ja niiden velkasitoumusten määrä, joilla on sama tai parempi etuoikeus tytäryhteisön omaisuuteen kuin ensiksi mainitulla velkasitoumuksella, eivät ole yhteensä suuremmat kuin 80 prosenttia tytäryhteisön omaisuuden käyvästä arvosta.* Mitä edellä

Ministeriö voi antaa hakemuksesta luvan poiketa 1 momentin säännöksistä.

Ministeriö antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset tämän pykälän soveltamisesta.

10 luku

Tilinpäätös, konsernitilinpäätös ja vastuuvelan kattaminen

3 §

Vakuutusyhtiön on katettava 2 §:ssä tarkoitettu vastuuvelka.

Ensivakuutusliikettä harjoittavan vakuutusyhtiön on katettava vastuuvelka jäljempänä tässä pykälässä säädettyihin omaisuuslajeihin kuuluvien sellaisiin varoin, jotka käypään arvoon Vakuutusvalvontaviraston määrittämien perusteiden mukaan arvostettuina riittävät kattamaan vastuuvelan, josta ensin on vähennetty seuraavat erät:

1) annettua jälleenvakuutusliikettä vastaava osuus enintään ministeriön hyväksymään määrään;

Ministeriö voi vakuutusyhtiön pyynnöstä hyväksyä vastuuvelan katteeksi määrääjäksi muitakin kuin 5 momentissa tarkoitettuja varjoja.

tässä momentissa säädetään, ei koske luotto- tai takausvakuutuksen antamista. *Vakuutusyhtiö ei saa antaa vakuutta vakuutussovimukseen perustuvan velvoitteensa suorittamisesta ellei laista, asetuksesta, viranomaisen määräyksestä tai vakiintuneesta jälleenvakuutus käytännöstä muuta johdu.*

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa hakemuksesta luvan poiketa 1 momentin säännöksistä.

10 luku

Tilinpäätös, konsernitilinpäätös ja vastuuvelan kattaminen

3 §

Vakuutusyhtiön on katettava 2 §:ssä tarkoitettu vastuuvelka sekä ne saatavat, jotka on suoritettava vakuutusyhtiön selvitystilan tai konkurssin aikana 15 luvun 31 §:ssä säädetystä vakuutussaatavien etuoikeudesta huolimatta.

Ensivakuutusliikettä harjoittavan vakuutusyhtiön on katettava vastuuvelka sekä ne saatavat, jotka on suoritettava vakuutusyhtiön selvitystilan tai konkurssin aikana 15 luvun 31 §:ssä säädetystä vakuutussaatavien etuoikeudesta huolimatta jäljempänä tässä pykälässä säädettyihin omaisuuslajeihin kuuluvien sellaisiin varoin, jotka käypään arvoon Vakuutusvalvontaviraston määrittämien perusteiden mukaan arvostettuina riittävät kattamaan edellä mainitut saatavat ja vastuuvelan, josta on ensin vähennetty seuraavat erät:

1) annettua jälleenvakuutusliikettä vastaava osuus enintään Vakuutusvalvontaviraston hyväksymään määrään;

Vakuutusvalvontavirasto voi vakuutusyhtiön pyynnöstä hyväksyä vastuuvelan katteeksi määrääjäksi muitakin kuin 5 momentissa tarkoitettuja varjoja.

12 luku

Voitonjako ja yhtiönvarojen muu käyttö

4 §

Yhtiökokous voi kuitenkin päätöksellä, jota ovat kannattaneet osakkaat, joilla on vähintään kaksi kolmasosaa kokouksessa edustetuista äänimääristä, antaa voitosta käytettäväksi yleishyödylliseen tai siihen verrattavaan tarkoitukseen määriä, joilla 11 luvun 6 §:ssä tarkoitettuun omaan pääomaan verrattuna ei ole sanottavaa merkitystä.

Yhtiökokous voi kuitenkin päätöksellä, jota ovat kannattaneet osakkaat, joilla on vähintään kaksi kolmasosaa *annetuista äänistä ja vakuutusosakeyhtiössä vähintään kaksi kolmasosaa annetuista äänistä ja kokouksessa edustetuista osakkeista*, antaa voitosta käytettäväksi yleishyödylliseen tai siihen verrattavaan tarkoitukseen määriä, joilla 11 luvun 6 §:ssä tarkoitettuun omaan pääomaan verrattuna ei ole sanottavaa merkitystä.

14 luku

Vakuutusyhtiön valvonta

5 a §

Sosiaali- ja terveysministeriön on ilmoitettava toimiluvan rajoittamisesta tai peruuttamisesta niiden Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden vakuutustarkastuksesta vastaaville viranomaisille, joissa yhtiö harjoittaa vakuutusliikettä 2 a luvun 1 §:n 1 momentin tai 8 §:n 1 momentin perusteella.

Toimilupa on peruutettava, jos vakuutusyhtiö on asetettu selvitystilaan tai sen omaisuus on luovutettu konkurssiin.

5 c §

Asiamiehen on annettava Vakuutusvalvontavirastolle tämän määräämät selvitykset. Asiamiehen palkkaedut vahvistaa Vakuutusvalvontavirasto ja ne suoritetaan asianomaisen vakuutusyhtiön varoista viraston määräämällä tavalla.

Asiamiehen on annettava Vakuutusvalvontavirastolle tämän määräämät selvitykset. Asiamiehen palkkaedut vahvistaa Vakuutusvalvontavirasto ja ne suoritetaan asianomaisen vakuutusyhtiön varoista viraston määräämällä tavalla. *Vakuutusyhtiö vastaa myös muista kustannuksista, jotka syntyvät asiamiehen suorittaessa tehtävänsä.*

6 §

Sosiaali- ja terveysministeriö voi ottaa haltuunsa yhtiön hallinnassa olevaa omaisuutta taikka kieltää yhtiötä luovuttamasta tai panttaamasta tällaista omaisuutta ilmoi-

6 §

Vakuutusvalvontavirasto voi vakuutettujen etujen turvaamiseksi kieltää suomalaista vakuutusyhtiötä luovuttamasta tai panttaamasta omaisuuttaan, jos:

tettuaan asiasta niiden Euroopan talous-alueeseen kuuluvien muiden valtioiden vakuutustarkastuksesta vastaaville viranomaisille, joissa vahinkovakuutus sopimuksen kattama riski 2 a luvun 10 §:n mukaan sijaitsee tai jossa henkivakuutuksen ottaja asuu vakinaisesti tai, jos henkivakuutuksen ottaja on oikeushenkilö, se oikeushenkilön toimipaikka, johon sopimus liittyy, sijaitsee, jos:

1) vakuutusyhtiön toimilupa on peruutettu;

2) vakuutusyhtiö ei täytä 10 luvun 3 tai 3 a §:n vastuuvelan katetta koskevia vaatimuksia;

3) vakuutusyhtiö ei täytä tämän luvun 5 b §:n 2 momentissa mainittuja 11 luvussa yhtiön toimintapääomalle ja omalle pääomalle asetettuja vaatimuksia; sekä

4) vakuutusyhtiö ei enää täytä tämän luvun 5 b §:n 1 momentissa mainittuja 11 luvussa yhtiön toimintapääomalle asetettuja vaatimuksia ja ministeriöllä on aihetta olettaa yhtiön taloudellisen tilan edelleen heikkenevän tai jos ministeriö katsoo yhtiön olevan joutumassa tällaiseen tilaan.

Ministeriö voi pyytää niitä ETA-valtioiden vakuutustarkastuksesta vastaavia viranomaisia, joissa yhtiö harjoittaa vakuutusliikettä 2 a luvun 1 §:n 1 momentin tai 8 §:n 1 momentin perusteella, ryhtymään kotivaltiossaan 1 momentissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin.

7 §

Lausuntojen antamista varten 8 §:ssä mainituissa asioissa valitsee sosiaali- ja terveysministeriö vakuutusyhtiöiden keskus-

1) vakuutusyhtiö ei täytä 10 luvun 3 tai 3 a §:n vastuuvelan katetta koskevia vaatimuksia;

2) vakuutusyhtiö ei täytä tämän luvun 5 b §:n 2 momentissa mainittuja 11 luvussa yhtiön toimintapääomalle ja omalle pääomalle asetettuja vaatimuksia; sekä

3) vakuutusyhtiö ei enää täytä tämän luvun 5 b §:n 1 momentissa mainittuja 11 luvussa yhtiön toimintapääomalle asetettuja vaatimuksia ja virastolla on aihetta olettaa yhtiön taloudellisen tilan edelleen heikkenevän tai jos virasto katsoo yhtiön olevan joutumassa tällaiseen tilaan.

Vakuutusvalvontavirasto voi edellä 1 momentissa säädetyin edellytyksin kieltää vakuutusyhtiötä myös suorittamasta vakuutuksen takaisinostoarvoa vakuutuksenottajille. Kieltopäätökseen sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään omaisuuden luovutus- ja panttauskiellosta jäljempänä 10 §:n 2 momentissa olevin poikkeuksin.

Vakuutusvalvontavirasto voi pyytää niiden ETA-valtioiden vakuutustarkastuksesta vastaavia viranomaisia, joissa yhtiö harjoittaa vakuutusliikettä 2 a luvun 1 §:n 1 momentin tai 8 §:n 1 momentin perusteella, ryhtymään kotivaltiossaan 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin.

Vakuutusyhtiön omaisuuden määrittäminen luovutus- ja panttauskieltoon saa kestää enintään kolme kuukautta. Vakuutusvalvontavirasto voi erityisestä syystä tehdä päätöksen kiellon jatkamisesta enintään kolmeksi kuukaudeksi.

7 §

Edellä 6 §:ssä tarkoitettusta Vakuutusvalvontaviraston päätöksestä on käytävä ilmi päätöksen antamisen aika, mihin omaisuus-

järjestää kuultuaan kolmeksi vuodeksi kerrallaan viisi asiantuntijaa ja heille kullekin henkilökohtaisen varamiehen.

Lausunnon antamista varten pidetään sosiaali- ja terveysministeriön vakuutusosaston osastopäällikön tai hänen määräämänsä virkamiehen johdolla kokous.

Puheenjohtajalla on oikeus kutsua kokoukseen asiantuntijain lisäksi heidän varamiehensä, joilla tällöin on myös äänioikeus.

8 §

Asiantuntijoiden on annettava lausunto esityksestä, joka koskee vakuutusyhtiölainsäädännön muuttamista, sekä tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen perusteella annettavista asianomaisen ministeriön määräyksistä.

Ministeriö voi kuulla asiantuntijoita muussakin kuin 1 momentissa mainitussa asiassa.

9 §

Päätöstä 8 §:ssä mainitussa asiassa ei saa tehdä ennen kuin asiantuntijat ovat antaneet siitä lausuntonsa.

teen luovutus- ja panttauskielto kohdistuu ja kiellon voimassaoloaika, kiellon noudattamisen valvontaa varten 8 §:n nojalla määrätty asiamies sekä muutoksenhaun vaikutus päätöksen täytäntöönpanokelpoisuuteen.

Vakuutusvalvontaviraston omaisuuden luovutus- ja panttauskieltoa koskevasta päätöksestä voidaan valittaa noudattaen, mitä Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain (78/1999) 6 §:ssä säädetään. Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa siitä, kun viraston päätös on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

8 §

Vakuutusvalvontaviraston on asetettava vakuutusyhtiöön 5 c §:ssä tarkoitettu asiamies. Asiamiehen tehtävänä on valvoa, että yhtiö noudattaa omaisuuden luovutus- ja panttauskieltoa. Asiamiehellä on 5 c §:ssä mainittujen valtuuksien lisäksi oikeus päättää suostumuksen antamisesta jäljempänä 10 §:ssä tarkoitettuihin oikeustoimiin.

Asiamiehellä on oikeus käyttää 1 momentissa tarkoitettua tehtävänsä suorittamisessa asiantuntijoita tai avustajia siinä laajuudessa kuin se on tarkoituksenmukaista.

Vakuutusvalvontaviraston on annettava asiamiehelle todistus hänen määräämisestään 1 momentissa tarkoitettuun tehtävään.

Asiamies on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän tässä pykälässä säädettyjä tehtäviä hoitaessaan on virheellään tai laiminlyönnillään aiheuttanut vakuutusyhtiölle tai velkojalle taikka takaajalle tai vakuuden asettajalle.

9 §

Vakuutusyhtiö on velvollinen antamaan asiamiehelle tämän vaatimat tiedot omaisuuden luovutus- ja panttauskiellon kannalta merkityksellisistä seikoista. Vakuutusyhtiö on velvollinen myötävaikuttamaan siihen, että asiamies voi asianmukaisesti hoitaa tehtävänsä.

10 §

Omaisuuden luovutus- ja panttauskielto ei vaikuta vakuutusyhtiön hallituksen, toimi-

tusjohtajan ja mahdollisen hallintoneuvoston asemaan ja tehtäviin. Vakuutusyhtiöllä säilyy omaisuuden luovutus- ja panttauskiellon aikana valta määrätä toiminnastaan ja omaisuudestaan, jollei 2 momentista muuta johdu.

Vakuutusyhtiö saa luovuttaa tai pantata kiellon alaista omaisuuttaan vain, jos asiamies siihen suostuu. Kielto ei estä omaisuuden tavanomaista käyttöä. Suostumus ei kuitenkaan ole tarpeen, jos kyseessä on yhtiön tavanomaiseen liiketoiminnan harjoittamiseen kuuluva toimi, joka ei ole ehdoiltaan, merkitykseltään tai riskiltään epävakallinen. Vakuutuksen takaisnostoarvoa ei kuitenkaan saa suorittaa vakuutuksenottajille ilman asiamiehen suostumusta.

Kiellon vastainen toimi on tehoton, paitsi jos toinen osapuoli ei tiennyt eikä hänen pitänytkään tietää, ettei vakuutusyhtiöllä ollut oikeutta tehdä kyseistä oikeustointia.

(uusi 11—20 §)

10 §

Päätös tai määräys, joka on annettu jonkin 3—6 §:ssä, 7 luvun 4 §:ssä, 14 b luvun 7—9 tai 11 §:ssä taikka 15 luvun 2, 3, 11 tai 21 §:ssä olevan säännöksen nojalla, voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta.

21 §

Päätös tai määräys, joka on annettu jonkin 3—6 §:ssä, 7 luvun 4 §:ssä, 14 b luvun 7—9 §:ssä, tai 11 §:ssä taikka 15 luvun 7, 12, 21, 24 tai 36 §:ssä olevan säännöksen nojalla, voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta.

(15 luku kirjoitettu kokonaan uudelleen)

16 luku

Sulautuminen ja vähemmistöosakkeiden lunastus

18 §

Sulautuvan yhtiön hallituksen ja toimitusjohtajan on annettava sulautuvan yhtiön osakkaiden tai edustajien kokouksessa lopputilitys. Lopputilityksessä on oltava tilinpäätös ja konsernitilinpäätös ajalta, jolta tilinpäätöstä ei vielä ole esitetty yhtiökokouksessa, sekä selvitys vastikkeen jaosta. Lopputilityksen tarkastamiseen sovelletaan, mitä tilintarkastuksesta säädetään. Osakkai-

Sulautuvan yhtiön hallituksen ja toimitusjohtajan on annettava sulautuvan yhtiön osakkaiden tai edustajien kokouksessa lopputilitys. Lopputilityksessä on oltava tilinpäätös ja konsernitilinpäätös sekä toimintakertomus ajalta, jolta tilinpäätöstä ja toimintakertomusta ei vielä ole esitetty yhtiökokouksessa, sekä selvitys vastikkeen jaosta. Lopputilityksen tarkastamiseen sovelletaan,

den ja edustajien kokoukseen sovelletaan, mitä yhtiökokouksesta tai edustajistosta säädetään. Vastikkeen jaon ja lopputilityksen moittimiseen, jako-osuuden nostamiseen sekä selvityksen jatkamiseen sulautuvan yhtiön purkauduttua sovelletaan, mitä 15 luvun 9 §:n 2 ja 3 momentissa ja, milloin on kysymys osakeyhtiölain 15 luvun 5 §:n tai tämän lain 17 luvun 1 §:n mukaisesta kanteesta, mitä tämän lain 15 luvun 16 §:n 2 momentissa ja 19 §:ssä säädetään. Lopputilitys on ilmoitettava rekisteröitäväksi siten kuin osakeyhtiölain 11 luvun 14 §:ssä säädetään.

mitä tilintarkastuksesta säädetään. Osakkaiden ja edustajien kokoukseen sovelletaan, mitä yhtiökokouksesta tai edustajistosta säädetään. Vastikkeen jaon ja lopputilityksen moittimiseen, jako-osuuden nostamiseen sekä selvityksen jatkamiseen sulautuvan yhtiön purkauduttua sovelletaan, mitä 15 luvun 18 §:n 2 ja 3 momentissa ja, milloin on kysymys osakeyhtiölain 15 luvun 5 §:n tai tämän lain 17 luvun 1 §:n mukaisesta kanteesta, mitä tämän lain 15 luvun 20 §:n 2 momentissa ja 21 §:ssä säädetään. Lopputilitys on ilmoitettava rekisteröitäväksi siten kuin osakeyhtiölain 11 luvun 14 §:ssä säädetään.

18 luku

Erinäisiä säännöksiä

3 §

Joka tahallaan

2) antaa 15 luvun 22 §:n säännösten tai asianomaisen ministeriön 14 luvun 5 §:n nojalla määräämän kiellon vastaisesti uusia vakuutuksia,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen, *vakuutusliikkeen luvattomasta harjoittamisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Virallisen syyttäjän on ennen 1 momentissa tarkoitettua rikosta koskevan syytteen nostamista hankittava sosiaali- ja terveysministeriön lausunto. Tuomioistuimen on tätä rikosasiaa käsitellessään varattava ministeriölle tilaisuus tulla kuulluksi.

2) antaa 15 luvun 37 §:n säännösten tai *Vakuutusvalvontaviraston* 14 luvun 5 §:n nojalla määräämän kiellon vastaisesti uusia vakuutuksia,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen, *vakuutusliikkeen luvattomasta harjoittamisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Virallisen syyttäjän on ennen 1 momentissa tarkoitettua rikosta koskevan syytteen nostamista hankittava *Vakuutusvalvontaviraston* lausunto. Tuomioistuimen on tätä rikosasiaa käsitellessään varattava virastolle tilaisuus tulla kuulluksi.

5 §

Joka tahallaan

6) sosiaali- ja terveysministeriön 3 luvun 4 §:n 1 momentin tai työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 7 §:n 3 momentin nojalla antaman kiellon vastaisesti hankkii osakkeita tai takuuosuuksia;

6) *Vakuutusvalvontaviraston* 3 luvun 4 §:n 1 momentin tai työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 7 §:n 4 momentin nojalla antaman kiellon vastaisesti hankkii osakkeita tai takuuosuuksia;

12) rikkoo tämän lain tai sen nojalla sovellettavia osakeyhtiölain säännöksiä osavuosikatsauksen, välitilinpäätöksen, tilinpäätöksen, konsernitilinpäätöksen tai 15 luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitetun tilinpäätöksen laatimisesta tai vakuutusyhtiön sulautumista, jakautumista taikka selvitystilaa koskevan lopputilityksen antamisesta,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *vakuutusyhtiörikkomuksesta* sakkoon.

6 a §

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, asianomaisella ministeriöllä ja Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus luovuttaa vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja:

1) syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle rikoksen estämiseksi ja selvittämiseksi;

2) rahoitustarkastukselle ja muulle rahoitusmarkkinoita valvovalle Suomen viranomaiselle;

3) muun ETA-valtion vakuutus- tai rahoitustoimintaa tai rahoitusmarkkinoita valvovalle viranomaiselle *tai, jos annettavat tiedot asianomaisessa valtiossa kuuluvat 6 §:ssä tarkoitetun vaitiolovelvollisuuden piiriin, muun kuin ETA-valtion vakuutustoimintaa valvovalle viranomaiselle;*

4) vakuutusyhtiön tai vakuutusyhtiön kanssa samaan konserniin kuuluvan luotto- tai rahoituslaitoksen tilintarkastajalle;

5) Suomen tai muun ETA-valtion viranomaiselle, jonka tehtävänä on osallistua vakuutusyhtiön selvitystila- tai konkurssimenettelyyn taikka muuhun vastaavaan menettelyyn;

6) Suomen tai muun ETA-valtion viranomaiselle, joka on vastuussa vakuutusyhtiön selvitystila- tai konkurssimenettelyyn taikka muuhun vastaavaan menettelyyn osallisina olevien toimielinten valvonnasta;

7) Suomen tai muun ETA-valtion viranomaiselle, joka on vastuussa vakuutusyhtiöiden, luottolaitosten, sijoituspalveluyritysten tai muiden rahoituslaitosten lakisääteisiä

12) rikkoo tämän lain tai sen nojalla sovellettavia osakeyhtiölain säännöksiä osavuosikatsauksen, välitilinpäätöksen, tilinpäätöksen, *toimintakertomuksen*, konsernitilinpäätöksen tai 15 luvun 6 §:n 1 momentissa tarkoitetun tilinpäätöksen *ja toimintakertomuksen* laatimisesta tai vakuutusyhtiön sulautumista, jakautumista taikka selvitystilaa koskevan lopputilityksen antamisesta,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *vakuutusyhtiörikkomuksesta* sakkoon.

6 a §

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, *sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöllä* ja Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus luovuttaa vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja:

1) syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle rikoksen estämiseksi ja selvittämiseksi;

2) Rahoitustarkastukselle ja muulle rahoitusmarkkinoita valvovalle Suomen viranomaiselle;

3) muun ETA-valtion vakuutus- tai rahoitustoimintaa tai rahoitusmarkkinoita valvovalle viranomaiselle;

4) vakuutusyhtiön tai vakuutusyhtiön kanssa samaan konserniin kuuluvan luotto- tai rahoituslaitoksen tilintarkastajalle;

5) Suomen tai muun ETA-valtion viranomaiselle, jonka tehtävänä on osallistua vakuutusyhtiön selvitystila- tai konkurssimenettelyyn taikka muuhun vastaavaan menettelyyn;

6) Suomen tai muun ETA-valtion viranomaiselle, joka on vastuussa vakuutusyhtiön selvitystila- tai konkurssimenettelyyn taikka muuhun vastaavaan menettelyyn osallisina olevien toimielinten valvonnasta;

7) Suomen tai muun ETA-valtion viranomaiselle, joka on vastuussa vakuutusyhtiöiden, luottolaitosten, sijoituspalveluyritysten tai muiden rahoituslaitosten lakisääteisiä

tilintarkastuksia suorittavien henkilöiden valvonnasta;

8) ETA-valtion riippumattomille vakuutusmatemaatikoille, jotka suorittavat vakuutusyhtiöiden laillisuusvalvontaa, ja näiden vakuutusmatemaatikoiden valvonnasta vastuussa olevalle toimielimelle;

9) ETA-valtion viranomaiselle tai toimielimelle, joka on lain mukaan vastuussa yhtiöoikeuden noudattamisen seurannasta ja rikkomusten tutkimisesta; ja

10) Suomen tai muun ETA-valtion keskuspankille ja muulle toimielimelle, jolla on rahapoliittisena viranomaisena samanlainen tehtävä, sekä muulle maksujärjestelmien valvonnasta vastuussa olevalle viranomaiselle.

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa ja 1 momentissa säädetään, asianomainen ministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto voivat luovuttaa toisilleen ja käyttää 6 §:ssä tarkoitetun vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja vain:

1) tarkistaakseen, että vakuutustoiminnan aloittamisen edellytykset on täytetty;

2) vakuutusyhtiöiden toiminnan, erityisesti vakuutusteknisen vastuuvelan, toimintapäätösten, hallinto- ja kirjanpitoimenettelyn sekä sisäisen tarkastustoiminnan valvontaan; sekä

3) pakotteiden asettamiseen.

7 §

Asianomainen ministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto voivat julkaista vakuutusyhtiöiden toiminnasta, asemasta ja kehityksestä tilastoja ja niihin verrattavia tietoja, jotka on laadittu yhtäläisen perusteen mukaan kaikista yhtiöistä.

Jos vakuutusyhtiö katsoo, ettei sitä koskevaa asiakirjaa tai tietoa ole annettava 14 luvun 7 §:ssä tarkoitetuille asiantuntijoille, se voi tehdä siitä esityksen ministeriölle, joka ratkaisee, mitä asiakirjoja ja tietoja on

tilintarkastuksia suorittavien henkilöiden valvonnasta;

8) ETA-valtion riippumattomille vakuutusmatemaatikoille, jotka suorittavat vakuutusyhtiöiden laillisuusvalvontaa, ja näiden vakuutusmatemaatikoiden valvonnasta vastuussa olevalle toimielimelle;

9) ETA-valtion viranomaiselle tai toimielimelle, joka on lain mukaan vastuussa yhtiöoikeuden noudattamisen seurannasta ja rikkomusten tutkimisesta;

10) Suomen tai muun ETA-valtion keskuspankille ja muulle toimielimelle, jolla on rahapoliittisena viranomaisena samanlainen tehtävä, sekä muulle maksujärjestelmien valvonnasta vastuussa olevalle viranomaiselle; ja

11) muun valtion kuin ETA-valtion 3—8 kohdassa tarkoitettulle viranomaiselle tai toimielimelle valvontatehtävän suorittamiseksi, jos annettavat tiedot asianomaisessa valtiossa kuuluvat 6 §:ssä tarkoitetun vaitiolovelvollisuuden piiriin.

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa ja 1 momentissa säädetään, sosiaali- ja terveysministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto voivat luovuttaa toisilleen ja käyttää 6 §:ssä tarkoitetun vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja vain:

1) tarkistaakseen, että vakuutustoiminnan aloittamisen edellytykset on täytetty;

2) vakuutusyhtiöiden toiminnan, erityisesti vakuutusteknisen vastuuvelan, toimintapäätösten, hallinto- ja kirjanpitoimenettelyn sekä sisäisen tarkastustoiminnan valvontaan; sekä

3) pakotteiden asettamiseen.

7 §

Sosiaali- ja terveysministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto voivat julkaista vakuutusyhtiöiden toiminnasta, asemasta ja kehityksestä tilastoja ja niihin verrattavia tietoja, jotka on laadittu yhtäläisen perusteen mukaan kaikista yhtiöistä.

luovutettava lausunnon laatimista varten
asiantuntijain käytettäväksi.

10 a §

Vakuutusvalvontavirastoon ei sovelleta, mitä tämän lain 1 luvun 3 §:n 3 momentissa, 4 §:n 1 ja 6 momentissa sekä 4 a §:n 1 ja 3 momentissa, 2 luvun 1 a §:n 2 momentissa, 2 §:n 1 ja 4—6 momentissa sekä 2 a ja 5 a §:ssä, 9 luvun 5 §:ssä, 10 luvun 1 §:n 2 momentissa, 2 §:n 4 momentissa, 3 §:n 3 momentin 7 kohdassa, 4 momentissa sekä 5 momentin 12 kohdassa, 3 a §:n 2—5 momentissa, 4 b §:n 1 momentin 2 kohdassa, 4 c §:n 1 ja 2 momentissa, 5 §:n 2 momentissa ja 14 §:ssä, 11 luvun 4 §:n 3 momentissa ja 7 §:n 2 momentissa, 13 luvun 4 §:ssä, 14 luvun 3 §:ssä, 5 §:n 1 momentissa, 5 a §:n 1 momentissa sekä 7 ja 8 §:ssä, 14 b luvun 5 ja 6 §:ssä sekä 18 luvun 5 §:n 1 momentin 7 kohdassa, 6, 6 a, 6 b ja 7 §:ssä, 8 §:n 1 momentissa ja 9 §:n 2 momentissa säädetään sosiaali- ja terveysministeriöstä tai asianomaisesta ministeriöstä.

Vakuutusvalvontavirastoon ei sovelleta, mitä sosiaali- ja terveysministeriöstä tai asianomaisesta ministeriöstä säädetään tämän lain 1 luvun 3 §:n 3 momentissa, 4 §:n 1 ja 6 momentissa sekä 4 a §:n 1 ja 3 momentissa, 2 luvun 1 a §:n 2 momentissa, 2 §:n 1 ja 4—6 momentissa sekä 2 a ja 5 a §:ssä, 9 luvun 5 §:ssä, 10 luvun 1 §:n 2 momentissa, 2 §:n 4 momentissa, 3 §:n 3 momentin 7 kohdassa, 4 momentissa sekä 5 momentin 12 kohdassa, 3 a §:n 2—5 momentissa, 4 b §:n 1 momentin 2 kohdassa, 4 c §:n 1 ja 2 momentissa, 5 §:n 2 momentissa ja 14 §:ssä, 11 luvun 4 §:n 3 momentissa ja 7 §:n 2 momentissa, 13 luvun 4 §:ssä, 14 luvun 3 §:ssä, 5 §:n 1 momentissa ja 5 a §:n 1 momentissa, 14 b luvun 5 ja 6 §:ssä, 15 luvun 13 §:ssä sekä 18 luvun 5 §:n 1 momentin 7 kohdassa, 6, 6 a, 6 b ja 7 §:ssä, 8 §:n 1 momentissa ja 9 §:n 2 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Tätä lakia sovelletaan selvitystilaan, jota koskeva päätös on tehty tai määräys annettu lain voimaantulon jälkeen, ja konkursiin, jota koskeva hakemus on jätetty tuomioistuimelle lain voimaantulon jälkeen.

2.

Laki**ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan ulkomaisista vakuutusyhtiöistä 17 päivänä maaliskuuta 1995 annetun lain (398/1995) 53 ja 54 §, sellaisena kuin niistä on 54 § laissa 359/2002,

muutetaan 2 §:n 1 momentin 8 ja 9 kohta, 13 §, 15 §:n 2 momentti, 17 §:n 3 momentti, 47, 49 ja 52 §, 79 §:n 2 momentti ja 84 §:n 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 1 momentin 8 kohta laissa 637/2000, 2 §:n 1 momentin 9 kohta laissa 950/2000, 13 §, 15 §:n 2 momentti, 17 §:n 3 momentti ja 47 ja 49 § sekä 84 §:n 3 momentti laissa 359/2002, 52 § osaksi mainitussa laissa 359/2002 ja 79 §:n 2 momentti laissa 637/2000, sekä

lisätään 2 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi mainituissa laeissa 637/2000 ja 950/2000 uusi 10—14 kohta, lakiin uusi 15 a—15 d §, 45 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 80/1999 uusi 2 momentti ja lakiin uusi 49 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

8) *palveluyrityksellä* yhteisöä, joka tuottaa ulkomaiselle vakuutusyhtiölle sen pääasialliseen toimintaan liittyviä palveluita; *sekä*

9) *ministeriöllä* tai *asianomaisella* ministeriöllä sosiaali- ja terveysministeriötä.

8) *palveluyrityksellä* yhteisöä, joka tuottaa ulkomaiselle vakuutusyhtiölle sen pääasialliseen toimintaan liittyviä palveluita;

9) *ministeriöllä* tai *asianomaisella* ministeriöllä sosiaali- ja terveysministeriötä;

10) *tervehdyttämistoimenpiteellä* toimenpidettä, joka perustuu viranomaisen päätökseen tai muuhun myötävaikutukseen ja jonka tarkoituksena on turvata tai palauttaa ennalleen vakuutusyhtiön taloudellinen tilanne ja joka vaikuttaa kolmannen henkilön oikeuksiin vakuutusyhtiötä kohtaan;

11) *likvidaatiomenettelyllä* kaikkia velkojia koskevaa viranomaisen päätöksellä tai muulla myötävaikutuksella toteutettavaa menettelyä, johon liittyy vakuutusyhtiön omaisuuden rahaksi muuttaminen ja jakaminen velkojien, osakkaiden tai jäsenten

kesken laissa säädetyllä tavalla; likvidaatiomenettelyllä tarkoitetaan myös menettelyä, joka päätetään akordiin tai muuhun vastaavaan toimenpiteeseen;

12) **hallinnonhoitajalla** toimivaltaisten viranomaisten nimeämää henkilöä tai elintä, jonka tehtävänä on huolehtia tervehdytämistoimenpiteistä;

13) **selvittäjällä** toimivaltaisten viranomaisten tai vakuutusyhtiön hallintoelinten nimeämää henkilöä tai elintä, jonka tehtävänä on huolehtia likvidaatiomenettelystä; sekä

14) **vakuutussaataavalla** kaikkia niitä saatavia, joista ulkomainen vakuutusyhtiö on ensivakuutussopimuksen perusteella vastuussa vakuutuksenottajalle, vakuutetulle, edunsaajalle tai sellaiselle vahinkoa kärsineelle, jolla on oikeus vaatia vakuutussopimuksen mukainen korvaus suoraan vakuutusyhtiöltä, mukaan lukien varaukset tuntemattomia vahinkoja varten; vakuutusmaksuja, jotka ulkomainen vakuutusyhtiö on velkaa sen vuoksi, että näitä sopimuksia ja toimia ei ole tehty tai että ne on peruutettu tällaisiin sopimuksiin tai toimiin sovellettavan lainsäädännön mukaisesti ennen likvidaatiomenettelyn aloittamista, pidetään myös vakuutussaatavina.

13 §

Toimiluvan peruuttamisen vaikutukset.

Jos ulkomaiselle ETA-vakuutusyhtiölle sen kotivaltiossa myönnetty toimilupa peruutetaan, vakuutusyhtiön on viipymättä ilmoitettava asiasta Vakuutusvalvontavirastolle. Virasto voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, miten yhtiön toiminta Suomessa on tällöin lopetettava. Ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö ei voi toimiluvan peruuttamisen jälkeen antaa Suomessa uusia vakuutuksia.

13 §

Toimiluvan peruuttamisen vaikutukset

Jos ulkomaiselle ETA-vakuutusyhtiölle sen kotivaltiossa myönnetty toimilupa peruutetaan, vakuutusyhtiön on viipymättä ilmoitettava asiasta Vakuutusvalvontavirastolle. Ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö ei voi toimiluvan peruuttamisen jälkeen antaa Suomessa uusia vakuutuksia.

15 §

Kotivaltion viranomaisen toimivalta Suomessa

Vakuutusvalvontavirasto voi ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavan viranomaisen pyynnöstä *ottaa haltuunsa yhtiön hallinnassa Suomessa olevaa omaisuutta* taikka kieltää yhtiötä luovuttamasta tai panttaamasta tällaista omaisuutta, jos vakuutusyhtiö ei kotivaltion valvontaviranomaisen mukaan täytä kyseisessä valtiossa vakuutustekniselle vastuuvälille tai vakavaraisuudelle asetettuja vaatimuksia.

Vakuutusvalvontavirasto voi ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavan viranomaisen pyynnöstä kieltää yhtiötä luovuttamasta tai panttaamasta *yhtiön Suomessa olevaa omaisuutta tai kieltää yhtiötä suorittamasta vakuutuksen takaisinostoarvoa vakuutuksenottajille*, jos vakuutusyhtiö ei kotivaltion valvontaviranomaisen mukaan täytä kyseisessä valtiossa vakuutustekniselle vastuuvälille tai vakavaraisuudelle asetettuja vaatimuksia.

(Uusi 15 a—d §)

17 §

Pakkokeinot

Jos ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavan viranomaisen toimenpiteet osoittautuvat riittämättömiksi ja yhtiö jatkaa virheellistä menettelyään, Vakuutusvalvontavirasto voi ilmoitettuaan asiasta yhtiön kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavalle viranomaiselle asettaa uhkasakon antamansa kehotuksen tai kiellon noudattamisen tehostamiseksi, *ottaa haltuunsa yhtiön hallinnassa Suomessa olevaa omaisuutta tai kieltää yhtiötä antamasta Suomessa uusia vakuutuksia*, kunnes asia on korjattu. Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön edustuston sijaintipaikan lääninhallitus tai, jollei yhtiöllä ole edustustoa Suomessa, Etelä-Suomen lääninhallitus.

Jos ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavan viranomaisen toimenpiteet osoittautuvat riittämättömiksi ja yhtiö jatkaa virheellistä menettelyään, Vakuutusvalvontavirasto voi ilmoitettuaan asiasta yhtiön kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavalle viranomaiselle asettaa uhkasakon antamansa kehotuksen tai kiellon noudattamisen tehostamiseksi, *kieltää yhtiötä luovuttamasta tai panttaamasta yhtiön Suomessa olevaa omaisuutta, kieltää yhtiötä suorittamasta vakuutuksen takaisinostoarvoa vakuutuksenottajille* tai kieltää yhtiötä antamasta Suomessa uusia vakuutuksia, kunnes asia on korjattu. Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön edustuston sijaintipaikan lääninhallitus tai, jollei yhtiöllä ole edustustoa Suomessa, Etelä-Suomen lääninhallitus.

45 §

Toimiluvan rajoittaminen tai peruuttaminen

Toimilupa on peruutettava, jos kolmannen maan vakuutusyhtiötä kohtaan aloitetaan likvidaatiomenettely.

47 §

Oikeus varojen haltuunottoon

Vakuutusvalvontavirasto voi ottaa haltuunsa kolmannen maan vakuutusyhtiön hallinnassa olevaa omaisuutta taikka kieltää yhtiötä luovuttamasta tai panttaamasta tällaista omaisuutta, jos:

1) vakuutusyhtiön toimilupa on peruutettu;

2) vakuutusyhtiö ei täytä 34 §:n mukaisia vastuuvelan katetta koskevia vaatimuksia;

3) kolmannen maan vakuutusyhtiön Suomen edustuston toimintapääoma on pienempi kuin 30 §:n 2 tai 3 momentin mukainen takuumäärä;

4) kolmannen maan vakuutusyhtiön Suomen edustuston toimintapääoma on pienempi kuin 30 §:n 2 tai 3 momentin mukainen toimintapääoman vähimmäismäärä ja virastolla on aihetta olettaa edustuston taloudellisen tilan edelleen heikkenevän taikka virasto katsoo edustuston olevan joutumassa tällaiseen tilaan; sekä

5) vakuutusyhtiö ei ole noudattanut viraston tämän lain nojalla antamaa kehotusta täydentää edustuston peruspääomaa vastavia varoja tai asettamaansa vakuutta.

47 §

Omaisuuuden luovutus- ja panttauskielto

Vakuutusvalvontavirasto voi vakuutettujen etujen turvaamiseksi kieltää kolmannen maan vakuutusyhtiötä luovuttamasta tai panttaamasta Suomessa sijaitsevaa omaisuuttaan, jos:

1) vakuutusyhtiön Suomen edustusto ei täytä 34 §:n mukaisia vastuuvelan katetta koskevia vaatimuksia;

2) kolmannen maan vakuutusyhtiön Suomen edustuston toimintapääoma on pienempi kuin 30 §:n 2 tai 3 momentin mukainen takuumäärä;

3) kolmannen maan vakuutusyhtiön Suomen edustuston toimintapääoma on pienempi kuin 30 §:n 2 tai 3 momentin mukainen toimintapääoman vähimmäismäärä ja virastolla on aihetta olettaa edustuston taloudellisen tilan edelleen heikkenevän taikka virasto katsoo edustuston olevan joutumassa tällaiseen tilaan; sekä

4) vakuutusyhtiö ei ole noudattanut viraston tämän lain nojalla antamaa kehotusta täydentää edustuston peruspääomaa vastavia varoja tai asettamaansa vakuutta.

Vakuutusvalvontavirasto voi 1 momentissa säädetyin edellytyksin kieltää vakuutusyhtiötä myös suorittamasta vakuutuksen takaisinostoarvoa vakuutuksenottajille. Kieltopäätökseen sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään omaisuuden luovutus- ja panttauskiellosta.

Kolmannen maan vakuutusyhtiön omaisuuden määrittäminen luovutus- ja panttauskieltoon saa kestää enintään kolme kuukautta. Vakuutusvalvontavirasto voi erityisestä syystä tehdä päätöksen kiellon jat-

kamisesta enintään kolmeksi kuukaudeksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitetusta Vakuutusvalvontaviraston päätöksestä on käytävä ilmi päätöksen antamisen aika, mihin omaisuuden luovutus- ja panttauskielto kohdistuu ja kiellon voimassaoloaika, kiellon noudattamisen valvontaa varten 4 momentin nojalla määrätty asiamies sekä muutoksenhaun vaikutus päätöksen täytäntöönpanokelpoisuuteen.

Vakuutusvalvontaviraston on asetettava kolmannen maan vakuutusyhtiön edustustoon asiamies, jonka tehtävänä on valvoa, että yhtiö noudattaa omaisuuden luovutus- ja panttauskieltoa. Asiamiehellä on vakuutusyhtiölain 14 luvun 5 c §:n mukaiset valtuudet. Lisäksi asiamiehen oikeuksiin ja velvollisuuksiin sovelletaan, mitä vakuutusyhtiölain 14 luvun 8 §:ssä säädetään.

Kolmannen maan vakuutusyhtiön omaisuuden luovutus- ja panttauskieltoon sovelletaan lisäksi, mitä vakuutusyhtiölain 14 luvun 9—20 §:ssä ja 15 a luvussa säädetään suomalaisen vakuutusyhtiöön kohdistuvasta omaisuuden luovutus- ja panttauskiellosta.

49 §

Selvitysmiesten asettaminen

Jos kolmannen maan vakuutusyhtiön toimilupa on peruutettu tai muutoin lakannut olemasta voimassa, yhtiön on viipymättä asetettava pääasiamiehen tilalle selvitysmies huolehtimaan yhtiön Suomessa harjoittaman vakuutusliikkeen selvittämisestä. Vakuutusvalvontavirastolla on lisäksi oikeus määrätä yksi selvitysmies. Virastolla on niin ikään oikeus, kunnes yhtiö on asettanut selvitysmiehen, määrätä väliaikainen selvitysmies.

Selvitysmiehestä ja väliaikaisesta selvitysmiehestä on soveltuvin osin voimassa, mitä tässä laissa säädetään pääasiamiehestä ja väliaikaisesta pääasiamiehestä.

Jos selvitysmiehet eivät ole yhden vuoden kuluessa toimiluvan voimassaolon lakkaamisesta aikaansaaneet suunnitelmaa vakuutuskannan luovuttamisesta 66 §:n mukaisesti tai jollei vakuutusliikettä muutoin ole mainitussa ajassa selvitetty, Vakuutusval-

49 §

Selvitysmenettely

Jos kolmannen maan vakuutusyhtiön toimilupa on peruutettu tai muutoin lakannut olemasta voimassa, yhtiön on viipymättä asetettava pääasiamiehen tilalle selvitysmies huolehtimaan yhtiön täällä harjoittaman vakuutusliikkeen selvittämisestä. Vakuutusvalvontavirastolla on lisäksi oikeus määrätä yksi selvitysmies. Virastolla on niin ikään oikeus määrätä yhtiölle selvitysmies, jos yhtiö ei tee tätä päätöstä.

Selvitysmiehestä on soveltuvin osin voimassa, mitä tässä laissa säädetään pääasiamiehestä ja väliaikaisesta pääasiamiehestä.

Selvitysmiehen on pyrittävä niin pian kuin mahdollista aikaansaamaan suunnitelma yhtiön Suomen edustuston vakuutuskannan luovuttamisesta 66 §:n mukaisesti. Jos suunnitelmaa vakuutuskannan luovuttamisesta ei saada aikaan tai jos vakuutusliikettä ei muutoin saada selvitettyä, Vakuutusvalvontaviraston on määrättävä ajankohta,

vontavirasto voi määrätä ajankohdan, jolloin muut kuin liikennevakuutuslain (279/1959), potilasvahinkolain (585/1986) ja tapaturmavakuutuslain (608/1948) mukaiset vakuutukset päättyvät, sekä ajankohdan, jolloin mainittujen lakien mukaisten vakuutusten vakuutuskanta ja sitä vastaava omaisuus siirretään erityisestä selvityspesästä Liikennevakuutuskeskuksen, Potilasvakuutuskeskuksen ja Tapaturmavakuutuslaitosten liiton hallinnoitavaksi. Vakuutuskannan ja sitä vastaavan omaisuuden siirtämisestä on soveltuvin osin voimassa, mitä vakuutusyhtiölain 16 a luvun 9 §:ssä ja tämän lain 68 §:n 2 momentissa säädetään vakuutuskannan luovuttamisesta. Muutoin noudatetaan soveltuvin osin, mitä vakuutusyhtiölain 15 luvun 14 §:ssä säädetään.

joka voi olla enintään viisi vuotta selvitysmenettelyn aloittamisesta ja jolloin muut kuin liikennevakuutuslain (279/1959), potilasvahinkolain (585/1986) ja tapaturmavakuutuslain (608/1948) mukaiset vakuutukset päättyvät, sekä ajankohta, jolloin mainittujen lakien mukaisten vakuutusten vakuutuskanta ja sitä vastaava suhteellinen osuus yhtiön omaisuudesta siirretään Liikennevakuutuskeskuksen, Potilasvakuutuskeskuksen ja Tapaturmavakuutuslaitosten liiton hallinnoitavaksi. Vakuutuskannan ja sitä vastaavan omaisuuden siirtämisestä on soveltuvin osin voimassa, mitä vakuutusyhtiölain 16 a luvun 9 §:ssä ja tämän lain 68 §:n 2 momentissa säädetään vakuutuskannan luovuttamisesta. Vakuutusvalvontavirasto voi erityisestä syystä siirtää vakuutusten lakkaamiselle määräämäänsä ajankohtaa vielä enintään viideksi vuodeksi ensin määrätystä ajankohdasta lukien. Muutoin noudatetaan soveltuvin osin, mitä vakuutusyhtiölain 15 luvun 36 §:ssä säädetään.

Lisäksi kolmannen maan vakuutusyhtiön Suomen edustustoa koskevaan selvittämiseen sovelletaan soveltuvin osin, mitä vakuutusyhtiölain 15 luvun 15 §:n 2—5 momentissa, 26—34 §:ssä sekä 15 a luvussa säädetään.

49 a §

Viranomaisten välinen yhteistyö

Jos selvitystilassa olevalla kolmannen maan vakuutusyhtiöllä on edustustoja muissakin ETA-valtioissa kuin Suomessa, Vakuutusvalvontaviraston ja edustuston selvitysmiehen on toimittava yhteistyössä näiden maiden asianomaisten viranomaisten kanssa edustustoja selvittäessä.

52 §

Kolmannen maan vakuutusyhtiön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin

Kolmannen maan vakuutusyhtiön omaisuus voidaan luovuttaa Suomessa konkurssiin pääasiamiehen tai, kun yhtiön toimilupa

52 §

Kolmannen maan vakuutusyhtiön Suomen edustuston asettaminen konkurssiin

Kolmannen maan vakuutusyhtiön edustuston konkurssiin sovelletaan konkurssia koskevia säännöksiä, jollei tässä laissa toi-

on peruutettu tai muutoin lakannut, selvitysmiesten päätöksen perusteella.

Konkurssin aikana edustavat konkurssivelallisena olevaa yhtiötä pääasiamies tai ennen konkurssin alkamista asetetut selvitysmiehet.

Konkurssin aikana voidaan kuitenkin hyväksyä uusi pääasiamies tai uusia selvitysmiehiä.

Kun yhtiön omaisuus on luovutettu konkurssiin, tuomioistuimen tulee viipymättä ilmoittaa siitä ja paikalle tulopäivästä Vakuutusvalvontavirastolle. Tuomioistuimen tulee *niin ikään*, jos virasto tekee siitä esityksen, määrätä valittujen lisäksi uskotuksi mieheksi ja toimitsijamieheksi viraston ehdottama henkilö.

sin säädetä.

Kolmannen maan vakuutusyhtiön Suomessa oleva edustusto voidaan hakea konkurssiin pääasiamiehen tai, kun yhtiön toimilupa on peruutettu tai muutoin lakannut, selvitysmiehen päätöksen perusteella.

Konkurssin aikana edustavat konkurssivelallisena olevaa yhtiötä pääasiamies tai ennen konkurssin alkamista *asetettu selvitysmies*. Konkurssin aikana voidaan kuitenkin hyväksyä uusi pääasiamies tai uusia selvitysmiehiä.

Kun *edustusto on asetettu* konkurssiin, tuomioistuimen tulee viipymättä ilmoittaa siitä ja valvontapäivästä Vakuutusvalvontavirastolle. Tuomioistuimen tulee, jos virasto tekee siitä esityksen, määrätä *pesänhoitajaksi yksi viraston ehdottama henkilö valittujen lisäksi. Tämän pesänhoitajan on erityisesti valvottava vakuutussaatavien haltijoiden etua konkurssipesässä.*

Lisäksi kolmannen maan vakuutusyhtiön Suomen edustustoa koskevaan konkurssiin sovelletaan soveltuvin osin, mitä vakuutusyhtiölain 15 luvun 25 §:n 2 ja 3 momentissa, 26—34 §:ssä sekä 15 a luvussa säädetään.

79 §

Vaitiolovelvollisuus

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, sosiaali- ja terveysministeriöllä ja Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus luovuttaa vakuutussalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja:

1) syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle rikoksen estämiseksi ja selvittämiseksi;

2) rahoitustarkastukselle ja muulle rahoitusmarkkinoita valvovalle Suomen viranomaiselle;

3) muun ETA-valtion vakuutus- tai rahoitustoimintaa tai rahoitusmarkkinoita valvovalle viranomaiselle *tai, jos annettavat tiedot muussa kuin ETA-valtiossa kuuluvat 1 momentissa tarkoitetun salassapitovelvollisuuden piiriin, muun kuin ETA-valtion va-*

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, sosiaali- ja terveysministeriöllä ja Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus luovuttaa vakuutussalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja:

1) syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle rikoksen estämiseksi ja selvittämiseksi;

2) Rahoitustarkastukselle ja muulle rahoitusmarkkinoita valvovalle Suomen viranomaiselle;

3) muun ETA-valtion vakuutus- tai rahoitustoimintaa tai rahoitusmarkkinoita valvovalle viranomaiselle;

kuutustoimintaa valvovalle viranomaiselle;

4) vakuutusyhtiön tilintarkastajalle;

5) Suomen tai muun ETA-valtion viranomaiselle, jonka tehtävänä on osallistua vakuutusyrityksen selvitystila- tai konkurssimenettelyyn taikka muuhun vastaavaan menettelyyn;

6) Suomen tai muun ETA-valtion viranomaiselle, joka on vastuussa vakuutusyrityksen selvitystila- tai konkurssimenettelyyn taikka muuhun vastaavaan menettelyyn osallisina olevien toimielinten valvonnasta;

7) Suomen tai muun ETA-valtion viranomaiselle, joka on vastuussa vakuutusyritysten, luottolaitosten, sijoituspalveluyritysten tai muiden rahoituslaitosten lakisääteisiä tilintarkastuksia suorittavien henkilöiden valvonnasta;

8) ETA-valtion riippumattomille vakuutusmatemaatikoille, jotka suorittavat vakuutusyritysten laillisuusvalvontaa, ja näiden vakuutusmatemaatikoiden valvonnasta vastuussa olevalle toimielimelle;

9) ETA-valtion viranomaiselle tai toimielimelle, joka on lain mukaan vastuussa yhtiöoikeuden noudattamisen seurannasta ja rikkomusten tutkimisesta; *ja*

10) Suomen tai muun ETA-valtion keskuspankille ja rahapoliittisena viranomaisena samanlaisen tehtävän omaavalle muulle toimielimelle sekä muulle maksujärjestelmien valvonnasta vastuussa olevalle viranomaiselle.

4) vakuutusyhtiön tilintarkastajalle;

5) Suomen tai muun ETA-valtion viranomaiselle, jonka tehtävänä on osallistua vakuutusyrityksen selvitystila- tai konkurssimenettelyyn taikka muuhun vastaavaan menettelyyn;

6) Suomen tai muun ETA-valtion viranomaiselle, joka on vastuussa vakuutusyrityksen selvitystila- tai konkurssimenettelyyn taikka muuhun vastaavaan menettelyyn osallisina olevien toimielinten valvonnasta;

7) Suomen tai muun ETA-valtion viranomaiselle, joka on vastuussa vakuutusyritysten, luottolaitosten, sijoituspalveluyritysten tai muiden rahoituslaitosten lakisääteisiä tilintarkastuksia suorittavien henkilöiden valvonnasta;

8) ETA-valtion riippumattomille vakuutusmatemaatikoille, jotka suorittavat vakuutusyritysten laillisuusvalvontaa, ja näiden vakuutusmatemaatikoiden valvonnasta vastuussa olevalle toimielimelle;

9) ETA-valtion viranomaiselle tai toimielimelle, joka on lain mukaan vastuussa yhtiöoikeuden noudattamisen seurannasta ja rikkomusten tutkimisesta;

10) Suomen tai muun ETA-valtion keskuspankille ja rahapoliittisena viranomaisena samanlaisen tehtävän omaavalle muulle toimielimelle sekä muulle maksujärjestelmien valvonnasta vastuussa olevalle viranomaiselle; *ja*

11) *muun valtion kuin ETA-valtion 3—8 kohdassa tarkoitettulle viranomaiselle tai toimielimelle valvontatehtävän suorittamiseksi, jos annettavat tiedot asianomaisessa valtiossa kuuluvat 1 momentissa tarkoitettun vaitiolovelvollisuuden piiriin.*

Sosiaali- ja terveysministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston päätös, joka on annettu 13 §:n, 15 §:n 2 momentin, 16 §:n, 17 §:n 1, 3 tai 4 momentin, 41 §:n, 43 §:n 1 momen-

Sosiaali- ja terveysministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston päätös, joka on annettu 15 §:n 2 momentin, 16 §:n, 17 §:n 1, 3 tai 4 momentin, 41 §:n, 43 §:n 1 momentin, 44

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tin, 44 §:n 1 tai 3 momentin, 45 tai 47 §:n, 49 §:n 1 momentin *taikka* 54 §:n nojalla, voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta.

§:n 1 tai 3 momentin, 45 tai 47 §:n *taikka* 49 §:n 1 momentin nojalla, voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200.

Tätä lakia sovelletaan selvitystilaan, jota koskeva päätös on tehty tai määräys annettu lain voimaantulon jälkeen, ja konkursiin, jota koskeva hakemus on jätetty tuomioistuimelle lain voimaantulon jälkeen.

3.

Laki

työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan työeläkevakuutusyhtiöistä 25 päivänä huhtikuuta 1997 annetun lain (354/1997) 1 §:n 3 momentti, 6 §:n 3 momentti ja 31 §, sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 3 momentti laissa 51/2002 ja 6 §:n 3 momentti laissa 83/1999 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Lain soveltamisala

Työeläkevakuutusyhtiöön ei kuitenkaan sovelleta vakuutusyhtiölain 1 luvun 3, 3 a ja 4 a §:ää, 2 luvun 2 §:n 1, 2 ja 5 momenttia, 2 a §:ää, 4 §:n 1 momentin 3 kohtaa ja 5 §:n 1 ja 5 momenttia, 2 a lukua, 3 luvun 1 §:n 1 momenttia, 1 a, 3, 4 ja 7 §:ää, 7 luvun 1 a §:n 1 ja 2 momenttia, 2 §:ää, 3 §:n 2—4 momenttia, 3 a §:ää, 7 §:n 1, 3 ja 4 momenttia, 10 luvun 2, 3 a, 3 b, 4 d ja 7 §:ää, 11 lukua, 12 luvun 1 §:n 2 momenttia ja 4 ja 5 §:ää, 13 lukua, 14 luvun 1 §:n 2 momenttia, 4 §:n 2 momenttia, 5 a §:n 2 momenttia ja 5 b ja 6 §:ää, 14 a luvun 7 §:n 4 momenttia ja 8 §:ää, 16 luvun 13 §:n 4

Työeläkevakuutusyhtiöön ei kuitenkaan sovelleta vakuutusyhtiölain 1 luvun 3, 3 a ja 4 a §:ää, 2 luvun 2 §:n 1, 2 ja 5 momenttia, 2 a §:ää, 4 §:n 1 momentin 3 kohtaa ja 5 §:n 1 ja 5 momenttia, 2 a lukua, 3 luvun 1 a, 3, 4 ja 7 §:ää, 7 luvun 1 a §:n 1 ja 2 momenttia, 2 §:ää, 3 §:n 2—4 momenttia, 3 a §:ää, 7 §:n 1, 3 ja 4 momenttia, 10 luvun 2, 3 a, 3 b, 4 d ja 7 §:ää, 11 lukua, 12 luvun 1 §:n 2 momenttia ja 4 ja 5 §:ää, 13 lukua, 14 luvun 1 §:n 2 momenttia, 4 §:n 2 momenttia, 5 b, 6 ja 7 §:ää, 14 a luvun 7 §:n 4 momenttia ja 8 §:ää, 15 luvun 25 §:n 3 momenttia, 26 ja 27 §:ää ja 34 §:n 2 momenttia, 16 luvun 13

momenttia, 16 a luvun 9 §:n 4 momenttia sekä 10 ja 13—15 §:ää, 16 b luvun 4 §:n 3 momenttia eikä 18 luvun 9 §:n 2 momenttia.

§:n 4 momenttia, 16 a luvun 9 §:n 4 momenttia sekä 10 ja 13—15 §:ää, 16 b luvun 4 §:n 3 momenttia eikä 18 luvun 9 §:n 2 momenttia.

6 §

Toimilupa

Mitä vakuutusyhtiölain 2 luvun 5 a §:ssä ja 14 luvun 5 a §:ssä säädetään asianomaisesta ministeriöstä, koskee soveltuvin osin valtioneuvostoa, kun kyse on työeläkevakuutusyhtiöstä. Työeläkevakuutusyhtiön toimilupaa tai sen laajentamista koskevasta hakemuksesta on asianomaisen ministeriön pyydettävä Vakuutusvalvontaviraston lausunto.

Mitä vakuutusyhtiölain 2 luvun 5 a §:ssä, 14 luvun 5 a §:ssä ja 15 luvun 13 §:ssä säädetään *sosiaali- ja terveysministeriöstä tai* asianomaisesta ministeriöstä, koskee soveltuvin osin valtioneuvostoa, kun kyse on työeläkevakuutusyhtiöstä. Työeläkevakuutusyhtiön toimilupaa tai sen laajentamista koskevasta hakemuksesta on *sosiaali- ja terveysministeriön* pyydettävä Vakuutusvalvontaviraston lausunto.

Varojen haltuunotto

31 §

Asianomainen ministeriö voi ottaa haltuunsa yhtiön hallinnassa olevaa omaisuutta taikka kieltää yhtiötä luovuttamasta tai panttaamasta tällaista omaisuutta:

1) jos työeläkevakuutusyhtiön toimilupa on peruutettu;

2) jos työeläkevakuutusyhtiö ei täytä vakuutusyhtiölain 10 luvun 3 §:n vaatimuksia vastuuvelan katteesta;

3) jos työeläkevakuutusyhtiö ei täytä 17 §:n 2 tai 3 momentissa yhtiön toimintapääomalle tai omalle pääomalle asetettuja vaatimuksia; sekä

4) erityisen painavista syistä, jos työeläkevakuutusyhtiö ei enää täytä 17 §:n 1 momentissa yhtiön toimintapääomalle asetettuja vaatimuksia ja ministeriöllä on perusteltu syy olettaa yhtiön taloudellisen tilan edelleen heikkenevän tai jos ministeriö katsoo yhtiön olevan joutumassa tällaiseen tilaan.

Omaisuu den luovutus- ja panttauskielto

31 §

Vakuutusvalvontavirasto voi vakuutettujen etujen turvaamiseksi kieltää työeläkevakuutusyhtiötä luovuttamasta tai panttaamasta omaisuuttaan:

1) jos työeläkevakuutusyhtiö ei täytä vakuutusyhtiölain 10 luvun 3 §:n vaatimuksia vastuuvelan katteesta;

2) jos työeläkevakuutusyhtiö ei täytä 17 §:n 2 tai 3 momentissa yhtiön toimintapääomalle tai omalle pääomalle asetettuja vaatimuksia; sekä

3) erityisen painavista syistä, jos työeläkevakuutusyhtiö ei enää täytä 17 §:n 1 momentissa yhtiön toimintapääomalle asetettuja vaatimuksia ja *virastolla* on perusteltu syy olettaa yhtiön taloudellisen tilan edelleen heikkenevän tai jos *virasto* katsoo yhtiön olevan joutumassa tällaiseen tilaan.

Vakuutusyhtiön omaisuuden määrääminen luovutus- ja panttauskieltoon saa kestää enintään kolme kuukautta. Vakuutusvalvontavirasto voi erityisestä syystä tehdä päätöksen kiellon jatkamisesta enintään kolmeksi kuukaudeksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitetusta Vakuutusvalvontaviraston päätöksestä on käytävä ilmi päätöksen antamisen aika, mihin omaisuuden luovutus- ja panttauskielto kohdistuu ja kiellon voimassaoloaika, kiellon noudattamisen valvontaa varten vakuutusyhtiölain 14 luvun 8 §:n nojalla määrätty asia-mies sekä muutoksenhaun vaikutus päätök-sen täytäntöönpanokelpoisuuteen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

4.

Laki

vakuutusyhdistyslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 31 päivänä joulukuuta 1987 annetun vakuutusyhdistyslain (1250/1987) 12 luvun 6 c §, 6 d §:n 4 momentti ja 7 §, 13 luku, 14 luvun 17 §:n 5 momentti, 16 luvun 7 §, 9 §:n 1 momentin 9 kohta ja 10 §:n 2 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 12 luvun 6 c §, 14 luvun 17 §:n 5 momentti ja 16 luvun 7 § ja 9 §:n 1 momentin 9 kohta laissa 340/2000, 12 luvun 6 d §:n 4 momentti ja 7 § laissa 952/2000, 13 luku siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen ja 16 luvun 10 §:n 2 momentti laissa 638/2000, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 luku

Vakuutusyhdistysten valvonta

6 c §

Vakuutusvalvontavirasto voi ottaa haltuunsa vakuutusyhdistyksen hallinnassa olevaa omaisuutta taikka kieltää yhdistystä luovuttamasta tai panttaamasta tällaista omaisuutta, jos:

1) yhdistys ei täytä 10 luvun 3 a §:ssä säädettyjä vastuuvelan katetta koskevia vaatimuksia;

2) yhdistys ei täytä 6 b §:n 2 momentissa mainittuja yhdistyksen toimintapääomalle ja omalle pääomalle säädettyjä vaatimuksia;

12 luku

Vakuutusyhdistysten valvonta

6 c §

Vakuutusvalvontavirasto voi vakuutettujen etujen turvaamiseksi kieltää vakuutusyhdistystä luovuttamasta tai panttaamasta omaisuuttaan, jos:

1) yhdistys ei täytä 10 luvun 3 a §:ssä säädettyjä vastuuvelan katetta koskevia vaatimuksia;

2) yhdistys ei täytä 6 b §:n 2 momentissa mainittuja yhdistyksen toimintapääomalle ja omalle pääomalle säädettyjä vaatimuksia;

3) yhdistys ei enää täytä 6 b §:n 1 momentissa mainittuja yhdistyksen toimintapääomalle asetettuja vaatimuksia ja virastolla on aihetta olettaa yhdistyksen tilan edelleen heikkenevän; taikka

4) virasto katsoo yhdistyksen olevan joutumassa 3 kohdassa tarkoitettuun tilaan.

3) yhdistys ei enää täytä 6 b §:n 1 momentissa mainittuja yhdistyksen toimintapääomalle asetettuja vaatimuksia ja virastolla on aihetta olettaa yhdistyksen tilan edelleen heikkenevän; taikka

4) virasto katsoo yhdistyksen olevan joutumassa 3 kohdassa tarkoitettuun tilaan.

Vakuutusyhdistyksen omaisuuden määrääminen luovutus- ja panttauskieltoon saa kestää enintään kolme kuukautta. Vakuutusvalvontavirasto voi erityisestä syystä tehdä päätöksen kiellon jatkamisesta enintään kolmeksi kuukaudeksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettusta Vakuutusvalvontaviraston päätöksestä on käytävä ilmi päätöksen antamisen aika, mihin omaisuuden luovutus- ja panttauskielto kohdistuu ja kiellon voimassaoloaika, kiellon noudattamisen valvontaa varten 4 momentin nojalla määrätty asiamies sekä muutoksenhaun vaikutus päätöksen täytäntöönpanokelpoisuuteen.

Vakuutusvalvontaviraston on asetettava vakuutusyhdistykseen 6 d §:ssä tarkoitettu asiamies. Asiamiehen tehtävänä on valvoa, että yhdistys noudattaa omaisuuden luovutus- ja panttauskieltoa. Asiamiehellä on 6 d §:n mainittujen valtuuksien lisäksi oikeus päättää suostumuksen antamisesta vakuutusyhtiölain 14 luvun 10 §:ssä tarkoitettuihin oikeustoimiin.

Vakuutusyhdistyksen omaisuuden luovutus- ja panttauskieltoon sovelletaan lisäksi, mitä vakuutusyhtiölain 14 luvun 9—20 §:ssä ja 15 a luvussa säädetään vakuutusyhtiöön kohdistuvasta omaisuuden luovutus- ja panttauskiellosta.

6 d §

Asiamiehen on annettava Vakuutusvalvontavirastolle tämän määrämät selvitykset. Asiamiehen palkkaedut vahvistaa Vakuutusvalvontavirasto ja ne suoritetaan asianomaisen vakuutusyhdistyksen varoista viraston määräämällä tavalla.

Asiamiehen on annettava Vakuutusvalvontavirastolle tämän määrämät selvitykset. Asiamiehen palkkaedut vahvistaa Vakuutusvalvontavirasto ja ne suoritetaan asianomaisen vakuutusyhdistyksen varoista viraston määräämällä tavalla. Yhdistys vastaa myös muista kustannuksista, jotka syntyvät asiamiehen suorittaessa tehtävänsä.

7 §

Päätös tai määräys, joka on annettu jonkin 4—6 tai 6 a—6 c §:ssä, 6 luvun 4 §:ssä, 12 a luvun 7—9 tai 11 §:ssä taikka 13 luvun 2 tai 4 §:ssä olevan säännöksen nojalla, voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta.

7 §

Päätös tai määräys, joka on annettu jonkin 4—6 tai 6 a—6 c §:ssä, 6 luvun 4 §:ssä, 12 a luvun 7—9 tai 11 §:ssä taikka 13 luvun 3, 6, 11, 19 tai 22 §:ssä

(13 luku kirjoitettu uudestaan)

14 luku

Sulautuminen

17 §

Sulautuvan yhdistyksen hallituksen ja toimitusjohtajan on annettava sulautuvan yhdistyksen osakkaiden kokouksessa lopputilitys. Lopputilityksessä on oltava tilinpäätös ajalta, jolta tilinpäätöstä ei vielä ole esitetty yhdistyskokouksessa, sekä selvitys vastikkeen jaosta. Lopputilityksen tarkastamiseen sovelletaan, mitä tilintarkastuksesta säädetään. Osakkaiden kokoukseen sovelletaan, mitä yhdistyskokouksesta säädetään. Vastikkeen jaon ja lopputilityksen moittimiseen, jako-osuuden nostamiseen sekä selvityksen jatkamiseen sulautuvan yhdistyksen purkaututtua sovelletaan, mitä 13 luvun 10 §:n 2 ja 3 momentissa ja, jos on kysymys 15 luvun 1 tai 5 §:n mukaisesta kanteesta, mitä 13 luvun 13 §:n 2 momentissa ja 19 §:ssä säädetään. Lopputilitys on ilmoitettava rekisteröitäväksi siten kuin 10 luvun 11 §:ssä säädetään.

Sulautuvan yhdistyksen hallituksen ja toimitusjohtajan on annettava sulautuvan yhdistyksen osakkaiden kokouksessa lopputilitys. Lopputilityksessä on oltava tilinpäätös ja toimintakertomus ajalta, jolta tilinpäätöstä ja toimintakertomusta ei vielä ole esitetty yhdistyskokouksessa, sekä selvitys vastikkeen jaosta. Lopputilityksen tarkastamiseen sovelletaan, mitä tilintarkastuksesta säädetään. Osakkaiden kokoukseen sovelletaan, mitä yhdistyskokouksesta säädetään. Vastikkeen jaon ja lopputilityksen moittimiseen, jako-osuuden nostamiseen sekä selvityksen jatkamiseen sulautuvan yhdistyksen purkaututtua sovelletaan, mitä 13 luvun 16 §:n 2 ja 3 momentissa ja, jos on kysymys 15 luvun 1 tai 5 §:n mukaisesta kanteesta, mitä 13 luvun 18 §:n 2 momentissa ja 19 §:n 1 momentissa säädetään. Lopputilitys on ilmoitettava rekisteröitäväksi siten kuin 10 luvun 11 §:ssä säädetään.

16 luku

Erinäisiä säännöksiä

7 §

Joka tahallaan
1) harjoittaa vakuutusliikettä 1 luvun 4 §:n tai 5 §:n 1 momentin säännösten vastaisesti taikka
2) antaa 13 luvun 22 §:n säännösten tai

16 luku

Erinäisiä säännöksiä

7 §

Joka tahallaan
1) harjoittaa vakuutusliikettä 1 luvun 4 §:n tai 5 §:n 1 momentin säännösten vastaisesti taikka
2) antaa 13 luvun 28 §:n säännösten tai

Vakuutusvalvontaviraston 12 luvun 6 §:n 4 momentin nojalla määräämän kiellon vastaisesti uusia vakuutuksia,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen, *vakuutusliikkeen luvattomasta harjoittamisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Vakuutusvalvontaviraston 12 luvun 6 §:n 4 momentin nojalla määräämän kiellon vastaisesti uusia vakuutuksia,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen, *vakuutusliikkeen luvattomasta harjoittamisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

9 §

Joka tahallaan

9) rikkoo tämän lain säännöksiä tilinpäätöksen, konsernitilinpäätöksen, välitilinpäätöksen tai 13 luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitetun tilinpäätöksen laatimisesta taikka vakuutusyhdistyksen sulautumista tai selvitystilaa koskevan lopputilityksen antamisesta,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *vakuutusyhdistysrikkomuksesta* sakkoon.

9) rikkoo tämän lain säännöksiä tilinpäätöksen, *toimintakertomuksen*, konsernitilinpäätöksen, välitilinpäätöksen tai 13 luvun 5 §:n 1 momentissa tarkoitetun tilinpäätöksen laatimisesta taikka vakuutusyhdistyksen sulautumista tai selvitystilaa koskevan lopputilityksen antamisesta,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *vakuutusyhdistysrikkomuksesta* sakkoon.

10 §

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, sosiaali- ja terveysministeriöllä ja Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus luovuttaa vakuutussalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja:

1) syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle rikoksen estämiseksi ja selvittämiseksi;

2) rahoitustarkastukselle ja muulle rahoitusmarkkinoita valvovalle Suomen viranomaiselle;

3) muun ETA-valtion vakuutus- tai rahoitustoimintaa tai rahoitusmarkkinoita valvovalle viranomaiselle *tai, jos annettavat tiedot muussa kuin ETA-valtiossa kuuluvat 1 momentissa tarkoitetun salassapitovelvollisuuden piiriin, muun kuin ETA-valtion vakuutustoimintaa valvovalle viranomaiselle;*

4) vakuutusyhdistyksen tilintarkastajalle;

5) Suomen tai muun ETA-valtion viranomaiselle, jonka tehtävänä on osallistua vakuutusyrityksen selvitystila- tai konkurssimenettelyyn taikka muuhun vastaavaan menettelyyn;

10 §

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, sosiaali- ja terveysministeriöllä ja Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus luovuttaa vakuutussalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja:

1) syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle rikoksen estämiseksi ja selvittämiseksi;

2) Rahoitustarkastukselle ja muulle rahoitusmarkkinoita valvovalle Suomen viranomaiselle;

3) muun ETA-valtion vakuutus- tai rahoitustoimintaa tai rahoitusmarkkinoita valvovalle viranomaiselle;

4) vakuutusyhdistyksen tilintarkastajalle;

5) Suomen tai muun ETA-valtion viranomaiselle, jonka tehtävänä on osallistua vakuutusyrityksen selvitystila- tai konkurssimenettelyyn taikka muuhun vastaavaan menettelyyn;

6) Suomen tai muun ETA-valtion viranomaiselle, joka on vastuussa vakuutusyrityksen selvitystila- tai konkurssimenettelyyn taikka muuhun vastaavaan menettelyyn osallisina olevien toimielinten valvonnasta;

7) Suomen tai muun ETA-valtion viranomaiselle, joka on vastuussa vakuutusyritysten, luottolaitosten, sijoituspalveluyritysten tai muiden rahoituslaitosten lakisääteisiä tilintarkastuksia suorittavien henkilöiden valvonnasta;

8) ETA-valtion riippumattomille vakuutusmatemaatikoille, jotka suorittavat vakuutusyritysten laillisuusvalvontaa, ja näiden vakuutusmatemaatikoiden valvonnasta vastuussa olevalle toimielimelle;

9) ETA-valtion viranomaiselle tai toimielimelle, joka on lain mukaan vastuussa yhtiöoikeuden noudattamisen seurannasta ja rikkomusten tutkimisesta; ja

10) Suomen tai muun ETA-valtion keskuspankille ja rahapoliittisena viranomaisena samanlaisen tehtävän omaavalle muulle toimielimelle sekä muulle maksujärjestelmien valvonnasta vastuussa olevalle viranomaiselle.

6) Suomen tai muun ETA-valtion viranomaiselle, joka on vastuussa vakuutusyrityksen selvitystila- tai konkurssimenettelyyn taikka muuhun vastaavaan menettelyyn osallisina olevien toimielinten valvonnasta;

7) Suomen tai muun ETA-valtion viranomaiselle, joka on vastuussa vakuutusyritysten, luottolaitosten, sijoituspalveluyritysten tai muiden rahoituslaitosten lakisääteisiä tilintarkastuksia suorittavien henkilöiden valvonnasta;

8) ETA-valtion riippumattomille vakuutusmatemaatikoille, jotka suorittavat vakuutusyritysten laillisuusvalvontaa, ja näiden vakuutusmatemaatikoiden valvonnasta vastuussa olevalle toimielimelle;

9) ETA-valtion viranomaiselle tai toimielimelle, joka on lain mukaan vastuussa yhtiöoikeuden noudattamisen seurannasta ja rikkomusten tutkimisesta;

10) Suomen tai muun ETA-valtion keskuspankille ja rahapoliittisena viranomaisena samanlaisen tehtävän omaavalle muulle toimielimelle sekä muulle maksujärjestelmien valvonnasta vastuussa olevalle viranomaiselle; ja

11) muun valtion kuin ETA-valtion 3—8 kohdassa tarkoitettulle viranomaiselle tai toimielimelle valvontatehtävän suorittamiseksi, jos annettavat tiedot asianomaisessa valtiossa kuuluvat 1 momentissa tarkoitetun vaitiolovelvollisuuden piiriin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200.

Tätä lakia sovelletaan selvitystilaan, jota koskeva päätös on tehty tai määräys annettu lain voimaantulon jälkeen, ja konkursiin, jota koskeva hakemus jätetty tuomioistuimelle lain voimaantulon jälkeen.